

SUBKULTÚRA SKINHEADS

RIGORÓZNA PRÁCA

JANA KLIMŠOVÁ

UNIVERZITA KARLOVA V PRAHE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ETNOLÓGIE

Študijný odbor: Etnológia

Vedúci rigoróznej práce: Mgr. Silvia Letavajová, PhD.

PRAHA 2010

ABSTRAKT

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta,

Ústav etnológie

Meno a priezvisko: Jana Klimšová

Názov rigorózneho práce: Subkultúra skinheads

Vedúci rigorózneho práce: Mgr. Silvia Letavajová, PhD.

Akademický rok: 2010/2011

Subkultúra skinheads existuje vo svete takmer päťdesiat rokov. Jej historický vývoj je úzko spätý s územím Veľkej Británie, kde vznikla a rozštiepila sa na množstvo frakcií, ktoré na prvý pohľad budia dojem nesúrodosti. Výskum som realizovala v Českej a v Slovenskej republike, konkrétne v hlavných mestách a v ich blízkom okolí. Vo svojej rigorózneho práci som sa zamerala na históriu tejto subkultúry a jej súčasné podoby, venovať sa budem hlavne vizuálnym a hudobným prejavom subkultúry skinheads, symbolike, hodnotovému rebríčku a svetonázoru jej členov, ako aj názoru majoritného obyvateľstvu na tento fenomén. Informácie som získavala štúdiom dostupných literárnych prameňov a prácou s respondentmi z radov členov skupiny a majoritného obyvateľstva.

Kľúčové slová:

Skinheads, subkultúra, , rasizmus, vizuálny prejav, hudba, Česká republika, Slovenská republika

Abstract

Charles University in Prague, The Faculty of Philosophy and Arts, Institute of Etnology

Name and surname: Jana Klimšová

The title of the thesis: Skinhead subculture

Supervisor: Mgr. Silvia Letavajová, PhD.

Academic year: 2010/2011

Skinhead subculture exists for already fifty years. Its history relates closely to United Kingdom, where it has been founded and has divided into numerous fractions, which on the first glimpse might appear confusing. I have undertaken my research in Slovakia and the Czech Republic, strictly speaking in capitals and their outskirts of both countries. I have focused on history of this subculture and its nowadays forms in my diploma. I have concentrated to visual and musical expressions of skinhead subculture, its symbolism, value system and world-view; as well as major population view on the subculture.

Information used was gathered from available literature, by work with respondents both members of the subculture and major population.

Key words:

Skinheads, racism, subculture, visual expression, music, Czech Republic, Slovakia

Prehlásenie

Prehlasujem, že som rigoróznou prácu spracovala samostatne a že som uviedla všetky použité pramene a literatúru, z ktorých som čerpala.

V Prahe, dňa 03.03.2010

Podpis.....

Podakovanie

Rada by som poďakovala konzultantke pani Mgr. Silvii Letavajovej, Phd. za jej pripomienky a návrhy, ktoré mi pomohli zvýšiť kvalitu mojej rigorózneho práce.

OBSAH:

1. ÚVOD	8
1.1. CIELE PRÁCE.....	8
1.2. METÓDY A TECHNIKY PRÁCE	9
2. TEORETICKÉ VYMEDZENIE PROBLÉMU A JEDNOTLIVÝCH TERMÍNOV	12
3. SUBKULTÚRA SKINHEADS	26
3.1. HISTÓRIA SUBKULTÚRY	27
3.2. ORGANIZÁCIA SKINHEADS NA SLOVENSKU A V ČECHÁCH	33
3.2.1. <i>Zahraniční inšpirátori českých a slovenských ultrapravicových organizací</i>	33
3.2.1.1. Ku Klux Klan.....	33
3.2.1.2. Nacizmus.....	34
3.2.2. <i>České a slovenské ultrapravicové organizácie</i>	36
3.3. VNÚTORNÁ DIFERENCIÁCIA SUBKULTÚRY	37
3.4. IDEOVÉ ZÁKLADY	45
3.4.1. <i>Vnímanie histórie</i>	45
3.4.1.1. Slovenský štát a Protektorát Čechy a Morava.....	45
3.4.1.2. Rozdelenie ČSFR.....	50
3.4.2. <i>Náboženstvo</i>	52
3.5. VIZUÁLNE PREJAVY	54
3.5.1. <i>Symboly</i>	54
3.5.2. <i>Odev, obuv, účesy a módné doplnky</i>	56
3.6. HUDOBNÉ PREJAVY.....	60
4. PREJAVY RASIZMU V SÚČASNOSTI	67
4.1. ĽAVICOVÝ A PRAVICOVÝ EXTRÉMIZMUS	67
4.1.1. <i>Pravicový extrémizmus</i>	69
4.1.1.1. Rasovo motivovaná trestná činnosť.....	74
4.1.2. <i>ĽAVICOVÝ EXTRÉMIZMUS</i>	76
4.1.2.1. Ľavicový extrémizmus v Českej republike	77
4.2 FORMY PREZENTÁCIE RASIZMU.....	80
4.3 MAJORITNÉ OBYVATEĽSTVO A SUBKULTÚRA SKINHEADS	87
5. ZÁVER	94
6. ZOZNAM LITERATÚRY	96
7. INTERNETOVÉ ZDROJE	98
8. PRÍLOHY	1025

1. Úvod

Tému rigorózneho práce „Subkultúra skinheads“ som si vybrala z dôvodu dlhodobému záujmu o uvedenú problematiku. Cieľom tejto práce je poukázať na všetky aspekty subkultúry, na hodnotový rebríček jej prívržencov, ich životný štýl ako aj na ich vnímanie zo strany majority.

Majoritná spoločnosť vníma skinheadov ako pravicových extrémistov, rasistov a neonacistov. Tento dogmatický názor získala väčšina ľudí z médií. História subkultúry však hovorí jednoznačne, boli to ľudia hrdí na svoju prácu, o rasizme nebolo ani zmienky. Pravicový prúd, rovnako ako ľavicový sa zo subkultúry vyvinul časom, tieto smerovania sú však najviditeľnejšie. Rozdelenie skinheadov do rôznych prúdov znamená roztrieštenie aj v rámci teórií sociálnych hnutí a subkultúr. Skinheadi sú zameraní na vlastnú obranu hodnôt a netúžia ani po zmene v spoločnosti. Je teda možné skonštatovať, že sú tradicionalisti.

Vo svojej práci som sa pokúsila čo možno najpresnejšie poukázať na všetky typy subkultúry skinheads. Nielen na pravicových, ale aj na ľavicovo orientovaných. Málo ľudí vie, že sa medzi nimi nachádzajú prívrženci dvoch svetonázorov: neonacizmu a komunizmu. Mnohí z nich sa aktívne zapájajú do politiky, ale rovnako nájdeme medzi nimi množstvo apolitických členov. Vo svojej práci sa zameriam aj na analýzu vizuálnych a hudobných prejavov, ktoré patria k najvýraznejším rysom subkultúry. Celistvý pohľad na subkultúru doplním o jej históriu a vnútornú diferenciáciu. Budem sa venovať aj názorom skinheadov na náboženstvá a niektoré sporné historické medzníky. Poukážem na rebríček ich hodnôt, miesta stretávania ich členov ale aj dôvody, pre ktoré sa jednotlivci stali skinheadmi. V poslednej kapitole sa budem venovať vzťahu majoritného obyvateľstva k subkultúre a vzťahu k médiám. Uvediem monitoring médií z Českej a Slovenskej republiky.

1.1. Ciele práce

Skupiny skinheads je možné považovať za subkultúry, nakoľko vykazujú znaky subkultúry akými sú napríklad spolupatričnosť, história, životný štýl, svetonázor, jazyk, odievanie, symboly a sú súčasťou majoritnej kultúry. Subkultúra skinheads je prevažne mužská. Lákadlom pre mladých ľudí k začleneniu sa medzi nich môže byť takmer striktná uniformita.

„Sociologicky povedané ide o subkultúrne záujmové vrstovnicke skupiny, ktoré svojim členom poskytujú pocit spolupatričnosti, kamarátstva a úctu k tradíciám. Táto "kontinuita" je demonštrovaná predovšetkým prísne nemenným štýlom obliekania od určitých odevných firiem (Lonsdale, Fred Perry, Ben Sherman) a hudbou SKA. Názory a hodnotové orientácie tradičných skinheadov sú pomerne konzervatívne, veľmi preferovanými hodnotami sú stály partnerský vzťah, založenie rodiny, dobrá práca, odpor k drogám s výnimkou alkoholu.“¹

Cieľom práce je poukázať na všetky aspekty subkultúry, analyzovať životný štýl jej členov a vnímanie tejto skupiny majoritou. Mojou snahou bude takisto poukázať na fakt, že v rámci tejto subkultúry sa vyskytuje množstvo podskupín, ktoré sa navzájom líšia a porovnať ich názorové smerovania s existujúcimi stereotypmi voči nim (zjednodušene možno predpokladať, že nie každý skinhead je rasista či extrémista). Predmetom štúdia sú nielen prívrženci všetkých sekcií subkultúry a to v oboch krajinách, ale aj odporcovia skinheadov. Rovnako som skúmala aj názory širokej verejnosti. Pokúsim sa predostrieť vizuálne a hudobné prejavy a rovnako aj symboly podľa ktorých je možné ľahšie spoznať skinheadov.

Predmetom štúdia sú slovenskí a českí skinheadi. Zamerala som sa na tých, ktorí žijú v okolí hlavných miest. To znamená v Prahe a v Bratislave a v blízkych mestách a obciach.

1.2. Metódy a techniky práce

Skúmanie subkultúry skinheads je veľmi zložitá, nakoľko sa jej prívrženci po zlých skúsenostiach s výskumníkmi a ostatnými záujemcami o informácie uzatvárajú do seba. Keďže činnosť niektorých z nich a myšlienky, ktoré hlásajú sú zákonom postihovateľné, odmietajú komunikovať aj zo strachu pred postihmi a trestnoprávnym konaním. S respondentmi som sa kontaktovala rôznymi spôsobmi. Ako prvé som skontaktovala organizácie akými sú Ľudia proti rasizmu a českú organizáciu Blood and Honour Bohemia. Následne nato som sa snažila spojiť so šéfredaktormi ich časopisov, no nie vždy s úspechom. Po viacerých stretnutiach mi niektorí boli ochotní odpovedať na dotazník, avšak nie vždy išlo o rozhovor. Niektorí mi vyslovene povedali, že majú strach a tak na otázky odpovedali emailom alebo prostredníctvom ICQ a Skype. Na začiatku

¹ <http://theoppressed.wz.cz/index2.htm>

výskumu som sa stretla s niektorými respondentmi osobne a od nich som postupne získala kontakt na ďalších. Avšak týmto spôsobom sa mi nepodarilo získať dostatočný počet skinheadov. A tak som sa po porade s nimi snažila kontaktovať sa s ďalšími pomocou najznámejších internetových portálov, ktoré sú často využívané aj členmi subkultúry skinheads, akými sú napríklad www.pokec.sk, www.boom.sk, www.nyx.cz a www.lide.cz. Oslovovala som ľudí, ktorých nicky (mená na internete, respektíve prezývky) mi čo najviac rezonovali s uvedenou subkultúrou. To znamená, že javili vonkajšie znaky, pomocou ktorých ich bolo možné začleniť k jej prívržencom. Jednalo sa o číselné označenia súvisiace so symbolikou subkultúry (hlavne čísla 18, 88, 14), názvy skupín alebo často používané skratky (WP).² V minimálnej miere sa ako prezývka uvádza skinheads, rennies. Nie všetci oslovení mi však boli ochotní odpovedať na dotazníky. Mnoho výskumníkov zatracuje výskum cez internet, avšak si dovoľím nesúhlasiť. Ľudia sa boja osobného stretnutia a tak im uvedená anonymná forma zaručuje bezpečnosť na základe ktorej sú ochotní sa viac rozpísať, respektíve rozhovoriť (to sa týka výskumu realizovaného cez Skype a ICQ).

Jednými z najpodstatnejších zdrojov mojich výskumov budú mediálne správy, ktoré do veľkej miery formujú životný štýl samotných skinheadov a sú prostriedkom ich vzájomnej komunikácie (hlavne interná tlač skupiny – časopisy, brožúry, letáky), ako aj verejným médiám (rozhlas, TV a tlač), ktoré okrem samotných členov skúmanej skupiny výraznou mierou ovplyvňujú názory a mienku širokej verejnosti. Dovoľujem si upozorniť na rôznorodosť informácií, ktoré sú v týchto médiách prezentované, ako aj na menšiu mieru ich hodnovernosti a objektívnosti. Vzhľadom na skúmanú tému nie je vhodné, aby niektoré zo zdrojov a informácií boli v textoch pomenovávané alebo priamo a doslovne citované. Týka sa to hlavne niektorých časopisov a novín, ktoré nie sú na Slovensku legálne distribuované. Rovnaký problém nastane pri téme hudobných prejavov subkultúry skinheads, nakoľko mnohé z hudobných nosičov nie je dovolené distribuovať legálne. Avšak texty všetkých hudobných skupín je možné pomerne jednoduchým spôsobom nájsť na internete.

² Viac o skratkách a symboloch sa nachádza v kapitole 3.5 Vizuálne prejavy subkultúry skinheads

Samotnému popisu a analýze životného štýlu a svetonázoru subkultúry skinheads predchádza kapitola, v ktorej sa budem venovať vysvetleniu základných terminologických pojmov, úzko spätých s problematikou skinheads. Budú sa v nej nachádzať heslá ako je kultúra, subkultúra a rasizmus, ktoré spracujem na základe odkazov slovníkov a výkladovej literatúry z rôznych aspektov. Na zjednodušenie a lepšie pochopenie práce je potrebné vypracovať etymológiu najpoužívanejších hesiel. Napríklad samotný pojem rasa nie je možné klasifikovať len na základe biologickej analýzy, je potrebné skúmať jeho kultúrny kontext. To značí, že sa vo svojej rigoróznej práci pokúsím o analýzu týchto pojmov z viacerých strán a vo viacerých časových obdobiach. Pri spracúvaní hesiel sa budem opierať nielen o české či slovenské slovníky, ale aj o inojazyčné výkladové slovníky. Písomné pramene, ktoré budú použité pri rigoróznej práci musia byť spoľahlivé a je potrebné overiť si ich validitu a spoľahlivosť. Rovnako uvediem aj názor minority (pravícovo i ľavicovo orientovanej) a majority. Výpovede členov subkultúry uvádzam pre lepšie pochopenie vnímania a pre vytvorenie komplexného obrazu o skinheadoch. Vzhľadom k obšírnosti skúmanej témy budú použité metódy kvalitatívneho a kvantitatívneho výskumu.

Z hľadiska špecifickosti témy nebolo možné vytvoriť reprezentatívnu vzorku respondentov, pochádzajúcu z radov samotných skinheadov, ktorá by pomerne zastupovala všetky kategórie a orientácie subkultúry skinheads. Naši respondenti sú mladí ľudia oboch pohlaví vo veku 17 – 30. Výskum bol realizovaný s vopred zostaveným dotazníkom. Rozhovor sa nahrával po dohode na diktafón a následne bol prepísaný a spracovaný.

Pre môj výskum bolo dôležité získať o respondentoch nasledovné informácie: pohlavie, vzdelanie, lokalitu kde žijú a momentálne pôsobisko respondentov (či sú zamestnaní, študujú). Údaje o zamestnaní v zátvorke uvádzam z toho dôvodu nakoľko členovia uvedenej subkultúry tvrdia, že práca zaujíma v ich hodnotovom rebríčku jedno z popredných miest.

Dotazník mal pomocný charakter, mnohé doplnkové otázky sa formulovali počas rozhovoru. Otázky boli koncipované ako otvorené z dôvodu väčšej variability odpovedí. Uvedomujem si, že to môže byť problém pri spracovávaní, ale myslím si, že je to v takomto type výskumu vhodnejšia alternatíva ako uzavreté otázky. Pri výskume subkultúry skinheads je potrebné uviesť

respondenta do pozitívnej nálady a to kvôli tomu, aby nebol v strese pri odpovedaní na otázky a aby jeho odpovede boli pravdivé. Úloha výskumníka nie je hodnotiť respondenta a ani jeho odpovede, ale zachovávať nestranný postoj.

V teréne som pracovala pomocou dopredu pripraveného dotazníka. Otázky v ňom boli jasne formulované. Výskum prebiehal formou osobných stretnutí a rozhovorov, ale aj komunikáciou s respondentmi na internetových diskusných fórach. Skúmala som výber prezývok, analýzu reči (napríklad množstvo ľudí nepoužíva v, ale píše výlučne všetko s w) a názory. Anonymita tu zohráva kladnú, ale aj zápornú úlohu. Kladná tkvie v tom, že sú ľudia viac otvorení a záporná, že sa často štylizujú do určitej roly a hrajú sa na niečo čo v skutočnosti nie sú. Následne získané údaje o respondentoch som štatisticky spracovala a výsledky uvádzam v kapitole číslo 3 „Subkultúra skinheads“.

Následne som sa zamerala na výskum postojov a názorov majority voči uvedenej subkultúre. Dotazníky som rozosielala emailom a mnoho ľudí ho poslalo aj svojim priateľom a tak sa mi podarilo zosumarizovať dostatočný počet vyplnených dotazníkov (75 kusov), ktoré po spracovaní ukázali na hodnoverný obraz o subkultúre vo väčšinovej spoločnosti. Získané údaje o respondentoch som štatisticky spracovala a výsledky som zverejnila v podkapitole 4.2 „Majoritné obyvateľstvo a subkultúra skinheads“.

2. Teoretické vymedzenie problému a jednotlivých termínov

Pokladám za veľmi dôležité vymedziť a vysvetliť základné termíny, ktoré sa problematiky skinheads dotýkajú a ich ozrejmnením dospejeme k lepšiemu pochopeniu celej skúmanej problematiky. Niektorým z nich sa venujem zo širšieho hľadiska, nakoľko ich považujem za kľúčové.

Termín **antisemitizmus** zaviedol Wilhelm Marr v roku 1879 do „politického“ slovníka v období keď zakladal Antisemitickú ligu. Rovnako uvedený termín použil vo svojom diele *Der Weg zum Siege des Germanentums über das Judentum* (Cesta k víťazstvu germánstva nad židovstvom)³.

Prvé prejavy antisemitizmu sa vyskytovali už v predkresťanskom období. Boli vyvolávané predovšetkým odmietaním židovského národa poradiť sa ostatným (vo sférach politiky, náboženstva...). „Tento nacionalizmus doviedli k náhlemu výbuchu sebevražedné pokusy zelótskeho odboja od ktorého sa vzdelaní a sporiadaní Židia, ako bol Flavius Josephus⁴, dištancovali. Následne nato bol posilnený helénskym a rímskym ostrakizmom a takmer zavinil definitívny zánik Jeruzalemu, symbolického mesta, ktoré bolo dva krát zničené. Toto obdobie môžeme zasadiť približne medzi dobytie Alexandrie a vyhlásenie kresťanstva oficiálnym náboženstvom Rímskej ríše, teda tri storočia pred našim letopočtom a tri storočia po ňom: šesť storočí.

Druhé obdobie, najdlhšie, začalo konfliktom medzi rodiacou sa kresťanskou cirkvou a náboženstvom z ktorého vzišla. Pokračovalo neustálymi bojmi cirkvi so schizmami a kacírstvom, medzi ktoré zahŕňala i judaizmus, a následné zvraty spôsobené politikou cirkvi v Európe. Toto obdobie zahŕňalo asi sto rokov predchádzajúceho a tak ho môžeme situovať približne medzi začiatok 2. storočia a polovicu 19. storočia, do doby, kedy definitívne oslabil vplyv Ríma na dobové svetové problémy. V tomto období sa začal uplatňovať totalitný nacionalizmus, ktorý odvrhol Židov z dôvodov, ktoré už neboli náboženské, aj keď tak niekedy vyzerali, ale kultúrne. V nemeckom pojatí slova „*Kultur*“, sa kultúra nevnímala ako všeobecné dobro, ale obmedzovala sa na dedičný statok a to bolo protikladné kultúre.“⁵ Rovnaká situácia sa začala odohrávať aj na politickej scéne. „Berlínsky dvorný kazateľ a politik Adolf Stocker presvedčil svoju malú kresťansko – sociálnu stranu aby prijala antisemitickú platformu.

³ <http://www.wilhelmarr.com/>

⁴ Flavius Josephus, vlastným menom Jóséf Mattatjáh (37 nl– 100nl) bol historik, autor diela Židovské vojny. Toto dielo napísal v aramejčine a neskôr ho preložil do gréckeho jazyka. Dielo sa začína povstaním v Judei v roku 66 nl a vrcholí dobytím Jeruzalemu v roku 70 nl.

⁵ Messadié,G.: *Obecné dějiny antisemitizmu*. Práh, Praha 2000, str. 304 - 305

Prvý medzinárodný antisemitický kongres sa konal v Drážďanoch v roku 1882, k ďalším zhromaždeniam došlo v Kassele (1886) a Bochume (1889). Súčasne narastalo do hrozivých rozmerov antisemitické hnutie, ktoré vo Viedni a jej okolí propagoval kresťanský socialista a radikál Karl Lueger. Vo voľbách v roku 1886 sa do nemeckého parlamentu dostal prvý oficiálny antisemitský poslanec, v roku 1890 tam boli štyria a v roku 1893 ich bolo už šesť. V roku 1895 mali už antisemiti v podstate väčšinu v dolnej komore parlamentu a vo Viedni mal Lueger päťdesiat šesť kresiel oproti sedemdesiat jedna kreslám liberálov. Z mnohých nemeckých miest prichádzali správy o fyzických útokoch na Židov a o tom, že antisemitskí študenti zabraňujú židovským učencom prednášať.⁶ Tretie obdobie, zahájené nástupom nacionalizmu končí šoa⁷ a pádom Tretej ríše. Odohráva sa na pozadí konfliktu medzi kapitalistickým svetom a ZSSR (Zväz sovietskych socialistických republík), pričom takmer celý západný svet vnímal Tretiu ríšu ako akúsi hrádzu proti komunizmu. Toto pozadie má v skutočnosti dvojitú podobu nakoľko sa konflikt odohrával medzi reakčným nacionalizmom, ktorým bolo ZSSR rovnako presiaknuté ako fašizmus a nacizmus, a revolučným ideálom, ktorý sa obtiažne vydělil z revolúcie v roku 1789, teda ideálom demokratickej etiky. Pod pojmom reakčný nacionalizmus mienim cisárske autoritárstvo ktoré bolo špecifickým a nezmieriteľným nepriateľom demokracie, ako to výstižne doložil Hirschman. Tento obtiažny problém je možné zhrnúť nasledovným spôsobom: nacionalizmus je založený podľa xenofóbnej a teda rasistickej definícii, na zaslepenom vnímaní národnej identity zatiaľ čo demokracia vychádza zo skutočnej kresťanskej etiky (možno by bolo vhodnejšie použiť slovo Kristovej), otvorení sa druhému, altérité⁸, aby sme použili pojem Emmanuela Lévinasa⁹.¹⁰

⁶ Johnson,P.: Dějiny židovského národa. Rozmluvy, Řevnice 1996, str. 379

⁷ Termín šoa znamená holokaust po hebrejsky

⁸ Termín altérité pochádza z francúzskeho jazyka a znamená inakosť

⁹ Emmanuel Lévinas (1906-1995) bol významný francúzsky filozof so židovskými koreňami. Zaoberal sa fenomenológiou a judaizmom. V roku 1934 sa zaoberal problematikou nacistických téz.

¹⁰ Messadié,G.: Obecné dějiny antisemitizmu. Práh, Praha 2000, str. 304 - 305

Pojem **kultúra** pochádza z latinských slov kolo, kolere a znamená kultiváciu, obrábanie polí. „No už Marcus Tullius Cicero v roku 45 pred n.l. nazval filozofiu „kultúrou ducha“, čím sémantiku slova kultúra nasmeroval do novej dimenzie. V 18. storočí ho začali používať najprv autori vedeckých spisov, no za krátky čas sa stalo bežne frekventovaným pojmom. Časté používanie v rôznych súvislostiach bolo príčinou rozličného chápania jeho obsahu a to nielen v hovorovom jazyku, ale aj v spoločenskom a politickom živote a nakoniec aj vo vede.“¹¹ Kultúra je centrálna kategória všetkých spoločenských vied. Je to sociálny a historicky premenlivý jav. Prenáša sa z generácie na generáciu a je významným spoločenským fenoménom. Jej základ tvorí schopnosť učiť sa. Václav Soukup uvádza tri základné prístupy k samotnému obsahu pojmu kultúra:

1. Hodnotiace poňatie kultúry vychádzajúce z osvieteneneckej tradície. Zameriava sa výlučne na hodnoty prispievajúce k pozitívnemu rozvoju spoločnosti.
2. Antropologické poňatie kultúry je chápané ako systém artefaktov a ideí, ktoré si predávajú členovia spoločnosti. Toto ponímanie kultúry sa presadilo v mnohých filozofických disciplínach (napr. v etnológii, kulturológii, antropológii...).
3. Pre redukcionalistické poňatie kultúry je „typická snaha obmedziť rozsah pojmu kultúra len na určitý výsek sociokultúrnej reality.“¹²

Termín **subkultúra** sa skladá z dvoch slov: z latinského sub (pod) a kultúra. Vo filozofických vedných odboroch býva uvedený pojem spájaný so štúdiom ľudskej spoločnosti. Johnson ju definoval ako kultúru spojenú so sociálnym systémom a sociálnymi kategóriami ľudí (etnické skupiny), ktoré sú časťou väčšieho systému akým sú formálne organizácie, komunity alebo spoločnosti“. Subkultúry (sociálne a etnické minority) „zdieľajú kultúrny jazyk, myšlienky a činnosti, ktoré sa líšia od tých, ktoré praktizuje okolitá spoločnosť, a zároveň pociťujú tlak prispôbiť sa určitým stupňom väčšej kultúre, do ktorej je subkultúra vsadená. Kultúry mládeže sú subkultúry, ktoré sú primárne zamerané na hudbu, a náležitosti spojené s obliekaním, módou a štýlom,

¹¹ Horváthová, E.: Úvod do etnologie. UK, Bratislava 1989, str. 50

¹² Soukup, V.: Přehled antropologických teorií kultury. Nakladatelství Portál, Praha 2000, str. 76

trávenie voľného času, pocit sklamaní z marginalizácie svojho statusu a rôzne stupne nespokojnosti a rebélie voči dominantnej kultúre, ktorej predstaviteľom je kultúra dospelých pochádzajúcich zo strednej vrstvy.¹³

Ako prvý vymedzil pojem subkultúra v roku 1947 Gordon: "Subkultúra je pod oddelenie národnej kultúry, zložené z kombinácie sociálne situačných zložiek, ako je triedny status, etnický pôvod, mestské alebo vidiecke osídlenie a náboženská príslušnosť, ktoré tvoria svojou kombináciou fungujúcu jednotu a ktoré integračne upevňujú na nich sa podieľajúceho jedinca." Tu je pojem subkultúra poňatý ako akékoľvek spoločenstvo ľudí, charakterizované určitými spoločnými znakmi vnútri vyššieho celku. F. H. Tenbruck "navrhne, aby termín subkultúra bol nahradený pojmom "čiastková kultúra," čím by bola lepšie vyjadrená kultúrna spolunáležitosť mládeže s celou spoločnosťou ." T. H. Holmes (1988) stručne a výstižne subkultúru definuje ako "skupinu, ktorá je súčasťou širšej kultúry, ale má svoje odlišné normy, hodnoty a životný štýl." R. R. Bell chápe subkultúru mládeže "ako relatívne koherentné sociokultúrne systémy, ktoré v rámci spoločnosti predstavujú svet sám pre seba." Podľa T. Parsonsa "je funkciou subkultúry mládeže uľahčiť prechod z detstva do plnej dospelosti." S. N. Eisenstadt chápe subkultúry ako prirodzený jav v období socializácie dospelých. Toto prechodové obdobie je charakteristické vznikom vrstvomitých skupín uspokojujúcich potreby dospelých. Pre subkultúry je charakteristické, že sa vymedzujú voči širšej, dominantnej kultúre cez odklon od majoritných myšlienkových, kultúrnych a politických prúdov, ale i vnútorne prostredníctvom životného štýlu a špecifického obliekania. Životný štýl zodpovedá deklarovaným odlišnostiam a vlastným subkultúrnym hodnotám. Subkultúry svojou povahou a výrazne kritickým postojom voči štátnemu usporiadaniu nabierajú často povahu kontrakultúry."¹⁴

Subkultúry vytvárajú vlastný jazyk a symboly, ktoré sú pre nich špecifické. Je dôležité si uvedomiť, že ich vznik a vývoj nie je podmienený geograficky, ale sú to skupiny ľudí, ktoré majú spoločné názory na život, fungovanie spoločnosti a rodiny.

¹³ Johnson, A.G.: The Blackwell dictionary of sociology: a user's guide to sociological language. Wiley, Blackwell 2000, str. 413

¹⁴ <http://www.rozvojovevzdelavanie.sk/pojmy/subkultura.html>

Nie je možné tvrdiť, že subkultúra skinheads je hnutie, nakoľko nevykazuje charakteristické znaky hnutia akými sú snaha o získanie politickej moci a boj o sociálnu kontrolu nad kultúrnymi vzorcami.¹⁵ Vznik skinheads je sprevádzaný množstvom sociálnych problémov spojených so snahou oddeliť sa od majoritnej spoločnosti avšak bez konkrétneho cieľa ktorý je určujúcim znakom hnutia.

Pojem **kontrakultúra** býva veľmi často zamieňaný s termínom subkultúra. V diele Jana Jandourka *Úvod do sociológie* je kontrakultúra definovaná ako forma prejavu nesúhlasu so spoločensko – kultúrnym systémom majoritnej spoločnosti.¹⁶ „Kontrakultúry neakceptujú kultúrne vzory, vznikajú v opozícii, mimo oficiálnu scénu, avšak na jej pozadí, pretože inak by stratili zmysel. Vznikajú v procese kultúrnej zmeny, sú plodom kultúrnej dezintegrácie. Zo sociologického a kulturologického hľadiska je možné rozlíšiť množstvo typov. Kontrakultúry sa rodia v rozvrátenom prostredí deklasovaných živlov (alkoholikov, bezdomovcov, kriminálnikov), v ilegálnych programoch prenasledovaných, v masových akciách protestujúcej mládeže, v radikálnych náboženských sektách, ale aj v umiernených snahách o vytvorenie alternatívnej skupiny. Každá kontrakultúra je dielom kritiky, nemusí však smerovať práve k negácii oficiálnej kultúry.“¹⁷

Veľmi dôležité je pochopiť a presne zadefinovať vzťah medzi kontrakultúrou a kultúrou. „Kontrakultúra je s dominantnou kultúrou v symbiotickom vzťahu, pretože je zrozumiteľná len s ohľadom na ňu.“¹⁸

Extrémizmus je politologický pojem charakterizujúci krajne radikálny postoj. Je vnímaný rôznorodo. JUDr. Daniel Milo sa zaoberá pojmom extrémizmus a jeho interpretáciou v Nemecku, vo Veľkej Británii, Českej republike a na Slovensku nasledovným spôsobom:

„V Nemecku sa rozumejú pod pojmom extrémizmus „všetky iniciatívy a aktivity politických strán, skupín a hnutí jednotlivých osôb, ktoré vystupujú legálnymi aj

¹⁵ Znebejánek,F.: Sociální hnutí. Slon, Praha 1997, str. 45

¹⁶ Jandourek,J.: Úvod do sociologie. Nakladatelství Portál, Praha 2003

¹⁷ Malina,J.: Slovník pro studenty antropologie. Akademické nakladatelství CERM, Brno 2007, str. 862

¹⁸ Jandourek,J.: Úvod do sociologie. Nakladatelství Portál, Praha 2003, str. 131

násilnými prostriedkami proti nemeckej ústave. Do tohto pojmu je zahrnutý ľavicový aj pravicový extrémizmus a extrémistické aktivity cudzincov ohrozujúcich bezpečnosť.¹⁹ Vo Veľkej Británii sa pojem „extrémizmus“ zásadne nepoužíva z toho dôvodu, že je považovaný za nepresný. Namiesto neho používajú presne definované pojmy, napr. terorizmus, subverzia, sabotáž a pod.

V Českej republike pod pojmom extrémizmus chápú súhrn verbálnych, grafických, fyzických a iných aktivít s ideologickým kontextom vyvíjaným jedincom alebo zoskupením, zameraných do blízkeho okolia alebo na vopred zvolené ciele, útočiace proti spoločenskému usporiadaniu, princípom zakotveným v ústave a zákonoch, proti parlamentnej demokracii a humanitným princípom. Nevyhnutnou podmienkou extrémizmu je, že sa proti spomínaným princípom používajú aj nelegálne prostriedky.²⁰

Slovenské právo tento pojem charakterizuje v nariadení Ministerstva vnútra nasledovne: „Extrémizmom sa rozumie verbálne, grafické, fyzické alebo iné aktivity spojené spravidla s vyhradeným ideologickým alebo iným kontextom, zväčša s absenciou hmotnej pohnútky, ktoré vyvíjajú jednotlivci alebo skupiny osôb s názormi výrazne vybočujúcimi zo všeobecne uznávaných spoločenských noriem so zreteľnými prvkami netolerancie, najmä rasovej, národnostnej, náboženskej alebo inej obdobnej neznášanlivosti, ktoré útočia proti demokratickým princípom, spoločenskému usporiadaniu, životu, zdraviu, majetku alebo verejnému poriadku.“²¹

Termín **rasa** nemá jasný pôvod. Poznáme dve alternatívy odkiaľ môže pochádzať. Buď je to z arabského slova ras (hlava, začiatok), alebo pochádza z talianskeho slova razza (kmeň). „Do odbornej terminológie v súčasnom poňatí

¹⁹ Milo,D.: Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Ľudia proti rasizmu, Bratislava, str.14 In: Bezpečnostná správa za rok 1999 Spolkového úradu na ochranu ústavy. Bonn, 2000. 225s.

²⁰ Milo,D.: Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Ľudia proti rasizmu, Bratislava, str.14 In: Zpráva o postupu státních orgánů při postihu trestné činnosti motivované rasismem a xenofobií nebo páchané příznivci extrémistických skupin a o aktivitách extrémistických uskupení na území České republiky v roce 1998. Praha: MV ČR, 1999, 97s.

²¹ Milo,D.: Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Ľudia proti rasizmu, Bratislava, str.14. In: Nariadenie ministerstva vnútra č. 27/2001 o postupe v oblasti boja s extrémizmom a o zriadení monitorovacieho strediska rasizmu a xenofóbie.

ho v roku 1684 uviedol francúzsky bádateľ Francois Bernier. Ruský antropológ G. G. Gromov charakterizoval rasu ako historicky vzniknuté spoločenstvo ľudí jednotného pôvodu, ktorý sa odráža v spoločných morfológických a fyziologických znakoch, variabilných v určitých hraniciach.²²

Rasa je biologický termín a vzťahuje sa na telesné znaky človeka, medzi ktoré patrí tvar hlavy, farba pleti, farba očí a i.

Podľa klasifikácie existujú tri základné typy rás:

1. Euroázijská rasa: nazýva sa tiež biela rasa. Je najsvetlejšia z uvedených typov. Geografický výskyt uvedeného typu rasy siaha od obratníka Raka až po severný polárny kruh. Najväčšie rozdiely sú badateľné vo farbe očí a vo farbe a kvalite vlasov.

2. Ekvatoriálna (čierna, negroidná) rasa: „ako dôsledok adaptácie na prírodné podmienky, tj. najmä intenzívne slnečné žiarenie a horúcu, miestami veľmi vlhkú klímu. Ľudské telo sa muselo chrániť proti spáleniu, vysušeniu atď. Jediným spoľahlivým spôsobom bola tvorba podkožného tkaniva – hnedého pigmentu v koži. Čím viac sa ho vytvorilo, tým lepšie bolo živé telo chránené pred zhubným slnečným žiarením. Tmavý hnedý pigmentový obal vytvoril ochranný filter, ktorý chránil predovšetkým vnútorné orgány pred spálením a poškodením.“²³

3. Mongoloidná rasa: je známa ako žltohnedá respektíve ázijsko – americká rasa. Patria k nej aj pôvodní obyvatelia Ameriky a Eskimáci. Typickým znakom tejto rasy je bronzová až žltohnedá pleť, nedostatočné telesné ochlpenie, tmavohnedé až čierne vlasy, šikmé oči a epikantus.

Výskumom rás sa zaoberá fyzická antropológia. Neexistujú menejcenné rasy a ich rovnocennosť je nespochybniteľná.

Z hľadiska našej témy považujeme za jeden z najdôležitejších termín **rasizmus**, ktorému sa budeme venovať hlbšie aj v jeho historických súvislostiach. Jeho počiatky sú späté s otrokársym systémom, v ktorom boli niektoré národy považované za otrocké. V antike to boli Skýti, poprípade Thrákovia. V priebehu 9. a 10. storočia to boli Slovania pochádzajúci z Balkánu (ich mentalita bola

²² Horváthová, E.: Úvod do etnologie. UK, Bratislava 1989, str. 75

²³ Wolf, J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Nakladatelství Karolinum, Praha 2000, str. 53

v stredoveku považovaná za otrockú), v 14. storočí patrili medzi najpredávanejších otrokov na Apeninskom polostrove Tatári. Takže priamo o rasizme založenom na biologickej koncepcii nemôžeme hovoriť.

Na Blízkom Východe prevažoval obchod s otrokmi zo subsaharskej oblasti. Afrika bola vo všeobecnosti považovaná za hlavný zdroj otrokov. Na konci 1. tisícročia sa začali rozlišovať otroci a začalo sa hovoriť o bielych a čiernych otrokoch. Tu sú počiatky tzv. pigmentokracie a je možné hovoriť o prvých zmienkach rasizmu.

V diele Gomosa Eanesa de Azurraru *Kronika objavenia a dobytia Guinei*, ktoré pochádza z 15. storočia, sa uvádza, že černosi sú potomkovia Kaina²⁴, Noemovho syna a kvôli tomu sú ako rasa povinní slúžiť iným.²⁵

Prvú klasifikáciu na základe fyziologických znakov uverejnil Francois Bernier v 17. storočí. Jej najväčší význam tkvel v tom, že sa ako prvá oslobodila od starozákonnej koncepcie.

Koniec 18. storočia znamenal vymedzenie pojmov rasa a národ, ktoré boli predtým považované za synonymá. Taktiež sa začína vytvárať rasová teória. S teóriou rasy založenej na biologickej koncepcii začal vysokoškolský pedagóg pôsobiaci na univerzite v nemeckom Gottingene Johann Friedrich Blumenbach. Podľa neho je vznik rás podmienený ich degeneráciou. Za základný typ rasy považuje kaukazskú rasu, z ktorej sa časom vyvinula americká a malajská (obyvatelia Austrálie a Oceánie) rasa a okrem toho tvrdí, že existuje aj etiópska a mongolská rasa.²⁶

Najvýraznejší vývoj rasovej teórie bol v 19. storočí vo Francúzsku. V tomto období nastáva výrazný vedecký rozvoj. K rozmachu teoretickej základne pojmu rasizmus napomohlo hnutie saint – simonizmus²⁷.

V 2. polovici 19. storočia vzniká sociálny darvinizmus. Jeho sympatizanti vychádzajú z predpokladu nerovnosti rás.

²⁴ Noe mal troch synov, ktorí sa volali Sem, Cham a Jáfet. Chamov syn vnuk Noema sa volal Kanaan – jeho meno sa stalo synonymom pre otroka

²⁵ Budíl, I.T.: Zrození moderní rasové teorie: Život a dílo Victora Courteta. Nakladatelství a vydavatelství Nauma, Brno 2005

²⁶ Patai, R.: The Myth of the Jewish Race. Charles Scribner's sons, New York 1975

²⁷ Hnutie saint – simonizmus. Jeho zakladateľom bol Saint Simon. Hlásali myšlienky socialistického utopizmu. Na konci sa z neho stala komunistická sekta.

Za jedného z prvých autorov modernej rasovej teórie sa považuje Victor Alexandre Courtet (1813 – 1867). Bol to francúzsky etnológ a teoretik rasizmu. Aplikoval základné tézy saint – simonizmu do etnológie i antropológie. V predhovore k dielu *Pojednávanie o nerovnosti ľudských rás* tvrdí, že jeho zmýšľanie o rasovom miešaní je novátorské.

Ďalším významným rasovým teoretikom je francúzsky šľachtic gróf Joseph Arthur de Gobineau (1816 – 1882), ktorý je autorom diela *Esej o nerovnosti ľudských rás* (názov diela v pôvodnom jazyku: *Essai sur l'inegalité des races humaines*). Vyšlo v druhej polovici 19. storočia. Výrazne ho ovplyvnilo dielo Victora A. Courteta, ktoré detailnejšie rozpracoval a dal mu vedeckejší ráz. V tomto diele sa nachádzajú tézy o „nerovnocennosti rás, názor o katastrofálnych účinkoch rasového miešania, ktoré má za následok triedenie národov podľa stupňa zmiešanosti a teda nerovnakého zostatku schopností spoločensky civilizačných; rozvrhnutie hlavných línií tejto klasifikácie, ktoré sú dané: najdlhšie uchovanou rasovou rýdzosťou nordických germánskych Árijcov a teda aj ich najväčšou civilizačnou schopnosťou a silou sociálne – organizátorskou; pomerne čistou krvou Anglosasov, ktorej odpovedá aj pomerná odolnosť ich tvorivých síl, rasovou menejcennosťou Slovanov, ktorá sa prejavuje ich neschopnosťou organizovať štáty.“²⁸ Domnieva sa, že nerovnosť medzi ľuďmi je vrodená. Gobineau uznával existenciu troch rás a to bielej, čiernej a žltej. Tie pokladal za základné. Okrem toho bol presvedčený, že jestvuje hnedá rasa (obyvatelia Polynézie), ktorá vznikla zmiešaním žltej a čiernej rasy. Rasám prikladal množstvo významov a každú z nich charakterizoval nasledovným spôsobom. Čierna rasa má síce obmedzený intelekt, ale má výrazne vyvinuté zmyslové vnemy (čuch, chuť) a okrem toho sa podľa neho vyznačuje aj výraznou emocionálnou nestabilitou. Žltú rasu považuje za fyzicky slabú a takmer bez fantázie, ale cíti si u nej zmysel pre poriadok. Biela rasa podľa neho vyniká intelektom, jej jedinci sú fyzicky zdatní a jej výnimočnosť tkvie v tom, že má výrazný vzťah k slobode. Tvrdí, že významné civilizácie boli tvorené výlučne bielou rasou.²⁹ Podľa neho dejiny ľudstva sú dejinami miešania ľudských rás.

²⁸ Černý, V.: Rasismus, jeho základy a vývoj. Votobia, Olomouc 1995, str. 48

²⁹ Budíl, I.T.: Mýtus, jazyk a kulturní antropologie. Triton, Praha 1995

Vznik, vývin a rozšírenie biologického rasizmu nastal v 20. storočí. Medzi jeho hlavných predstaviteľov patrí H. F. Gunther. Vo svojom diele *The Racial Elements of European History* (Rasové prvky európskej histórie) tvrdil, že najvýznamnejší predstaviteľ nordickej rasy je nemecký národ, pretože je veľmi bystrý.³⁰

Rasizmus je úzko spätý s nacionalizmom a antisemitizmom (ten je vnímaný nielen z biologického, ale aj náboženského a národného hľadiska³¹). Medzi atribúty radikalizmu radíme etnocentrizmus (pozitívne vnímanie národných vlastností, ktoré sa v protiklade k iným národom zdajú lepšie, vyvinutejšie a svojim spôsobom dokonalejšie) a etnopluralizmus (má chrániť všetky národy a etniká pred stratou identity, nepoukazuje na nerovnosť medzi národmi).

Nepriateľské chovanie voči príslušníkom inej rasy môže byť individuálne, ale niekedy prerastá do hromadnej akcie, ktorá sa nazýva pogrom. Samotný pojem rasizmus veľmi často opúšťa zžitý rasisticky a národnostne orientovaný priestor a prerastá v diskrimináciu na základe pohlavia alebo sexuálnej orientácie. „Žiadna árijská či panská rasa neexistovala a veľký nemecký rasizmus krvi bol rovnako ako doktrína o robotníckom triednom pôvode mäs v sovietskom poňatí výplodom hrôzostrašných predstáv ideologického rasizmu a nebezpečného šovinizmu vo svete.“³²

Metizácia je proces miešania ľudských rás. Začalo k nemu dochádzať až po migráciách a býval zväčša vynútený. Podľa Wolfa má tento proces tri fázy: asimilácia (menšina začlenená do populácie), amalgamácia (rozpustenie zvláštnych znakov ľudských rás vcelku) a panmiksia (proces miešania ktorý presiahol hranice štátov a kontinentov).³³

Najčastejšie typy miešancov sú:

Kreol: tento pojem má dva významy. Španieli tak nazývali Indiánov alebo potomkov černošských otrokov v Amerike a v Karibskej oblasti. Tento termín sa

³⁰ Budíl, I.T.: Mýtus, jazyk a kulturní antropologie. Triton, Praha 1995

³¹ Národné hľadisko sa vymedzuje voči existencii štátu Izrael

³² Wolf, J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Karolinum, Praha 2000, str. 56

³³ Wolf, J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Karolinum, Praha 2000

využíva aj na označenie potomkov Španielov, ktorí sa narodili v Latinskej Amerike.

Mestic: miešanec belocha s Indiánkou respektíve belošky s Indiánom (patrí sem väčšina obyvateľstva v Mexiku).

Mulat: miešanec belocha s černoškou alebo černoča s beloškou.

Kajot: miešanec mulata a mestica.

Zambo: miešanec černoča a Indiánky respektíve Indiána a černošky.

Zambaigo: miešanec medzi Indiánom a Číňankou alebo naopak.³⁴

Pokiaľ sa jedná o viacnásobných miešancov používame nasledovné termíny: tercerón (trojnásobný miešanec), kvarterón (štvornásobný miešanec), kvinterón (päťnásobný miešanec), sexterón (šestnásobný miešanec) atď.

Etymológia slova **národ**, pochádzajúceho z ruského народ, odkazuje na ľud všeobecne bez ohľadu na národnosť. V českom i slovenskom jazyku sa významovo toto slovo posunulo a znamená v zmysle latinského „natio“ národ i národnosť.

Je to pojem historický a kultúrny. Predpokladá stabilnú pospolitosť reči, územia i kultúry určitej skupiny ľudí. Pre jeho vznik nie sú rozhodujúce biologické znaky ľudí. K najvýraznejšiemu vývoju národov došlo v priebehu 20. storočia.

Wolf definuje moderný národ nasledovným spôsobom: „Moderný národ ako najvyššia forma etnického spoločenstva vzniká na základe spoločného jazyka, územia, kultúry, hospodárstva a historického vývoja i psychického založenia. Jeho rozvoj nastal až po vzniku priemyselnej revolúcie a moderných štátov, kedy sa vytvorili podmienky pre vznik a vývoj moderných národov: v 17. storočí v Anglicku, v 18. a 19. storočí v ostatných krajinách Európy. Pritom niektoré národy prechádzali dlhým vývojom od kmeňovej štruktúry, cez formovanie národnosti v období feudálnych štátov až po vznik národov vo vyspelých spoločnostiach sveta.³⁵

Termín **nacionalizmus** pochádza zo slov „natio“ (národ, národnosť). Zahŕňa kolektívnu ideológiu, ktorá sa začala formovať v 18. storočí. Je možné ho

³⁴ Delenie je podľa Wolf,J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Karolinum, Praha 2000

³⁵ Wolf,J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Karolinum, Praha 2000, str. 44

vnímať dvoma spôsobmi: 1. reakcia, ktorú členovia národa majú, keď sa starajú o svoju národnú identitu 2. činy, ktoré členovia národa robia keď hľadajú dosiahnutie sebaurčenia.³⁶

Nacionalizmus býva často spojený s patriotizmom. „Nacionalizmom je chápaný postoj, ktorý presahuje legitímnu lásku k vlastnej krajine, robí vlastný národ najvyššou formou bytia a považuje úplné postúpenie jednotlivca pre tento národ. S nacionalizmom sa spája prehnaný nárok na spoluúčasť, arogantnú exkluzivitu a pocit prevahy nad ostatnými národmi. Takýto nacionalizmus sa stavia nepriateľsky voči zblížovaniu medzi národmi a môže viesť k rasovej nenávisti a ku xenofóbii³⁷. Má veľmi blízko k etnocentrizmu.

Nacionalizmus sa medzi robotníckou mládežou v určitých formách vyskytoval vždy. Trhová a otvorená spoločnosť je spätá s mnohými problémami, ako sú napríklad prisťahovalectvo, nezamestnanosť, integrácia menšín.

Termín **národný socializmus**, ktorý pochádza „z nemeckého Nationalsozialismus, skrátene výraz nazizmus, tiež hitlerizmus, je totalitná ideológia oficiálne uplatňovaná diktatúrou v Nemecku v rokoch 1933-1945 (tzv. Tretia ríša) prostredníctvom NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei – Národnosocialistická nemecká robotnícka strana) vedenej Adolfom Hitlerom. Nacistická ideológia kombinuje koncepciu fašizmu a rasizmu (a antisemitizmu), vychádza tiež z krajného nacionalizmu a niektorých prvkov socializmu.“³⁸

Národní socialisti uznávajú Hitlera ako osobnosť. Vyzdvihujú jeho charizmu a čaro osobnosti, ktorú použil nato, aby sa z Nemcov stali vlastenci. Národný socializmus definujú nasledovným spôsobom. Je to „politický systém, ktorý izoloval rakovinotvorné zárodky, ktoré sú začiatkom konca každého národa ako sú komunisti, buzeranti, a rôzne tzv. cirkvi ako napr. Svedkovia Jehovovi. Naopak, podporoval tých, ktorí si to zaslúžili, ako sú starí ľudia, mladé rodiny a deti, či už manželské alebo nemanželské.“³⁹

³⁶ <http://plato.stanford.edu/entries/nationalism/>

³⁷ Mareš, M.: Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Nakladatelství Barrister&Principal a Centrum strategických studií. Blansko 2003, str. 58

³⁸ <http://www.callofdutyklan.estranky.cz/>

³⁹ http://www.nsinfo.org/index.php?Itemid=27&id=67&option=com_content&task=view

Xenofóbia pochádza z gréckeho slova xénos (príchodzí) a fóbos (úzkosť). Je vždy súčasťou rasizmu. „Môže mať najrôznejšiu podobu, od živelných a viac menej nešpecifikovaných prejavov a obáv z niečoho neznámeho, až po ciele a špecifikované prejavy odporu a odmietania určitých jedincov alebo celých etnických skupín (ako je tomu napríklad pri antisemitizme). Xenofóbia je väčšinou založená na fixnej (nezdôvodnenej) a umelej predstave a nie na skutočnom nebezpečenstve či ohrození, ktoré by bolo možné presne, exaktne definovať. Ide o dohady, vymyslené alebo nadmerne zveličené obavy z údajného a neexistujúceho nebezpečenstva či ohrozenia jedincov alebo celých skupín.“⁴⁰

Pojem **svetonázor** pochádza z nemeckého slova Die Weltanschauung. Tento „pojmem sa objavuje v rámci nemeckej klasickej filozofie najprv ako [gnozeologická kategória](#) napr. u [Kanta](#) v práci Kritika súdnosti, kde znamená nazeranie zmyslového sveta. Pojem svetonázoru i jeho popularita v priebehu dejín značne kolíšu; invariantom napriek tomu zostáva chápanie svetonázoru ako akéhosi obrazu sveta, prostredníctvom ktorého sa človek snaží riešiť záhady a zmysel svojho života, orientovať sa vo svete a pod. Podľa J. Michálka je svetonázor presvedčenie, ktoré určuje konanie. Svetonázor pozitívne a definitívne určuje súcna (hovorí čo sú) vrátane človeka, usporadúva skúsenosť celkom určitým smerom a tomu všetko podriaďuje. Tým zužuje a uzatvára ľudský život a odníma mu jeho nesamozrejmosť. Svetonázor konzervuje, uzatvára možnosti, je koncom, a to aj tam, kde ako liberálny svetový názor požaduje, aby každému bolo ponechané jeho mienenie.“⁴¹

⁴⁰ Wolf, J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Karolinum, Praha 2000 s. 124 - 125

⁴¹ <http://ii.fmph.uniba.sk/~filit/fvs/svetonazor.html>

3. Subkultúra skinheads

Príslušnosť k subkultúre je pre väčšinu skinheadov životným štýlom. „*Pokiaľ som bol mladý, tak išlo len o určitú rebéliu, ale po pár rokoch sa z toho stal môj životný štýl. Vymedzujem sa tak voči konzumnej spoločnosti a nehanbím sa za to, že k nim patrí. Práve naopak. Som na to hrdý.*“ (muž, Praha okolie, zamestnaný). Najdôležitejšiu úlohu však zohráva identifikácia podľa vzhľadu. Tá im napomáha k odlíšeniu od nielen majority, ale aj vo vnútri samotnej subkultúry. Všetci opýtaní sa zhodujú v tom, že na vrchole ich hodnotového rebríčka stojí rodina. Skinheadi sú veľmi širokospektrálna subkultúra, avšak v niektorých veciach sa zhodujú. Napríklad na tom, že nemajú radi tzv. baby skins (veľmi mladí skinheadi). Tí podľa nich v podstate prznia subkultúru.

Najčastejšie sa mladí ľudia stávajú členmi subkultúry okolo 15 – 17 roku. K myšlienkam subkultúry skinheads sa dostali najčastejšie prostredníctvom kamarátov. Dôvody ich začlenenia sa bývali rôzne. U pravicovo orientovaných skinheadov mladých ľudí fascinovala ich láska ku krajine, odpor k tvrdým drogám a národnostne orientované reči. K ľavicovo orientovaným skinheadom mladých lákal ich benevolentný prístup k ľahkým drogám (napríklad k marihuane⁴²) a ich voľný prístup k životu. Obe sekcie spájali obdiv k oblečeniu, športu a hudbe.

V tejto kapitole sa pokúsím danú problematiku čo najpresnejšie vysvetliť a jej členov čo možno najvernejšie popísať.

Z hľadiska sociologických údajov akými sú pohlavie (tabuľka číslo 1), vek (tabuľka číslo 2) a vzdelanie (tabuľka číslo 3), je možné respondentov zo subkultúry skinheads charakterizovať nasledovným spôsobom:

Tabuľka číslo 1

Pohlavie	Počet
Muži ČR/SR	32 / 45
Ženy ČR/SR	15 / 21

⁴² Zo 116 respondentov má kladný prístup k marihuane 78, tj. 67,2%

Tabuľka číslo 2

	Vek
Priemerný vek respondentov	23,19
Priemerný vek mužov	24,17
Priemerný vek žien	23,16
Najmladší respondent	17
Najstarší respondent	35

Tabuľka číslo 3

Vzdelanie	Počet
Základné ČR/SR	0 / 2
Stredoškolské ČR/SR	2 / 6
Úplné stredoškolské ČR/SR	36 / 40
Vysokoškolské ČR/SR	9 / 18

3.1. História subkultúry

Vznik subkultúry je spätý s množstvom zmien v Európe po 2. svetovej vojne, ktoré stáli pri jej zrode. Subkultúra skinheads vznikla na území Veľkej Británie. Paradoxné je, že sa na tomto území vytvorili všetky sekcie.

Päťdesiate roky znamenali vo Veľkej Británii nástup konzervatívnej strany k moci a zmenu panovníka. Na trón sa dostáva kráľovná Alžbeta II. spolu s manželom Filipom Mount Battenom.

Ekonomická situácia obyvateľstva sa zhoršila. Kvôli mechanizácii priemyslu prišlo mnoho ľudí o prácu a tým pádom výrazne narastal počet nezamestnaných v krajine. Nastalo obdobie štrukturálnych zmien ekonomiky, ktoré bolo možné badať hlavne na sídliskách. Na nich sa stretávali robotníci so strednou triedou a oproti nej sa cítili menejcenní. Životný štýl obyvateľov Veľkej Británie sa začal meniť, rozpadali sa robotnícke komunity a spoločnosť sa stala konzumnou.

Zvýšil sa počet prisťahovalcov v krajine. Tí neboli pozitívne prijatí spoločnosťou. Cudzinci sa nezapájali do verejného života, ba priam naopak, vytvárali si

vlastné komunity a výrazne sa izolovali (jedným z dôvodov mohla byť aj neznalosť jazyka).

V tomto období sa formuje aj jedno z prvých mládežníckych hnutí, ktoré sa objavuje s nástupom nového hudobného štýlu importovaného zo Spojených štátov amerických, s rock'n'rollom. Od majority sa jeho priaznivci začali odlišovať vizuálne, to znamená štýlom obliekania i účesmi.

Prvá subkultúra, ktorá sa vyznačuje výraznou rebéliou sa nazýva TEDDY BOYS. Bola inšpirovaná anglickým kráľom Eduardom VII⁴³, ktorý bol známy svojím nekonvenčným štýlom. Na začiatku tejto subkultúry šlo prevažne o módný trend, avšak na konci päťdesiatych rokov sa stala politickou. Bola ovplyvnená myšlienkami anglického politika Oswalda Ernalda Mosleyho, ktorý bol zakladateľom Britskej fašistickej únie.⁴⁴ Jej sympatizanti mali krátke vlasy a nosili oblečenie značiek Ben Sherman a Fred Perry.

Šesťdesiate roky 20. storočia znamenali nástup labouristov k moci reprezentovaný Haroldom Wilsonom. Sociálna politika sa dostala do popredia, avšak ani to nepomohlo častým štrajkom v krajine. Nastala výrazná devalvácia libry (až o 30%) a stupňoval sa problém s adaptáciou prisťahovalcov.

V tomto období vznikajú nové sociálne hnutia, vymykajúce sa racionálnemu chovaniu. Spojovacím článkom sa stáva solidarita a kolektívna identita jedinca. V takto vytvorených hnutiach dominuje výrazný antisystémový postoj.

Začína sa formovať nová subkultúra zvaná MODS (z anglického slova modernists - modernisti). Ich odev tvorili talianske obleky, obuté mali špicaté talianske topánky. Vlasy mali na krátko ostrihané. Jazdili na skútroch značky Lambretta a Vespa, na ktorých mali pripevnené množstvo spätných zrkadiel. Počúvali jamajskú hudbu, r'n'b a soul. „Inšpirácia r'n'b v podaní The Beatles alebo Rolling Stones bola pre nich nedostatočná a chýbala v nej autenticita. Manažér The Beatles Brian Epstein pritom práve na sprievodných znakoch štýlu v roku 1962 postavil kapele nový image. Tým však predznamenal koniec zlatej éry celej tejto subkultúry – aj mods boli vstrebaní hlavným prúdom. Ich

⁴³ Eduard VII (1841 – 1910), vlastným menom Albert Edward Wettin. Vládol od roku 1902. Vyriešil množstvo vojenských konfliktov v Afrike. Bol známy nosením tvídových oblekov, zaviedol nosenie smokingu do spoločnosti a čiastočne sa mu podarilo reformovať armádu.

⁴⁴ <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/393671/Sir-Oswald-Ernald-Mosley-6th-Baronet>

revival, už "neškodný", nastal s filmom Quadrophenia⁴⁵ (1979, réžia Franc Roddam), natočeným podľa slávneho nosiča The Who. V deväťdesiatych rokoch sa k odkazu mods prihlásili aj zástupcovia dominantného britského popu Oasis či Blur, dnes z neho ťažia kapely ako Kaiser Chiefs.⁴⁶

Jedná sa o prvú subkultúru v ktorej sú ženy. Najznámejšou z nich bola Twiggy. Najvýraznejším odevným prvkom boli minisukne.

Časť prívržencov MODS sa presúva k hnutiu HIPPIES⁴⁷, nakoľko sa z modernistov stala sprofanovaná módna záležitosť. Prestávajú nosiť obleky a prím prevzal robotnícky odev. Názov sa čiastočne pozmenil na HARD MODS. Mnohí v nich vidia prvých skinheadov.

Šesťdesiate roky sa nesú v znamení získania nezávislosti Jamajky (1962). Život v krajine sa však nemení. Ľudia aj naďalej žijú v chudobe a mladí ľudia vytvárajú gangy. Títo „drzí chlapci“ sa nazývajú „RUDE BOYS“. Prišli na územie dnešnej Veľkej Británie spolu s ďalšími prisťahovalcami. Bolo možné ich vizuálne odlíšiť od ostatného obyvateľstva, nakoľko nosili oblečenie, ktoré sa nápadne podobalo tomu čo nosili americkí gangsteri v 30. rokoch minulého storočia. Mali krátke vlasy, nosili čierne sako, úzku kravatu, rifle a traky.

Spolu s nimi prichádza aj nový hudobný štýl zvaný „Ska“, ktorý vznikol v 50. rokoch na Jamajke. Čerpá motívy z jamajského folklóru. Prevažovali v ňom náboženské respektíve politické texty. Je známy svojou melodickosťou. Už v tomto období je možné badať výrazný vplyv hudby na subkultúru skinheads.

Robotníci z Veľkej Británie a prisťahovalci z Jamajky sa stali základným pilierom vzniku novej subkultúry, ktorá sa nazýva Skinheads. Ich zjav je inšpirovaný Hard Mods. Boli hrdí nielen na svoj robotnícky pôvod, ale aj na svoju vlasť. Boli známi svojim odporom k drogám, hnutiu hippies a homosexuálom.

Medzi obľúbené miesta stretávania sa mládeže sa stal futbal. Tu je možné badať prvý výrazný prienik násilia do subkultúry. Začína sa vyvíjať subkultúra „HOOLIGANS“ (chuligáni) a „BOOT BOYS“ (tento názov dostali podľa štýlu

⁴⁵ Dej filmu Quadrophenia sa odohráva v Londýne v roku 1964. Popisuje bitky medzi Rockermi a Mods. Hlavný hrdina Jimmy je člen Mods. Jednu z ústredných postáv filmu si zahral spevák Sting.

⁴⁶ <http://punkandskins.blog.cz/0808/teddy-boys-mods-a-ti-ostatni>

⁴⁷ Hnutie hippies (deti kvetov) vzniklo v 60. rokoch v USA. Viac o hippies na <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hippies>

topánok ktoré nosili, t.j. boli to robotnícke topánky s oceľovou špičkou. Obuv tvorí do dnešných dní charakteristickú črtu pre všetky sekcie subkultúry do dnešných dní.). Obe tieto bývalé časti subkultúry skinehads ju opúšťajú a za svoj hlavný pilier považujú futbal.

V tomto období je možné badať u skinheadských skupín značky oblečenia, ktoré pretrvali a dominujú v tejto subkultúre do dnešných dní. Jedná sa o značku „Fred Perry“, „Ben Sherman“, ktoré vyrábajú polokošeľe, košeľe a tričká. U nohavíc sa stala prevládajúcou značka Levi Strauss. Topánky bývajú prevažne značky Dr. Martens. Na konci 60. rokov sa účes u mužských členov subkultúry predlžuje na 4 mm.

Koniec šesťdesiatych rokov sa niesol v znamení zlatej éry skinheadov. Odozve z tejto subkultúry nemali rasistický a ani xenofóbny charakter. Miestom stretávania sa stali tanečné zábavy po ktorých veľmi často nasledovali bitky. Ich neznášanlivosť sa sústredila na subkultúru hippies (ktorým vytýkali kladný postoj k drogám) a ľudí z Pakistanu (tým vyčítali to, že im brali prácu).

V tomto období vzniká najkontroverznejšia časť v rámci subkultúry „GAY SKINHEADS MOVEMENT“ (Hnutie homosexuálnych skinheadov).

V sedemdesiatych rokoch sa v súvislosti s celkovou liberalizáciou britskej spoločnosti stupňoval problém s prisťahovalcami. „Z krajín Commonwealthu prišlo v roku 1972 62 596 prisťahovalcov.“⁴⁸ Ich príchod do krajiny nebol veľmi sledovaný, nakoľko mali britské pasy. To podnietilo výrazný rast nacionalizmu v krajine. S prisťahovalcami sa začali výrazne prehlbovať sociálne rozdiely. V krajine stúpa počet nezamestnaných a mena opäť devalvovala. Toto obdobie je charakteristické prijatím kontroverzných zákonov o potrate, homosexualite, ale aj rozvode.

Začiatkom sedemdesiatych rokov obľúbenosť subkultúry u mládeže značne oslabla. Preferovaným hudobným štýlom ostalo „ska“. Od „reggae“ sa začali dištancovať kvôli tomu, že sa tento hudobný štýl začal prepájať s rastafariánskou⁴⁹ kultúrou a medzi jeho časté námety patrila marihuana.

⁴⁸ Maurois,A.: Dějiny Anglie. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 454

⁴⁹ Rastafariánstvo je náboženské hnutie pochádzajúce z Jamajky. Vzniklo v 30. rokoch minulého storočia. Viac o rastafariánoch viz <http://jungle-me.blog.cz/0701/kdo-jsou-to-rastafariani>

Inšpiráciou pre obliekanie a stretávanie sa stáva sfilmovaná adaptácia románu Antohnyho Burgesa „Mechanický pomaranč“ od Stanleyho Kubricka. Zobrazovala Londýn a život na uliciach. Hlavný hrdina Alex De Large bol vodca bandy, ktorá sa vyznačovala násilím. Jeho odev sa stal pre mnohých mladých inšpiráciou.⁵⁰

Nastáva vznik novej subkultúry, ktorá sa nazýva PUNK (výtržník, pankáč). Ich odev tvorili roztrhané nohavice, trička krikľavých farieb a topánky s oceľovou špicou. Ich najvýraznejší rys tvorili vlasy, ktoré boli ostrihané podľa irokézskeho štýlu, tzv. číro. Hudbu, ktorá bola v tejto subkultúre dominantná, tvorí pár akordov a veľmi ostré texty.

Spočiatku sa skinheadi v podstate stotožňovali s punkermi, avšak nastal zlom, ktorý podnietila zmena svetonázorov u punkerov. Predovšetkým to bolo užívanie marihuany a negatívny postoj k monarchii a kráľovnej. Protipólom k punkerskej neznášanlivosti Britskej monarchie sa stáva formovanie novej frakcie skinheadov, ktorí sú známi svojim kladným postojom k tradíciám, takzvaných TROJAN SKINS. Začlenenie sa do uvedenej sekcie subkultúry však bolo vekovo ohraničené. Minimálny vek bol stanovený na 25 rokov.

Toto obdobie je charakteristické aj vznikom nového hudobného štýlu, ktorý sa nazýva Oi!. Je to hudba antinacistického štýlu podobná punk – rocku. „Pri jeho zrode stály Cockney Rejects so svojou skladbou Oi!Oi!Oi!, podľa ktorej dostal celý štýl meno. Táto hudba spájala punkerov a skinheadov. Spievali o živote. Ústrednými motívmi ich piesní sa stali futbal, odpor k politike /politikom/, pivo, pracujúca trieda a podobne. Oi! je odpočítavanie pred piesňou na Reggae a Ska. Postupne sa vžil ako pozdrav medzi robotníkmi v Londýne.“⁵¹

Nepriaznivú hospodársku situáciu a neustále sa zvyšujúci počet nezamestnaných v radoch nekvalifikovanej mládeže využila vo svoj prospech politická strana „The National Front“ (Národná fronta), ktorá inklinovala k myšlienkam národného socializmu. Tu nastal azda najväčší rozvrat medzi skinheadmi. Časť z nich sa priklonila k ľavicovo orientovaným stranám a z časti z nich sa utvorila pravica.

⁵⁰ Viac o filme mechanický pomaranč: <http://www.csfd.cz/film/5395-mechanicky-pomaranec-clockwork-orange-a/?text=77284>

⁵¹ http://lide.gymcheb.cz/~habulan/Oi_Skins.html

Niektoré Oi! skupiny sa zúčastnili koncertov pod názvom Rock Against Racism (rock proti rasizmu). Boli to však výlučne ľavicovo orientované hudobné skupiny.

Pravicovo orientované skupiny sa zúčastňovali koncertu pod názvom RAC (Rock Against Communism – Rock proti komunizmu) ktorého zakladateľom bol Ian Stuart Donaldson spevák skupiny Skrewdriver.

V roku 1979 vznikla politická organizácia White Noise. Jej ústredný predstaviteľ bol zakladateľ a spevák pravicovej skupiny Skrewdriver. Táto skupina sa v roku 1981 premenovala na Blood and Honour Club (Klub krvi a cti). Otvorene sa hlásili k myšlienkam národného socializmu. Ich heslom bolo “White Power“ (Biela sila). Boli úzko prepojení s politickou organizáciou British National Front (Britský národný front). Pravicovo orientovaní skinheadi na seba strhli pozornosť médií a tak sa vytvoril všeobecne prijímaný názor o tom, že skinheadi sú rasisti.

Osemdesiate roky sú poznačené pravdepodobne najväčším štiepením subkultúry. Vznikajú nové smery ako RED SKINS (Komunistickí skinheadi), S.H.A.R.P. (Skinheads Against Racial Prejudice - Skinheadi proti rasovým predsudkom). Tieto ľavicové frakcie subkultúry sú veľmi početné. Sú podporované mimovládnyimi organizáciami po celom svete a snažia sa poukázať na nerasistickú podobu subkultúry. Aktívne vystupujú proti pravicovým skinheadom tým, že organizujú množstvo demonštrácií, koncertov a verejných diskusií.

Vyššie zmienená politická organizácia White Noise založila v roku 1982 vlastné vydavateľstvo White Noise Record. Vydávajú a distribuujú výlučne neonacistickú hudbu.

V deväťdesiatych rokoch vznikajú posledné dve frakcie subkultúry R.A.S.H. (Red and Anarchist skinheads - Červení a anarchistickí skinheadi) a A.R.A. (Anti – Racist action Skinheads – Proti rasistická akcia skinheadov). Obe tieto sekcie skinhedov sú však veľmi málo početné.

3.2. Organizácia skinheads na Slovensku a v Čechách

Subkultúra skinheads začala na naše územie prenikať v 80. a 90. rokoch 20. storočia. K rozmachu skinheadov u nás prišlo po revolúcii v roku 1989. Uvoľnil sa režim, ľudia chceli byť slobodní a „opíjali“ sa novozískanou demokraciou. Po otvorení hraníc nastal pre mnohých ľudí šok. Radosť vystriedal stres a sklamanie. Krajina sa rozdelila a začala sa privatizácia, ktorá vyvrcholila zatvorením firiem a hromadným prepúšťaním. Prišlo mnoho cudzincov, ktorí začali v Čechách a na Slovensku pracovať často krát za nižšiu mzdu. To malo za následok rasovú neznášanlivosť.

Subkultúry tak našli v týchto priaznivých podmienkach priam živnú pôdu. Mladí ľudia chceli niekam patriť, začali byť hrdí na svoju minulosť. Na báze nacionalizmu sa mladí ľudia (prevažne muži) začali prikláňať k pravicovo orientovaným skinheadom. V Čechách dominoval odkaz na ich slávnú minulosť a na husitskú tradíciu.

3.2.1. Zahraniční inšpirátori českých a slovenských ultrapravicových organizácií

České a slovenské ultrapravicové organizácie našli inšpiráciu v dvoch základných ideových organizáciách. Boli to Ku Klux Klan a nacizmus.

3.2.1.1. Ku Klux Klan

Po občianskej vojne v USA sa vytvorilo mnoho organizácií, ktoré otvorene sympatizovali s porazenou Konfederáciou. Najsilnejšia a zároveň najznámejšia z nich je Ku Klux Klan. Jej názov je odvodený z gréckeho slova kuklos – kruh. Spojenie so slovom Klan označuje „súnaležitosť „bielych ľudí“. Aby mohlo byť slovo „Kuklos“ použité v anglickom názve bolo v zodpovedajúcej výslovnosti a transkripcii rozdelené do dvoch slov „Ku“ a „Klux“. Škótsky pôvod zakladajúcich členov predurčil písanie slova „Klan“ (v spisovnej angličtine by sa malo písať „clan“). Napriek tomu sú po znovuobjavení klanu uvedené tri písmená interpretované ako „Kill Kill Kill“ (zabi, zabi, zabi respektíve zabiť, zabiť, zabiť) aj v množstve iných významov, ktoré neodpovedajú pôvodnému zámeru.“⁵²

⁵² Mareš, M.: Ku Klux Klan a pravicový extrémizmus v ČR. In číslo 3, Léto 2001, str. 5

Organizácia vznikla v roku 1866 pod vedením generála Nathana Bedforda Forresta. Avšak o tri roky neskôr, v roku 1869, hnutie oficiálne zaniklo.

Začiatok 19. storočia sa niesol v Spojených štátoch v duchu príchodu migrantov, ktorí so sebou niesli nielen nové náboženstvo, ale aj svoju kultúru. Obroda Ku Klux Klanu je spätá s filmom Davida W. Griffitha „Zrodenie národa“. Po ňom založil William Simmons organizáciu Rytieri Ku Klux Klanu v roku 1915. Boli zameraní nielen proti černochoch, ale aj proti katolíkom, Židom a prostitútkam. Postupne získavali mnoho sympatizantov. Bolo to ovplyvnené aj prísťahovaleckou vlnou latinskoamerických migrantov v 70. rokoch.

V súčasnosti je Ku Klux Klan značne roztrieštený, avšak existuje dodnes. Extrémizmus v USA nie je veľmi rozšírený, ale jeho sympatizanti sú oveľa radikálnejší ako v minulosti. Jeden z nich David Lane „bol neonacistický terorista, člen Ku Klux Klanu, Kresťanskej identity árijských národov a zakladateľ teroristickej organizácie Bruder Schweigen známej ako The Order (Rád).⁵³

Ku Klux Klan sa rozšíril aj do Európy pod názvom Európski bieli rytieri Ku Klux Klanu. Vyznávajú nadradenosť bielej rasy.

Na naše územie sa uvedená organizácia dostala do povedomia v 80. rokoch. Pomocou nich bola ukazovaná zvrhlosť Američanov.

3.2.1.2. Nacizmus

„Nacizmus vznikol spojením koncepcie fašistického štátu (zahrňujúci vodcovský princíp) a rasistických teórií o nadradenosti árijskej rasy a o pokroku cez konflikt medzi vyššou a nižšou rasou, riešený podrobením či likvidáciou nižšej rasy. Nacistická ideológia ďalej čerpá zo socializmu (privlastňuje si prvky kolektivismu či sociálnej demagógie vyhovujúcej nižším vrstvám), antiboľševizmu (vyhovujúci vyšším vrstvám), nacionalizmu (umožňujúci získať podporu konzervatívnych síl) a antisemitizmu. Filozofická podstata nacizmu obsahuje prvky výrazného iracionalizmu, okultizmu a ezoterizmu. Medzi najvýznamnejších nacistických teoretikov možno zaradiť Ernesta Hubera a Adolfa Hitlera. Počas svojho pobytu vo väzení v roku 1924 napísal Hitler autobiografiu Mein Kampf (Môj boj), v ktorej definoval niektoré kľúčové vlastnosti nacistickej ideológie. Po roku 1933, kedy sa NSDAP dostala k moci a Adolf Hitler sa stal ríšskym kancelárom, urobili

⁵³ <http://www.sts.tym.sk/index.php?table=eightyeight&id=17>

nacisti koniec nádejam socialistov a komunistov, že sa nacistická strana prikloní k socializmu. Rovnako tak boli zmarené šance na revolúciu vedenú robotníkmi. Namiesto toho nacistická strana plne podporila fašistickú koncepciu vytvorením absolútnej moci štátu a vodcu (führera), rasovú politiku a agresívnu zahraničnú politiku. Tá bola nakoniec príčinou druhej svetovej vojny.⁵⁴

Nacisti vytvorili mnoho sekcií, ktoré mali mytologický význam. V roku 1923 vznikla v Nemecku organizácia Werwolf (vlkolak). Jej členovia sa stali o desať rokov neskôr členmi ultrapravice Sturmabteilung (Úderné sily, SA).⁵⁵ Na konci vojny viedli záškodnícku činnosť. Organizácia nezanikla ani po vojne. Výrazne sa začala formovať v roku 1945 v Ústí nad Labem. Jej členov tvorili prevažne členovia Hitlerjugend a Zväzu nemeckých dievčat. Ideológia nacizmu je živá doteraz. Dôkazom toho je aj množstvo kníh a dokumentárnych filmov, ktoré sa týkajú tejto problematiky. Okolo vodcovských postáv sa vytvára akási legenda (napríklad okolo popravy Dr. Jozefa Tisa). A tá je pre mnohých mladých ľudí akýmsi lákadlom.

V celej Európe sa vytvára mnoho neonacistických frakcií, nakoľko uvedená ideológia nezanikla s koncom 2. svetovej vojny. Jej prívrženci „vymýšľajú ezoterické symboly bielej rasovej identity, podporujú verejnú debatu o odpore voči farebnej invázii na západ a rozširujú rôzne konšpiračné teórie a okultné predstavy napríklad o mystike krvi, o nacisticko – tibetských kontaktoch a dokonca o lietajúcich tanieroch s nacistickými posádkami. Mená ariosofov Jorga Lanza von Liebenfelsa, Rudolfa Johna Gorslebena a Karla Maria Wiliguta (Himmlerovho Rasputina) sa v tomto prostredí stali všeobecne známymi, čo zdôrazňuje priamu náväznosť dnešnej kultovej extrémnej pravice na ariosofiu⁵⁶ dvadsiatych a tridsiatych rokov.“⁵⁷

⁵⁴ <http://www.skinssboy.estranky.cz/stranka/nacizmus>

⁵⁵ Boli to útočné jednotky nemeckej armády počas 2. sv. vojny. Jeho členov tvorili nezamestnaní a robotníci a boli ponižovaní zo strany gestapa ktorého členmi boli ľudia zo strednej triedy.

⁵⁶ Ariosofia je árijsko-rasisticko-okultná teória. Po prvý krát tento pojem použil Lanz von Liebenfels v roku 1915. viac o ariosofii: Goodrick-Clarke, N.: Okultní kořeny nacismu. Eminent, Praha 2005

⁵⁷ Goodrick-Clarke, N.: Okultní kořeny nacismu. Eminent, Praha 2005, str. 13

3.2.2. České a slovenské ultrapravicové organizácie

Po revolúcii v roku 1989 sa ideológie chopili ultrapravicoví skinheadi, ktorých spájalo hnutie Blood and Honour Bohemia.⁵⁸ Okrem toho sa dostáva aj do motívov piesní českých a slovenských skupín (napríklad skupina Agrese 95 má skladbu s názvom *KKK* – skratka organizácie Ku Klux Klan). Pobočky Blood and Honour sú rozšírené aj na Slovensku. Medzi najznámejšie patrí Blood and Honour Division Slovakia (vnikla v roku 1994), ktorá má pobočku v Bratislave, Nitre, Prešove i v Košiciach.

V roku 1991 vznikla v Čechách organizácia Bedford (názov je odvodený z mena prvého veľkého čarodejníka Ku Klux Klanu). Varovali pred nebezpečenstvom Židov, cudzincov a vyzdvihovali Český národ a nadradenosť bielej rasy. V polovici 90. rokov 20. storočia vznikla v Brne a v Novom Jičíne organizácia pod názvom Templárski rytieri Ku Klux Klanu (Templar Knights of Ku Klux Klan).⁵⁹ Vydávali vlastný časopis *White Warriors* (Bieli bojovníci). Na Slovensku vznikol v rovnakom období spolok pod názvom Klan slovenských rytierov, ktorého sympatizanti pochádzajú prevažne zo západného Slovenska.⁶⁰ Členovia sa venovali šíreniu myšlienok Ku Klux Klanu, vydávali a distribuovali časopisy, predávali hudobné nosiče extrémistických skupín a predávali odevy s nacistickou tematikou. Spolok je zaujímavý tým, že jeho členovia nesmeli požívať žiadne drogy vrátane alkoholických nápojov a tabaku, mali výrazné protimaďarské, protižidovské a protikomunistické názory. Spolok je od roku 2002 nečinný.

V roku 1995 vznikla na Slovensku neonacistická organizácia Slovakia Hammer Skinheads. Bola podporovaná najmä organizáciami Bohemia Hammer Skinheads a American Hammer Skinehads. Proklamuje myšlienky národného socializmu a medzi jej hlavné úlohy patrí zničenie a vyst'ahovanie obyvateľov maďarskej národnosti. Rovnako do popredia kladie rasovú svätú vojnu. Uvedená organizácia je veľmi aktívna. Vydáva vlastný časopis pod názvom *White Victory* (Biele víťazstvo) a organizujú koncerty neonacistických skupín

⁵⁸ Gregorovič, M.: Kapitoly o českém fašismu. Fašismus jako měřítko politické dezorientace. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995

⁵⁹ Mareš, M.: Ku Klux Klan a pravicový extrémismus v ČR. In číslo 3, Léto 2001, str. 8

⁶⁰ http://www.czsk.net/dotyky/6_2005/neonacisti.html

(na nich spolupracujú s pobočkami po celej Európe, prím má však Česká republika). Medzi ich hlavné aktivity patrí vydávanie časopisu, distribúcia hudobných nosičov, usporadúvanie koncertov a demonštrácií.

Uvedené organizácie vedú muži, avšak ani ženy nie sú v tomto smere nečinné. Organizácia WAU (Women for Aryan Unity – Ženy za árijskú jednotu) vznikla v roku 1997. Organizuje koncerty a pomáha skinheadom, ktorí boli trestne stíhaní v zapojení sa do pracovného procesu, do spoločnosti a aj do samotnej subkultúry.⁶¹

3.3. Vnútoraná diferenciacia subkultúry

Termín skinheads označuje skupiny mládeže, ktoré sa sformovali vo Veľkej Británii. Uvedená subkultúra je širokospektrálne zameraná a nie je možné ju rozlíšiť len na ľavicu a pravicu. Avšak niečo majú všetky jej sekcie spoločné. A to je výzor. Majú nakrátko ostrihané vlasy, nosievajú rifle a polokošele takmer rovnakých značiek a obuté majú topánky najčastejšie značky Dr. Martens.

Ideologickí teoretici uvádzajú tri základné prúdy pravícových skinheadov: nacionalistický, neonacistický a white power prúd.⁶² Dovolím si s ním však nesúhlasiť. Nie je možné takto stroho charakterizovať pravicu, nakoľko sa uvedené prúdy medzi sebou veľmi často prelínajú.

Podľa posledných prieskumov mnohí z nich užívajú mäkké drogy. Medzi ne sa radí marihuana a hašiš. K tvrdým drogám má však väčšina skinheadov výrazný odpor a ich užívateľov pokladajú za spodinu spoločnosti. Často krát väčšiu ako Rómov alebo Židov.

Jednotlivé podskupiny subkultúry skinheads:

Boneheads (vyholené hlavy)

Boneheads patria k pravícovému prúdu subkultúry, ktorý je najznámejším nielen v svetovom, ale aj v českom a slovenskom prostredí. Počúvajú White Power hudbu. Tento hudobný štýl začala prezentovať skupina Skrewdriver. Jeho prívrženci by veľmi radi dosiahli rasovú vojnu (tá sa nazýva Rahowa) pomocou

⁶¹ <http://www.crusader.net/texts/wau/wau5.html>

⁶² Milo, D.: Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Ľudia proti rasizmu, Bratislava

ktorej by sa zbavili v Európe všetkých rás okrem bielej. Táto sekcia sa dostala do Európy zo Spojených štátov amerických v 80. rokoch a veľmi rýchlo našla svojich priaznivcov.

Ich odev je inšpirovaný odevom skinheadov zo 60. rokov. Zmena nastala vo vnímaní topánok, ktoré boli pôvodne chápané ako robotnícke, avšak boneheads ich vnímajú ako vojenské. Prívržencov uvedenej frakcie subkultúry skinheads je možné odlíšiť aj vizuálne. Ich odev obsahuje množstvo nášiviek a v topánkach nosia výlučne biele šnúrky. Zmýšľanie majú rasistické a xenofóbne.

„Pravicoví dementi, ktorí sprznili kult. Rasistickí, nacistickí blbci, ktorí netušia nič o kulte, o histórii proste nevedia o ničom. Vylízané hlavy, ktoré vôbec nevedia, k čomu sa hlásia.“(muž, Praha, študent VŠ)

„Odbož od Skrewdrivers.⁶³ Nazi skinheads sa dnes už tak často nevidia. Prezliekli kabát.“(muž, Praha okolie, doktorandské štúdium)

„Paradoxne najmenší debili čo som medzi skinheadmi stretol.“(muž, Praha, zamestnaný)

Hooligans (Chuligáni)

Futbaloví fanúšikovia, ktorí sú známi svojim radikálnym prístupom. Pochádzajú hlavne z Anglicka. Chodievajú pravidelne na futbalové zápasy a po nich sa veľmi často a radi bijú. Ich odev nie je možné odlíšiť od odevu prívržencov subkultúry skinheads. Paradoxom však je, že kluby hooligans spolupracujú. A tak je to aj medzi Českou a Slovenskou republikou. Niektoré kluby vytvorili medzi sebou akúsi družbu. Baník Ostrava sympatizuje so Spartakom Trnava a ŠK Slovan Bratislava spolupracuje s FC Brno 1913. Trnavský a Bratislavský, Brniansky a Ostravský klub sa medzi sebou neznášajú a často dochádza k bitkám. V súčasnosti tvoria samostatnú subkultúru. „Futbaloví hooligans vytvárajú subkultúru, ktorá sa vyčleňuje voči ostatným divákovi i spoločnosti. Majú vlastné štýly chovania a spôsoby komunikácie z ktorých mnohé sú značne ritualizované. V posledných rokoch rozširujú oblasť svojho pôsobenia (v dôsledku represívnych opatrení) zo štadiónov priamo do ulíc. Významným

⁶³ Skrewdriver (z angl. šrobovák) bola pôvodne punková skupina pochádzajúca z Veľkej Británie. Na konci 70. rokov sa stal jej ústredným predstaviteľom Ian Steward Donaldson a kapela sa preorientovala na pravicovo orientovaných skinheadov.

prostriedkom komunikácie sa pre nich stal internet, ktorý využívajú k prezentácii svojich akcií (fotografie, popisy výjazdov, novinové články), ale tiež k istej koordinácii svojich aktivít.⁶⁴

Na oblečení majú veľmi často nacistické insígnie, na futbalových zápasoch zvolávajú „Heil Hitler“ a napádajú občanov inej farby pleti.

„Radikálni futbaloví fanúšikovia, ktorí robia zlé meno skinheadom. Najčastejšie sú to bývalí skinheadi. Ale títo sa chcú len biť a maskujú to futbalom. Obliekajú sa ako my, nosia aj podobné nášivky. Sú to náckovia a provokatéri. Tí najhorší sú Trnaváci.“ (muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

„Futbaloví fanúšikovia, ktorí kazia mienku o white power skins, lebo majú veľmi podobné oblečenie a zakrývajú svoj vandalizmus tým, že sa obracajú na hnutie white power skinheads.“ (muž, Bratislava, študent VŠ)

Radikálne vlastenecký smer

Je charakteristický nenávisťou ku všetkému cudziemu. Prívrženci tohto smeru sa vyznačujú zdôrazňovaním slovanstva, odmietaním internacionalizmu a vyzdvihovaním kresťanských hodnôt. Nepoužívajú nacistické symboly ani fašistické symboly. Rovnako odmietajú Adolfa Hitlera, nakoľko chcel vyhladiť Slovanov. Ich charakteristickým znakom je nosenie slovenského dvojkríža na oblečení, najčastejšie vo forme nášiviek.

Na Slovensku je veľmi rozšírená nenávisť k občanom maďarskej národnosti. Šíria sa reči o tisícročnom útlaku, o tom, ako boli ich prastaré mamy bité maďarskými nacionalistami kvôli tomu, že sa nevedeli modliť po maďarsky.

Komplikovaný je aj vzťah k Čechom. Českú republiku delia respondenti na Čechy a Moravu. *„Proti Čechom nič nemám. V podstate ich mám rád. Aj keď mám Moravákov radšej. Keby bolo referendum v roku 1992 keď sa delili štáty, tak by podľa mňa chceli byť spojení Moraváci s nami. Majú k nám bližšie. Sú to aj iní ľudia, myslím povahovo“.*

Rovnako komplikovaný je vzťah Čechov k sudetským Nemcom. *„Ja viem, že to možno vyznie hnusne, ale v podstate som rád, že sa s nimi stalo to, čo sa stalo. Vieš ako, počas 2. svetovej vojny ich bol milión a keby tu dnes žili, tak by sme mali s nimi väčšie problémy ako máte dnes vy s Maďarmi. Nemci sú na rozdiel*

⁶⁴ <http://socialnirevue.cz/sverepa/doc/hooligans-a-socialni-prevence-sverepa.pdf>

od Maďarov homogénna skupina a svoje práva by si vymohli.“(muž, Praha okolie, študent VŠ)

S.H.A.R.P. skins

Slovo Sharp je skratkou anglických slov Skinheads Against Racial Prejudice (holá lebka proti rasovým predsudkom). Vznikli v druhej polovici 80. rokov. Za zakladateľa je považovaný Roddy Moreno. „Skutočný skinhead nie je rasista, pretože bez jamajskej kultúry by skinheadi neexistovali. Bola to ich kultúra spojená s britskou pracujúcou triedou, ktorá ich vytvorila.“⁶⁵ Veľmi často sú ľavicovo orientovaní, nemajú jednotné vedenie a presadzujú apolitický model. Odmietajú rasovú nenávisť, fašizmus a útlak menšín. Jedným z ich vizuálnych prejavov bývajú nápisy na tričku S.H.A.R.P alebo “GegenNazis“ (proti nacistom), vedľa ktorého sa nachádza prečiarknutý hákový kríž. Sharperi sa hlásia k pôvodnej subkultúre Boot Boys. To znamená, že pijú pivo a chodievajú na koncerty Reggae⁶⁶, Ska a Oi!. Tvorí jednu z najpočetnejších častí subkultúry skinheads na svete.

„Sharper podľa mňa nie je ani tak hnutie ako nálepka skinheadov ukazujúcich ich postoj k rasizmu a nacizmu. Sám sa k sharpíkom hlásim. Ide o návrat ku koreňom skinheads. K apolitickému postoju k fašizmu.“ (muž, Praha, študent VŠ)

„Striktný antirasistický postoj je úplne v poriadku, ale príde mi zbytočné sa v dnešnej dobe takto označovať.“(muž, Praha, študent VŠ)

„Sharperi sú huliči. Nič iné. Stretávajú sa v krčmách, tam pijú pivo, potom idú von, dajú si jointa a tak to ide dookola. Nezaujímajú ich čo si o nich kto myslí. To je v poriadku, ale inak sú to nímanci (z nem. niemand – nikto). Ale z toho vyrastú, keď dokončia školy a budú sa musieť zamestnať. Vtedy konečne pochopia, že pravidelné húlenie po 25 je choré a detinské.“(muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

„Sharp skins začali vystupovať proti tendenciám medzi skinheadmi fanatizovať sa nacionalizmom a rasizmom, ktorý popiera korene hnutia. Súčasne vnášajú do hnutia nový diel politikárčenia. Časť z nich sa ľahko dostane k apolitickým

⁶⁵ <http://www.vlastenec.wz.cz/historie-skinheads/index.htm>

⁶⁶ Hudobný štýl vznikol na Jamajke v 60. rokoch. Ich texty sa týkali najmä alkoholu, žien a kritike jamajskej vlády.

skinheads a začne sa baviť s fašistami, ktorých by mali odmietať.“(muž, ČR, zamestnaný)

Neonacistický smer

Je charakteristický obhajobou Tretej ríše a jej ideálov. Jeho predstavitelia sú zároveň obdivovateľmi idey národného socializmu a vytvárajú kult okolo osoby Adolfa Hitlera. Ako jediní zo subkultúry skinheads majú výrazne negatívny postoj voči Židom (tých považujú za príčinu všetkého zla) a popierajú existenciu holokaustu. Židov označujú za tvorcov marxizmu a kapitalizmu

Majú výrazný odpor k požívaniu alkoholických nápojov pod vplyvom ktorých mnoho ľudí pácha násilné trestné činy. Rovnako zdôrazňujú potrebu venovať sa športu. „Je dôležité, aby športoval (je úplne jedno aký šport, kľudne aj pravidelný beh alebo bicykel) a fyzicky, ale aj psychicky, sa pripravoval na ten deň a na tú chvíľu, ktoré možno za jeho života ani nenastanú. Ale ak to príde, musí byť okamžite a absolútne pripravený. Aby žil a pracoval pre náš spoločný cieľ. Aby si obyčajní ľudia mohli porovnať hysterické výkriky novinárov so skutočnosťou. Jednoducho, aby každý jeden z nás osobným príkladom dával jasne najavo, kde je pravda. Aby nikto z nás nás nebudil medzi obyčajnými ľuďmi strach alebo hnus. Aby naši bieli ľudia, kvôli ktorým toto celé robíme, v nás videli svojich ochrancov a pomocníkov v boji proti čiernej a bielej špine. A ich ochrancami aj naozaj sme.“⁶⁷

Jeho prívrženci odmietajú členstvo Českej a Slovenskej republiky v NATO a v Európskej únii. NATO definujú nasledovným spôsobom. „Je to svetovládny vojenský nástroj židovstva slúžiaci na rozšírenie ich vplyvu a udržanie moci.“⁶⁸ Európska únia je „židovský výtvor, ktorý perhoreskuje význam rasy. V štátoch strednej a východnej Európy spôsobí enormnú pauperizáciu rodín, ktorá sa viac-menej už začala. Rozširuje priepasť medzi triedami - z toho vzíde zopár mimoriadne bohatých a ten zvyšok bude živorieť. A navyše naše krajiny budú zaplavované podľuďmi. Európska Únia znamená deštrukciu árijských národných kultúr a genocídu rasy.“⁶⁹

⁶⁷ http://www.nsinfo.org/index.php?Itemid=27&id=67&option=com_content&task=view

⁶⁸ http://www.nsinfo.org/index.php?Itemid=27&id=67&option=com_content&task=view

⁶⁹ http://www.nsinfo.org/index.php?Itemid=27&id=67&option=com_content&task=view

„Úplne zo všetkého najviac neznášam náckov. Tí nám, normálnym skinheadom robia hanbu kade chodia. A potom si samozrejme väčšina ľudí myslí, že sme náckovia všetci.“(muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

Redskins

Vznikli vo Veľkej Británii. Ich vznik bol ovplyvnený hudobnou skupinou s rovnomeným názvom. Sú radikálne ľavicovo orientovaní a obliekajú sa rovnako ako ostatní členovia uvedenej subkultúry. Bojujú nielen proti kapitalizmu, ale aj proti fašizmu. Jednu z ich odnoží tvoria R.A.S.H. (Red And Anarchist SkinHead – Červení a anarchistickí skinheadi). Ich ideologické zameranie je takmer rovnaké. Rozdiel je len v tom, že R.A.S.H. do svojich téz aplikovali myšlienky anarchistického prúdu.

Vizuálne sa odlišujú farbou šnúrok v topánkach – sú červené a nášivkami, respektíve nažehľovačkami na oblečení a farbou bundy, ktorá sa nazýva „bomber“ a má červenú farbu.

„Ľudia, ktorí vôbec nerozumejú skinheadskému kultu. Najčastejšie sa sústreďujú na boj s fašizmom, ale bohužiaľ sú moc hlúpi nato, aby z toho boli schopní odstrániť extrémnu politiku. Našťastie nie je veľa týchto komunistických pablbov.“(muž, Praha, študent VŠ)

„Červení a anarchistickí skins. Myslím, že politika do hnutia nepatrí. Hnutie sa z veľkej časti vyčistilo od národného socializmu, je teda potrebné ho momentálne očistiť od červených.“ (muž, Praha, študent VŠ)

„Komunisti, ktorí majú často totalitné názory. Rovnako ako ich odporcovia. Osobný názor: brániť im v demagógii, nespolupracovať.“(muž, Praha okolie, zamestnaný)

„Patrím medzi skinheadov – komunistov. A to kvoli tomu, že som proti triednym rozdielom. O nás sa po nešťastnej zamatovej revolúcii⁷⁰ hovorí len pejoratívne. Výmysly o gulagoch, o tom, že Stalin vraždil ľudí a nechal vyhladovať Ukrajinu považujem za západnú propagandu.“ (muž, Praha, študent VŠ)

Oi! Skins

⁷⁰ Zamatová revolúcia bola dňa 17.11.1989 a je spätá s následným pádom komunistického režimu v Čechách a na Slovensku.

V roku 1980 sa začína niekoľko rokových kapiel vracieť k forme krčmových popevkov, takzvaných Oi!.

„Oi! skins sú vlastenci, ktorí sa už nechcú pozerieť na to, ako „niektorí“ naši spoluobčania robia neporiadok v našej krásnej vlasti, alebo dokonca sa niekomu vyhrážajú, okrádajú a podobne. Naša zem a kultúra je pekná a musíme ju brániť. Oi skinheads nie sú neonacisti.“⁷¹

„*Apolitická sorta skinheads, ktorá sa odlučuje od extrémnych odnoží. V mnohom sú si podobní so sharpermi. Ohováranie, že sú schopní to ťahať ako s ľavicou tak i s pravitou je úplná blbosť. Aspoň vo väčšine prípadov tomu tak je.*“(muž, Praha, študent VŠ)

„*Je to pre mňa nepolitický skinhead, ale je to asi najmä o zábave a o hudbe.*“(muž, Praha, študent VŠ)

G.S.M.

Gay Skinheads Movement (Hnutie homosexuálnych skinheadov) existuje od 70-tych rokov 20. storočia. Väčšina z nich sa hlási k Sharp skins, avšak existujú aj pravcoví gay skins, ktorí údajne používajú ružovú svastiku. V Českej a Slovenskej republike sa mi nepodarilo nadviazať kontakt so žiadnym z nich.

Názor pravice na homosexuálnych skinheadov najvernejšie vystihuje David Lane: „Homosexualita je zločin proti prírode. Príroda jasne ukazuje, že zámerom sexuálnych pudov je rozmnožovanie a teda zachovanie druhu. Podmanenie mužského sexuálneho úsilia musí byť sprevádzané záujmom o ženy, rovnako tak aj jeho územie a sila, ktoré sú nutnosťou k ich zachovaniu.“⁷²

„*Buzíkov nemám rád. Sú divní. Lesbičky, to je iné. Tie rád mám a rád sa na ne pozerám.*“(muž, Bratislava okolie, študent VŠ)

Rennies

Ženy v subkultúre skinheads sa nazývajú rennies, skingirls, alebo chelseas. Všetky tieto pojmy značia to isté, „*skinheadky, skintošky, alebo baby od*

⁷¹ http://www.oiskinheads.estranky.cz/stranka/kdo-jsme___

⁷² Lane,D.: 88 zákonů. Vydala Bohemia White Power, Praha 2002, str. 8

skinheadov“. Pre čo možno najvýraznejšie odlišenie ich budem nazývať rennies.

Žien v subkultúre skinheads je málo. Avšak bývajú často-krát radikálnejšie ako muži. Ich radikalizmus vyplýva z ich snahy sa začleniť, zapáčiť a zapadnúť. *„Mám rada árijskú rasu. A čo je na tom? Radšej kúpim drahší cukor od Slováka ako lacný od Žida. Pre mňa to nie je len heslo, ale životný štýl. Nemohla by som chodiť s niekým kto by nebol skinhead. Proste tak to je.“*(žena, Bratislava, zamestnaná)

Začlenenie sa do uvedenej subkultúry je rovnaké u mužov aj žien. Je to túžba niekam patriť, kvôli priateľom a snaha zapadnúť. *„Ku skinheadom som sa dostala tak, že všetci moji kamaráti boli skinheadi. A tiež som si našla chalana a ten bol skinhead. Chodili sme spolu von, počúvala som jeho názory a páčili sa mi. Rovnako sa mi páčilo aj to, ako sa skinheadi chovali k babám. Boli to gentlemani a bolo mi s nimi fajn. Bolo fajn, že ma niekto konečne počúval a aj to, že niekoho zaujímal to, čo aj mňa.“*(žena, Bratislava okolie, študentka VŠ)

Mnoho ľudí vníma rennies ako módné doplnky skinheadov. Od ženy sa očakáva podpora partnera, vernosť či už partnerská (tá je žiaduca u všetkých skinheadov), tak v pravicovom prúde i rasová. Rovnako sa chcú muži pýšiť dobre vyzeraajúcimi partnerkami oblečenými podľa poslednej módy – skinheadskej. Žena by mala nosiť sukne, kabelky, polokošeľe, vždy byť upravená. Jedným slovom povedané mala by byť reprezentatívna.

Na ilustráciu uvádzam pravidlá odievania a životného štýlu rennies podľa internetového zdroja bloodymary.blog.cz. „Taktiež majte na pamäti, že móda je dôležitá. Pokiaľ chceš byť skinheadom a si dievča, nauč sa preboha obliekať. Tu nefunguje "vytvor si svoj vlastný skinheadský štýl". Existuje kód. Nespájaj a nemiešaj punk a skinheads. Vyber si jedno z nich. Ak chceš nosiť sieťované tričko, uisti sa, že nie je roztrhané. Ak je to štýl, ktorý sa ti páči viac v tom prípade ale zostaň punkerkou. Môžeš si myslieť, že móda toľko neznamená, ale keď vidíš rennie s ružovou ofinou v roztrhaných silonkách pod sukňou, nenapadne ťa, čo je vlastne zač?

Poznaj svoju hudbu...a maj ju rada. Nezačni počúvať sračky len preto, aby si sa zapáčila chlapcom. Pokiaľ sa ti tá hudba nepáči, možno nie je táto scéna pre teba a neexistuje dôvod predstierať, že je.

Buď si istá svojimi politickými a inými názormi a stoj pevne za nimi. Všetky musíme niekde začať, takže budeš možno zo začiatku zmätená a nebudeš si úplne istá, aký máš na konkrétne veci názor. Zoznám sa s čo najrôznejšími názormi. Nie kvôli "skinheadstvu", ale kvôli sebe, preboha!

Ukáž, že stojíš za svojimi priateľmi v každej situácii. Nezačínaj zbytočné bitky (aspoň nie v jednom kuse), ale pomôž ich ukončiť. Nauč sa prijať a ušetriť pár rán. Násilie je súčasť tejto scény a pokiaľ chceš byť braná ako rovnocenná, musíš sa tak chovať.

A nauč sa prijať vtip. Nenechaj nikoho tak ľahko zraniť tvoje city.

Napriek tomu všetkému, čo tu bolo povedané, v skinheadskom hnutí miesto pre dievčatá existuje. Nie je ho veľa, ale je tu. Je iba na tebe či chceš, aby ťa ostatní brali vážne.⁷³

Avšak v prvom rade by mala ostať ženou – *mala by byť citlivá, vnímavá, chápacivá a nemala by dať každému. Mala by mať rada deti a samozrejme by sa o mňa a o rodinu mala starať. Prosto mala by byť dokonalá.* (muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

3.4. Ideové základy

Ideové základy tvoria hlavný rozkol v rámci skinheadov. No aj napriek tomu je možné povedať, že sa jedná o subkultúru mladých ľudí. Na jej základoch sa sformovali organizácie, ktoré sa radia k širokému spektru názorov.

3.4.1. Vnímanie histórie

Vnímanie histórie býva vo väčšine prípadov značne subjektívne. U skúmanej subkultúry skinheads je veľmi dôležité vysvetlenie niektorých historických medzníkov, nakoľko výrazne formuje ich svetonázor. Vo svojom výskume som sa zamerala na veľmi kontroverznú časť dejín v 20. storočí. Zaoberala som sa rozpadom ČSR v roku 1939 a rozpadom ČSFR v roku 1993.

3.4.1.1. Slovenský štát a Protektorát Čechy a Morava

Slovenský štát vznikol 14.03.1939. Jeho vnímanie je u obyvateľov Slovenskej republiky dvojaké. Buď vyslovene pozitívne, alebo negatívne. Z historického

⁷³ <http://bloodymary.blog.cz/0512/skinhead-girls-ii-soucasnost>

hľadiska je možné skonštatovať, že jeho samostatnosť uznalo 27 štátov.⁷⁴ Protektorát Čechy a Morava pod vedením Háchu uznal existenciu samostatného Slovenského štátu 27. mája 1939. Jediná svetová veľmoc, ktorá existenciu Slovenského štátu nikdy neuznala, boli Spojené štáty americké.

Prezidentom Slovenského štátu sa stal Dr. Jozef Gašpar Tiso, predsedom vlády bol Vojtech Tuka, hlavným veliteľom Hlinkových gárd a ministrom vnútra bol Alexander Mach. Bola vytvorená nová ústava, v ktorej bolo jasne napísané, že Slovenský štát je republikou. Suverenitu krajiny obmedzoval jej vzťah k Nemeckej ríši na základe zmluvy „o ochrannom pomere z roku 1939 a výsledky salzburských rokovaní (1940). Napriek týmto obmedzeniam hľadala časť slovenských vládnych činiteľov cesty, ako obmedziť nemecký vplyv. Slovensko sa začalo budovať ako autoritatívny štát so stavovským zriadením. V konkrétnej dobe sa to prejavilo v potlačení parlamentarizmu, vytvorení jednotlivých odborových a mládežníckych organizácií, v zdôrazňovaní národného celku a v prenasledovaní inak politicky zmýšľajúcich osôb, najmä z radov politickej ľavice. Stály nemecký vplyv a zasahovanie Nemecka znemožnili, aby sa Slovenský štát vyvíjal podľa vlastných predstáv. Stavovský systém nebol uvedený do praxe. Boj medzi skupinou pronemeckých radikálov a skupinou umiernených, ktorý sa navonok prejavil v súperení medzi Hlinkovou gardou a HSLŠ,⁷⁵ vytváral vnútorné napätie a umožňoval Nemecku viac manévrovať. Umiernená skupina nakoniec nakoniec zatlačila radikálov do väčšej defenzívy. V čase existencie prvej Slovenskej republiky pokračoval rast vzdelanostnej úrovne obyvateľstva, rozvíjalo sa slovenské umenie a kultúra, priemysel i sociálna starostlivosť. Pozoruhodné výsledky v oblasti hospodárstva

⁷⁴ Maďarsko (14.03.1939), Poľsko (14.03.1939), Nemecká ríša (16.03.1939), Svätá stolica (25.03.1939), Taliansko (11.04.1939), Švajčiarsko (19.04.1939), Veľká Británia (04.05.1939), Libéria (12.05.1939), Ecuádor (17.05.1939), Kostarika (24.05.1939), Japonské cisárstvo (01.06.1939), Mandžusko (01.06.1939), Juhoslávia (08.06.1939), Francúzska republika (14.07.1939), Belgické kráľovstvo (14.07.1939), Švédске kráľovstvo (26.06.1939), Rumunské kráľovstvo (18.08.1939), Litva (11.09.1939), ZSSR (16.09.1939), Bulharské kráľovstvo (16.09.1939), Estónsko (11.04.1940), Lotyšsko (13.04.1940), Holandské kráľovstvo (15.04.1940), Čína (01.07.1940), Chorvátsko (01.07.1940), Fínsko (25.07.1940), Dánske kráľovstvo (08.08.1940).

⁷⁵ HSLŠ - Hlinkova slovenská ľudová strana. Uvedená politická strana sa pôvodne volala Slovenská ľudová strana (SLS) a názov na HSLŠ si zmenila vo svojich stanovách dňa 17.10.1926. Týmto názvom sa zvýraznila osobnosť jej predsedu Andreja Hlinku.

treba pripísať štátnej samostatnosti a konjunktúre niektorých výrobných odvetví, ktoré priamo súviseli s vojnou.

Druhá svetová vojna silnejšie Slovensko pripútala k Nemecku. Navzdory vojne a účasti slovenskej armády v bojoch na východnom fronte vládol na Slovensku v porovnaní s okolitými krajinami pokojný život. Tresty za politické delikty boli mierne a riadne súdy Slovenskej republiky (mimoriadne súdy až do roku 1945 neexistovali) za ne odsúdili 2 809 osôb. Žiadny rozsudok smrti za politické činy nebol vykonaný, čo nemalo obdobu v okolitých krajinách.

Osobitnou kapitolou je vzťah k židovskému obyvateľstvu v tomto období. Prešiel niekoľkými etapami. Začal sa hospodárskym a profesným obmedzovaním, až napokon sa v podstate presadil variant radikálnej pronemeckej skupiny i samotného Nemecka – vyradenie Židov z hospodárskeho života, ich izolácia a následná deportácia do koncentračných táborov.⁷⁶

Anglo-americko-sovietska koalícia sa po roku 1943 definitívne postavila proti existencii samostatného slovenského štátu a presadzovala obnovenie česko-slovenského štátu. Toto stanovisko rešpektovalo aj domáce ilegálne hnutie, ktoré v roku 1944 vytvorili Slovenskú národnú radu a pripravovalo ozbrojené povstanie. Povstanie vypuklo predčasne, a preto nemohlo splniť svoj cieľ. Vo svojej podstate bolo predovšetkým ozbrojeným odporom proti príchodu nemeckých okupačných vojsk na Slovensko. Slovenská republika zanikla roku 1945 príchodom sovietskych vojsk a Slovensko sa opäť stalo súčasťou Česko – Slovenska. Význam tohto krátkeho obdobia našich dejín spočíva v tom, že slovenský národ dokázal za mimoriadne nepriaznivých okolností budovať vlastný štát. Napriek nepopierateľným negatívam prvá Slovenská republika znamenala dôležitú skúsenosť, ktorá pozdvihla národné a štátne povedomie.⁷⁷

„Českú históriu neriešim, ale môj osobný názor je, že Slovenský štát počas 2. svetovej vojny bol vyspelejší než Protektorát Čechy a Morava. Celá slovenská výroba, hlavne zbrojný priemysel, šiel Nemcom a myslím si, že Slovensko by sa malo dobre aj bez Nemcov. Jedna vec na ktorú by sa nemalo zabúdať je ten

⁷⁶V roku 1942 bolo zo Slovenska deportovaných 57 627 Židov.

⁷⁷ Bartl, J.: Lexikón slovenských dejín. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1999, str. 151 - 152

fakt, že Československo bola jediná krajina, ktorá sa mohla postaviť Nemcom na začiatku vojny v stredoeurópskom regióne.“(muž, Bratislava študent VŠ)

Dňa 14.03.1939 Dr. Emil Hácha podpísal súhlas s okupáciou Čiech a Moravy, ktorá sa začala o deň neskôr, t.j. 15.03.1939. „Civilnou správou protektorátu poverila ríša vodcu sudetských Nemcov Konrada Henleina, 18. marca už Hitler vymenoval ríšskeho protektora pre Čechy a Moravu Karla von Neuratha a jeho zástupcu Karla Herrmanna Franka. Protektorátnu zmluvu, ktorú podpísala česká protektorátna vláda na čele s Rudolfom Beranom, Nemci odkopírovali z francúzsko-tuniskej zmluvy z roku 1881. V niektorých častiach Čechy a Moravu zmluva dostávala do ešte hlbšej závislosti ako jej vzor.

Hoci české orgány - prezident a vláda - formálne zostali, stali sa len administrátormi, bez akéhokoľvek vplyvu na chod krajiny. Úradným jazykom Čiech a Moravy sa stala nemčina a už 18. marca 1939 všetky strategické podniky dostali dôverníka - teda núteného správcu, ktorý o podniku rozhodoval. Okupačnú správu Nemecko budovalo postupne a jej konečným cieľom bola snaha o "konečné riešenie" českej otázky. Nacistická okupácia mala vyvrcholiť "germanizáciou priestoru a ľudí", čo znamenalo etnickú, a teda z väčšej časti fyzickú likvidáciu českého národa. Úsilie o intelektuálnu likvidáciu národa sa prejavilo už po vysokoškolských nepokojoch 28. októbra 1939. Zastrelenie študenta Jana Opletala a demonštrácia na jeho pohrebe dali okupantom zámienku zatvoriť všetky vysoké školy a českí študenti stratili právo vzdelávať sa. Ostatné obyvateľstvo bolo nútené k pasívnej rezistencii, pretože okupačná armáda už 15. marca 1939 po súhlase prezidenta Emila Hácha územie budúceho protektorátu obsadila. Háchov podpis mal pred svetom ukázať navonok zdanie legitímnosti okupácie. Okupačný režim sa opieral o podporu časti obyvateľstva, ktorá bola ochotná s ním spolupracovať.

Prejavy antisemitizmu sa nevyhli ani Protektorátu Čechy a Morava. „Najmohutnejšia česká masová telovýchovná organizácia Sokol, blízka národnosocialistickej strane a silná opora Masarykovho čechoslovakizmu, na svojom zhromaždení vedúcich orgánov dňa 23. októbra 1938 schválila rezolúciu k politickej situácii, v ktorej zaujala stanovisko aj k židovskej otázke: *Židovská otázka sa musí riešiť na národnom a sociálnom základe takto: tí, čo emigrovali do krajiny od roku 1914, musia sa vrátiť do ich pôvodnej domoviny. Zo zostávajúcich Židov tí, ktorí získali československé štátne občianstvo do*

*roku 1930, majú byť postupne včlenení do spoločenských štruktúr nášho národa v pomere k ich počtu. Ostatní musia sa vrátiť do krajín tých národností, ktoré slobodne vyznávali do roku 1930. To bol rok posledného sčítania ľudu.*⁷⁸

Už v roku 1939 bolo z Prahy vysídlených 901 Židov na územie Poľska. Dňa „17. októbra odišiel transport vyše tisíc Židov z Moravskej Ostravy. Časť z nich sa chcela zachrániť útekom do ZSSR, Nisko totiž ležalo na rieke San, iba asi 30 km od novej ruskej hranice, ale tam boli hneď deportovaní na Sibír. Od 16. októbra do 16. novembra 1941 z Protektorátu Čechy a Morava bolo vysídlených v piatich transportoch ďalších asi 6000 Židov. Aj medzi nimi boli Židia zo Slovenska. Z Terezína prvý transport Židov do Osvienčima odišiel vo februári 1942.“⁷⁹

Háchovi prívrženci dodnes tvrdia, že prezident sa zdráhal podpísať súhlas s vojenským obsadením krajiny a že ho Nemci vystavili psychickému nátlaku. Je otázne, či by jeho abdikácia Čechám a Morave pomohla.

Česko-slovensko zaniklo de facto aj vznikom slovenského štátu, ktorý predchádzal okupácii a vyhláseniu protektorátu. Postup pri vzniku Slovenskej republiky bol podobný - pozvanie Jozefa Tisa do Berlína, žiadosť o vyhlásenie samostatnosti, hoci aj Tiso sa 13. marca 1939 zdráhal a žiadal Háchu, aby zvolal slovenský snem. 14. marca 1939 Tiso podal snemu správu a ten vznik Slovenskej republiky odhlasoval. Taktika rozkrájanja Česko-Slovenska vyšla Hitlerovi presne, ako si ju naplánoval. Od Mníchovskej dohody mu v nej vlastne nič nebránilo. Otázky, čo by sa stalo, keby západné mocnosti Hitlerovu hru neprijali, je dnes naozaj ťažké riešiť. Politika, ktorú hlásal Richard Chamberlain, a to "zachrániť mier za každú cenu", viedla k zániku Česko-Slovenska a posilneniu moci nacistického Nemecka. Mier však nezachránila. Odpoveďou na politiku ustupovania bola druhá svetová vojna. Od tej prvej, po ktorej vzniklo Česko-Slovensko, uplynulo necelých 21 rokov. Mladá republika mala veľké problémy, ale bola aj ostrovom demokracie, keď v okolí zúrila nacistická, a nerozložila sa preto, že by jej občania podľahli nacistickému vábeniu. Zanikla

⁷⁸ Ďurica, M.: Jozef Tiso. Lúč, Bratislava 2006, str. 368

⁷⁹ Ďurica, M.: Jozef Tiso. Lúč, Bratislava 2006, str. 386

po zásahu hrubej sily zvonku a po strate spoločenstva priateľov, ktorí ju darovali Hitlerovi.“⁸⁰

„Tak protektorát vnímam ako teror proti Čechom, najmä po atentáte na Heydricha. Študenti boli perzekvovaní. Študenti sa dnes mylne označujú za antifašistov, avšak sa jednalo o proti nemeckých študentov, nacionalistov a členov NOF. Slovenský štát...no Slováci sa rozhodli pre túto voľbu samostatne, ale detaily neviem.“(muž, Praha, študent VŠ)

„Zlé obdobie pre obe krajiny, ale nemá cenu sa k nemu vracieť. Okolnosti boli totižto veľmi bolestivé a práve preto v dnešnom pokojnom období ťažko pochopiteľné.“(muž, Praha, zamestnaný)

„Zriadením „Protektorátu Čiech a Moravy“ a „ochraňovaného štátu Slovensko“ Hitler značne vylepšil mocenskú a hospodársku pozíciu Nemecka, súčasne však vytvoril aj strategické predpoklady na ďalšie hospodárske prenikanie do juhovýchodnej Európy a na prepád Poľska. Vlády západných demokracií sa energicky postavili do cesty národnosocialistickej nadutosti až po bezohľadnom porušení mníchovskej dohody, keď považovali za ohrozenú vlastnú suverenitu. Po rozpade Hitlerovho krátkodobého impéria sa Slovensko spolu s územím, ktoré stratilo viedenskou arbitrážou, opäť včlenilo do Československej republiky.“⁸¹

3.4.1.2. Rozdelenie ČSFR

Česká a Slovenská federatívna republika sa rozdelila v roku 1993. Rozpad krajiny bol evidentný už podľa výsledkov volieb z roku 1992, kedy v Čechách zvíťazila ODS (Občianska demokratická strana – Občianska demokratická strana) a na Slovensku HZDS (Hnutie za demokratické Slovensko). Rokovanie o rozdelení krajiny sa konalo v Brne. Zúčastnilo sa ho 5 poslancov za ODS a 5 poslancov za HZDS. Avšak na definitívnom rozdelení sa podieľali predsedovia uvedených politických strán Vladimír Mečiar (predseda HZDS) a Václav Klaus (predseda ODS).

Respondenti sa najčastejšie vyjadrovali k rozdeleniu Československa v roku 1993 nasledovným spôsobom. Takmer všetci, t.j. 95% z nich, kladne hodnotí

⁸⁰ <http://encyklopedia.sme.sk/c/1302405/protektorat-cechy-a-morava.html>

⁸¹ Hoensch,J.: Slovensko a Hitlerova východná politika. Veda, Bratislava 2001, str. 8

pokojný priebeh rozpadu krajiny. Napriek tomu mali niektorí respondenti pocit ukrivdenia nakoľko neprebehlo referendum. *„Je to zvláštne. Keď sa rozpadalo Československo v roku 1939 a aj v roku 1993 tak neprebehol verejný plebiscit. Nikto sa nás na náš názor nepýtal. Myslím si, že keby sa konalo referendum, tak k rozdeleniu krajín by nikdy nedošlo.“* (žena, Praha okolie, zamestnaná). Avšak došlo k výraznému rozporu ohľadom ekonomickej situácie v oboch krajinách. Respondenti zo Slovenska mali pocit, že Slováci doplácali na Čechov a Česi zase, že príliš vysoké percentá z ich daní sa investovali na Slovensku. Pre lepšie dokreslenie problematiky uvádzam názory oboch strán.

„Vlastne som rád, že sa Česko – Slovensko rozpadlo. Vždy sme na Čechov len doplácali. Peniaze zarobené u nás šli do Čiech, na to aby sa oni mali lepšie. To my sme im opravili Prahu a pamiatky, s ktorými sa dnes chvália. To my sme im postavili to ich slávne metro. A ako to dopadlo? U nás všetko chátralo a teraz sa nám to tu rozpadá. Blava nikdy nebude tak známa ako Praha a ani nemá to metro. To im mimochodom postavili východniari.“(muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

„Proti Slovákom nič nemám. Mám medzi nimi dosť priateľov. Ale na druhú stranu som rád, že sa Československo rozpadlo. Povedzme si pravdu, doplácali sme na Vás. Keď vznikala Československá republika v roku 1918 tak ste nemali nič. Pomohli sme Vám vybudovať fabriky a opravili sme Vám mestá. A vy ste sa nám odvdáčili tým, že ste sa odtrhli. Nezabudnem na Kňážkov slávny výrok „Som za“ keď sa ho pýtali na to či súhlasí so vznikom samostatného štátu.“(muž, Praha okolie, zamestnaný)

Existujú dve základné príčiny negatívnych hodnotení. Absencia ekonomického vzdelania a dogmatický názor, ktorý šíria národnostne orientovaní príslušníci politických strán. *„A keď sa delilo Česko – Slovensko tak sme na to doplatili. Okradli nás. Ukradli naše zlato a ukradli nám aj vlajku. Ved' tá modrá farba vo vlajke znamená Dunaj“.* (muž, zamestnaný Bratislava)

Rovnako kontroverzná postava je aj bývalý prezident Československa Václav Havel. Veľa ľudí mu vyčíta amnestiu, no percentuálne viac mu vytýka zatvorenie zbrojárskych podnikov. *„Havel spôsobil výraznú nezamestnanosť na Slovensku. Mňa by zaujímalo, prečo to nespravil v Čechách. V konečnom merítku bol viac českým prezidentom ako československým.“*(muž, Bratislava, zamestnaný)

Niektoré výčitky zo strany slovenských skinheadov na margo rozpadu Československej republiky boli priam bizarné. „*Mňa by skutočne zaujímalo ako je to možné, že oni boli zaradení v hokeji do A skupiny a my sme boli v C skupine*“.(muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

3.4.2. Náboženstvo

Náboženstvo je dlhú dobu späté s ľudskou kultúrou. Avšak samotný pojem je veľmi ťažko definovateľný. Väčšina ľudí ho spája s vierou v Boha alebo bohov. Rámec ponímania náboženstva sa rozšíri v momente, kedy k nemu pripojíme vieru v nadprirodzené bytosti. Avšak „morfológia náboženstva nás učí, že náboženstvo je zložené z piatich útvarov, z ktorých dva sú nutne spojené s podstatou náboženstva a ďalšie tri z nich sa vyvíjajú s vývojom náboženstva a celkovou vzdelanosťou človeka. Jedná sa o tieto útvary: viera v niečo nadprirodzené, zbožnosť, obradné uctievanie nadprirodzena, použitie obradného uctievania pri spoločenských obradoch a v neposlednom rade premýšľanie o onom nadprirodzenom alebo pomyselnom a z toho plynúce hypotézy o jeho podstate, stave, moci atď.“⁸² Predmet náboženskej viery je veľmi relatívny a úzko spätý s ľudským myšlienkovým vývojom. Je to individuálny jav, nakoľko každý jedinec má svoje náboženstvo.

K náboženstvu sa vyjadril aj David Lane. Urobil to nasledovným spôsobom: „Boh a náboženstvo sú odlišné, oddelené a často protichodné pojmy. Prírodné dôkazy duchovného zámeru sú v tomto svete produktom moci alebo inteligencie, ktorú ľudia nazývajú Bohom. Náboženstvo je výtvorom omylných smrteľníkov a preto je predurčené k nepresnosti. Náboženstvo môže ľud zabezpečiť alebo zničiť – záleží na danej forme jeho zakladateľa, na motívoch jeho interpretátorov a na historických súvislostiach. Náboženstvo, vo svojej najprospešnejšej forme, je symbolikou ľudstva a jeho kultúry. Multirasové náboženstvá ničia zmysel jedinečnosti, exkluzivity a hodnoty potrebnej k prežitiu rasy.“⁸³

„Náboženstvo je jedno veľké klamstvo. Je to len spôsob ako ovládať veľké masy. Treba si uvedomiť, že katolícka cirkev je najstaršia a najvýnosnejšia mafia na svete. Dotuje ju mnoho štátov a ľudia si v podstate kupujú svoje

⁸² Pertold,O.: Náboženství národů nekulturních. Vesmír, Praha 1925, str. 17

⁸³ Lane,D.: 88 zákonů. Vydala Bohemia White Power, Praha 2002, str. 3-4

miesto v nebi. Dejiny cirkvi svätej sú dejinami krvi, násillia a vraždenia nevinných ľudí. Zabité boli ženy, ktoré boli krásne a tie, ktoré niečo vedeli. Bola to len prach sprostá závišť.“(žena, Bratislava, zamestnaná)

Vzťah respondentov k náboženstvám je relatívne kladný, nakoľko väčšina z nich pochádza z katolíckych rodín. Rovnako pozitívne hodnotia pohanstvo (tzv. neopaganizmus). „Počiatky zrodu záujmu o predkresťanské náboženstvo Slovanov siaha do obdobia od polovice 70-tych do polovice 80-tych rokov minulého storočia. Tu sa okolo bádateľov v oblasti folklóru, ľudových remesiel, etnografov a historikov, ale aj nacionalistov a neofašistov, vytvorili skupiny, z ktorých sa neskôr zrodili prvé nepohanské občiny. Zárodoky a motivácia k predkresťanským ideálom sa niekedy hľadajú už v slovanofilstve umelcov a zberateľov folklóru v predrevolučnom období - v prácach A. K. Tolstého, A. N. Tolstého, N. A. Rimskeho-Korsakova, V. Vasnecova, I. Bilibina, I. Stravinského, A. Afanasjeva a druhých.“⁸⁴

„Myslím si, že je fajn uctievať si svojich predkov a tradície v ktoré verili. Málokto však o slovanskej mytológii niečo vie.“(muž, Bratislava, študent VŠ)

Respondenti majú prevažne odmietavý postoj k islamu. Tvrdia, že „v Európe preň nie je miesto“(muž, Praha, študent VŠ) alebo „je to jedna veľká lož, ktorá si protirečí v mnohých veciach.“(muž, Bratislava, študent VŠ) Rovnako je bežné vyjadrenie „čo moslim to terorista.“(muž, Bratislava okolie, zamestnaný) Zahaľovanie sa žien je pre nich neprijateľné. Ich postoj je ovplyvnený médiami, ktoré majú pre mnoho ľudí mienkotvorný charakter. „Prečo nemám rada islam? Z jednoduchého dôvodu. Ženy sa tam zahaľujú, manžela im vyberie rodina a tak sa často stane, že mladá baba skončí s nejakým starcom. Keď je mu neverná, čo je prirodzené, tak ju ukameňujú na ulici. Ale on sa môže bez problémov oženiť s inou. Keď je neplodná, tak ju opustí. Ženy nemajú ani právo sa vzdelávať.“(žena, Bratislava okolie, zamestnaná) Avšak nájdú sa aj kladné, respektíve neutrálne vyjadrenia. „Je to rovnaká viera ako kresťanstvo. Uznávajú toho istého Boha, rovnako čerpajú zo Starého zákona. Vidím medzi nimi minimum rozdielov.“(muž, Praha, zamestnaný) „Ono v podstate je zahaľovanie žien úplne v poriadku. Ved’ kresťanky si tiež kedysi zahaľovali vlasy. To u nás sa to náboženstvo niekam posunulo, len je otázne či k lepšiemu. A čo sa týka

⁸⁴ Bahna,V.: Súčasná situácia v ruskom neopohanstve. Axis Mundi, Bratislava, str. 13

zahaľovania tváre tak aj to mi u nich pripadá v poriadku vzhľadom ku geografickým podmienkam v ktorých žijú. Predsa len ženská pleť starne rýchlejšie a práve preto sa aspoň podľa mňa moslimky zakrývali tvár a telo.“(žena, Bratislava okolie, študentka VŠ)

Naproti tomu majú neutrálny vzťah k judaizmu. „*Je to viera ako každá iná. Vychádzajú zo Starého zákona rovnako ako my, kresťania. Beriem to tak, že pokiaľ ma nenútiť tomu veriť tak mi to nevaďí.“(žena, Bratislava okolie, študentka VŠ)*

3.5. Vizuálne prejavy

Dôležitú úlohu hrá v každej subkultúre identifikácia predovšetkým prostredníctvom vzhľadu. Nejedná sa len o odlíšenie sa od majoritnej spoločnosti, ale aj vo vnútri samotnej subkultúry. Oblečenie však z človeka neurobí skinheada. Sú to jeho názory a postoje. Netreba však zabúdať na to, že prostredníctvom výzoru dochádza k prijatiu a priznaniu identity.

3.5.1. Symboly

Symboly označujú triedu vecí a javov. Schopnosť vytvárať symboly je výsledok toho, že môžeme zovšeobecňovať, klasifikovať a triediť prostredie okolo nás. Symboly majú abstraktný význam a znak má sluchový a zrakový. Ich vplyv na kultúry, respektíve subkultúry je nepopierateľný. Symboly majú veľmi často podobný význam avšak nie vždy je tomu tak. Medzi najspornejšie používané symboly patrí svastika. Tá bola u severoamerických Indiánov náboženským symbolom štyroch svetových strán, no dnes je synonymom nacizmu.⁸⁵

Životný štýl subkultúry skinheads sa odvíja od chápania a vysvetľovania dôležitých historických medzníkov alebo historických postáv. Toto sa odráža aj v základnej symbolike skinheadov, najmä tých pravícových. Členovia uvedenej subkultúry využívajú rôzne skratky, dôležité je poradie písmen v abecede, Niektoré znaky kopírujú anglické pomenovania. Uvedené znaky nosievajú príslušníci subkultúry prevažne na odeve a to vo forme nášiviek alebo

⁸⁵ Murphy,R.F.: Úvod do kultúrnej a sociálnej antropológie. Slon, Praha 2004

odznakov. Nájdu sa však aj takí, ktorí si niektorý z uvedených symbolov dali vytetovať na telo.

Najpoužívanejšie a najfrekvencovanejšie symboly (týkajú sa prevažne pravicovo orientovaných skinheadov) sú nasledovné čísla a skratky:

Číslo 18: je odvodené z poradia písmen v abecede, pričom prvé a ôsme písmeno „A“ a „H“ sú iniciálami mena Adolf Hitler. Uvedené symboly nosia neonacisti.

Číslo 88: tak isto znamená poradie písmen v abecede, písmená „H“ a „H“ znamenajú pozdrav „Heil Hitler“ (sláva Hitlerovi). Uvedené symboly nosia neonacisti.

Číslo 14: symbolizuje počet slov, ktoré povedal David Lane⁸⁶ : We must secure the existence of our people and a future for white children - My musíme chrániť existenciu našich ľudí a budúcnosť pre biele deti. Uvedené symboly nosia neonacisti, prívrženci Ku Klux Klanu a pravicoví extrémisti.

Skratka A.C.A.B.: jej doslovný význam je: All Cops Are Bastards – Všetci policajti sú bastardi. Tento symbol mali pôvodne vytetovaní väzni vo Veľkej Británii. Uvedenú značku má registrovaná nemecká odevná spoločnosť Troublemaker od roku 1996, ktorá sa od začiatku orientovala na skinheadov a hooligans. Avšak nositelia uvedenej značky sa často krát tvária, že nevedia čo to znamená, alebo tvrdia, že skratka je niečo iné. „Povedal som policajtom, že to znamená Aj Cement, Aj Betón. Že som hrdý nato, že si privyrábam na stavbe.“(muž, študent VŠ, Bratislava okolie)

Skratka BaH: jej význam je: Blood and Honour – Krv a česť. Jedná sa o neonacistickú organizáciu, ktorá sa otvorene hlási k ideálom Tretej ríše. Ich názov bol heslom jednotiek SS – Meine Ehre heisst Treue (Moja česť sa volá vernosť). Tento znak nosia neonacisti.

Skratka RAC: znamená Rock Against Communism: rock proti komunizmu. Pokladá sa za nacistickú odpoveď na RAR. „Je synonymom pre neonacistickú hudbu a svojimi zárobkami z vydavateľstva White Noise Records podporovali Britské hnutie, Combat 18 a ďalšie neonacistické organizácie.“⁸⁷

⁸⁶ David Lane bol člen Ku Klux Klanu a zakladateľ neonastickej organizácie The Order.

⁸⁷ http://zpravy.idnes.cz/pravda-o-skinheads-zadni-andele-ale-ani-cistokrevni-rasisti-p4m-/kavarna.asp?c=A080918_165208_kavarna_bos

Skratka RAHOWA: znamená doslovne RACial HOly WAR: Rasová svätá vojna. Túto myšlienku propagujú sympatizanti White Power, ktorí by pomocou nej chceli docieľiť rasovú „čistotu“ v Európe.

Skratka RAM: význam uvedenej skratky je spojením anglických slov Rannies Against Men: Rannies proti mužom. Ženy sa v rámci uvedenej subkultúry nazývajú rannies („renesky“), skingirl alebo chelseas. Uvedená skratka býva považovaná za ženskú odpoveď na skratku SAW.

Skratka RAR: jej význam je: Rock Against Racism: rock proti rasizmu. Pôvodne išlo o hudobný festival, ktorý sa konal v roku 1978. Jeho ústrednú myšlienku tvoril odpor k rasizmu, ktorý bolo možné badať v hudbe, štýle života a v názoroch jeho účastníkov.

Skratka RBW: znamená Red Black Warriors: červeno-čierni bojovníci. Tieto znaky nosievajú prívrženci subkultúry hooligans.

Skratka SAW: značí Skinheads Against Women: skinheadi proti ženám. Avšak len nepatrný počet skinheadov pozná význam uvedenej skratky. Ten som získala od rannies. „*Môj priateľ to má vytetované na temene hlavy. Dal si to tam len tak, z recesie.*“ (žena, Bratislava študentka VŠ)

Pozdrav Sieg Heil: znamená víťazstvu zdar. Bolo to bojové heslo typické pre nacistické Nemecko.

Skratka WP: znamená White Power: biela sila. Jej prívrženci sa otvorene hlásia k myšlienkam národného socializmu. Vyzdvihujú bielu rasu nad ostatné. Majú teóriu o tom, že celý svet, vrátane vlád, ovládajú židovské organizácie.

3.5.2. Odev, obuv, účesy a módne doplnky

Odev v minulosti slúžil ľuďom na zahalenie tela, ako ochrana pred počasím. „Spíňal aj ďalšie úlohy. Vyjadroval odlišnosť pohlaví (detský, dievocký, mládenecký odev), stav (slobodní, vydaté, ženatí, vdovy), zamestnanie (remeselnícky, banícky, robotnícky odev), ako aj spojitosť so spoločenským statusom v spoločenstve (meštiansky, roľnícky, zemiansky odev).“⁸⁸ Pre mnoho subkultúr mládeže je odev veľmi dôležitou súčasťou identifikácie svojej osoby so skupinou a ideológiou. Minulé storočie zaznamenalo skutočnú explóziu prípadov, kedy sa pomocou odevu demonštrovali myšlienky, podpora

⁸⁸ Nosáľová, V.: Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska 1. Veda, Bratislava 1995, str. 427

alebo naopak odpor k určitej ideológii. Jedná sa o štýl odevu, alebo o jeho spoločenský prvok – farbu, odznak a iné.

U subkultúry skinheads má odev veľmi vyhranené rysy. Ide takmer o uniformitu a nosenie odevu je vo svojej podstate sakralizované. Na začiatku 90. rokov došlo k výraznej diferenciacii členov subkultúry skinheads od majoritnej spoločnosti po vizuálnej stránke. Členovia subkultúry nosili odeté svetlomodré rifle (najčastejšie značky Levi Strauss, Wrangler a Lee) alebo maskáčové nohavice, tričko (ktoré bolo zastrčené v nohaviciach) a bundu zvanú „bomber“ (tá je čierna alebo olivovozelená s oranžovou podšívkou). Rifle museli mať rovný strih. Vrchný odev tvorili polokošele alebo tričká s nápisom. U mužov bola uniformita výraznejšia ako u žien.

Avšak v jednom sa dosť podstatne zmenili. Kým v minulosti dbali na extrémnu čistotu oblečenia, žehlenie bolo v tomto prípade samozrejmosťou a topánky sa leskli tak dnes je tomu inak. Skinheadi sa dnes už tak o tieto veci nestarajú. Na začiatku 90. rokov sa hrdili tým, že sú skinheadi, dnes sú nenápadnejší a o to ťažšie ich je identifikovať. Je to spôsobené tlakom spoločnosti, ktorá ich odsúva na okraj.

Dnes nemať vlasy neznamena automaticky byť skinhead, môže to mať rôzne príčiny. Počnúc tým, že nemáte vlasy a hanbíte sa za vznikajúcu plešinu končiac tým, že sa Vám uvedený typ „účesu“ hodí.

Renees by mali nosiť účes zvaný „feathercut“ (tupírovanie vlasov). Ženy majú ofinu a pár prameňov vlasov ktoré im padajú do tváre. Ostatné vlasy majú ostrihané strojčekom na dĺžku od 5 mm do 1 cm.

Skinheadi však ostali verní „svojim značkám“. Sú to Ben Sherman, Lonsdale London, Fred Perry, Helly Hansen a i. Nie je ale možné len na základe toho, že človek má na sebe tú či onú značku ho hneď súdiť. Niektoré z uvedených značiek oblečenia sú vo svete vnímané ako športové značky. V Čechách a na Slovensku sa však „udomácnili“ v očiach širokej verejnosti ako „značky skinheadov“. Medzi športové značky patria Fred Perry, Ben Sherman. „In“ sú aj značky futbalových fanúšikov - Troublemaker a Pit Bull (rozdelením vznikla jej odnož Pit Bull West Coast – ktorá sa považuje za motorkársku značku). Medzi značky neonacistov údajne patria Eighty Eight, A.C.A.B a Thor Steinar. Súdy však nedokážu (alebo nemôžu) uvedené značky zakázať, aj keď je všeobecne známe, kto je ich zakladateľom a na aké účely slúžia peniaze z ich predaja.

Majitelia týchto značiek sa však bránia takémuto označeniu a tvrdia, že kupujúcim nevidia do hláv.

Značka Eighty Eight (88) je pôvodom slovenská a polícia nepreukázala spojitosť prvej kolekcie so symbolmi, ktoré potláčajú ľudské práva a slobody. „Druhá kolekcia uvedenej značky je však iná. Motív Eighty Eight for selected dopĺňajú otvorenejšie šifry ako 'rugby action for eighty eight'(po slovensky rugbyová akcia za 88), 'thai box action for eighty eight'(po slovensky thajský box za 88) alebo 'bowling action for eighty eight'(po slovensky bowlingová akcia za 88). Spoločným znakom týchto motívov je prevaha bielej farby nad čiernou. Pre nezainteresovaného človeka možno nepostrehnuteľná vec. Ak však jednotlivé kusy oblečenia predvádzajú aktívni neonacisti, reklama sa šíri prostredníctvom ultrapravicových internetových stránok a zoberieme do úvahy aj neonacistické pozadie značky, vznikne nám jasný odkaz na myšlienky národného socializmu. Ako píše samotní neonacisti na internetovom fóre Eighty Eight - Nová značka, 'je prirodzená vec, keď hráš za EE (Eighty Eight – po slovensky 88)', že 'vyhráva biely panáčik, alebo biela guľa dáva čiernym kolkom.“⁸⁹ Zakladateľom a ústredným propagátorom tejto značky je Rastislav R., ktorý je laickej verejnosti známy výlučne ako dabingový herec.

Thor Steinar je v súčasnosti jedna z najkontroverznejších značiek oblečenia. Značka bola založená v roku 2002 v Nemecku firmou MediaTex. Jej názov je zložený z dvoch odlišných slov – Thor a Steinar. Thor bol bohom v severskom panteóne, ktorý „zosobňoval dynamickú nordickú mužnosť a bol uctievaný ako dobré božstvo, ktoré má za úlohu vykonávať spravodlivosť, ochraňovať bohov i ľudí pred zlom a skazou, poliam dávať úrodnosť a prinášať šťastie do manželstva.“⁹⁰ Existujú dve verzie možného pôvodu slova Steinar. Buď sa jedná o priezvisko Felixa Steinara, ktorý bol generál nemeckej armády počas 2. svetovej vojny a priamo sa podieľal na obsadení Československa, Poľska a Francúzska. Je však možné, že slovo Steinar nie je odvodené z mena Félix Steinara, ale podľa Rudolfa Steinara, ktorý „bol ezoterik, psychológ a zakladateľ antroposofickej spoločnosti. Tvrdil, že biela rasa chápe život rozumovo s vyvinutým „Ja“, čierna rasa chápe inštinktívne a pudovo, žltá rasa chápe

⁸⁹ <http://sts.tym.sk/index.php?table=eightyeight&id=10>

⁹⁰ Hallam,E.: Bohové a bohyně. Balios, Praha 1994, str. 58

s citom. Napríklad černosi majú natoľko nevyvinuté ego, že ju prirovnáva k rastlinám, ktoré boli príliš dlho vystavené účinkom slnečného žiarenia a pod kožou im vzrástol obsah uhlíkových zlúčenín natoľko, že sčernela.⁹¹). V logu značky Thor Steinar sa nachádzajú dve nordické runy, ktoré sú spolu spojené. Sú to Tyr-runu (nosili ju v Tretej ríši na rukávoch absolventi SA-Reichsführerschulen) a runa Wolfsangel. „Wolfsangel ako praveký germánsky znak sa podobne objavil aj na odznakoch viacerých jednotiek SS a bol aj – trocha zmenený – používaný v roku 1982 zakázanou mládežníckou organizáciou Junge Front (Front mladých).“⁹² Toto logo bolo v Nemecku v roku 2004 zakázané.

„Kupujem si mikiny a tričká výlučne Thor Steinar. Sú síce drahšie, ale sú veľmi kvalitné. A na druhú stranu vyzerajú dobre. Viem, že sa o tejto značke hovorí, že ju nosia len náckovia, ale k nim rozhodne nepatrím. A na druhú stranu pekné oblečenie vo veľkosti xxxl nezoženieš.“ (muž, Bratislava, zamestnaný)

Skinheadov v minulosti bolo možné spoznať aj podľa topánok, ktoré boli pevné, členkové vojenské respektíve robotnícke topánky. Tento typ obuvi súvisí s počiatočnou robotníckou základňou subkultúry. Nosenie špeciálnej obuvi sa odráža aj v jednom z pomenovaní skupiny „Boot Boys“. Skinheadi preferujú značky Doctor Martens, Steel, Colt, Gladiator poprípade kanady (pevné vysoké topánky, ktoré nosievajú vojaci).

Ako módnym doplnkom nosievajú skinheadi i rennies najčastejšie traky. Veľmi často je na nich zobrazená britská vlajka a u pravicových skinheadov to býva motív vlajky južanskej konfederácie, ktorá bola používaná počas Občianskej vojny v USA. Typickým odevným doplnkom rennies sú kabelky na ktorých býva viditeľná ich obľúbená značka.

„Byť skinhead v sebe zahŕňa zmysel pre štýl. Pokiaľ nosíte oblečenie len preto, že sa k tomu cítite zaviazaní poukazujete tým na povrchnosť charakteru. Ale pre tisíce mladých ľudí pochádzajúcich z robotníckej triedy je skinheadský štýl dokonalým vyjadrením ich identity. Nezriekajú sa svojej identity, naopak ju oslavujú. Vždy to bude platiť v Británii jednoducho preto, lebo tu ten kult vznikol. Množstvo dnešných skins si vystačí s kanadami, riflami, trakmi a tričkom buď

⁹¹ <http://www.noego.cz/2008/12/tuseni-souvislosti-o-thor-steinar.html>

⁹² <http://beo.sk/sloboda-prejavu/690-obleceni-zatknute-textilova-znacka-vziata-do-vazby>

preto, že sa v tom cítia dobre, alebo nemajú možnosť zohnať si nič elegantnejšie. Sú ale rovnakými skinheadmi ako tí, ktorí sú v obleku a poltopánkach. Šaty z vás nespraví skinheada.“⁹³

3.6. Hudobné prejavy

Každá subkultúra, v ktorej prevládajú mladí ľudia, má svoj štýl hudby, pomocou ktorého sa identifikuje. Koniec deväťdesiatych rokov sa niesol v znamení prepájania hudobných štýlov na základe ktorých sa vytvárali nové (napríklad „punkrock“, „nazimetal“, „nazipunk“ a iné).

Ministerstvo vnútra ČR na svojich stránkach uvádza zoznam rasovo motivovaných hudobných skupín. Sú rozdelené na dve časti: zahraničné a české a slovenské. Medzi zahraničné patria: „Bound For Glory Banik, Brutal Attack, Buldok, Ian Stuart, Kahlkopf, Konkvista 88, Kraftschlag, Legion 88, No Remorse, Radikahl, Skinkorps, Skulhead, Slade Hasmmmer, Squadron. Medzi české a slovenské extrémne pravicové skupiny patria: Diktátor, Hlas krve, Krátky proces, Legie nenávisti, Patriot, Princ Eugen, S.A.D., Slovenská liga, Vlajka, Zášť 88.“⁹⁴ Zoznam skupín evidentne nie je kompletný, nakoľko tam chýbajú skupiny Judenmord, Ancestors a iné.

V nasledujúcej časti budem analyzovať šesť hudobných skupín. Venovať sa budem pravicovo aj ľavicovo orientovanej hudbe, pri ktorej sa zameriam nielen na texty a obsahy piesní, ale aj na jej vývoj. Analyzovať budem vždy jednu anglickú skupinu, jednu slovenskú a jednu českú. Vyberiem tie, ktoré sú najviac známe verejnosti. Zároveň sa budem v rovnakom poradí venovať ľavicovo orientovanej hudbe. Všetky časti textov piesní, ktoré som použila v rigoróznejšej práci uvádzam v prílohe v pôvodnom jazyku.

Prvá a zároveň najvýraznejšia skupina pravicovo orientovaných skinheadov je **Skrewdriver**. Skupina vznikla v roku 1977 vo Veľkej Británii. Jej lídrom sa stal Ian Stuart Donaldson. Hudba bola inšpirovaná skupinami Rolling Stones a Sex Pistols. Jej prvá skladba *Anti-Social* mala punkový ráz. Druhý hudobný album *All Skewed Up* jasne deklaruje posun kapely smerom doprava. Bolo to kvôli

⁹³ <http://www.oipunk.net/historie/skinhead/kapitola5.php>

⁹⁴ 212.47.6.203/publikace/rasismus.doc

tomu, že subkultúra punk sa začala výrazne ľavicovo orientovať. O rok neskôr skupina zanikla. Jej činnosť sa obnovila v roku 1981, avšak s novým zložením. Ostal len spevák Ian Stuart Donaldson. Kapela sa začala otvorene hlásiť k nacionalistom a rasistom. Jej členovia založili vlastné nahrávacie štúdio pre pravicovo orientované skupiny. Aj ich zásluhou vznikol nový hudobný trend nazvaný White power (Biela sila). Nové albumy tejto skupiny mali silný nacionalistický charakter (dokladom toho je napríklad singel *Voice of Britain*), vyjadrovali sa k aktuálnej situácii (v piesni *Invasion* odsúdili Rusko za to, že napadlo Afganistan) a hudobne sa presunuli k heavy metal štýlu, ktorý sa páčil nielen členom skupiny, ale aj väčšine skinheadov.⁹⁵

Hudobná skupina Skrewdriver začala organizovať vlastný hudobný festival pod názvom Rock Against Communism. Prvý sa uskutočnil v roku 1984 v Suffolku. Komerčne je považovaný za veľmi úspešný. Tieto festivaly sa konajú doposiaľ po celej Európe, napríklad tento rok sa konal v marci vo Švédsku.

Ian Stuart Donaldson bol vyznávačom a propagátorom subkultúry skinheads. Jeho životný štýl, spôsob obliekania a prezentácia v médiách tomu plne nasvedčovali.

„Tak počúvam predovšetkým túto muziku z toho dôvodu, že sa mi proste páči tvrdá hudba s rockovým základom (mám rád aj metal, rock, punk atď). Tak úplne mi nejde o texty, prevažujú u mňa nepolitické kapely, ale vypočujem si kapelu s politickými textami. Kapelu čo mám rád, chcem mať na originálnom CD poprípade na platni, ale všetko sa zohnať nedá, takže určite aj sťahujem hudbu.“(muž, Praha, študent VŠ)

Azda najznámejšou skinheadskou skupinou na Slovensku bola skupina **Krátky proces**. Vznikla v roku 1987, avšak konečnú zostavu utvorila o rok neskôr. Na začiatku bola táto skupina charakterizovaná ako punková, no o pár rokov sa z nej stala pravicovo-orientovaná skupina. Jej prvý koncert sa uskutočnil v roku 1990 v Bratislave. Prvé vydané CD malo názov Na prach.

Skladby sa vyznačujú jednoduchou melódiou a ľahko zapamätateľnými slovami. Niektoré ich piesne priamo povzbudzovali svojich prívržencov k násiliu. Ukážka z piesne *Na prach*:

Rozdrvme ich na prach, na prach,

⁹⁵ <http://www.nsec-88.org/knihy/skrewdriver-10/Skrewdriver-10.html>

*Rozkopme ich na prach, na prach.
Čo už s nimi, na prach na prach,
naše heslo na prach na prach....*

Vo svojich textoch poukazujú aj nato, že chcú aby na Slovensku neboli národnostné menšiny. Ukážka textu piesne *Rež a rúbaj*:

*Rež a rúbaj do krve,
nebude to po prvé,
pokiaľ Slovák na Slovensku
pánom nebude...*

Po rozpade skupiny Krátky proces sa vytvorila nová, opäť na čele s Rastislavom R. Tá má názov **Judenmord** (Vražda Židov). V skladbe *Švindelkaust* je možné vidieť nenávisť voči Židom.

*Koľkých sme Vás upálili, milión či šesť,
kde je vlastne pravda, my sa nedáme zviest'...*

Na rozdiel od predošlej kapely sa táto vyznačuje nacistickými textami a veľmi častým zvolávaním „Heil Hitler“ alebo „Sieg Heil“.

*Zdvihnite pravicu,
heilujete s nami.
Volajte Sieg Heil..*

Skupina Judenmord prespievala skladbu *Cigánsky problém*, ktorej autorom je slovenská punková skupina Zóna A. Jej text je nasledovný:

*Čo sme to za čudný štát,
keď sa necháme okrádať,
biely človek ťažko robí,
a cigánka deti rodí,
tebe strhnú hrubé dane,
cigán sa smeje a kradne,
žije z detských prídavkov,
dost' bolo štátnych výdavkov*

Obal hudobného nosiča skupiny Judenmord tvorí fotografia vstupnej brány do koncentračného tábora Osvienčim spolu s nápisom Arbeit macht frei (Práca oslobodzuje).

Na prelome 80. a 90. rokov sa vo vtedajšej Československej socialistickej republike začala formovať hudobná skupina **Orlík** (názov si dali podľa svojej

oblúbenej pražskej kaviarne). Medzi jej čelných predstaviteľov patrili Daniel Landa a David Matásek. Prvý album sa nazýval Oi! a na obale CD sa nachádzal keltský kríž. Kapela zanikla v roku 1993 z toho dôvodu, že spevák, Daniel Landa, sa vydal na sólovú dráhu.

Ich slová sa rovnako ako u Krátkeho procesu vyznačujú ľahkou zapamätateľnosťou a melódie sú tiež veľmi jednoduché. Vo svojich skladbách vyzdvihujú svoj národ a ten kladú nad ostatné. Spomenuté piesne sa nachádzajú na ich druhom albume Demise. Ukážka z piesne *Si Čech*:

*Si Čech, Čech, Čech. Tak si toho váž!
Si Čech, Čech, Čech a narovnať sa snaž!
Si Čech, Čech, Čech a Čechom rob češ'...*

Svoj vzťah k skinheadom vyjadrili v piesni s názvom *Euroskin*. Tu vyzdvihujú ich atraktivitu a príťažlivosť pre opačné pohlavie:

*dajte pozor manželia, pozor na ženy,
dnes totiž do ulíc vyšli tí najkrajší chlapci...*

Vo svojich textoch vyjadrujú aj svoj názor na černochoch. Ukážka z piesne *Biela liga*:

*Kto nám to sem z palmy spadol?
Čierne oči, čierne telo to nie je môj kamarát...*

The Opressed je najznámejšia ľavicová skupina. Skupina vznikla v 80. rokoch vo Veľkej Británii a oficiálne zanikla v roku 1996. Jej predstavitelia, na čele s Rodym Morenom, sa zaslúžili o vznik hudobného festivalu Rock Against Racism. Rovnako stáli aj pri zrode S.H.A.R.P.

Hudba, ktorú hrajú sa nazýva Oi!. V ich textoch je evidentný odpor k polícii (o čom svedčí pieseň s rovnomenným názvom *A.C.A.B. – All Cops Are Bastards*: všetci policajti sú bastardi) a vláde. Ukážka z piesne *Government Out* (Preč s vládou)

*Počúvaš ich príbehy, počúvaš ich lži,
Počúvaš propagandu, sú to bastardi ktorými opovrhuješ*

Medzi najznámejšie slovenské skupiny patrí **Rozpor**. Skupina vznikla v roku 1999. Tvorí akúsi hranicu medzi punkovou a skinheadskou hudbou. Hrajú takzvaný Oi!punkrock.

Ich postoj k peniazom a vodcom azda najvernejšie vystihuje pieseň *Nepatríme*:

*Nepatríme do žiadneho krídla, ktoré nasleduje nejakého lídra.
Nepatríme medzi takých hajzlov, ktorí chodia strieľať ľudí do nočných pajzlov.
Nepatríme do schválenej väčšiny, ktorá dneska radšej ostala bez viny.
Nepatríme medzi takú mládež, čo si žije iba pre peniaze.
My nie sme súčasťou tejto spoločnosti,
My sa nevrátíme tam, kam nepatríme*

Texty tejto skupiny sú veľmi vulgárne. Obsah piesní bol dokonca predmetom diskusie Českej televíznej rady (RRTV), ktorá sa odohrala v septembri 2008. Členovia skupiny boli obvinení z propagácie násilia. „Z vyjadrenia, ktorým RRTV zdôvodňuje, prečo podnet prijala, je zrejmé, že rada s názorom sťažovateľa v princípe súhlasí. "Skupina sa stotožňuje s násilím na inak zmýšľajúcich ľuďoch, vo svojich textoch otvorene vyzýva k nenávisti a násiliu," píše rada v stanovisku.“⁹⁶

*Cítim v sebe zlosť, starú známú zlosť, veľkú nespokojnosť - k***a, jak som
na**atý! A tak pre radosť, a nielen pre radosť, aj lepšiu budúcnosť, sa im ja
musím pomstiť!*

Medzi skupiny odmietajúce rasizmus a politiku patrí **Last Strike**.⁹⁷ Skupina vznikla v auguste v roku 2006 v Českej republike v okolí mesta Zlín. Hudobne sa uvedená skupina radí k štýlu Antifa Oi!core band. Najpoužívanejšie motívy ich textov ilustruje nasledovná ukážka z piesne *My sme skinheads*:

*Cítiš pohľad plný strachu i nenávisti
Skinheads! Pozor! To sú rasisti!
To si myslí väčšina z tupého stáda
Tá čo hovno vie a čo nás nemá rada...*

V hudobných textoch sa ženy nespomínajú často. Avšak uvedená skupina tvorí svetlú výnimku:

*Preč s rasizmom! Preč s fašizmom!
My sme skinheads! My sme skingirls!*

⁹⁶ www.sme.sk/c/4057857/ceska-televizna-rada-rokuje-o-slovenskej-skupine-rozpor.html

⁹⁷ Viac o skupine Last strike: <http://laststrike.ic.cz/zpravy.htm>

V zahraničných skupinách sa renees spomínajú častejšie. Vyzdvihuje sa ich krása, vernosť a ženskosť.

Jedným z najčastejšie počúvaných hudobných štýlov pravicovo orientovanou sekciou subkultúry skinehads radíme „nazimetal“, ktorý sa nazýva aj „národne socialisticky orientovaný black metal (NSBM).“ Ján Petřík vo svojej diplomovej práci s názvom „Metalová subkultúra a undregroundová scéna v lokalite Banská Bystrica“ definuje uvedený hudobný štýl nasledovným spôsobom: „Tematicky sú tieto kapely zamerané na pohanskú minulosť, mytológiu a odpor voči kresťanstvu a cirkvi. Práve protikresťanské zameranie sa v niektorých prípadoch začalo pohrávať s antisemitskými myšlienkami a neskôr aj s nacistickou ideológiou. Množstvo kapiel ako Burzum (Nórsko) a Graveland (Poľsko) sa zaplietlo s krajne pravicovou politikou a iné skupiny prejavili sympatie k fašizmu a rasistickým myšlienkam. Od deväťdesiatych rokov sa vyvinula plnohodnotná nacistická blackmetalová scéna, ktorá existuje v komplikovanom vzťahu s nacistickou hudobnou scénou a blackmetalovou scénou.“⁹⁸

Koncerty tvoria miesto, kde sa ľudia chodia zabávať. V prípade uvedenej subkultúry tomu nie je inak. Je to miesto stretávania sa a tancovania. Tradičný tanec tejto subkultúry sa nazýva pogo.⁹⁹ Nemá žiadne predpísané kroky. Je riadený intuitívne. Ľudia sa snažia byť podľa možnosti čo najbližšie k pódiu a poskakujú pred ním. Rozhadzujú okolo seba rukami a nohami avšak len v minimálnej miere medzi nimi dochádza k zraneniam. Tento druh tanca je možné vidieť aj na koncertoch metalovej a punkovej hudby.

Videoklipy, časti záznamov z koncertov je možné nájsť na internete. Dokonca aj na najznámejšom portáli pre zdieľanie hudby a videí - youtube.com - sa nachádza tvorba uvedených kapiel.

Predaj hudobných nosičov prívržencov subkultúry skinheads je veľmi rozdielny. CD ľavicovo orientovaných hudobných skupín sa predávajú v špecializovaných obchodoch a na internete. Hudobné nosiče pravicovo orientovaných

⁹⁸ Petřík, J.: Metalová subkultúra a undergroundová scéna v lokalite Banská Bystrica. UCM, Trnava 2009, str. 103

⁹⁹ Viac o tanci pogo: <http://www.punk77.co.uk/groups/pogodancing.htm>

skinheadov je možné získať na koncertoch, prostredníctvom internetu¹⁰⁰ alebo ako podpultový tovar v obchodoch, kde sa predáva oblečenie. Ilegálne kópie je možné si stiahnuť z internetu, respektíve napáliť u priateľov. K tomu však dochádza minimálne. *„Cédéčka si kupujem. Nenapaľujem ich. A prečo aj. Peniaze nejdú do žiadnej židovskej organizácie. Tak prečo by som nepodporil chlapcov.“*(muž, Bratislava, zamestnaný).

¹⁰⁰ Napríklad na stránke www.micetrap.net je možné zohnať veľké množstvo národne socialisticky orientovanej hudby, medzi inými aj Judenmord. Oficiálna predajňa má sídlo v New Jersey.

4. Prejavy rasizmu v súčasnosti

Prejavy rasizmu sú všade okolo nás. Píšu o ňom denníky a týždenníky a je predmetom mnohých relácií („O päť minút dvanásť“ na STV1, „Na telo“ v TV Markíza, „Téma dňa“ na TA3) a správ (Hlavné správy v televízii STV1, TV JOJ, TV Markíza a TV TA3). Po vražde študenta Univerzity Komenského Daniela Tupého sa vo všeobecnosti viac hovorí a píše o rasovo motivovaných trestných činoch. V Čechách a na Slovensku sa jedná hlavne o rasovú nenávisť bielych voči Rómom. V posledných dvoch rokoch však boli zaznamenané dva prípady opačného rasizmu. Jeden sa odohral v Čechách a druhý na Slovensku.

Na Slovensku bol v prostriedku hromadnej dopravy napadnutý 17-ročný študent, o ktorom si mysleli Rómovia, že je skinhead. Študent zomrel pri prevoze do nemocnice.

V Českej republike bol v roku 2007 napadnutý muž 4 mladými Rómami. Skončil s vážnejšími zraneniami v nemocnici. Bol napadnutý z toho dôvodu, že im odmietol dať cigarety. Vykrikovali po ňom rasistické urážky.

4.1. Ľavicový a pravicový extrémizmus

V nasledujúcej podkapitole sa venujem vysvetleniu svetonázorov subkultúry skinheads. Ideológiu nacizmu vyznávajú pravicovo orientovaní skinheadi a ideológii socializmu verí časť ľavicovo orientovanej sekcie a RED skins.

Jedným zo svetonázorov uvedenej subkultúry je **neonacizmus**. Vzniklo mnoho organizácií, ktoré sú zamerané na výrobu a následnú distribúciu propagandistických materiálov, medzi ktoré patria letáky, nášivky, časopisy a knihy. Vrchol neonacistickej propagandy tvorí knižná publikácia Rudolfa Seidla *Osvienčim – fakty verzus fikcia*, ktorá vyšla v apríli 2007. V nej sa priamo spochybňujú vraždy Židov v plynových komorách.¹⁰¹ Získané peňažné prostriedky, ktoré pochádzajú z predaja kníh, časopisov a hudobných nosičov, sa využívajú aj na zaplatenie právnikov pre skinheadov, ktorí sú v cele predbežného zadržania, respektíve odsúdení.

¹⁰¹ Uvedená knižná publikácia je verejne dostupná na internetovej stránke www.whitenations.org

Socializmus pochádza z latinského slova *socialis* a znamená spoločenský, družný. Vznikol ako „negatívna reakcia na kapitalizmus. Vznik socialistických ideí úzko súvisel so vznikom a rozvojom novej triedy priemyselných robotníkov ktorí treli biedu a poníženie, ktoré bolo typické pre prvú fázu industrializácie. Pokiaľ je známe, po prvý krát bol termín „socializmus“ použitý v roku 1827 vo Veľkej Británii v *Družstevnom časopise* a v 40. rokoch 19. storočia už bol tento pojem známy aj vo Francúzsku, v Belgicku, v nemeckých štátoch a v ďalších industriálnych krajinách.“¹⁰²

V 90. rokoch 19. storočia sa vytvorili 3 základné sekcie socializmu. „Ortodoxný marxizmus (Karl Kautsky), revizionizmus (Edward Bernstein – poukazoval na to, že ekonomické a politické prevedenia marxizmu sa nepotvrdili. Požadoval dosiahnuť ciele socializmu parlamentnou cestou) a revolučný marxizmus (demokratický – Rosa Luxemburgová, komunistický: Vladimír Iljič Uljanov – revolúciu musí zorganizovať malá hŕstka predvoja robotníckej triedy).“¹⁰³

Socialistické idey ovplyvnili robotnícke hnutia k tomu, aby sa začali politicky angažovať. Prívrženci socializmu sú odporcovia kapitalizmu. Všetkých socialistov spája idea bratstva, pospolitosti, spoločenstva. Prostredníctvom spoločenstva dosahuje jednotlivec úspech vo svojom snažení prostredníctvom ktorého sa rozvíja ako osobnosť. Medzi základné idey komunizmu (socializmu) patria idea rovnosti a idea revolúcie.

Termín komunizmus označuje utopickú víziu Karla Marxa a Friedricha Engelsa. Rovnako značí „politiku komunistických strán údajne inšpirovanú marxistickými princípmi, ktorá vznikla po Marxovej smrti. Rovnako sa používa k pomenovaniu režimov, ktoré zriadili komunistické strany po príchode k moci, napríklad v Sovietskom zväze, vo východnej Európe, v Číne, na Kube atď. V *Manifeste komunistickej strany* (1848) zhrnul Marx teóriu komunizmu do jedinej vety: „Likvidácia súkromného vlastníctva“. Komunistická spoločnosť je teda beztriedna spoločnosť, v ktorej sú výrobné prostriedky v kolektívnom vlastníctve. Aj napriek tomu, že sa Marxovi nechcelo príliš podrobne popisovať budúcu spoločnosť, jednoznačne rátal s tým, že vytvorí také podmienky v ktorých ľudia dosiahnu úplné oslobodenie: bohatstvo sa bude využívať

¹⁰² Heywood,A.: Politické ideologie. Victoria publishing, Praha 1994, str. 92

¹⁰³ <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/176698-socializmus>

k prospechu všetkých, a nie na zisk pár jedincov, a jedinci budú môcť realizovať svoje nadania a vlohy prostredníctvom neukradnutej práce. Navyše nebudú existovať triedne antagonizmy a štát tým pádom príde o svoju hlavnú funkciu, tj. triedny útlak a „odumrie“ čo ľuďom umožní aby svoje záležitosti spravovali racionálne a kooperatívne.“¹⁰⁴

V metódach politického boja sa obe ideológie, nacizmus a socializmus, zblížili. Dospeli k „absolutizácii násilia, aj keď rôznymi cestami. Fašizmus a komunizmus sa spájajú s dvoma protíľahlými pólmi starej industriálnej spoločnosti. Fašizmus s agresívnymi skupinami predovšetkým veľkej buržoázie, maskovanej národnými záujmami, komunizmus s byrokratickými elitami vynesnými k moci prevažne menej kvalifikovanými vrstvami robotníkov a dedinskej chudoby, ktorá sa vydáva za elitu a obhájacu záujmov pracujúcich všetkých národov.“¹⁰⁵

4.1.1. Pravicový extrémizmus

Skinheadi sa aktívne zapájajú aj do politického diania a médií. Medzi najznámejšie politické strany patrí Slovenská pospolitosť – Národná strana. Vznikla v januári 2005. Strana bola zakázaná, ale svoju činnosť opäť obnovila a plánuje účasť na komunálnych a parlamentných voľbách. Vo svojom programovom vyjadrení zo dňa 18. 01. 2009 v Nitre si za jednu z hlavných úloh kladie zníženie počtu poslancov Slovenskej národnej rady zo 150 na 100, racionalizáciou štátneho rozpočtu (odmieta humanitárnu pomoc do krajín tretieho sveta), zrušenie funkcie prezidenta, reformu súdnictva a vystúpenie z NATO. Avšak posledný programový cieľ Slovenskej pospolitosti hovorí jednoznačne: „Prijatím vhodných opatrení v oblasti školstva, kultúry, zahraničnej a imigračnej politiky zastaviť proces straty národnej a rasovej identity slovenského národa.“¹⁰⁶ Členovia uvedenej strany sú širokej verejnosti dobre známi, nakoľko nosia uniformy, ktoré nosili členovia Hlinkovej gardy. Na ich oficiálnom pochode, ktorý sa konal dňa 14.03.2009, jeho predstaviteľ Mgr. Marián Kotleba na konci svojho príhovoru zvolal *Na stráž* a bol zatknutý

¹⁰⁴ Heywood,A.: Politické ideologie. Victoria publishing, Praha 1994, str. 112

¹⁰⁵ Formánek,M.: Komunizmus a fašizmus. Edice polemika, Praha 1995, str. 42

¹⁰⁶ www.pospolitost.org

a pochod rozpustený. Členovia Slovenskej pospolitosti sa k tomu vyjadrujú na svojom oficiálnom blogu nasledovným spôsobom: „Spomienka na 70. výročie vzniku prvého slovenského štátu skončila ukázkou policajnej a politickej zlovoľe a svojvoľe. Pošliapaním demokracie v priamom prenose. Slovenská republika, respektíve jej politická garnitúra si nezaslúži nič iné, ako označiť za totalitnú. Nie menej ako sa napríklad zvykne označovať Bielorusko. Miesto politickej diskusie nastupuje čas pre obušky. Rovnako ako za komunistického režimu, veď tí, čo aktívne pôsobili vtedy, sú stále pri moci, takže skúsenosti majú nadostač. Akurát vtedy to bol boj proti triednemu nepriateľovi a antisocialistickým živlom a teraz je to boj proti „neonacistom“ a „extrémistom“. Nemusíte súhlasiť s Mariánom Kotlebom a Slovenskou pospolitosťou, dokonca sa vám môžu zdať ich prejavy až priveľmi teatrálné, jeho zatknutie sa nedá označiť inak ako zneužitie právomoci verejného činiteľa. Pozdrav „Na stráž“ nie je žiadnym prejavom nacizmu či fašizmu.“¹⁰⁷ Členovia Slovenskej pospolitosti spolupracujú s občianskym združením Slovenský Úsvit (vzniklo v roku 1995 v Banskej Štiavnici), ktoré je rovnako založené na rasistickej ideológii, ale je menej radikálne. Združenie vydáva časopis Naša stráž.

V Českej republike vznikla v roku 2002 Dělnická strana (DS, Robotnícka strana) pôvodne pod názvom Nová síla (Nová síla). Medzi jej zakladajúcich členov patria Tomáš Vandas (Predseda DS), Martin Zbela (člen predstavenstva strany a predseda Dělnické mládeže – Robotníckej mládeže) a Jiří Štěpánek (prvý podpredseda DS).

Strana sa orientuje prevažne na robotníkov, roľníkov a nezamestnaných. Predstavitelia DS vo svojich stanovách odmietajú členstvo v Európskej únii na základe toho, že im pripadá nerovnoprávne. Rovnako vo svojom programe požadujú vystúpenie Českej republiky z NATO, odmietajú pomoc krajinám tretieho sveta a požadujú zrušenie prísťahovaleckých táborov. Ďalej žiadajú zavedenie národnosti do občianskeho preukazu, reformu polície a priamu voľbu prezidenta. Do verejného povedomia sa dostali pochodom v Litvínove v mestskej časti Janov, ktorej väčšinu obyvateľov tvoria Rómovia. Podľa svojho

¹⁰⁷ <http://pospolitost.wordpress.com/2009/04/01/pochod-za-narod-v-bratislave-skoncil-obvyklym-sposobom-%e2%80%93bol-%e2%80%99edemokratmi%e2%80%9c-%e2%80%99edemokraticky-%e2%80%9c-rozohnany/#more-3175>

názoru (internetových stránok) DS politicky zjednocuje väčšinu národných socialistov.¹⁰⁸

Zatiaľ čo Slovenská pospolitosť svoje názory prezentuje na svojich oficiálnych stránkach, respektíve na blogu a vopred ohlásených akciách, tak DS je mediálne aktívnejšia, nakoľko okrem vyššie zmienených prostriedkov komunikácie má tiež vlastnú televíziu (TV Nacional) i časopis (Dělnické listy – Robotnícke listy).¹⁰⁹

Na základe výsledkov komunálnych volieb, ktoré sa konali v roku 2008 získala Robotnícka strana 28 865 hlasov a v 6 krajoch sa jej podarilo prekročiť 1 %.

V tabuľke číslo 4 uvádzam porovnanie výsledkov volieb¹¹⁰ do krajských zastupiteľstiev, ktoré sa konali v roku 2004 a 2008 (KZ) a v tabuľke číslo 5 výsledky volieb do Európskeho parlamentu ktoré sa uskutočnili v rokoch 2004 a 2008 (EP).

Tabuľka číslo 4

Voľby do krajských zastupiteľstiev	rok 2004 počet hlasov	Rok 2004 výsledky v %	rok 2008 počet hlasov	Rok 2008 výsledky v %
Stredočeský kraj	313	0,11	4070	1,02
Juhočeský kraj	0	0	2454	1,2
Plzenský kraj	1151	0,83	2639	1,47
Karlovarský kraj	143	0,24	1019	1,23
Ústecký kraj	442	0,27	2881	1,19
Liberecký kraj	214	0,20	1157	0,89
Pardubický kraj	501	0,38	2229	1,28
Královohradecký kraj	0	0	1838	1,02
Kraj Vysočina	376	0,29	1671	0,92
Juhomoravský	0	0	2146	0,56

¹⁰⁸ Viac o Dělnické strane na <http://www.delnicka-strana.cz>

¹⁰⁹ TV nacional: www.nacional.cz

¹¹⁰ Oficiálne výsledky volieb sú dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/volby-do-zastupitelstev-kraju.aspx> a www.delnicka-strana.cz

kraj				
Moravskoslezský kraj	0	0	3833	1,00
Olomoucký kraj	0	0	1605	0,82
Zlínský kraj	239	0,16	1323	0,68
Výsledky volieb	3 379	0,19	28 865	1,10

Na základe výsledkov volieb do krajských zastupiteľstiev je možné skonštatovať, že počet voličov Robotníckej strany stúpol o 854,3%. Avšak je otázne čím je tento enormný rast spôsobený. Je možné, že značný podiel má na tom výrazný záujem médií o uvedenú politickú stranu.

Tabuľka číslo 5

Voľby do Európskeho parlamentu	rok 2004 počet hlasov	Rok 2004 výsledky v %	Rok 2009 výsledky v %
Praha	197	0,05	0,64
Stredočeský kraj	584	0,21	0,94
Juhočeský kraj	265	0,19	0,99
Plzenský kraj	380	0,29	1,07
Karlovarský kraj	188	0,33	2,44
Ústecký kraj	585	0,38	2,76
Liberecký kraj	223	0,24	1,19
Pardubický kraj	275	0,23	0,97
Královohradecký kraj	264	0,19	1,16
Kraj Vysočina	200	0,16	0,90
Juhomoravský kraj	279	0,10	0,90
Moravskoslezský kraj	376	0,15	0,95
Olomoucký kraj	240	0,17	1,14
Zlínský kraj	233	0,16	0,71
Výsledky volieb	4289	0,18	1,07

Výsledky volieb¹¹¹ do Európskeho parlamentu, ktoré sa konali v rokoch 2004 a 2009, poukazujú na nárast počtu získaných hlasov o 594%. Počet získaných hlasov stúpol z 4289 na 25 368.

„Podľa môjho názoru nárastu počtu voličov Robotníckej strany (Dělnické strany) napomohla skutočnosť, že ako jediní sa orientujú na sociálne najslabšiu vrstvu obyvateľstva a to sú nezamestnaní. Z tohto dôvodu si myslím, že počet ich voličov sa bude v každých nasledujúcich voľbách stúpať. Pokladám za holý nezmysel uvedenú stranu zakázať nakoľko si jej členovia založia vo veľmi krátkom čase novú stranu a tak to bude len ďalej pokračovať. Počet jej prívržencov je výsledkom nespokojnosti ľudí so súčasnou politickou situáciou v Čechách. Ved' keď si to človek uvedomí tak žiadna strana, ani ODS a ani ČSSD, nezamestnaným nikdy nepomohla.“ (muž, Praha okolie, zamestnaný)

Dňa 17.02.2010 bola Robotnícka strana (Dělnická strana) rozpustená Najvyšším správny súdom. Predstavitelia DS s rozhodnutím súdu nesúhlasia a je veľmi pravdepodobné, že podajú sťažnosť na Ústavný súd. Strana bola zrušená kvôli svojej blízkosti k neonacizmu a myšlienkam Tretej ríše, odmietavému postojom k homosexuálom a postojom k emigrantom. „Povolenie k pobytu by sa malo udeľovať len morálne spôsobilým, ktorí sa prispôbia českým národným tradíciám a zvykom.“¹¹²

Nepredpokladám zánik uvedeného politického subjektu. Je celkom možné, že sa jeho predstavitelia nechajú inšpirovať obdobnou situáciou z Belgicka. Tam bola v roku 2004 zakázaná politická strana Flámsky blok a tá sa následne nato pretransformovala na stranu s rovnakým programom, avšak s iným menom Flámsky záujem. Táto politická strana má dnes zastúpenie v Európskom parlamente (tri kreslá).¹¹³

¹¹¹ <http://www.mvcr.cz/clanek/celkove-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu.aspx>

¹¹² <http://www.novinky.cz/domaci/188881-delnicka-strana-se-inspirovala-treti-risi-tvrdi-advokat-vlady.html>

¹¹³ <http://www.ceskenoviny.cz/eu/parlament/zpravy/belgie-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu/381132>

4.1.1.1. Rasovo motivovaná trestná činnosť

V súvislosti so skinheadmi sa v našej spoločnosti najčastejšie dozvedáme prostredníctvom správ o rasovej kriminalite. Situáciu týkajúcu sa rasovo motivovaných trestných činov objasňuje tabuľka číslo 6¹¹⁴, ktorá sa venuje činom spáchaným v rokoch 1997 – 2007 na Slovensku (chýba rok 2005 nakoľko som nemala možnosť sa dopracovať k uvedeným údajom). Celkovo bolo za uvedených 9 rokov spáchaných 780 trestných činov z ktorých bolo objasnených 487, to znamená, že úspešnosť orgánov činných v trestnom konaní bola 62,44%.

Tabuľka číslo 6

Rasovo motivované trestné činy	Rok 1997	Rok 1998	Rok 1999	Rok 2000	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2006	Rok 2007
Zistené trestné činy	19	21	15	35	40	109	119	79	188	155
Objasnené trestné činy	8	15	11	25	23	76	77	57	107	88
Maloletí do 15 rokov	0	3	2	5	2	-	-	-	9	14
Rozdelenie trestných činov podľa krajov										
Bratislavský kraj	5	3	3	14	10	-	-	-	-	31
Trnavský kraj	0	1	1	3	12	-	-	-	-	-

¹¹⁴ Štatistiku rasovo motivovaných trestných činov za obdobie od roku 1997 – 2004 som získala z publikácie Milo, D.: Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Ľudia proti rasizmu, Bratislava, str.99.

Trenčiansky kraj	3	1	1	3	12	-	-	-	-	-
Nitriansky kraj	0	1	0	3	1	-	-	-	-	-
Žilinský kraj	3	0	2	1	2	-	-	-	-	21
Banskobystrický kraj	3	8	4	4	1	-	-	-	-	26
Prešovský kraj	1	3	2	0	2	-	-	-	-	13
Košický kraj	4	4	2	4	9	-	-	-	-	10

Nakoľko sa vo svojej rigoróznnej práci venujem aj českej sekcii uvedenej subkultúry, tak uvádzam aj štatistiku rasovo motivovaných trestných činov, ktoré boli spáchané na jej území. Informácie sú čerpané z diplomovej práce Bc. Miroslava Štěpánka *Špecifické vyšetřovanie rasovo motivovanej trestnej činnosti*.¹¹⁵ Z uvedenej štatistiky v tabuľke číslo 7 vyplýva, že v rokoch 1997 – 2005 bolo na území Českej republiky spáchaných 2370 rasovo motivovaných trestných činov a z toho bolo odsúdených 2214 ľudí, to znamená, že úspešnosť polície bola 93%.

Tabuľka číslo 7

ČR	Rok 1997	Rok 1998	Rok 1999	Rok 2000	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005
Počet stíhaných	367	303	322	313	269	220	181	207	188
Počet obžalovaných	316	245	293	264	253	207	167	198	171

Z uvedených štatistík oboch krajín vyplýva páľčivosť problému s pravicovým extrémizmom. Z týchto dôvodov realizujú ministerstvá vnútra oboch krajín nové programy ktorých cieľom je eliminovať rast extrémizmu u mládeže. Projekty sú zamerané najmä na žiakov základných škôl.

¹¹⁵ www.stag.utb.cz/apps/stag/dipfile/index.php?download_this_unauthorized=9587

4.1.2. ĽAVICOVÝ EXTRÉMIZMUS

Ľavicovo orientované extrémistické skupiny charakterizuje ich kladný postoj ku komunizmu, odmietanie autority a štátnej moci. Ich problematike sa venuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ktoré ich definuje nasledovným spôsobom: „Ide tu o skupiny s prokomunistickou orientáciou, ktorých nepriateľstvo voči určitým vrstvám obyvateľstva je motivované predovšetkým sociálnymi, triednymi rozdielmi. Ďalšou skupinou sú anarchisti, ktorí odmietajú akúkoľvek autoritu, štátnu moc a právny poriadok a hlásajú neobmedzenú slobodu jednotlivca.

Hlavnými zbraňami ľavicových extrémistov sú manifestácie, verejné protesty, blokády a pod. Organizujú protestné zhromaždenia, ktoré sú v drvivej väčšine vopred oznamované. Vzhľadom na slobodu zhromažďovania, nemožno každé protestné zhromaždenie alebo manifestáciu považovať za akciu ľavicových extrémistov. Avšak niektoré protestné zhromaždenia konané najmä počas summitov (NATO, Medzinárodný menový fond), stretnutí vrcholových predstaviteľov štátov Európskej únie, USA, Ruskej federácie a pod., sú plánované dopredu. Pod týmto plánovaním sa má na mysli vytváranie afinitných skupín. Ide o skupiny cca 5-15 osôb, ktoré v rámci protestov vykonávajú určité akcie. Majú svoje ciele, taktiku a majú dopredu dohodnuté nakoľko budú aktívni, nenásilní, bojovní a nakoľko sú ochotní riskovať (napríklad aj zadržanie). Existujú skupiny, ktoré sa špecializujú na monitorovanie policajtov, provokatérov, na komunikáciu, prvú pomoc, alebo vytvárajú tzv. právne hliadky na pomoc „zadržaným“ členom afinitnej skupiny¹¹⁶). A práve pri takýchto akciách môže dôjsť k porušovaniu verejného poriadku a niekedy aj k poškodzovaniu majetku.

Najlepšie organizované a najradikálnejšie sú hnutia s protifašistickou a protirasistickou orientáciou „Antifašistická akcia“ (AFA, ANTIFA). Tieto skupiny hlásia myšlienku boja proti prejavom fašizmu, rasizmu a xenofóbie. Monitorujú osoby z pravicových skupín (bydlisko, miesta stretávania, škola,

¹¹⁶ Tieto skupiny majú dlhú históriu, ako svoje organizačné štruktúry ich rozvinuli španielski anarchisti počas občianskej vojny v 30. rokoch a od tej doby sa používajú v rôznych sociálnych alebo ekologických hnutiach po celom svete. Za posledné roky boli napr. afinitné skupiny použité aj pri masových protestoch v Seattli a vo Washingtone pri zasadaní MMF Svetovej banky (Medzinárodného menového fondu). Zdroj: www.streetparty.sk

zamestnanie). Tieto informácie však neodovzdávajú polícii. Dôvodom je jej údajná nečinnosť. Nebezpečenstvo týchto skupín spočíva v uskutočňovaní fyzických útokov na osoby z pravicového spektra extrémistickej scény (najmä na prívržencov hnutia Skinheads).

V porovnaní s pravicovými extrémistami spoločnosť vníma ľavicové spektrum extrémistickej scény oveľa tolerantnejšie. Dôvodom je najmä to, že väčšina takto orientovaných skupín verejne nedeklaruje potlačovanie práv a slobôd ostatných občanov. Je však podceňovaná skutočnosť, že v prípade realizácie cieľov ľavicových extrémistov môže dôjsť k priamemu ohrozeniu pluralitnej demokracie a občianskych slobôd. Táto scéna je zmesou rôznych, vzájomne personálne prepojených a zároveň často sa meniacich skupín. V poslednom období možno konštatovať vzostupnú tendenciu takýchto aktivít - najmä demonštrácií a verejných protestov napr. v súvislosti s operáciami v Iraku, vstupom Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie atď. Do takýchto akcií sa čiastočne zapája aj širšia verejnosť, a v konečnom dôsledku tak poskytujú okrem platformy na prezentáciu názorov aj priestor na získavanie nových sympatizantov, prípadne členov.

Medzi ľavicovo orientované extrémistické skupiny možno zaradiť anarchistov, antiglobalistov, radikálne ekologické hnutia, príslušníkov hnutia PUNK a antifašistické hnutia AFA a ANTIFA.¹¹⁷

4.1.2.1. Ľavicový extrémizmus v Českej republike

Problematikou ľavicového extrémizmu v Českej republike sa zaoberá Ministerstvo vnútra (Ministerstvo vnútra). Ľavicový extrémizmus sa „vyznačuje sociálnou závisťou, triednou, antikultúrnou a sympatizujúcou s historickým komunizmom a anarchizmom“¹¹⁸. Za hlavný cieľ si kladú zaviesť komunistický režim, anarchiu a rovnostársku spoločnosť.

„K najčastejším konfliktom stúpcov extrémnej ľavice so zákonom dochádza u anarchistov v súvislosti s protestnými akciami, predovšetkým demonštráciami usporadúvanými na protest proti nárastu fašistických, rasistických a xenofóbnych tendencií v spoločnosti. Neohlásené akcie spravidla vyúsťia do

¹¹⁷ Publikácia „Návrh koncepcie boja proti extrémizmu“ je dostupná na www.minv.sk

¹¹⁸ Publikácia „Metodický materiál Extrémizmus“ je dostupná na oficiálnej internetovej stránke Ministerstva vnútra ČR: www.minv.cz

stretu s políciou. Tieto útoky vyprovokujú spravidla členovia hnutia PUNK, ktorí sa na akciách extrémnej ľavice podieľajú ako úderné hroty. Okrem stretu s políciou sa členovia najmä autonómnych hnutí dostávajú do stretov s neofašistami, ktorí priamo napádajú protestné akcie autonómov alebo po skončení akcie fyzicky napádajú osamotených anarchistov. Výsledkom sú výtržnícke jednaná a ublížená na zdraví.

V Českej republike dochádza ku spájaniu klasických anarchistov s tzv. autonómnym hnutím. Tieto hnutia sú označované ako anarchoautonómne.

Predstaviteľom anarchoautonómnej scény je Československá Anarchistická federácia. Myšlienkovy smeruje k anarchokomunizmu. Vydáva samizdatový časopis Autonómia. Internacionály anarchistických federácií IAF / IFA a spolupracuje s medzinárodnou radikálnou anarchistickou federáciou Peoples Global Action (Ľudská globálna akcia - PGA).

K ďalším anarchoautonómym hnutím patrí AntiFašitická Akcia¹¹⁹ (AFA) a Federácia Anarchistov (FA).

Od roku 1996 sa výrazne prejavuje Socialistická solidarita¹²⁰ a Zväz komunistickej mládeže. Súčasťou tohto hnutia sú aj členovia subkultúry skinheads: RedSkins a SHARP skins.¹²¹

Avšak najextrémistickejšie občianske združenie v Českej republike sa volá Komunistický zväz mládeže (KSM - Komunistický svaz mládeže), ktoré sa nazýva aj Hnutie komzomolcov (Hnutí komsomolců). [Občianske](#) združenie vzniklo dňa 29.10.2008. Vychádzajú z prednovembrových tradícií a marxisticko – leninistických myšlienok. Vo svojich stanovách popierajú existenciu súkromného vlastníctva výrobných prostriedkov, čo je v rozpore s listinou Základných ľudských práv a slobôd a s Ústavou ČR. Napriek uvedeným skutočnostiam bola činnosť strany povolená krajským súdom v ČR v januári 2010. Uvedená združenie malo v roku 1996 viac než 60 000 členov, avšak dnes

¹¹⁹ Uvedené združenie vzniklo v roku 1996, vydávajú bulletin Antifa News. V sekcii „Monitoring“ na svojej oficiálnej internetovej stránke <http://afa-cz.www.antifa.net> uverejňujú fotografie, kontakty a adresy na členov neonacistických organizácií a prívržencov radikálnej pravice v ČR.

¹²⁰ Socialistická solidarita vznikla na Morave a vydáva internetové noviny pod názvom Alarm. Sú dostupné na stránke <http://alarm.solidarita.org>.

¹²¹ Publikácia „Metodický materiál Extrémismus“ je dostupná na oficiálnej internetovej stránke Ministerstva vnútra ČR: www.minv.cz

má len niekoľko desiatok členov. Ústredný výbor je zložený z piatich členov. Predsedom strany je Lukáš Kollarčík, tlačovým hovorcom je David Pazdera¹²² a traja miestopredsedovia. Svoje stanovy uvedená strana prezentuje na internete¹²³ a v časopise Mladá pravda na vydávaní ktorého sa finančne spolupodieľa politická strana Komunistická strana Čiech a Moravy (KSČM - Komunistická strana Čech a Moravy). Okrem iného KSM vydáva aj občaniak pod názvom Haló noviny. Neoficiálnym sídlom¹²⁴ KSM je Brno kde má toto združenie viac než polovicu členov a sympatizantov, ktorí sa priamo podieľajú na demonštráciách a ďalších aktivitách. Za najkľúčovejšiu oblasť pre KSM je možné považovať mesto Zlín, kde komzomolci navrhovali svojho kandidáta Lukáša Kollarčíka do parlamentu za KSČM. Avšak na základe intervencií uvedenej politickej strany bolo jeho kandidátka stiahnutá. KSM na parlamentnej pôde spolupracuje s Ing. Kateřinou Konečnou, ktorá je predsedkyňa Komise mládeže (Komisia mládeže – mládežnícka organizácia KSČM).

KSM úzko spolupracuje s Klubom pohraničníkov (Klub pohraničníků), ktorá sa rovnako pohybuje v medziach zákona. Ich hlavné aktivity sa obmedzujú na pokladanie vencov, rekonštrukciu pevností a účasť na niektorých demonštráciách KSM.¹²⁵

Komunistický zväz mládeže predstavuje najradikálnejší prúd ľavicového extrémizmu v Českej republike. Aj napriek malému počtu členov disponuje veľkou autoritou tak doma ako aj v zahraničí, kde spolupracuje napríklad so škandinávskou stranou Zelenej ľavice, talianskou Komunistickou stranou a s niektorými časťami marxisticky opientovanej Antify (predovšetkým v Nemecku). Rovnako spolupracujú s Komunistickou stranou Grécka, ktorá

¹²² Činnosť združenia a osoba Davida Pazderu sú monitorované a sledované políciou ČR a materiály k nim sú dostupné na www.bis.cz

¹²³ Ich oficiálna stránka je www.komsomol.cz

¹²⁴ Oficiálne KSM sídli v Prahe v kanceláriách KSČM, ktoré slúži predovšetkým jako ich koordinačné centrum.

¹²⁵ Medzi najznámejšie demonštrácie KSM patrí „Ne základnám“ – demonštrácia proti americkej základni v ČR, demonštrácia za zachovanie Jednotky intenzívnej starostlivosti v Brne a demonštrácie proti rasizmu a neonacizmu (tie sa usporadúvajú každoročne 15.03.).

patrí v Európe k najextrémistickejším politickým stranám.¹²⁶ Rovnako spolupracujú s Lepénovou Komunistickou stranou Nemecka kde sa spolupodieľajú na pravdepodobne najznámejšej komunistickej demonštrácii v Európe – februárovej demonštrácii v Drážďanoch¹²⁷, kde každoročne dochádza k tvrdým stretom s neonacistami. Na Slovensku spolupracujú s marxisticko – leninistickým klubom v Spišskej Novej Vsi kde spoluorganizovali Marxistický seminár študentov a pracujúcich, ktorý sa konal dňa 19.12.2009 a medzi jeho základné myšlienky tézy patrili „aktuálnosť marxizmu, boj proti prepúšťaniu, sociálny štát ako ústupok kapitálu, boj za bezplatné vzdelanie, na záver diskusia o možnostiach študentov a pracujúcich v boji za svoje záujmy.“¹²⁸

4.2 Formy prezentácie rasizmu

V tejto kapitole som sa venovala analýze prezentácií rasizmu v slovenských denníkoch a televíznych programoch, ktoré boli odvysielané v období od 01.10.2008 do 31.03.2009. Zamerala som sa na celoslovenské médiá. Vybrala som len články, ktoré sa neodvolávajú na historické súvislosti a nacistov, ale pripisujú pravicový extrémizmus aktuálnym udalostiam. Kompletný monitoring médií uvádzam v prílohe.

Kľúčové slová, ktoré som zadala do vyhľadávača boli: skinhead, skín a neonacista.

V tlačových médiách dominujú správy o rasovo motivovaných útokoch. V najčítanejších denníkoch sa vyskytovali zmienky o nich 19 krát, regionálne denníky 4 krát (tabuľka číslo 8).

Tabuľka číslo 8

Názov denníka a týždenníka	Počet zmienok o skinheadoch	Regionálne denníky a týždenníky	Počet zmienok o skinheadoch
-----------------------------------	------------------------------------	--	------------------------------------

¹²⁶ Napríklad dňa 01.05.2009 usporiadali demonštráciu v Aténach na ktorej sa zúčastnilo takmer 600 000 ľudí.

¹²⁷ Koná sa v deň výročia bombardovania Drážďan 13.02.

¹²⁸ Dostupné na www.comsomol.cz

SME	5	Košický denník Korzár	2
Plus 1 deň	5	Gemerský denník Korzár	1
Nový čas	5	Noviny stredného Považia	1
Pravda	3		
Hospodárske noviny	1		

Najšokujúcejšiu a zároveň najbizarnejšiu správu o skinheadoch bolo možné nájsť v článku uverejnenom v denníku Pravda dňa 28.10.2008 pod názvom „James Blunt: Koncert pre stratené duše“, kde sa píše, že na koncerte amerického speváka Jamesa Blunta bol v hľadisku skinhead. Autor článku Matúš Kvasnička k tomuto tvrdeniu dospel na základe toho, že uvedený mladý muž mal odetú bundu s nacistickou značkou.

Subkultúra je však v médiách najčastejšie spomínaná v súvislosti s vraždou študenta Daniela Tupého, ktorý bol zavraždený v Bratislave na Tyršovom nábreží v novembri 2005. Matúš Burčík, redaktor denníka Pravda dňa 20.10.2008 uverejnil článok pod názvom „Prípád Tupý čaká na proces tri roky! Dokedy?“. Za vraždu študenta do dnešných dní nebol nikto odsúdený. Polícia si v tomto prípade vytipovala a následne predviedla 186 ľudí, ktorí boli podozriví z toho, že patria medzi členov subkultúry skinheads a teda sú podozriví.

Článok Moniky Tódovej, redaktorky denníka SME, zo dňa 27.01.2009, sa rovnako týka uvedeného prípadu. Z vraždy študenta Univerzity Komenského boli obvinení Richard Hrotko (obžalovaný z vraždy), David Vyskočil (obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví), Ján Sedlák (obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví), Michal Blažíček (obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví) a Róbert Janeček (obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví). Všetci obžalovaní sa podľa svojich výpovedí sú nevinní.

Za najanalytickejší novinový článok pokladám text pod názvom „Za Boha a za národ! Aj mama hovorila.“, ktorý bol uverejnený v Hospodárskych novinách dňa

21.11.2008, ktorého autorkou je Andrea Szócssová. Autorka popisuje nielen stereotypy, ktoré sa vytvárajú o subkultúre skinheads, ale aj extrémizmus na Slovensku a v Maďarsku. „Pád komunizmu v roku 1989 priniesol pre naše národy nečakanú slobodu, prudký odklon od doteraz budovaného červeného sveta. Naša nová demokracia sa hnala v ústrety ľudským právam, novým štátnym zriadeniam a k vylúčeniu všetkého, čo môže zapáchať extrémom. Obrat nastal v 90. rokoch, ktoré boli úrodnou pôdou pre organizovanie extrémizmu u nás aj v Európe. Začala sa kryštalizovať nová, tvrdá radikálna scéna. Niežeby tu predtým nebola. Začala však rodiť domáce zorganizované pravicové i ľavicové organizácie a rebélia dostávala tvár, ktorú má v podstate dodnes. Kto je však súčasný extrémista? Tisíckrát prežutá fráza hovorí, že je to skinhed hlásiaci sa k Hitlerovi, chuligán, ktorý si z futbalového štadióna urobí boxovací ring, alebo „ochranár“, ktorý posprejuje a zdemoluje nové modely kožušín. Je to naozaj tak? Stereotypy prevládajú. Väčšina z nás si predsa len predstaví mladého, holohlavého muža, ktorý nosí koženú bundu, gladiátory a otvorene sa hlási k rasizmu či fašizmu. Na konci minulého storočia by mal tento mladík nízke vzdelanie, bol by z rozvrátenej rodiny a z nižšej sociálnej vrstvy. Omyl. Podľa českého experta na extrémizmus Miroslava Mareša nastupuje nová generácia. „Z Nemecka smeruje trend, podľa ktorého sa extrémistami stávajú predstavitelia strednej a vyššej triedy so stredoškolským a často aj vysokoškolským vzdelaním, ktorí organizujú a platia akcie svojej skupiny.“ Extrémista chce niekam patriť. Zabudnime na stereotypy. Túžba byť radikálom, patriť k extrémistickej organizácii sa rodí z nevyriešených konfliktov v našom okolí, v kruhu najbližších alebo z pocitu nespravodlivosti na sociálnej, kultúrnej či etnickej rovine.“¹²⁹ Porovnáva aj rozpustené občianske združenie Slovenská pospolitosť (približne 100 členov) a občianske združenie Maďarská Garda (približne 700 členov). Cieľom Slovenskej pospolitosti je získať biele a slovenské Slovensko a cieľom Maďarskej gardy je obnovenie veľkého Uhorska. Príslušníci oboch združení nosia uniformy (Slovenská pospolitosť nosí uniformy pripomínajúce Hlinkovu gardu a Maďarská garda nosí uniformy z Horthyovského Maďarska).

¹²⁹ Hospodárske noviny, 21.11.2008

Denník SME sa dňa 11.10.2008 venoval problematike v Nemecku s neoacistami združujúcimi sa v spolu Vlastiverná nemecká mládež (HDH). Uvedený spolok vznikol v roku 1990 v Berlíne a jeho činnosť sa oficiálne sústredila na mládež a jej trávenie voľného času. Polícia zasiahla voči vedeniu spolku potom ako v roku 2008 zorganizovali stanový tábor pri Rostocku (spolková krajina Meklenbursko Predpomoransko), „kde deťom rozprávali o žiživotnom štýle nacistov a ideológii Hitlerovej tretej ríše. Podľa televízie ZDF tam chlanci nosili uniformy a podstupovali vojenský tréning. Polícia v tábore našla uteráky s hákovými krížmi a obrázky nordických detí. Spolok HDJ vydá aj časopis Iskrenie (Funkenflug) a na webovej stránke tvrdí, že bojuje za nezávislé Nemecko, tradičné hodnoty a životný štýl, ktorý sa sústreďuje na zdravé telo, ducha a charakter. Bojuje aj proti vníkaniam anglicizmov do nemčiny. Mnoho odborníkov označuje HDJ za následníkov organizácie Wiking-Jugend (Vikingská mládež), ktorú zakázali v roku 1994.“¹³⁰

Ďalšou z tém, ktoré zobrazujú predovšetkým bulvárne médiá, sú aj hajlujúce celebrity. Denník Nový čas v tejto súvislosti píše napríklad o Danielovi Landovi a Lucii Bílej.

Týždenník Plus 7 dní sa dlhodobo venuje dabingovému hercovi Rastislavovi R, ktorý pôsobí ako spevák vo vyššie zmienenej skupine Judenmord.

Dva slovenské denníky, Nový čas a SME, vydali dňa 29.10.2008 článok o tom, že dvaja mladí skinheadi plánovali vraždu kandidáta na amerického prezidenta senátora Baracka Obamu a ďalších 102 černochoch (z toho malo byť 88 zastrelených a 14 sťatých). V počte zastrelených a sťatých je evidentná symbolika prívržencov neonacizmu. Obvinení Daniel Cowart a Paul Schlesselman patria medzi sympatizantov hnutia White Power.

Po hlbšej analýze si dovoľujem skonštatovať, že printové médiá sa o ľavicovo orientovaných skinheadoch nevyjadrujú vôbec. Prístup slovenských médií hodnotím ako veľmi povrchný a v mnohých prípadoch ako chybný. Veľmi často sa v súvislosti s uvedenou subkultúrou hovorí ako o hnutí a laický čitateľ ľahko získa pocit, že každý skinhead je pravicový extrémista. Rovnako označujú prívržencov skinheadov za radikálnych futbalových fanúšikov atď.

¹³⁰ Denník SME. Vydané dňa 11.10.2008, str. 11

Televízne stanice sa uvedenej problematike nevenujú tak často. Celkovo sa skinheadi v období od 01.-10.2008 do 31.03.2009 spomínali v slovenských televíziách dohromady 34 krát (tabuľka číslo 9).

Tabuľka číslo 9

Súkromné televízie	Počet vysielaných relácií	Štátne televízie	Počet vysielaných relácií
TV Markíza	11	STV1	6
TV JOJ	7	STV2	1
TA3	9		

Jeden z najzaujímavejších televíznych príspevkov o skinheadoch uverejnila televízia TA3 dňa 21.01.2009. V televíznej diskusnej relácii sa prejednával prípad vraždy Daniela Tupého a jeden zo svedkov povedal, že útočníci o sebe priamo povedali, že sú skinheadi.

Ako najkomplexnejší hodnotím úryvok z relácie Téma dňa vysielaný na televíznej stanici TA3 dňa 19.11.2008, kde moderátor Peter Bielik priamo popisuje ako to vyzerá keď sa stretnú skinheadi a punkeri v bitke. Diskusia sa týkala novely trestného zákonníka konkrétne sekcie, ktorá sa zaoberá extrémistickými skupinami. Uvedenú situáciu riešil moderátor spolu s ministrom spravodlivosti SR Štefanom Harabínom, spolu s ktorým sa dopracovali k záveru, že pokiaľ budú prítomné prvky dokladujúce prítomnosť extrémistickej skupiny, bude nasledovať trestnoprávny postih.

České médiá venujú uvedenej problematike väčší priestor. V menšom množstve sa v nich vyskytovali kategorické chyby medzi ktoré patrí vyššie spomínané označenie subkultúry skinheads za hnutie skinheads. Napríklad Honza Vedral, redaktor denníka MF Dnes (Mladá Fronta) sa dňa 06.03.2009, zaoberá nielen vývinom a históriou subkultúry, ale zameriava sa na jej prívržencov a členov. Rovnako sa venuje kampani spoločnosti Člověk v tísní (Člověk v tiesni). „Kampaň xenofóbne – a v rozpore s českou realitou – v televíznych spotoch stigmatizovala všetkých skinheadov ako neonacistov a navyše nesvojprávnych. Texty boli publikované v roku, kedy sa neonacisti skutočne snažili (a do istej miery úspešne) prostredníctvom akcií Dělnické strany prezentovať ako relevantná sila, zatiaľ čo na ska zameraný subkultúrny

festival Mighty Sounds sa dočkal desaťtisícovej návštevnosti a stal sa najväčšou podobnou akciou v Európe¹³¹. V skutočnosti sa v Českej republike, rovnako ako vo svete, vinou pocitu „ukradnutých koreňov“ medzi skinheadmi vyskytujú tí najradikálnejší bojovníci proti rasizmu a neonacizmu. Inou vecou sú skinheadské rozpoznávacie znaky: móda, hlučná hudba, futbal, postoj, hrdosť, drogy, alkohol, tetovanie, zábava a čas od času agresia a násilie. Avšak to všetko ešte nemusí byť príznakom neonacistov.“¹³²

Monitoring printových médií Českej republiky som spracovala v období od 01.10.2008 do 31.03.2009. Výskum som realizovala na najčítanejších denníkoch a týždenníkoch. Uvedomujem si, že som vyčlenila bulvárne noviny, avšak tie sa venujú výlučne Robotníckej strane a jej pochodom. Ako kľúčové slová som zadala: skinhead, skín, neonacista. Dohromady sa za uvedené obdobie napísalo a uverejnilo 15 článkov, ktoré sú uvedené v tabuľke číslo 10.

Tabuľka číslo 10

Názov denníka a týždenníka	Počet zmienok o skinheadoch
Mladá Fronta Dnes	5
Lidové noviny	4
Právo	3
Hospodářské noviny	1
Respekt	2

Autor Luboš Palata, redaktor denníka Lidové noviny, zo dňa 17.10.2008 sa venuje problematike Slovensko – Poľských vzťahov v článku „Slovenský diár. 1383 alebo nevyriadené účty v Tatrách (SLOVENSKÝ DIÁŘ. 1938 aneb nevyřízené účty v Tatrách).“ Podľa sa jedná o obojstranný problém. Poliaci cítia krivdu, nakoľko považujú Javorinu za perlu Tatier a nedokážu sa zmieriť s tým, že je spolu s niektorými obcami zo Spišu leží uvedená oblasť na území dnešnej Slovenskej republiky. A Slováci si myslia, že niekoľko slovenských obcí patrí k Poľsku.

¹³¹ Festival Mighty Sounds sa orientoval na ľavicovú sekciu subkultury a dominovali v ňom skupiny, ktoré hrajú hudobný štýl ska a punk.

¹³² http://zpravy.idnes.cz/subkultura-skinheadu-prosla-vyvojem-rasiste-z-ni-zmizeli-pne-/kavarna.asp?c=A090306_165420_kavarna_pei

Denníky Právo a Mladá fronta Dnes sa venujú problematike Slovensko – Maďarských vzťahov ktoré sa vyostri kvôli zásahu polície na futbalovom stretnutí, ktoré sa uskutočnilo v Dunajskej Strede. Demonštranti protestovali odetí do uniforiem, ktoré nápadne pripomínali Horthyovské uniformy. Mali transparenty s nápismi „Welcome to Slotakia“¹³³. V rámci zhoršenia politických vzťahov blokovali diaľnicu Rusovce – Rajka smerom na Slovensko.

Denníky Právo a Mladá fronta Dnes sa dňa 18.11.2008 venoval problematike českého rasizmu v časti mesta Litvínov, na sídlisku Janov¹³⁴. Demonštrovalo niekoľko stoviek pravicových extrémistov, z ktorých mnohí sú členovia, respektíve prívrženci Dělnické strany (Robotníckej strany). Tí sa dostali do stretu s políciou ČR na ktorých útočili dlažbou a zápalnými fľašami pomocou ktorých zapálili automobil mestskej polície. Medzi týmito autochtónnymi extrémistami sa objavili aj extrémisti zo Slovenskej republiky. Na internetových serveroch extrémistických skupín sa objavili tieto heslá: „Pamätajte si, prečo idete do Litvínova. Chcete lepší svet a možnosť rozhodovať o svojej budúcnosti. Chcete slobodu a zem, kde bieli ľudia žijú slobodne a zdravo. Tento štát je odhodlaný nás zraziť k zemi. My sme odhodlaní zraziť tento štát.“¹³⁵, „Nič než národ“, Česi podďte s nami.“¹³⁶

Denník Ľudové noviny (Lidové noviny) sa dňa 24.11.2008 sa v článku „Ruská medaila slovenskej nacionalistke“ (Ruská medaile slovenské nacionalistce) venoval tomu, že Anna Belousovová (podpredsedkyňa Slovenskej Národnej Strany) získala rád priateľstva od ruského prezidenta. Rovnako sa venujú aj problematickým vzťahom medzi predsedom Slovenskej národnej strany (SNS) Jánom Slotom a Annou Belousovovou (podpredsedkyňa SNS).

Týždenník Rešpekt (Respekt) sa venuje problematike narastajúceho extrémizmu v Maďarsku. Autor tvrdí, že v Maďarsku dochádza k tzv. únave z európskosti. Stredná vrstva chcela byť na rovnakej úrovni ako v ostatných západoeurópskych krajinách avšak vďaka privatizáciám a hromadnému

¹³³ Welcome to Slotakia – voľný preklad je Vitajte v Slotove. Ján Slota je predseda Slovenskej národnej strany a bývalý primátor mesta Žilina. Kia – Korejská automobilová firma, ktorá má v Žiline pobočku.

¹³⁴ Na uvedenom sídlisku žije viac než 4000 Rómov.

¹³⁵ Denník Mladá fronta Dnes, dňa 18.11.2008

¹³⁶ Denník Právo, dňa 18.11.2008

prepúšťaniu ľudia prichádzajú o úspory a narastá všeobecná nespokojnosť ktorá sa stáva živnou pôdou pre narastajúci nacionalizmus. Koniec článku tvorí úvaha autora: „Zdvihnime sa z hlbín ekonomickej krízy. Snaživé stredné triedy strácajú pôdu pod nohami. Prichádzajú o zamestnanie, úspory a kontakty, všetci tí modernizátori, prívrženci rýchlej europeizácie, pracovníci špičkových odvetví. Na ich volanie o pomoc neprichádza z Bruselu, Berlína či Viedne odpoveď. Tento krát to nie je spodina, fanúšikovia porazeného futbalového mužstva, ktorí sa porazenecky pýtajú: Kto je na vine? Tento krát sú to včerajší víťazovia, forintoví nacionalisti, sklamaní z meny a vedúcej role, nacionalisti rozčarovaní z pádu zlatého a snov o silnom postavení Poľska v strednej Európe, euroskeptickí českí nacionalisti, ktorí sami seba označujú za Západoeurópanov. Tí všetci sa budú urputne držať národných fanglií v Györu, Poznani alebo Mladej Boleslavi, rovnako ako eurom legitimovaní slovenskí nacionalisti. Tento krát sú to bankoví úradníci, inžinieri z automobiliek, zazobaní vlastníci nehnuteľností a úctyhodní sudcovia, ktorí v sebe môžu objaviť kmeňového Maďara, skutočného Slováka, poľského šľachtica, českého vlastenca. Tento krát sú to oni, kto môže uvidieť v Židovi, Rómovi, Poliakovi, Čechovi, Slovákovi, Maďarovi, Európanovi, Američanovi alebo v každom inom obetného baránka, zodpovedného za ich osud. Za všetko môže niekto iný. Budúcnosť neexistuje, ale keby bola, bola by maďarská. Alebo česká. Poľská. Slovenská.“¹³⁷

4.3 Majoritné obyvateľstvo a subkultúra skinheads

Vzťah majority bol k mnohým subkultúram poväčšine negatívny. Má na to vplyv viacero aspektov. Patrí sem strach a nevedomosť. Predsudky voči subkultúram sú späté s obdobím socializmu kedy bolo s pomocou nich poukazované na zvrhlosť západnej civilizácie. Vzniku subkultúr dopomohla snaha odlišiť sa, rebelovať. V prípade subkultúry skinheads ide v podstate o akýsi generačný stret. Mladí ľudia majú pocit, že im staršia generácia nerozumie a že ju intelektuálne prevyšujú. A starší ju chcú len poučovať. Naopak starší ľudia si

¹³⁷ Týždenník Rešpekt, dňa 02.02.2009

myslia, že majú viac skúseností a nastupujúca mládež im nepreukazuje úctu, ktorú si zaslúžia.

Z hľadiska sociologických údajov uvádzali respondenti z majority rovnako ako členovia subkultúry skinheads pohlavie (tabuľka číslo 11), vek (tabuľka číslo 12) a vzdelanie (tabuľka číslo 13).

Tabuľka číslo 11

Pohlavie	Počet
Muži ČR/SR	25 / 25
Ženy ČR/SR	20 / 15

Tabuľka číslo 12

	Vek
Priemerný vek respondentov	25,94
Priemerný vek mužov	26,72
Priemerný vek žien	25,15
Najmladší respondent	20
Najstarší respondent	39

Tabuľka číslo 13

Vzdelanie	Počet
Základné ČR/SR	4 / 3
Stredoškolské ČR/SR	8 / 5
Úplné stredoškolské ČR/SR	18 / 17
Vysokoškolské ČR/SR	15 / 15

„Subkultúra je taktiež často prostredím, v ktorom je tolerované a prevádzkované niečo, čo je majoritou považované za deviantné, alebo čo skutočne deviantné je (napr. podľa platných zákonov) – potom obvykle býva

ostatnou spoločnosťou odmietané, odsudzované, stavané do podradnej pozície. Pokiaľ nie je považovaná priamo za deviantnú je v očiach majority aspoň vedomie inakosti a odlišnosti.¹³⁸ Je veľmi ťažké opísať vzťah väčšiny k uvedenej subkultúre, nakoľko tá má veľmi málo informácií o skinheadoch. Názory ľudí v súčasnosti formujú prevažne médiá. A tie sa o nich nevyjadrujú práve najlepšie a už vôbec nie nezaujato. Mnoho ľudí identifikuje prívržencov uvedenej subkultúry výlučne na základe vizuálnych znakov. „*Ak je vyholený a s bomberom, tak je proste skinhead a ďalej neriešim*“.(muž, Bratislava, zamestnaný) Skinheadov tvoria podľa majority neonacisti a na základe toho ju považujú za vyslovene negatívnu subkultúru. „*Rasisticky zdegenerovaní ľudia, ktorí majú pomýlené základné ľudské vlastnosti*“.(muž, Bratislava okolie, zamestnaný) Je to spôsobené útokmi skinheadov na Rómov a imigrantov. Avšak skinheadi sami seba považujú za „*najstarší spontánne vzniknutý kult mládeže, ktorý pretrval do dnešnej doby*“ (muž, Praha, zamestnaný) a majoritu vnímajú ako „*magorov, ktorých zaujíma len komercia. Sú to ľudia, ktorí zabudli na svoje korene, na svoju minulosť a jediným ich záujmom a centrom ich sveta sa stali peniaze*“.(muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

Vnútoraná diferenciácia subkultúry skinheads je pre majoritné obyvateľstvo absolútne neznáma. Z 85 opýtaných nevedelo o ľavicovom a pravicovom delení 79 ľudí. Zvyšných šesť respondentov poznalo len white power prúd, neonacistov (medzi ktorých radili aj členov subkultúry hooligans) a sharp skins. Čo sa týka žien, tak tie majorita vníma výlučne ako doplnky. „*Skintošky sú divné, neviem čo si mám o nich myslieť. Ale nie som presvedčený o tom, že majú poňatie o čom skíni v skutočnosti sú. Podľa mňa sú to len zamilované pubertiačky*“.(muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

Je otázne, kto môže za stereotypy, ktoré sa o skinheadoch vytvárajú. Viním ich neschopnosť sa verejne vyjadriť. Sú pod tlakom, to je jasné. Každý si na nich ukáže, keď nastane 14. marec. Vtedy sa prezentujú neonacisti pod vedením Slovenskej pospolitosti. Odetí sú v uniforme Hlinkovej gardy a charakteristickí sú zvolaním „Na stráž“. Verejnosť býva právom pobúrená, nakoľko si mnoho ľudí spomína na hrôzy, ktoré prežili počas vojny. Našťastie pre nás má pamäť pozitívne selektívnu funkciu.

¹³⁸ <http://hooligans-fotbal.blogspot.com/2008/06/subkultura.html>

Všetci opýtaní odpovedali rovnako na otázku ako ich vníma majorita: „*negatívne, zväčša ako neonacistov*“.(muž, Bratislava okolie, študent VŠ) Myslím si, že by skinheadi uvítali keby ich majoritná spoločnosť vnímala pozitívnejšie. Avšak ich hodnotový rebríček sa týka najmä rodiny a rodinných príslušníkov. Preto vnímajú pohľad na spoločnosť ako neovplyvniteľný a z toho dôvodu sa ním príliš nezaťažujú.

Rasový nacionalizmus sa šíri predovšetkým medzi skupinkami, ktoré medzi sebou komunikujú pomocou rôznych tlačovín, na špecializovaných internetových stránkach, ale aj na rozšírených internetových portáloch¹³⁹. Niektoré hudobné nosiče je možné relatívne jednoduchým spôsobom stiahnuť na internete, alebo si ich objednať poštou.

Majoritné obyvateľstvo, sa rovnako ako členovia subkultúry vyjadrovalo k otázkam spoločných dejín¹⁴⁰. Ich názory boli rovnako ako u prívržencov subkultúry skinheads výrazne rozdielne. Dodnes panuje u niektorých obyvateľov Českej republiky výrazne negatívny postoj k *rozdeleniu ČSR a ČSFR*. „*Slováci sa od nás chceli oddeliť. Nechali nás napospas Nemcom. Zatiaľ čo sa oni mali dobre počas svojho fašistického štátu, tak my sme trelí biedu s núdzou. Mali sme lístkový systém, nemali sme čo jesť. A ukázali sa aj ako úplné svine keď platili za deportáciu Židov, ako snád' jediní v Európe*“.(muž, Praha okolie, zamestnaný) „*Čo sa týka rozdelenia federácie v roku 1993 tak si myslím, že to Slováci proste chceli. Chceli si po prvý krát vo svojej histórii vládnuť sami. Tak si to aspoň skúsili a nemôžu na nás nič povedať. A koniec koncov je to správne, že k tomu rozdeleniu prišlo, nakoľko bolo neúnosne, aby sa z peňazí Čechov financoval rozvoj priemyslu na Slovensku. A nielen to, my sme Vás vlastne finančne dotovali aj predtým. Ved' keď vznikla Československá republika v roku 1918 tak na Slovensku nebolo vôbec nič. A zato by ste nám mali byť vďační*“.(muž, Praha okolie, zamestnaný) Avšak 83 % respondentov z Českej republiky má na uvedené historické medzníky iný názor. „*Na rozdelení republiky, tak v roku 1939 ako aj v roku 1993, nemali ľudia žiadny vplyv. Proste sa to rozdelilo. V prvom prípade potreboval Hitler jednoduchší prístup*

¹³⁹ Na internetovom diskusnom serveri www.pokec.sk je diskusná miestnosť s názvom Skinheadi, na portáli www.nyx.cz je miestnosť s názvom Subkultúra skinheads...

¹⁴⁰ Otázkam rozdelenia ČSR a ČSFR sa venujem v kapitolách [3.4.1.1.](#) a [3.4.1.2](#)

k hraniciam s Ruskom a to bolo ideálne práve cez Slovensko a v druhom prípade to spískali Mečiar a Klaus. Mali spraviť referendum, avšak keďže vedeli, že by to nedopadlo v ich prospech tak si tú republiku proste rozdelili sami. A urobili to pre svoj osobný prospech, o názor obyvateľov, alebo najmä o to, aby sa mali ľudia dobre im vôbec nešlo. V prvom rade im šlo o ich osobný zisk z privatizácií. Ale každopádne dnes, s odstupom času im kvitujem toto rozhodnutie a to z toho dôvodu, že to prebehlo bez vojenského konfliktu“. (muž, Praha, zamestnaný) *„To, že sme sa rozdelili mi bolo veľmi ľúto. Väčšinu rodiny mám totižto na Slovensku a prechádzať za babičkou hranice mi prišlo zvláštne“.* (žena, Praha, zamestnaná) *„Na tieto otázky nedokážem presne odpovedať nakoľko nie som dosť dobrý v dejepise. Akurát k otázke rozdelenia Československa v 93 neviem moc o politickom vzťahu medzi Čechmi a Slovákmi. Ale čo sa týka vzťahov medzi ľuďmi tak si myslím, že nám to celkom kľape. Sme bratské národy. Mám veľa kamarátov zo Slovenska žijúcich v Prahe a aj tých čo žijú na Slovensku“.* (muž, študent VŠ, Praha) Respondenti zo Slovenska sa k rovnakým otázkam vyjadrovali nasledovne: *„Na prvom rozdelení sme nemali žiadny podiel viny. Ale aj tak to považujem za najtragickejšiu etapu našich dejín. No a navyše sa aj môj ocko zúčastnil povstania. Zachránil ruskému kapitánovi nohu a potom, po vojne, dostal hodnosť kapitána. No a čo sa týka rozdelenia v roku 1993 tak to si rozdelili Mečiar s Klausom. Keby bolo referendum tak sa vyjadrím proti. Mám totižto veľa kamarátov, bývalých spolužiakov a aj rodiny, ktorá žije v Čechách. Napríklad keď sa konajú medzinárodné duely tak ani neviem komu mám držať palce. Pre mňa hrajú naši s našimi a viac neriešim“.* (žena, Bratislava, zamestnaná) *„Ja si myslím, že nás Hitler považoval za potomkov Keltov, a preto nás okupoval a mali sme sa na toto obdobie celkom dobre. Samozrejme dobre v porovnaní s okolitými štátmi. Ved’ predsa Devín a Eugerau¹⁴¹ boli priamou súčasťou Tretej ríše. No a potom nás okupovali komunisti. Keď si to tak vezmem, tak až v roku 1993 sme sa po prvý krát osamostatnili“.* (žena, Bratislava, študentka VŠ)

Vzťahy medzi Čechmi a Slovákmi sú na nadštandardnej úrovni. V prieskumoch verejnej mienky sú Slováci najobľúbenejšou menšinou žijúcou v ČR. Rovnako

¹⁴¹ Dnešná mestská časť Bratislavy Petržalka sa pôvodne volala Engerau.

je na tom aj Slovensko. Slováci majú pozitívnejší vzťah k ľuďom žijúcim na Morave ako v ostatných častiach Českej republiky. *„Čechov mám rád. Nič proti nim nemám, ale radšej mám Moravákov. Mám tam rodinu, bratrancov a kamarátov. Česi sú viac namyslení. Myslia si, že sú niečo viac ako sú. A tí najhorší žijú v Prahe. Tí sú poväčšine najviac namyslení.“* (muž, Bratislava okolie, zamestnaný). Avšak nájde sa aj výnimky. *„Všeobecne povedané Slovákov rád nemám. A nie som rád, že žijú u nás. Len nám berú prácu. Dokonca ešte aj Amerike vyhlásili vojnu. Nikdy nič dobré nespravili, snád' len seriál pre decká Pat a Mat. A rovnako neznášam aj Rusov.“* (muž, Praha okolie, zamestnaný)

Čo sa týka názorov obyvateľstva na rasy, tak k nim zaujíma väčšina kladný postoj. Jeden respondent sa vyjadril nasledovným spôsobom: *„Každá rasa má inú predispozíciu. My, ako bieli, máme predispozíciu byť kreatívni a tvoriť zákony, ktoré v budúcnosti budú viesť tento svet. Čierni zas majú predispozíciu byť fyzicky zdatní a zvládať určité funkcie, ktoré by bieli nikdy nezvládli, alebo neboli schopní robiť. Aziati využívajú oboje vo svoj prospech, ale ich hlavná teória spočíva v tom, že načo vymyslieť keď môžem ukradnúť, skopírovať a využiť lacnú pracovnú silu vo svoj prospech. Arabi to je samostatná kapitola. Môj osobný názor je ten, že sú zbytoční.“* (muž, Bratislava, študent VŠ) V spoločnosti existuje negatívny postoj k Rómom. *„Cigáni sú akí sú. Len tak sa nezmenia. Štve ma, keď ich radia niekam mimo pravidiel čo platia pre ostatných. Niekedy majú výnimky preto že sú Rómovia, čo je somarina. Mne napríklad nikto nedá byť zadarmo a to pracujem, platím dane a podobne. Im prerábajú osady a nie všetci z nich robia. A predsa im dávajú domy zadarmo.“* (muž, Bratislava, zamestnaný) *„Čo sa týka normálne žijúcich Rómov, ktorí majú prácu a vedú normálny život tak tí mi nevadia. Ale ak je to tá chamrad' čo žije v chatrčiach a množí sa medzi sebou ako v mravenisku a nie sú schopní sa začleniť do spoločnosti kvôli vlastnej neschopnosti a lenivosti a ešte budú nadávať že sa o nich nestaráme tak tí nech táhnu k čertu.“* (muž, Bratislava okolie, zamestnaný)

Názor majoritného obyvateľstva na náboženstvá je kladný. *„Kresťanstvo tvorí na jednu stranu jeden z pilierov západnej civilizácie, ale na druhú stranu je to slabosť. K islamu nemám jednoznačný postoj. Vnímam ho tak, že ak niekto chce tak nech si v neho verí, ale nech s tým neobmedzuje a neobťažuje okolie.“*

Judaizmus považujem za prazáklad kresťanstva ktorý je v niektorých úsekoch značne šovinistický. A samotné náboženstvo považujem za ópium ľudstva.“ (muž, Praha okolie, študent VŠ) „Kultúra patrí ku každému národu. Je to neoddeliteľná zložka, ktorá vytvára národ a určitú mienku o ňom. My, ako Slovania, máme veľmi hlboko zakorenenú kultúru spojenú s našimi zvykmi a tradíciami. Slovania vždy boli pohania a naše doterajšie zvyky, ktoré sú klasifikované ako katolícke pochádzajú zo slovanských zvykov.“ (muž, študent VŠ, Bratislava)

Je veľmi ťažké nájsť v tomto smere akési vyváženie. Jedno je však isté, táto subkultúra vzbudzuje v majorite mnoho emócií. Zväčša negatívnych.

5. Záver

Rigorózna práca pojednáva o subkultúre skinheads ako o celku. Uvedomujem si, že som venovala viac priestoru pravicovo orientovanej sekcii. Bolo to z toho dôvodu, že ľavicovo orientovaní skinheadi nevytvárajú také množstvo organizácií a len určitá časť z nich je politicky činná. A tá usporadúva a zúčastňuje sa demonštrácií, ktoré sa konajú pod záštitou mimovládnych organizácií. Subkultúra skinheads tvorí fenomén, ktorý existuje vo svete už takmer päťdesiat rokov. V priebehu svojho vývoja prešla mnohými zmenami, ktoré ovplyvňujú vzťah majority k nim. Subkultúra skinheads existuje na celom svete, avšak netvorí homogénnu skupinu. „Rozdelenie Skinheads do rôznych prúdov znamená roztrieštenie aj v rámci teórií sociálnych hnutí a subkultúr. Tradiční Skinheads a apolitictí (nerasistickí) Skinheads môžu byť označovaní ako hnutie najbližšie snád v Tourainovom poňatí, teda ako antisystémová sila, ktorá netúži po politickej moci, ale ponúka nový životný štýl a kultúrne vzorce. Ako subkultúru je možné Skinheads označiť na základe Kellerovej definície, ktorá hovorí, že Skinheads sú zameraní na obranu vlastných hodnôt, majú parciálne ciele, netúžia po politickej moci ani radikálnych zmenách v spoločnosti. K tomuto zaradeniu se prikláňam najviac v spojení s definíciou Thortonovej, ktorá tvrdí, že takejto subkultúre chýba organizácia, byrokracia a príslušnosť k nej samotnej nie je daná geograficky alebo zákonmi, ale je otázkou kolektívnej percepcie. Z analýzy a pozorovania je zrejmé, že Skinheads sú uzavrenejším spoločenstvom, ktoré existuje predovšetkým samé pre seba, pre svoju zábavu a štýl. Výnimkou sú vydelené prúdy RASH a SHARP, ktoré majú svoje vlastné politické ciele, avšak v základných hodnotách sa absolútne zhodujú s ostatnými členmi subkultúry Skinheads. Pri RASH skinheads môžeme sledovať jasné komunistické a anarchistické tendencie. Označila by som teda tento prúd Skinheads skôr ako kontrakultúru, ktorá je v priamej kontradikcii k dominantnej kultúre, vymedzuje sa cielene a ponúka politicky alternatívne riešenia k súčasnému systému. Skinheads proti rasovým predsudkom (SHARP) majú k tradičnému poňatiu Skinheads bližšie, napriek tomu však aj niektorí z nich bývajú politicky aktívni. Spoločným cieľom takto sa vymedzujúcich Skinheads je eliminácia neonacistickej hrozby v podobe

ultrapracovných hnutí, ktorá ponúka označenie SHARP ako hnutie.¹⁴² Ľavicovo orientované sekcie subkultúry sú viac otvorené spoločnosti a výskumníkom. Na základe historického vývoja subkultúry skinheads a následnej analýzy je možné tvrdiť, že pretrvanie skúmanej subkultúry do dnešných dní bolo možné vďaka priateľstvu a solidarite, ktorá v nej panuje. Všetky sekcie subkultúry spájajú dve veci: jednou z nich je hrdosť na jej históriu, na robotnícky pôvod (aj keď len zanedbateľné percento medzi nimi je robotníkov) a prítomnosť vizuálnych znakov, ktorým sú hlavne účesy, odev a obuv. Na vrchole ich hodnotového rebríčka stojí rodina, po ktorej nasledujú česť a priateľstvo. Diferenciácia členov subkultúry skinheads od majoritnej spoločnosti nastáva v štýle obliekania, ktoré je okrem histórie ich jediným spoločným znakom. Nepredpokladám zánik subkultúry skinheads ani v budúcnosti. Počet jej prívržencov rastie vo všetkých radoch, nakoľko im ponúka priateľstvo a súdržnosť. A to je pre mladých ľudí prioritou. Otázkou len zostáva, či sa z nej nevytvorí módna záležitosť, tak ako sa to stalo pri mnohých iných subkultúrach.

¹⁴² Stejskalová, P.: Být skinhead / skingirl (Bakalárska práca). UK, FHS Praha 2008, str. 37

6. Zoznam literatúry

Bahna,V.: Súčasná situácia v ruskom neopohanstve. Axis Mundi, Bratislava, str. 13

Bartl,J.: Lexikón slovenských dejín. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 1999, str. 151 – 152

Benčo,J.: Metodológia vedeckého výskumu. IRIS, Bratislava 2001, str. 145

Bible česká. První kniha Mojžíšova, 10. kapitola 18. verš. Vydané v knížecí arcibiskupské tiskárně pod vedením Bohumila Haafa, Praha 1851, str. 10

Budíl,I.T.: Zrození moderní rasové teorie: Život a dílo Victora Courteta. Nakladatelství a vydavatelství Nauma, Brno 2005

Budíl,I.T.: Mýtus, jazyk a kulturní antropologie. Triton, Praha 1995

Černý,V.: Rasismus, jeho základy a vývoj. Votobia, Olomouc 1995, str. 48

Đurica,M.S.: Jozef Tiso. Lúč, Bratislava 2006, str. 368, 386

Floriánek, P., Vizuální prezentace příslušníků subkultury skinheads s důrazem na situaci v České republice (Diplomová práce). Praha 2002

Formánek,M.: Komunismus a fašismus. Edice polemika, Praha 1995, str. 42

Goddrick-Clarke,N.: Okultní kořeny nacismu. Eminent, Praha 2005, str. 13

Gregorovič,M.: Kapitoly o českém fašismu. Fašismus jako měřítko politické dezorientace. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995

Hallam,E.: Bohové a bohyně. Balios, Praha 1994, str. 58

Heywood,A.: Politické ideologie. Victoria publishing, Praha 1994, str. 92, 112

Hoensch,J.: Slovensko a Hitlerova východná politika. Veda, Bratislava 2001, str. 8

Horváthová,E.: Úvod do etnológie. UK, Bratislava 1989

Huntington,S.P.: Střet civilizací. Boj kultur a proměna světového řádu. Rybka Publishers, Praha 2001

Jandourek,J.: Úvod do sociologie. Nakladatelství Portál, Praha 2003

Johnson, A.G.: The Blackwell dictionary of sociology: a user's guide to sociological language. Wiley, Blackwell 2000, str. 413

Johnson,P.: Dějiny židovského národa. Rozmluvy, Řevnice 1996, str. 379

Lane,D.: 88 zákonů. Vydala Bohemia White Power, Praha 2002

Malina,J.: Slovník pro studenty antropologie. Akademické nakladatelství CERM, Brno 2007, str. 862

Mareš,M.: Pravicový extrémismus a radikalismus v ČR. Nakladatelství Barrister & Principal a Centrum strategických studií. Blansko 2003

Mareš,M.: Ku Klux Klan a pravicový extrémismus v ČR. In číslo 3, Léto 2001, str. 5-8

Maurois,A.: Dějiny Anglie. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, str. 454

Messadié,G.: Obecné dějiny antisemitizmu. Práh, Praha 2000, str. 304 – 305

Milo,D.: Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Ľudia proti rasizmu, Bratislava

Murphy,R.F.: Úvod do kulturní a sociální antropologie. Slon, Praha 2004

Nosáľová,V.: Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska 1. Veda, Bratislava 1995, str. 427

Patai,R.: The Myth of Jewish Race. Charles Scribner's Sons, New York 1975

Pertold,O.: Náboženství národů nekulturních. Vesmír, Praha 1925, str. 17

Petrík,J.: Metalová subkultúra a undergroundová scéna v lokalite Banská Bystrica (Diplomová práca). Univerzita sv. Cyrila a Metoda Filozofická fakulta, Trnava 2009, str. 103

Stejskalová,P.: Být skinhead / skingirl (Bakalárska práca). Univerzita Karlova Fakulta humanitních studií, Praha 2008, str. 37

Soukup,V.: Přehled antropologických teorií kultury. Nakladatelství Portál, Praha 2000, str. 76

Wolf,J.: Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti. Nakladatelství Karolinum, Praha 2000

Znebejebánek,F.: Sociální hnutí. Slon, Praha 1997, str. 45

7. Internetové zdroje

Hudobná skupina The Opressed. [cit.2009-04-24] Dostupné na:
<http://theoppressed.wz.cz/index2.htm>

[Štěpánek,M.: Specifika vyšetřování rasově motivované trestní](#)

Činnosti. [online] Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.[cit. 2009-04-10]Dostupné na:
www.stag.utb.cz/apps/stag/dipfile/index.php?download_this_unauthorized=9587

Projekt rozvojové vzdelávanie. [cit. 2009-03-20] Dostupné na:
<http://www.rozvojovevzdelavanie.sk/pojmy/subkultura.html>

Stanford Encyclopedia of Philosophy. [cit. 2009-03-25] Dostupné na:
<http://plato.stanford.edu>

Slovenskí národní socialisti. [cit. 2010-01-13] Dostupné na:
http://www.nsinfo.org/index.php?Itemid=27&id=67&option=com_content&task=view

Encyclopedia Britannica. [cit 2009-04-26] Dostupné na:
<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/393671/Sir-Oswald-Ernald-Mosley-6th-Baronet>

Punk and skins blog. [cit 2009-03-17] Dostupné na:
<http://punkandskins.blog.cz/0808/teddy-boys-mods-a-ti-ostatni>

Gymnázium Cheb a jeho slovník. [cit 2009-02-19] Dostupné na:
http://lide.gymcheb.cz/~habulan/Oi_Skins.html

Stop Thor Steinar. [cit 2009-03-06] Dostupné na:
<http://www.sts.tym.sk/index.php?table=eightyeight&id=17>

Skinheads. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
<http://www.skinssboy.estranky.cz/stranka/nacizmus>

Slovenské dotyky – Magazín Slovákov v ČR. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
http://www.czsk.net/dotyky/6_2005/neonacisti.html

Stormfront Community Email Bulletin. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
<http://www.stormfront.org/forum/announcement.php?a=63>

Oficiálna internetová stránka Slovenskej pospolitosti. [cit. 2009-04-10] Dostupné na:
www.pospolitosť.org

Oficiálna internetová stránka Dělnické strany. [cit. 2009-04-10] Dostupné na:
<http://www.delnicka-strana.cz>

Šveřepa, M.: Hooligans a sociální prevence[online]. In Sociální politika, číslo 6/2002.
in Éthum, číslo 43/2005. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
<http://socialnirevue.cz/sverepa/doc/hooligans-a-socialni-prevence-sverepa.pdf>

Stránka českých národně orientovaných skinheadov. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
www.vlastenec.wz.cz/historie-skinheads/index.htm

Stránka Oi! skinheadov. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
http://www.oiskinheads.estranky.cz/stranka/kdo-jsme____

Blog renees. [cit. 2009-03-20] Dostupné na:
<http://bloodymary.blog.cz/0512/skinhead-girls-ii-soucasnost>

Encyklopédia denníka SME. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
<http://encyklopedia.sme.sk/c/1302405/protektorat-cechy-a-morava.html>

Slovník Inštitútu aplikovanej informatiky na Univerzite Komenského v Bratislave. [cit.
2009-04-18] Dostupné na:
<http://ii.fmph.uniba.sk/~filit/fvs/svetonazor.html>

Encyklopédia na stránke www.seznam.cz. [cit. 2009-04-16] Dostupné na:
<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/176698-socialismus>

Internetový spravodaj. [cit. 2009-03-23] Dostupné na:
<http://www.noego.cz/2008/12/tusen-souvislosti-o-thor-steinar.html>

Oi! punk skinheads. [cit. 2009-02-18] Dostupné na:
<http://www.oipunk.net/historie/skinhead/kapitola5.php>[18.02.2009]

Publikácia rasizmus. [cit. 2009-04-24] Dostupné na:
212.47.6.203/publikace/rasismus.doc

Národní socialisti a kniha o hudobnej skupine Skrewdriver. [cit. 2009-04-24]
Dostupné na:
www.nsec-88.org/knihy/skrewdriver-10/Skrewdriver-10.html

Hudobné vydavateľstvo a predaj cd s pravicovo orientovanou hudbou. [cit. 2009-23.04] Dostupné na: www.micetrap.net

Denník SME. [cit. 2009-03-18]. Dostupné na:
<http://www.sme.sk/c/4057857/ceska-televizna-rada-rokuje-o-slovenskej-skupine-rozpor.html>

Hudobná skupina Last Strike. [cit. 2009-03-18] Dostupné na:
<http://laststrike.ic.cz/zpravy.htm>

Hnutie punk. [cit. 2009-03-29] Dostupné na:
<http://www.punk77.co.uk/groups/pogodancing.htm>

Subkultúra hooligans. [cit. 2009-02-23] Dostupné na:
<http://hooligans-fotbal.blogspot.com/2008/06/subkultura.html>

Antifašistická akcia [cit. 2010-01-23] Dostupné na: <http://afa-cz.antifa.net>

Socialistická solidarita [cit. 2010-01-23] Dostupné na: <http://www.solidarita.org>

Publikácia „Návrh koncepcie boja proti extrémizmu.“ [cit. 2010-01-23] Dostupné na:
www.minv.sk

Ministerstvo vnútra SR. [cit. 2009-04-24] Dostupné na: <http://www.minv.sk/>

Ministerstvo vnútra ČR. [cit. 2010-01-18] Dostupné na: <http://www.mvcr.cz>

Komunistická strana ČR. [cit. 2010-02-18] Dostupné na www.comsomol.cz

Internetový denník [cit. 2010-02-18] Dostupné na: www.novinky.cz/domaci/188881-delnicka-strana-se-inspirovala-treti-risi-tvrdi-advokat-vlady.html

Internetový denník [cit. 2010-02-18] Dostupné na:
<http://www.ceskenoviny.cz/eu/parlament/zpravy/belgie-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu/381>

Flavius Josephus [cit. 2010-03-18] Dostupné na:
http://www.zidovskehrbitovy.cz/index.php?id_cat=110&new=2286

Wilhelm Marr [cit. 2010-03-28] Dostupné na:
<http://www.wilhelmarr.com/>

Emmanuel Lévinas [cit. 2010-03-28] Dostupné na:
<http://plato.stanford.edu/entries/levinas/#WorLev>

Eduard VII [cit. 2010-03-28] Dostupné na:
http://www.judee.estranky.cz/clanky/kralovska-rodina/kral-eduard-vii_-_edward-vii

8. Prílohy

Zoznam príloh:

- Príloha č. 1: Fotografia skinheada.
- Príloha č. 2: Fotografia priateľov skinheadov.
- Príloha č. 3: Rennies vo svojom obľúbenom odevu.
- Príloha č. 4: Fotografie z koncertov.
- Príloha č. 5: Plagát festivalu Rock Against Communism.
- Príloha č. 6: Plagát Československí fašisti.
- Príloha č. 7: Dotazník
- Príloha č. 8: Monitoring printových médií SR.
- Príloha č. 9: Monitoring slovenských televízií
- Príloha č. 10: Krátky proces: Na Prach
- Príloha č. 11: Krátky proces: Rež a rúbaj
- Príloha č. 12: Judenmord: Cigánsky problém
- Príloha č. 13: Orlík : Bíla liga
- Príloha č. 14: Orlík: Si čech
- Príloha č. 15: Orlík: Euroskin
- Príloha č. 16: The Oppressed: Government Out
- Príloha č. 17: Rozpor: Nepatrím
- Príloha č. 18: Last Strike: My jsme skinheads
- Príloha č. 19: Monitoring médií ČR

Príloha č. 1: Fotografia skinheada. Je potrebné si všimnúť vizuálne znaky akými sú tetovanie a značku oblečenia.

(foto Jana Klimšová, 2008)

Príloha č. 2: Fotografia priateľov skinheadov. Je potrebné si všimnúť tetovania, značku trička a vlajku v pozadí. (foto Jana Klimšová, 2008)

Príloha č. 3: Rennie vo svojom obľúbenom odevu.
(zdroj www.booom.sk)

Príloha č. 4: Fotografie z koncertov.
(zdroj www.nyx.cz, rok 2009)

Príloha č.5 Plagát festivalu Rock Against Communism
(zdroj <http://www.rac-sweden.com/images/events/gig28mars.gif>)

RAC SWEDEN
In the spirit of Ian Stuart Donaldson
PRESENTERAR STOLT!

SNIPER
(FINLAND)

VIT LEGION *Endless Pride*
Vinterdi's **Division Nordland**
Segregation **Sceke**

Var?
ÖSTRA SVEALAND

När?
28 MARS

Vid frågor etc?
INFO@RAC-SWEDEN.COM

Entre?
200:-

Mer info?
RAC-SWEDEN.COM

Príloha č. 6: Plagát Československí fašisti.
(zdroj www.nyx.cz)

Príloha č.7: Dotazník

1. História subkultúry skinheads :

2. Vnútrotná diferenciácia skins :váš osobný názor

Skinheads:

Sharpers:

Redskins:

OI Skins:

White power skins:

Hooligans

Gay skinheads movement:

3. Najznámejšie hudobné skupiny : české, slovenské, zahraničné....prečo ich počúvate...ako zháňate cd...

4. Vizuálne prejavy : značky, názvy (ktoré značky nosíte a dôvody pre ktoré ste si ich vybrali)

Vrchný odev :

Obuv:

Košele, trička:

Účesy:

Tetovanie:

5. Nápisový folklór

18 :

88 :

14:

SAW:

RAM:

WP:

Ak poznáte iné uveďte

6. Váš názor na miešanie rás:

7. Váš názor na históriu :

Protectorát Čechy a Morava – Slovenský štát : predstavitelia, dopad a dosledky

Rozpad ČSFR: vaše vnímanie Čiech-Slovenska, Čechov - Slovákov

8. Skuste napísať čo si predstavujete pod nasledujúcimi pojmami :

Rasa:

Národ:

Kultúra:

Skinhead:

Sharper:

Etnikum:

Extrémizmus:

Politický extrémizmus:

Ku-Klux-Klan:

9. Napíšte aký je Váš názor na:

Rómov:

Židov:

Bielu rasu:

Žltú rasu:

Čiernu rasu:

Skinheadov:

Alkoholikov:

Užívateľov makkých drog:

Užívateľov tvrdých drog:

10. Vyjadrite svoj názor na :

Kresťanstvo:

Islám:

Judaizmus:

Náboženstvo:

Ateizmus:

Pohanstvo (tzv. neopaganizmus. Tj pohanstvo jako náboženstvo):

11. Ako ste sa dostal/a k subkultúre skinheads/sharpers:

12. Ste fanúšikom nejakého športu/ klubu alebo ste priamo aktívnym športovcom?

13. Odpovedzte na uvedené otázky:

Fajčíte? Ak áno tak koľko cigaret denne

Pijete? Ak áno, tak aké druhy alkoholu, v akom množstve a ako často

Fajčil ste niekedy v živote marihuanu?

Stretávate sa s kamarámi v bare? Ak áno, púšťate si tam hudbu ktorú počúvate

Príloha č. 8: Monitoring printových médií SR

Zdroj: KORZÁR, košický denník

Dátum vydania: 2.10.2008

Rubrika / relácia: Región

Strana / správa 02

Autor: (krs)

Útočníci na americkú basketbalistku napadli Rómov

Medzi päťicou páchatel'ov, ktorí v nedeľu večer napadli na zastávke MHD na Jazere trojicu Rómov sú aj dvaja muži, ktorí v minulosti napadli basketbalistku Cassovie Denise Wilsonovú.

KOŠIC E. Oboch, teda 26-ročného Ivana S. a 21-ročného Karola M. už polícia zadržala a vyšetrovateľ spracoval návrh na ich vzatie do väzby.

Ako sme už informovali, hliadka mestskej polície skupinu piatich útočníkov spozorovala na križovatke ulíc Slanecká Ladožská. Štyria mladíci, okrem spomínaných aj 27-ročný Miloslav M. a Lukáš S. a jedna žena 24-ročná Lucia S., fyzicky útočili na skupinu troch Rómov z Košíc.

"Hliadka MsP následne zadržala útočníkov, privolala hliadky Policajného zboru a sanitky k zraneným osobám. Počas zisťovania totožnosti aktérov a svedkov incidentu sa zo skupinky útočníkov viackrát ozývali rôzne rasistické pokriky," informoval nás náčelník MsP Milan Dvorožník.

Zadržali ho pred budovou polície

V takýchto prípadoch funguje podľa zástupcu krajského riaditeľa PZ Rudolfa Pilarčíka nulová tolerancia. "NaKR PZ máme oddelenie mládeže a extrémizmu a nebudeme tolerovať takéto prípady. Prokurátor nariadil, aby sa vykonávalo riadne vyšetrovanie, aj keď je v tomto prípade na mieste skrátené vyšetrovanie. Získali sme informácie, na základe ktorých vieme stíhať týchto ľudí väzobne. Oboch, ktorí napadli na jar americkú basketbalistku sme zadržali," vysvetľuje Pilarčík.

Jedného z páchatel'ov dokonca zadržali neďaleko budovy KR PZ, okamžite bol predvedený pred vyšetrovateľa.

Tento prípad je špecifický aj v tom, že sa napadnutí Rómovia dokázali ubrániť.

Páchatelia boli piati, medzi nimi jedna žena, manželka jedného z obvinených. Trojica napadnutých sa bránila aj tak, že neďaleko stáli ďalšie dve skupiny Rómov, ktorí pribehli na pomoc. Len vďaka tomu, že prišla mestská polícia sa zabránilo tomu, že nedostali **skíni** nakladačku. A práve útočníci teraz dôvodí, že zbití boli oni a nie naopak.

Známe firmy

Obvinený Ivan S. bol už tri razy súdne trestaný za násilnú trestnú činnosť. Okrem iného aj za trestný čin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potláčaniu práv a

slobôd občanov. Ide o osobu so sklonom k agresivite s rasistickým motívom. Druhý obvinený, Karol M., síce doposiaľ nebol právoplatne odsúdený, ale v roku 2005 bol trestne stíhaný za podporu a propagáciu hnutí smerujúcich k potláčaniu práv a slobôd občanov. Toto trestné stíhanie bolo prekvalifikované na priestupok. Päťica útočníkov bola obvinená z hanobenia národa, rasy a presvedčenia, ako aj výtržníctva.

Zdroj: SME

Dátum vydania: 4.10.2008

Rubrika / relácia: Spravodajstvo

Strana / správa 02

Autor: Monika Tódová

Prísnejšie na rasistov to vraj nešlo

Prokuratúra odmieta, že za nový útok rasistov môže jej mierny prístup v staršom prípade

V apríli napadli dvaja útočníci v Košiciach basketbalistku tmavej pleti. Vauguste ich prepustili na slobodu a s jedným uzavreli dohodu. Teraz opäť útočili. BRATISLAVA. Dvaja rasistickí útočníci na americkú basketbalistku Denise Wilsonovú Ivan S. (27) a Karol M. (21) opäť útočili. Tentoraz boli súčasťou skupiny, ktorá v nedeľu napadla v Košiciach Rómov. Basketbalistku zavražďovali, prenasledovali a urážali v centre Košíc v apríli, do augusta boli vo väzbe. Potom ich prokuratúra napriek tomu, že ich považovala za osoby „so sklonom k agresivite s rasovým podtónom“, prepustila.

Dohoda napriek minulosti

Prokurátor s Ivanom S. uzavrel dohodu o vine a treste, na základe ktorej by dostal podmienený dvojročný trest. Súd ešte dohodu neschválil. Podmienkou dohody bolo, že sa útočník priznal.

Za násilnú trestnú činnosť bol Ivan S. už trikrát súdne trestaný, naposledy ho odsúdili v roku 2004 za propagáciu fašizmu, teda podobný skutok, aký spáchal na Denise. Basketbalistke nadávali do negrov, vyhrážali sa jej a musela pred nimi utekať zo zastávky električky do McDonaldu.

Trestný zákon hovorí, že pri ukladaní podmieneného trestu musí súd alebo prokurátor hľadiť na doterajší život obvineného a mal by byť presvedčený, „že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu páchatel'a výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný“.

Hovorca krajskej prokuratúry Milan Filičko tvrdí, že v čase útoku na Denise musel prokurátor hľadiť na Ivana S. ako na netrestaného. V roku 2004 dostal dvojročný podmienený trest, ktorý v roku 2006 vypršal a o rok neskôr ho už mal zahladený.

„Prokurátor v súlade s praxou a judikatúrou dospel k záveru, že v tej chvíli neprichádza nepodmienený trest do úvahy. Súhlasil s tým aj krajský prokurátor. Považoval to za dostatočné,“ povedal Filičko. Pripúšťa, že dnes sa môže javiť, že trest nebol dostatočne prísny, ale vtedy bol vraj iný stav.

Trestný zákon umožňuje za útok na Denise až trojročný nepodmienený trest.

Karol M. sa k útoku na Denise nepriznal, prokurátor preto naňho podal obžalobu. Súd zatiaľ nerozhodol.

Prokurátor ich prepustil v auguste, lebo podľa neho pominuli dôvody. Väzba sa využíva aj v prípadoch, keď existuje obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. V tomto prípade prokurátor obavu nemal. „Také veci sa stávajú, prokurátor to nemohol predpokladať,“ povedal Filičko.

Za útok na Rómov včera oboch páchatel'ov zobral súd práve z obavy o pokračovanie v trestnej činnosti do väzby. Podľa Filička budú zrejme za útok na Američanku aj na Rómov súdení naraz a „ťažko bude prichádzať do úvahy podmienený trest“.

Vyšetrujú aj obranu Rómov

Polícia pri nedeľnom útoku na Rómov zvažuje, či neobviní aj niektorého z nich. Po tom, čo ich napadli skíni, sa začali brániť a prišli im na pomoc aj ďalší. Prokuratúra zvažuje, či ich obrana nebola prehnaná, keďže skíni údajne tiež dostali. Skínov bolo päť, medzi nimi aj 24-ročná žena, manželka jedného z nich. Na Rómov pri bitke vykrikovali rôzne rasistické pokriky.

Rasisti pred súdom

Trestný zákon pripúšťa za trestný čin nebezpečné vyhrážanie s osobitným motívom až trojročný nepodmienečný trest. I Prokurátor navrhol útočníkom na basketbalistku podmienku.

Tým, že po prepustení z väzby spáchali pred niekoľkými dňami ďalší podobný rasovo motivovaný útok, je už podľa neho pravdepodobné, že dostanú trest nepodmienečný.

Zdroj: SME

Dátum vydania: 11.10.2008

Rubrika / relácia: Zahraničie

Strana / správa 11

Nacisti lanárili mládež

Nemecká polícia urobila razie v kanceláriách a bytoch hnedej mládeže, ktorá vyznáva zásady nacizmu.

BERLÍN, BRATISLAVA.

Viac ako šesťdesiat rokov po skončení vojny má Nemecko stále problémy s **neonacistami**.

Krajná pravica je na vzostupe najmä v bývalých komunistických krajinách, ktoré sa boria s hospodárskymi problémami a nezamestnanosťou. Najnovšie nemecká polícia podnikla raziu proti neonacistickým mládežníkom, ktorí sa združovali v spolku Vlastiverná nemecká mládež (HDJ). Preverila jej kancelárie a byty v 14 spolkových štátoch, zhabali rôzne dokumenty, pri zásahu však nikoho nezatkla. Cieľom bolo

zhromaždiť dôkazy, ktoré by mohli viesť k súdnemu zákazu organizácie. Spolok so sídlom v Berlíne vznikol už v roku 1990 a tvrdí, že sa o politiku nezaujíma. V prvom rade sa sústreďuje na voľnočasové aktivity pre deti a mládež. Cez leto však zorganizoval pri Rostocku v spolkovej krajine Meklenbursko Predpomoransko stanový tábor, kde deťom rozprávali o životnom štýle nacistov a ideológii Hitlerovej tretej ríše. Podľa televízie ZDF tam chlapci nosili uniformy a podstupovali vojenský tréning. Polícia v tábore našla uteráky s hákovými krížmi a obrázky nordických detí. Spolok HDJ vydá aj časopis Iskrenie (Funkenflug) a na webovej stránke tvrdí, že bojuje za nezávislé Nemecko, tradičné hodnoty a životný štýl, ktorý sa sústreďuje na zdravé telo, ducha a charakter. Bojuje aj proti vnikaniu anglicizmov do nemčiny. Mnoho odborníkov označuje HDJ za následníkov organizácie Wiking-Jugend, ktorú zakázali v roku 1994.

Zdroj: Plus jeden deň

Dátum vydania: 16.10.2008

Rubrika / relácia: Sport

Strana / správa 26

Autor: Jozef Šatara

Zaútočili na rabína

KVALIFIKÁCIA MS 2010

Poľskí chuligáni rozpútali v uliciach Bratislavy peklo

TO JE odvaha! Šéf rabínov Baruch Myers sa na Slovensku pustil do najobávanejšieho tvrdého jadra poľských chuligánov. A veru veľa nechýbalo, aby ho skupina vyholených hláv nezmastila. Tí prišli podporiť svojich futbalistov v kvalifikačnom súboji so Slovenskom o postup na MS 2010 (skončil sa po našej uzávierke).

Strach, krik a potýčky sa šírili ulicami Bratislavy. Dôvod? Do nášho hlavného mesta na futbalový zápas roka Slovensko – Poľsko dorazili obávaní a v celej Európe známi chuligáni nášho severného suseda, kde má takmer každý klub tvrdé jadrá fanúšikov. Zápas sprevádzajú vojenské manévry a počty zatknutých sa rátajú v stovkách. Zasahovala polícia Poľskí chuligáni, ktorých prišlo na Slovensko vyše 6tisíc, neostali nič dlžní svojej povesti ani u nás. Nepríčetné pohľady a agresiu na vlastnej koži zažil dokonca bratislavský rabín Baruch Myers. „Jude, sieg heil!“ Spustila asi tridsiatka poľských **skínov**, s ktorou sa stretol zoči-voči na Obchodnej ulici. Rabín sa však na prekvapenie pustil slovne do vyhecovaných Poliakov. „Čo si to dovoľujete? To je nehorázne,“ hrozil rabín na revanš.

A vtedy to prišlo. Trojica podgurážených a opitých ultras si na neho vyšliapla.

Našťastie bola nablízku policajná stanica a policajтка, ktorá zabránila najhoršiemu.

„Robte niečo,“ horekoval Myers. Policajtká však mala viditeľne strach a chuligánov neriešila, ale povolala posily. Napätie opadlo až po ich príchode. Vtedy Poliaci zobrali nohy na plecia a spacifikovali sa. „Toto nie sú ľudia. Robme s tým niečo. Veď tu prezentujú fašizmus a napádajú slušných občanov,“ sťažoval sa rabín u policajtov ešte niekoľko minút po incidente... Neskôr Poliaci obťažovali hostí v jednej bratislavskej reštaurácii, kde dokonca museli zasiahnuť aj kukláči, a vyvádzali v celom centre hlavného mesta.

Zdroj: Pravda

Dátum vydania: 20.10.2008

Rubrika / relácia: Udalosti

Strana / správa 03

Autor: Matúš Burčík

Prípád Tupý čaká na proces tri roky. Dokedy?

BRATISLAVA – Po takmer troch rokoch od vraždy Daniela Tupého má sudca oznámiť, či otvorí proces v tejto citlivej kauze. Prokuratúra podala obžalobu proti piatim mužom začiatkom septembra, súd o nej má rozhodnúť tento týždeň.

„Okresný súd Bratislava I vytýčil na štvrtok verejné zasadnutie, na ktorom má obžalobu predbežne prejednať. Na verejnom zasadnutí súd rozhodne o prijatí či neprijatí obžaloby. Ak obžalobu prijme, vytýči termín hlavného pojednávania v tejto trestnej veci,“ uviedol hovorca súdu Pavol Adamčiak. Mladíkov, medzi ktorými bol aj 21-ročný študent Tupý, napadla skupina ozbrojených ľudí na petržalskom Tyršovom nábřeží začiatkom novembra 2005. Vyšetovanie dlhý čas stálo na mieste, až v tomto roku polícia z vraždy obvinila Bratislavčana Richarda Hrotka. Za účasť na krvavom útoku sú ďalej stíhaní Ján Sedlák, Dávid Vyskočil, Róbert Janeček a Michal Blažíček. Incident sa odohral v noci a trval asi len minútu. Prvé správy o počte útočníkov sa rozchádzali od 8 do 15, pričom od začiatku sa hovorilo o násilnej akcii **skinhedov**. V súčasnosti je obvinených päť ľudí, ktorí sú považovaní za členov skupiny podsvetia, takzvaných piťovcov.

Po vražde polícia rozbehla rozsiahle razie proti príslušníkom extrémistických skupín. Za mrežami vtedy omylom skončil aj líder metalovej skupiny Sanatorium Martin Belobrad zo Žiliny. Polícia ho obvinila z podpory fašizmu a držania drog, ktoré vo všeobecnosti nepatria do výbavy neonacistov. Na slobodu Belobrada prepustili po dvoch mesiacoch.

Napriek zapojeniu veľkého množstva policajtov vyšetovanie po takzvanej horúcej stope neprineslo nijaké výsledky. V decembri 2005 predniesol vtedajší minister vnútra Vladimír Palko (KDH) v parlamente verejnú správu o stave vyšetovania tohto prípadu. „Tým, že rozprával to, čo rozprával, sa sám diskvalifikoval ako minister vnútra. Zverejnil vtedy všetko, čo polícia o tom prípade vedela, čo dovtedy mala v rukách. Takže v podstate akoby informoval páchatel'ov,“ komentoval neskôr Palkove

kroky otec Daniela Tupého na blogu Sergeja Danilova. Nový minister Robert Kaliňák (Smer) ešte v novembri 2006 vylúčil, že útok majú na svedomí muži z podsvetia. Obrat nastal až vo februári tohto roka, keď polícia vzniesla prvé obvinenia. Kaliňák potvrdil, že obvinení patria k záujmovým osobám polície, jedno z mien figuruje aj na takzvaných mafiánskych zoznamoch. „Ich zaradenie k extrémistickým skupinám i samotný motív skutku budú predmetom ďalšieho vyšetrovania,“ povedal vtedy Kaliňák.

Konkrétne osoby polícia obvinila najmä na základe nových výpovedí svedkov, ktorí sú v utajení. To od začiatku napáda obhajoba, podľa nej len na základe tvrdení utajeného svedka nikoho stíhať nemožno. Rovnako spochybňuje aj dôveryhodnosť týchto výpovedí. Polícia ani prokuratúra sa k sile dôkazov zatiaľ nevyjadrujú. Konečné slovo musí povedať teraz súd.

Obvinení Hrotko, Sedlák a Vyskočil na verdikt súdu zatiaľ čakajú vo väzbe. Aj keď okresný súd začiatkom mesiaca rozhodol o prepustení Sedláka s Vyskočilom, odvolanie je teraz v rukách krajského súdu.

Na verejnom zasadnutí súd rozhodne o prijatí či neprijatí obžaloby Pavol Adamčiak, hovorca Krajského súdu v Bratislave

Čo sa dialo v polícii K útoku došlo 4. novembra 2005 niekedy po 22.22 h. Operačný dôstojník polície vyslal o 22.30 h na základe oznámenia na miesto hliadky, ktoré prepátrali okolie. Zaistili 21 biologických stôp, kvapky krvi, krvavé servítky, cigaretový ohorok. Ďalej vecné stopy, časti okuliarov, mikinu. Na druhý deň za svetla sa našiel aj boxer. Poškodení mladíci pri výsluchu nevedeli o útočníkoch nič konkrétne povedať. Nepomohli ani kamerové záznamy zo Šafárikovho námestia a z Petržalky. Polícia vypočula dvoch podozrivých. Nasledovalo preverovanie prívržencov hnutia **skinhed**. Celkovo si policajti vytypovali 356 osôb. Pri raziách zaistili 60 nožov a 16 boxerov, palice, dýky, tyče. Polícia zasahovala v krčmách, spolu ich bolo takmer 330. Pátrala na desiatich školách a učilištiach. V rámci týchto akcií policajti predviedli 186 ľudí. (bum)

Vražda na Tyršovom nábreží

! november 2005 – V neskorých večerných hodinách bol na Tyršovom nábreží v Bratislave zavraždený študent Daniel Tupý. Nasledovala séria protestných akcií. Na meno vraha bola vypísaná finančná odmena ! december 2005 – organizácia Ľudia proti rasizmu otvoreným listom ministrovi vnútra Vladimírovi Palkovi vyslovila znepokojenie nad policajnými akciami zameranými proti mládežníckym subkultúram. Privítala však zvýšenú aktivitu polície v boji proti extrémizmu ! február 2006 – otec zavraždeného študenta Daniela Tupého pred budovou Univerzity Komenského odhalil pamätnú tabuľu pripomínajúcu zabitie jeho syna. Daniel Tupý starší vyjadril pochybnosti nad postupom polície a efektívnosťou jej práce

! máj 2006 – ani pol roka po čine nemá polícia v rukách vrahov študenta. Minister vnútra Martin Pado po rokovaní vlády tvrdí, že v oblasti boja proti extrémizmu neexistujú „zásadné problémy“ ! august 2006 – prenikli prvé správy o tom, že vraždu môžu mať na svedomí muži z podsvetia. Informoval o tom denník Pravda ! november 2006 – pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu a Dňa študentstva, bol na Tyršovom nábreží v Bratislave, niekoľko metrov od miesta vraždy, odhalený pamätník obetiam rasizmu a neonacizmu ! február 2008 – polícia v súvislosti s vraždou obvinila Richarda Hrotka, Dávida Vyskočila a Jána Sedláka

Foto popis| Daniela Tupého (hore) zavraždili na Tyršovom nábreží na mieste, ktoré dnes pripomína pamätník. Z vraždy je obvinený Richard Hrotko (dole), ktorý čaká na verdikt vo väzbe.

Foto autor| FOTO PRAVDA: LUBOŠ PILC, ROBERT HÜTTNER, ARCHÍV
O autorovi| Matúš Burčík © Perex, a.s.

Zdroj: Pravda

Dátum vydania: 28.10.2008

Rubrika / relácia: Udalosti

Strana / správa 10

Autor: Matúš Kvasnička

James Blunt: Koncert pre stratené duše

BRATISLAVA - Päťdesiatnik, ktorý sa pokyvkáva mimo rytmu. **Skinhed** v bunde s nacistickou značkou, ktorý čaká na svoju pesničku. Šestnásťročné dievčatá jačiace v predných radoch. Akoby všetky stratené duše pritiahol na svoj nedeľný bratislavský koncert v rámci svojho rovnomenného turné AU The Lost Souls britský spevák James Blunt. Ešte pred Bluntom patrilo pódium zhruba trištvrte hodiny chlapčenskému triu The Bishops, ktoré ponúklo kolekciu ostrovného retrorocku. Naozaj ťa chcem... Naozaj chcem, aby si ma naozaj chcela... To, čo počuješ, je zvuk môjho pukajúceho srdca. Spieval v skladbe I Really Want You. Sladkobôľnych pesničiek má Blunt na konte viac ako dosť. A predviedol ich aj zaplnenej Inchebe. „Ahoj, Bratislava,“ pozdravil Blunt publikum hneď po prvej piesni, ktorú začal spievať na vyvýšenej plošine nad pódium. Scénu áopľňalo asi dvadsať svetelných panelov v pozadí. Koncert nebol šou plnou efektov. Blunt stavil najmä na spev a svoje piesne v jednoduchých aranžmánoch. V prvej časti koncertu pôsobil skôr ako novodobý trubadúr, nie ako šoumen. Vymieňal gitary a gitaru zase občas vymenil za klavír. Napríklad pri skladbe No Bravery, ktorú odspieval sám, iba s vlastným klavírnym sprievodom. Pesničku sprevádzanú vojnovými videoklipmi zložil ešte počas svojej služby v armáde v roku 1999.

Shine On spieval Blunt najskôr sám s akustickou gitarou uprostred zeleného svetelného kužeľa. Neskôr sa k nemu pridala aj kapela. Podľa svietiacich mobilov v hľadisku sa zdalo, že dnes nie je dôležité užiť si koncert, ale zaznamenať ho na video. Zážitok pripravil- Blunt divákovi pri ďalšej zo zhruba dvadsiatky pesničiek, cover verzii hitu skupiny Slade Cuz I Love You. Počas skladby sprevádzaný ochrankou prebehol davom a množstvo ľudí sa tak mohlo dotknúť svojho idolu. Pesničku dospieval na nenápadnom minipódium s klavírom, ktoré sa vynorilo uprostred davu. Tu spustil aj jeden zo svojich najväčších hitov - Goodbye My Lover. Za skladbu, ktorú publikum odspievalo ako dokonalý zbor, si Blunt vyslúžil potlesk postojáčky aj od tých, ktorí predtým sedeli. Rovnako dokonale ovládali diváci slová piesne You're Beautiful, Bluntovho naj-známejšieho hitu, v ktorom speváka kedykoľvek zastúpili.

„Ďakujem veľmi pekne,“ poďakoval Blunt ešte pred trojicou prídavkov, ktorými sa spolu so slovami „Dobrá noc“ a prísľubom, že sa s publikom znovu skoro stretne, s

Bratislavou rozlúčil. Blunt neprekvapil ani nesklamal. A tých, ktorých vedľa potešit' clivé popové skladby (a práve preto na koncert prišli), pohladil po duši.

Foto popis| Majster sladkobôlhych pesničiek James Blunt v nedeľu večer ponúkal medicínu pre mnoho stratených duší.

Foto autor| FOTO PRAVDA: RÓBERT HÜTTNER

Zdroj: KORZÁR, košický denník

Dátum vydania: 29.10.2008

Rubrika / relácia: Zahraničie

Strana / správa 11

Autor: (SITA/AFP)

Dvojica rasistov plánovala zavraždiť Obamu

Americké federálne orgány minulý týždeň zatkli dvojicu rasistov, ktorí sa vyhrážali zavraždením asi stovky Afroameričanov vrátane prezidentského kandidáta Demokratickej strany Baracka Obamu. Vyplýva to zo súdnych dokumentov, ktoré zverejnili v pondelok. WASHINGTON. Muži mali podľa nich v úmysle zabiť 88 ľudí a odňať hlavu 14 Afroameričanom, pričom celú masakru plánovali ukončiť vraždou Obamu, ktorý sa v prípade volebného víťazstva stane prvým černošským prezidentom Spojených štátov.

Plánovali vražedné orgie

Ako uviedlo americké ministerstvo spravodlivosti, 20-ročného Daniela Cowarta a o dva roky mladšieho Paula Schlesselmana zatkli v stredu v štáte Tennessee pre nelegálnu držbu strelných zbraní, vyhrážky voči prezidentskému kandidátovi a prípravu lúpeže v obchode so zbraňami. Dvojica extrémistov začala hovoriť o tom, ako uskutoční "vražedné orgie", ktorých súčasťou malo byť zabitie 88 ľudí a sťatie 14 Afroameričanov, vypovedal v pondelok pred federálnym súdom v Memphise Brian Weeks, agent Úradu pre alkohol, tabak, strelné zbrane a výbušniny. "Ďalej tvrdili, že ich konečný akt ná si lia by bol po kus za biť -zavraždiť prezidentského kandidáta Baracka Obamu," dodal.

Obamovci to nekomentujú

Predstavitelia Obamovej kampane prípad odmietli komentovať. Podľa Weaksa sa Cowart pochádzajúci z Tennessee a Schlesselman z Arkansasu spoznali pred mesiacom cez internet a majú "veľmisilné presvedčenie a názory" týkajúce sa hnutí White Power a **Skinhead**. Cowart si kúpil jednu pušku a získal tiež dve pištole, ktoré ukradol svojmu starému otcovi. Schlesselman vlastnil guľovnicu a revolver, ktorý vzal podľa vlastných slov bez dovolenia svojmu otcovi. Muži plánovali ukradnúť ďalšiu silnú pušku z obchodu so zbraňami v meste Jackson v štáte Tennessee, ako aj niekoľko lúpeží, aby získali peniaze na svoj vražedný plán. "Schlesselman uviedol, že plánovali ísť na svojich vozidlách najrýchlejšie, ako dokážu, smerom k Obamovi a strieľať naňho z okien," povedal Weeks. "Obaja uviedli, že počas pokusu o vraždu by

si obliekli celkom biele smokingy a mali na hlavách cylindre. Obaja ďalej uviedli, že si uvedomovali, že zomrú, a boli ochotní zomrieť počas tohto pokusu." Dvojicu zadržaných opäť predvedú pred súd v Memphise vo štvrtok.

Zdroj: Nový čas

Dátum vydania: 29.10.2008

Rubrika / relácia: Politika

Strana / správa 06

Autor: ctk, sd

Chceli zabit Obamu a 102 ľudí!

Plánovaný útok neonacistov

WASHINGTON -Dvaja mladí **skinhedi** plánovali zavraždiť Baracka Obamu.

Americkým vládnym agentom sa však podarilo atentát na demokratického kandidáta na prezidenta USA prekaziť. Zatknutí muži chceli zastreliť aj 88 černochovo a ďalších 14 malo byť sťatých. Číslo nie sú náhodné. Vychádzajú z nacistických symbolov!

Vraždiť mali Daniel Cowart (20) a Paul Schlesselman (18). Najprv chceli vylúpiť sklad so zbraňami. Dejiskom masakry sa mala stať stredná škola v Tennessee. Navštevujú ju študenti prevažne tmavej pleti. 88 černochovo malo byť zastrelených a 14 sťatých. Číslo symbolizujú nacistický pozdrav a teóriu nadvlády bielych. Poslednou obeťou mal byť politik Barack Obama. „Povedali, že to má byť ich posledný akt -pokúsiť sa zabiť senátora Obamu. Nemysleli, že to dokážu, ale že budú zabíjať,“ povedal špeciálny agent Jim Cavanaugh.

Oboch neonacistov polícia zatkla minulú stredu. Pri zatýkaní u nich našli pušku, brokovnicu a tri pištole. Mladíkov obvinili z nedovoleného držania zbraní, zo sprisahania s cieľom ukradnúť strelné zbrane a z ohrozenia prezidentského kandidáta. Obamov štáb prípravu atentátu nekomentoval.

foto

Foto popis| **Skinhed** na vlastnej webovej stránke propaguje nacizmus.

Foto popis| Plánovaná vražda Obamu sa v médiách prevalila týždeň pred voľbami.

Foto autor| reuters, anc

Zdroj: SME

Dátum vydania: 29.10.2008

Rubrika / relácia: Zahraničie

Strana / správa 10

Autor: (bo)

Skíni chystali atentát na Obamu

Pravicoví extrémisti chceli zabiť černošské deti a demokratického kandidáta. JACKSON, BRATISLAVA. Na Baracka Obamu sa chystal atentát. Federálne úrady zatkli minulý týždeň v štátoch Tennessee a Arkansas dvoch **skinhedov**, ktorí chceli najprv zabiť 88 černošských školákov a potom sa pokúsiť zastreliť aj Obamu. Hoci polícia označila incident ako „závažný“, akcia rasistov bola iba v prípravnej fáze a amatérska.

Skupina však bola ozbrojená a plánovala vylúpiť obchod so zbraňami. Po masacre detí chceli zaútočiť na Obamu z auta. Očakávali, že pri strelbe zomrú a vraj si to priali. Chceli zabiť presne 88 detí a štrnástim z nich odňať hlavy, obe čísla majú nacistickú symboliku.

Správy o atentáte na Obamu nie sú výnimočné. Objavili sa aj počas demokratického konventu v Denveri. Obavy znásobuje aj fakt, že v roku 1968 zabili černošského lídra Martina Luthera Kinga.

Úrady preto nechcú nechať nič na náhodu. Obamu strážia štátni agenti (na snímke Reuters) od mája minulého roka. Nikdy predtým nedostal prezidentský kandidát od štátu ochranku počas kampane tak skoro.

Zdroj: SME

Dátum vydania: 3.11.2008

Rubrika / relácia: Spravodajstvo

Strana / správa 02

Autor: (čtk)

Nápis Mlynky zatreli

Po futbale v Dunajskej Strede niekto vyvádzať aj v obci Mlynky. BRATISLAVA. V maďarských obciach Mlynky a Santov, v ktorých žije početná slovenská menšina, v noci na nedeľu zatreli tabule s názvom obce v slovenčine. Tabule poškodili neznámi páchatelia po zásahu slovenskej polície proti maďarským fanúšikom na sobotňajšom futbalovom zápase v Dunajskej Strede. Medzi zatknutými boli aj fanúšikovia maďarského klubu Ferencváros Budapešť. Zástupca slovenskej samosprávy v Mlynkoch podal za poškodenie troch tabúl trestné oznámenie. Neznámi páchatelia navyše na stenu úradu starostu napísali slovo „Nácik“, čo v preklade znamená nacisti.

Foto popis| Mlynky, slovenský názov maďarskej obce, niekto zatreli.

Foto autor| FOTO- SITA

Zdroj: Plus jeden deň

Dátum vydania: 3.11.2008

Rubrika / relácia: Politika

Strana / správa 04

Autor: Martin Čambalik

Útočia na Slovákov

V Maďarsku začiernili tabule so slovenskými názvami

ŠKANDÁL

ZAPÁLENÁ slovenská zástava, protest pred našou ambasádou v Budapešti za účasti maďarských extrémistov, začiernené slovenské tabule v maďarskej obci Mlynky či nápis Nacisti na stene tamojšieho úradu. To je reakcia našich južných susedov na policajný zásah proti maďarským fanúšikom v Dunajskej Strede. Slovensko protestuje, politici z SMK a Maďarska zatiaľ mlčia.

Policajná brutalita. Takto o zásahu mužov zákona hovoria maďarskí fanúšikovia. Na tribúne počas zápasu boli aj vicepremiér Dušan Čaplovič (Smer) a podpredseda SMK József Berényi. Hoci sedeli vedľa seba, ich názory na zákrok sú rôzne. „Zápas narušovali fanúšikovia Ferencvárosu, ktorí boli v osobitnom sektore a vyprovokovali akciu Policajného zboru,“ povedal včera Čaplovič, podľa ktorého maďarskí fanúšikovia do policajtov hádzali kamene, jeden z nich mal byť kvôli tomu zranený, a zvolávali nacistické výkriky.

Neadekvátny zásah?

„Nevidel som dôvod na policajný zásah, v okamihu akcie bol sektor s maďarskými fanúškmi pokojný,“ tvrdí zase Berényi. Jeho SMK už požiadala políciu o predloženie dokumentácie, ako aj záznamov z policajných kamier. Vicepremiér Čaplovič stojí za slovenskou políciou, podľa neho neurobila žiadnu chybu. Upozornil však na účasť fanúšikov z maďarského Ferencvárosu. „Pýtam sa, prečo prišli. Chvíľu po zápase sa zhromaždili maďarskí občania pred naším veľvyslanectvom. Prišli aj príslušníci extrémistickej Maďarskej gardy, strany Jobbik a Hnutia 64 žúp. No nech mi nikto nehovorí, že to nebolo pripravované,“ komentoval to Čaplovič.

Slovensko protestuje Maďarské ministerstvo zahraničných vecí vyhlásilo, že si najskôr počká na informácie, čo sa stalo a rozhodne sa, či zareaguje. Podľa hovorca tohto rezortu, ktorý sa vyjadril pre maďarskú televíznu stanicu hirTV, tieto veci už patria premiérovi. Slovenská strana už zareagovala. „Ministerstvo zahraničných vecí dôrazne odsudzuje demonštráciu maďarských extrémistov pred veľvyslanectvom SR v Budapešti, v priebehu ktorej došlo k neprijateľným verbálnym protislovenským prejavom a hanobeniu štátneho symbolu SR, zástavy SR,“ píše sa v jeho stanovisku. Minister Ján Kubiš chce o tejto situácii hovoriť s maďarskou kolegyňou Kingou Gönczovou.

Foto popis| POCHOVALI SLOVENČINU: Tri tabule so slovenským názvom natreli včera čiernou farbou v maďarskej obci Mlynky (Pilisszentkereszt) neznámi páchatelia. Na stenu úradu napísali Nácik (nacisti).

Foto popis| NEDOHODNÚ SA: Kým vicepremiér Dušan Čaplovič s policajným zásahom súhlasí, podpredseda SMK József Berényi nevie, prečo k nemu došlo.

Foto popis| TRANSPARENT: Na Slotu Maďari nezabudli.

Foto autor| Foto: sita (2)

Zdroj: Nový čas

Dátum vydania: 10.11.2008

Rubrika / relácia: téma dňa

Strana / správa 02

Kto zastaví štváčov?

Na Slovensku pochodovali maďarskí nacisti ? Slota žiada zasadnutie Bezpečnostnej rady. Csáky sa stratil

BRATISLAVA/KOŠICE Napätie medzi Maďarskom a Slovenskom sa stupňuje! Po víkendovom pochode maďarských fašistov v Kráľovskom Chlmci dnes Maďarská garda a nacionalistická strana Jobbik plánujú blokádu hraníc. Šéf SNS Ján Slota žiada, aby spor riešila Európska únia. Predseda SMK Pál Csáky zasa prestal komunikovať.

Na Slovensku strávili celú noc! Polícia v sobotu zadržala 28 provokatérov z Madarska, ktorí pochodovali v Kráľovskom Chlmci oblečení do uniforiem národnej stráže. Policajti prezreli ich autá a zhabali tlačivá. Vypocúvali ich až do nedele rána a ich pohyb monitorovali až po štátne hranice. „Vyšetrotavel ich obvinil z propagácie extrémizmu. Trestná sadzba je od šiestich mesiacov až do troch rokov,“ uviedla Jana Mésarová z košickej krajskej polície. „Je neakceptovateľné, aby akékoľvek organizácie, ktoré sa hlásia k nacizmu, pochodovali po Slovensku vo vojenských uniformách,“ ešte v sobotu večer zareagoval na incident premiér Robert Fico. Spolu s predsedom SNS Jánom Slotom chcú, aby maďarský predseda vlády čo najskôr prišiel na Slovensko. Slota tiež vyzýva, aby zasadla Bezpečnostná rada SR a sporom by sa mala podľa neho zaoberať aj EÚ.

Predseda SMK Pál Csáky akoby sa cez víkend do zeme prepadol. Nekomunikoval s novinármi a neprišiel ani do televíznych diskusií. „Neviem, čo je s pánom predsedom. Pokiaľ je takýto napätý stav, musí okamžite reagovať a prezentovať názor strany,“ povedal Béla Bugár. Podľa expredseda SMK však situácia zatiaľ nie je až taká vážna, aby sa sám musel vrátiť na celú stranu.

Vyhrotená situácia pokračuje aj dnes. Maďarská garda a nacionalistická strana Jobbik plánujú čiastočne blokovat päť priechodov slovensko-maďarských hraníc. Kto z politikov na oboch stranách toto štvanie konečne zastaví? (sd, hkl, foto sita, ta3, anc)

DRAMATICKÝ TÝŽDEN 1.11. Maďarskí fanúšikovia provokovali na futbalovom zápase Dunajská Streda Slovan. Po policajnom zákroku bolo 50 zranených. 3.11. Extrémisti demonštrovali pred slovenskou ambasádou v Budapešti. 5.11. Ďalšia demonštrácia proti zásahu slovenských policajtov v Maďarsku. 8.11. Demonštrácia pred úradom maďarského premiéra. V Kráľovskom Chlmci na Slovensku zadržali 28 uniformovaných maďarských radikálov. 9.11. Všetkých zadržaných obvinili z propagácie extrémizmu a odprevadili do Maďarska. 10.11. Maďarské skupiny extrémistov sú odhodlané blokovat 5 hranicznych priechodov.

Foto popis| V Budapešti neustávajú protislovenské demonštrácie extrémistov.

Foto popis| Uniformovaní členovia maďarskej národnej stráže si trúfli prísť do Kráľovského Chlmca.

Foto popis| Hneď po zadržaní maďarských nacistov premiér Fico a minister Kubiš zvolali tlačovku.

Foto popis| Blokované priechod

Zdroj: Plus jeden deň

Dátum vydania: 10.11.2008

Rubrika / relácia: Aktuálne

Strana / správa 03

Autor: (fer, mš)

Gardisti na Slovensku!

„SLOVENSKO, NENÁVIDÍME ŤA“

Dav pred úradom vlády v Budapešti skandoval:

VÝČINY maďarských nacionalistov sa stupňujú. Desiatky uniformovaných chlapov pochodovali Slovenskom a proti našej krajine demonštroval aj dav v Budapešti. Maďarskí nacisti v sobotu prekročili všetky zábrany a vpochodovali na slovenské územie do Kráľovského Chlmca. Zo 40 chlapov, ktorí prekročili hranicu, malo 28 oblečené uniformy takzvanej Národnej stráže silne pripomínajúce rovnošaty takzvaných nyilasovcov z čias druhej svetovej vojny. Tí sa „preslávili“ najmä vraždením Židov. Provokatéri prišli na Slovensko na 15 autách cez hraničný priechod v Príbeníku. V Chlmci položili veniec k pamätníku neďaleko kostola. Muži zákona zasiahli. „Občanov Maďarska, ktorí mali na sebe uniformy, zadržali,“ dozvedeli sme sa od košickej policajnej hovorkyne Jany Masárovej. Vyšetrovateľ nacionalistov obvinil z propagácie etnickej neznášanlivosti, za čo im hrozia až 3 roky za mrežami. Po výsluchoch provokatéri odišli späť do Maďarska. Výjazd extrémistov našťval premiéra Roberta Fica. „Je neakceptovateľné, aby akékoľvek organizácie pochodovali po Slovensku vo vojenských uniformách, nehovoriac už o maďarských nacistoch,“ vyhlásil Fico. Pridal sa i poslanec SMK Béla Bugár. „Keby policajti nezakročili, my občania maďarskej národnosti by sme ich vytlačili,“ povedal Bugár v markizáckej relácii Na telo. Maďarská vláda extrémizmus odsúdila, no trvá na dvojtýždňovom ultimáte. Počas tohto obdobia má Slovensko predložiť dôkazy, že zásah polície na futbale v Dunajskej Strede bol oprávnený.

Živo bolo i v Budapešti, kde sa stretli futbaloví fanúšikovia z rôznych klubov pred úradom vlády. „Slovensko, nenávidíme ťa!“ a „Preč s Trianonom,“ skandoval dav vztyčujúci pravice.

Zablokujú hranice

MAĎARSKÍ gardisti a členovia strany Jobbik dnes plánujú zablokovať päť hraničných

priechodov. Akcia sa z maďarskej strany týka priechodov Rusovce – Rajka, Medveďov – Vámosszabadi a Salka – Letkés, na týchto troch miestach bude uzavretá časť vozovky od 9. do 17. hodiny, ďalej priechodu Komárno – Komárom od 13. do 17. hodiny, ako aj priechodu Šiatorská Bukovinka – Somoskőújfalu od 16. do 18. hodiny. území, naša polícia špeciálnu pohotovosť nepredpokladá. Keďže akcia by mala prebiehať na maďarskom „Situáciu monitorujeme, dopravu by to ovplyvniť nemalo,“ povedal nám hovorca Prezídia Policajného zboru Martin Korch. (sita, mš)
Foto popis| SPREVÁDZALA ICH SPREVÁDZALA ICH KRUTOSŤ: Nyilasiovci z čias druhej z čias druhej svetovej vojny. svetovej vojny.

Foto autor| Foto: archív

Foto popis| PRIŠLI NA SLOVENSKO: Maďarská Národná stráž pochodovala dokonca na slovenskom území v Kráľovskom Chlmci. v

Foto autor| Foto: sita

Foto popis| VZTÝČENÉ PRAVICE: Na protislovenskej demonštrácii v Budapešti sa beztrestne hajlovalo.

Foto autor| Foto: reuters

Foto autor| Foto: reuters

Zdroj: Nový čas

Dátum vydania: 11.11.2008

Rubrika / relácia: Šport

Strana / správa 35

Autor: (rk)

Nemecko Fašisti na tribúnach

Neonacistov na futbalových štadiónoch v Nemecku nestrpia, na Slovensku neprekážajú

BRATISLAVA Vo svete nevídané, na Slovensku žiaden problém. Reč je o futbalových fanúšikoch propagujúcich na štadiónoch nacizmus či rasizmus. Najčastejšie skandovaním alebo transparentmi a vlajkami. Kým však v Nemecku polícia neonacistických „tiežfanúšikov“ hneď odváža do väzenia, na Slovensku sú asi vďační aj za takých. A neprekáza to ani hráčom, ktorí si s nimi po víťazstve ešte aj podajú ruky.

Popredný nemecký tím Werder Brémy pred pár týždňami dostal od futbalovej federácie cenu za vynikajúcu kampaň v boji proti rasizmu. Teraz však celým Nemeckom otriasa škandál neonacistov práve z radov fanúšikov Werderu. Tí totiž tesne po záverečnom hvizde rozhodcu po zápase v Bochume rozvinuli na tribúne transparent s nacistickým textom. Celý štadión vzápätí spustil zborové: „Nacisti, von!“ a provokujúcich priaznivcov okamžite „zbalila“ polícia.

Na Slovensku sa s prejavmi nacizmu možno stretnúť na štadiónoch pravidelne. Zakázané symboly, hajlovanie a poburujúce transparenty, zdá sa, nikoho netrápia. Najmenej asi samotných hráčov, ktorí sú zrejme radi aj za tých pár desiatok najvernejších a nemajú problém si s nimi „tľapnúť“ po víťaznom zápase. Napriek

tomu, že mnohí z nich (nie však všetci) sympatizujú s nacizmom.
Foto popis| Fanúšikov Werderu Brémy, sympatizujúcich s nacizmom, okamžite spacificovala polícia.
Foto popis| V deň výročia narodenia nacistického vodcu Adolfa Hitlera rozvinuli priaznivci Slovana transparent s nápisom „Alles gute Adi!“ (Všetko dobré, Adi).
Foto popis| Hráči Slovana pravidelne zvyknú oslavovať víťazstvo so svojimi priaznivcami, z ktorých viacerí sympatizujú s neonacistami.
Foto autor| foto sita, anc

Zdroj: Hospodárske noviny

Dátum vydania: 21.11.2008

Rubrika / relácia: Civilizácia

Strana / správa 27

Autor: Andrea Szócssová

Za Boha a národ! Aj mama hovorila.

Rodinný kozub je väčšinou základom všetkého. Bohužiaľ, aj budúcich extrémistov. Maďari sú hnaní z jedného brehu Dunaja, Slováci z opačného. Chuligáni pália štátne zástavy a politici urovnávajú napätie narýchlo zbúchanými gestami. Kde je liaheň týchto problémov? Prekvapujúco na koncertoch, štadiónoch, a dokonca aj v posvätnnej rodine.

Pád komunizmu v roku 1989 priniesol pre naše národy nečakanú slobodu, prudký odklon od doteraz budovaného červeného sveta. Naša nová demokracia sa hnala v ústrety ľudským právam, novým štátnym zriadeniam a k vylúčeniu všetkého, čo môže zapáchať extrémom.

Obrat nastal v 90. rokoch, ktoré boli úrodnou pôdou pre organizovanie extrémizmu u nás aj v Európe. Začala sa kryštalizovať nová, tvrdá radikálna scéna. Niežeby tu predtým nebola. Začala však rodiť domáce zorganizované pravicové i ľavicové organizácie a rebélie dostávala tvár, ktorú má v podstate dodnes. Kto je však súčasný extrémista? Tisíckrát prežitá fráza hovorí, že je to **skinhed** hlásiaci sa k Hitlerovi, chuligán, ktorý si z futbalového štadióna urobí boxovací ring, alebo „ochranár“, ktorý posprejuje a zdemoluje nové modely kožušín. Je to naozaj tak? Stereotypy prevládajú Väčšina z nás si predsa len predstaví mladého, holohlavého muža, ktorý nosí koženú bundu, gladiátory a otvorene sa hlási k rasizmu či fašizmu. Na konci minulého storočia by mal tento mladík nízke vzdelanie, bol by z rozvrátenej rodiny a z nižšej sociálnej vrstvy.

Omyl. Podľa českého experta na extrémizmus Miroslava Mareša nastupuje nová generácia. „Z Nemecka smeruje trend, podľa ktorého sa extrémistami stávajú predstavitelia strednej a vyššej triedy so stredoškolským a často aj vysokoškolským

vzdelaním, ktorí organizujú a platia akcie svojej skupiny.“ Extrémista chce niekam patriť Zabudnime na stereotypy. Túžba byť radikálom, patriť k extrémistickej organizácii sa rodí z nevyriešených konfliktov v našom okolí, v kruhu najbližších alebo z pocitu nespravodlivosti na sociálnej, kultúrnej či etnickej rovine. Práve mladí sú podľa Juraja Kissa z organizácie Ľudia proti rasizmu ohrození, pretože im nová ideológia a „akcie“ združenia dajú priestor realizovať sa, ukázať slovné alebo priamo fyzicky svoju silu.

V bežnom živote sa im to nestáva. „Medzi staršou generáciou je tiež kopa ľudí, ktorí vyznávajú extrémne filozofie rôzneho druhu, ale neprejavujú sa, nevidieť ich priamo v akcii“ povedal Kiss pre HN.

S tým súhlasí aj Matej Pavlík z občianskeho združenia Enoug – tvrdí, že rozhodnutie stať sa „tým zlým“ je veľmi rôznorodé. „Skôr ide o túžbu mladého človeka patriť niekam, mať pocit, že bojuje za niečo zmysluplné a je v rámci kolektívu chránenejší, než keby bol len bežným masovým obyvateľom.“ Všetko je na sieti Členov rôznych organizácií neťahá k sebe len filozofia. Tú veľakrát ani poriadne nepoznajú. Často je tmelom hudba a koncerty, ktoré bežne spájajú masy.

Práve koncerty a aj preplnené futbalové štadióny sú miestom, kde sa ľudia stretnú, zabavia sa a popritom skandujú veľkolepé gestá. Ďalším lepidlom je móda. Všetci máme svoje obľúbené značky a tieto skupiny majú často aj vlastný kódex obliekania sa. Správny gardista nosí uniformu fašistického hnutia zo 40. rokov minulého storočia a Slovenská pospolitosť sa na tomto brehu Dunaja oblieka do farieb Hlinkovej gardy z obdobia vojnového štátu.

Okrem oblečenia, hudby, športu spája extrémistov internet. Ten sa stal vynikajúcim inkubátorom nových tvárí, nových vyhranených názorov a aj nových priateľstiev, ktoré neraz prerastajú do menších lokálnych skupín. Práve určitý závoj neviditeľnosti a voľnosti dáva mladým ľuďom guráž, chuť prejavovať sa na internetových diskusiách či chatoch.

Zlé susedské vzťahy Radikalizácia slovensko-maďarských vzťahov je síce kliše siahajúce do výšky Gerlachu, no je naozaj ideálnou liahňou extrémistických skupín. Politici plátajú maďarskoslovenské napätie narýchlo zbúchanými gestami. Premiér Fico s veľkou slávou rozpustil občianske združenie Slovenskej pospolitosti a predseda Gyurcsány žiada tvrdý zákon proti extrémistom. Tieto politické záplaty možno fungujú na súčasné problémy, liekom na problematiku však určite nie sú. Hlavným hrdinom zostáva nacionalistické zoskupenie Maďarskej gardy na maďarskej strane a už rozpustené občianske združenie Slovenská pospolitosť u nás. Tieto skupiny fungujú a veľkolepo prezentujú svoje myšlienky. Garda sa zapojila do symbolickej blokády hraníc, so slávou prijímala nových členov. Pospolitosť to má ťažšie, policajné zložky monitorujú každý jej pokus o spolčovanie sa. Rozpustila aj Pochod za slobodu, ktorým si páni v tmavých odevoch pripomenuli 17. november a protestovali proti vláde.

Vo všeobecnosti si ľudia myslia, že problém nafukujú politici spolu s médiami a Maďari a Slováci nemajú medzi sebou žiadny problém. Áno, ale...

Problémová rodina Kto je potom rečníkom, členom alebo sympatizantom týchto hnutí? Mareš si myslí, že ide o mladú generáciu, ktorá je prepletená s chuligánmi, prípadne aj inými podobnými skupinami a staršou generáciou, ktorá je trochu odlišná na oboch stranách. Na Slovensku ide o ľudí, ktorí dlhodobo bojovali za osamostatnenie Slovenska a po roku 1993 stratili zmysel existencie. Slovensko je naše. Ako ďalej?

Ich hlavným cieľom je uchovať si slovenské národovectvo a svoj hnev smerujú na vďačný objekt v podaní Maďarska. U našich južných susedov je situácia kritickejšia,

v rôznych sociálnych skupinách prevláda sklamanie. Najväčšie a najhmatateľnejšie je sklamanie z histórie, kde v Trianonskej dohode prišlo Maďarsko o veľké územie v prospech Slovenska. Veľký problém pramení priamo aj z rodiny a výchovy. Tu sa rodia pocity prehry a krivdy, ktoré sa prenášajú z generácie na generáciu, keďže si väčšina mladých ľudí aktívnych v Garde, Veľké Uhorsko ani Trianon z roku 1920 nepamätá. Práve vyhranené názory svojich rodičov zabalia deti do extrémistických filozofií a stanú sa pochodujúcimi bojovníkmi za nacionalistické ciele.

Radikalizmus ako móda?

Politické zriadenie je vraj na vrchole, človek zatiaľ nevymyslel nič lepšie ako demokraciu. Extrémizmus sa však dostáva aj do bežného života. Experti sa boja, že to bude ešte horšie. „Tento trend je celoeurópsky a je spôsobený aj určitou benevolentnosťou v súčasnej politike, kde sa už „nacionalistické“ tendencie nevnímajú až tak tragicky,“ myslí si Mareš.

Hrozí, že sa tieto myšlienky dostanú aj do mládežníckych štruktúr a radikálne postoje začnú byť v móde. Byť nacionalistom či rasistom bude znamenať stáť si pevne za svojimi ideálmi. Päšťou na oko môže byť aj konflikt týchto veľmi odlišných názorov medzi mládežou. Je ťažké predstaviť si, že si antifašisticky naladený chalan podá ruku so **skinhedom**.

Diskusia niekedy nepomáha. Otvorená debata je väčšinou všeliek. Nie však v boji proti extrémizmu. Tu sa časté omieľanie môže premeniť na neplatenú propagandu a vyvolať záujem. Podľa Mareša by sa mala spoločnosť pozrieť priamo na tabu, ktoré rasizmus a nacionalizmus vytvárajú. Treba neustále zdôrazňovať to, že Rómovia, Maďari i slovenskí fanúšikovia na druhej strane štadióna sú ľudia. Až kým sa to spoločnosť nenaučí.

Slovenská pospolitosť

- * Štatút: žiadny, rozpuštené občianske združenie
- * Počet členov: podľa odhadov okolo 100
- * Cieľ: biele a slovenské Slovensko, hrdé na Tisa
- * Napádajú: maďarskú menšinu, Židov a Rómov
- * Uniformy: pripomínajú Hlinkovu gardu
- * Vodca: Ivan Sýkora

Maďarská garda

- * Štatút: občianske združenie
- * Počet členov: okolo 700
- * Cieľ: obnovenie Veľkého Uhorska, národobrana

* Napádajú: Slovákov,
Židov a Rómov
* Uniformy:
z horthyovského
Maďarska (2. svetová vojna)
* Vystupovanie: prísahy
v Budapešti, pochody
* Vodca: Gábor Vona

Zdroj: Plus jeden deň

Dátum vydania: 16.12.2008

Rubrika / relácia: Zahraničie

Strana / správa 27

Autor: (ho)

Sedem skínov, 19 vrážd

MOSKOVSKEJ súd odsúdil siedmich miestnych skinheadov za spáchanie až devätnástich vrážd. Dvaja vodcovia tlupy **skinheadov** sú zároveň zodpovední aj za dvanásť pokusov o vraždu. Obaja dostali po desať rokov za mrežami, pretože v čase spáchania týchto zločinov boli ešte mladiství. Ďalší člen skupiny si odpyká dvadsať rokov. Prokuratúra podľa agentúry AP potvrdila, že skinheadi si niektoré zo svojich útokov nakrúcali.

Zdroj: SME

Dátum vydania: 27.1.2009

Rubrika / relácia: Spravodajstvo

Strana / správa 04

Autor: Monika Tódová

Napadnutí počuli len nadávky

Súd otvoril po troch rokoch prípad vraždy Daniela Tupého. Obžalovaní sa cítia nevinní

Údajní útočníci tvrdia, že boli niekde inde, a nie na mieste činu. Nikto z napadnutých študentov im nevidel do tváre. Hlavné dôkazy zatiaľ obžaloba neukázala.

BRATISLAVA. Bol to rýchly útok odzadu. Tak včera okresnému súdu v Bratislave opisovali študenti napadnutie zo štvrtého novembra 2005 na Tyršovom nábreží.

Jeden z nich Daniel Tupý ho neprežil. Na pojednávaní sedia jeho rodičia. Jeho mama dodnes zaspáva len s pomocou liekov, rovnako aj brat.

Z vraždy je obžalovaný Richard Hrotko, v každej ruke mal vraj jeden nôž. Na útoku sa podľa prokuratúry podieľali aj Dávid Vyskočil, Ján Sedlák, Michal Blažíček a Róbert Janeček. Prvých dvoch na súd predviedli v putách z väzby, zvyšných stíhajú na slobode. Všetci sa cítia nevinní a tvrdia, že boli v tom čase niekde inde.

Včera ich všetkých vypočuli, dostávali len jednoduché otázky. Či sa poznali s obžalovanými, aké telefónne číslo v tom čase používali alebo či boli **skíni**. Všetko je zmanipulované

„Bol som obvinený na základe výpovede jedného utajovaného svedka,“ protestoval Hrotko. Sedláka vraj v tom čase ani nepoznal. Na poznámku, že mal bodnúť nožom jeho brata, povedal, že bol z toho síce obvinený, ale neurobil to. Otázku prokurátorky, či patril ku skupine, ktorá sa zaoberala vymáhaním pohľadávok, súd nepripustil.

„Je to vykonštruovaný skutok, políciou, prokuratúrou, všetkými,“ tvrdil Sedlák.

Podobne hovoril aj Janeček. Na chodbe súdu si vždy hlboko do tváre stiahol čapicu a zdvihol golier na kabáte.

Spochybňoval svedka Lipnického, ktorý vraj vypovedal o jeho účasti na skutku len preto, že ho zmanipulovala polícia a prepustila ho za to z väzby. Na poznámku prokurátorky, že jeho výpoveď bola dosť podrobná, povedal, že tak ho inštruovali policajti. Človek vo väzbe povie podľa Janečka hocičo, len aby sa z nej dostal.

„Je to veľmi smutné, že sa to dostalo až sem len preto, že policajti majú niečo nedoriešené,“ tvrdil Janeček.

Výpovede troch svedkov sú zrejme najdôležitejším dôkazom obžaloby. Dvaja z nich sú utajení. Skutok opisujú podrobne, rovnako aj páchatel'ov. Z charakteru ich výpovede vyplýva, že pri útoku boli osobne. Ich prepis zverejnili blízki obžalovaným na internete. Súd svedkov vypočuje v najbližších dňoch. Obhajoba upozorňuje na rozpory.

Bola tma, nič nevideli

Po obžalovaných vypovedali napadnutí študenti. Útok opisujú ako veľmi rýchly a odzadu. Netrval vraj ani minútu. Útočníkov dobre nevideli a nikto z nich ani jedného neidentifikoval. Snažili sa všetci ujsť a zavolať pomoc. Jediné, čo počuli, boli nadávky. „Ty poj... antifa, my sme skinhedi“ alebo sa útočníci pýtali „Komu tu drbe“. Na jedného zakričali aj hajzel'.

Útočili hlavne na hlavu, viacerí mali zlomené nosy, pomliaždeniny, tržné rany.

Prokurátorka sa ich pýtala, či si všimli nejaké iné osoby alebo aká bola viditeľnosť.

Hovorili, že bola tma.

Vypovedali aj rodičia Daniela Tupého. Prokurátorka sa im ospravedlnila za otázku, či ich syn bral drogy alebo fajčil marihuanu. Rodičia to popreli. Daniel bol podľa nich bezkonfliktný inteligentný chlapec, ktorý nepatril k žiadnej skupine, iba hudobnej, v ktorej hrával.

Otec žiada odškodné 200-tisíc eur (vyššie 6 miliónov korún).

Výpovede

Obžalovaní odpovedali, kde boli v čase vraždy.

Tá sa stala krátko pred pol jedenástou večer 4. novembra 2005.

Richard Hrotko

obžalovaný z vraždy

Neviem, čo som vtedy robil, kde som bol, ale určite viem, kde som sa nenachádzal.

Dávid Vyskočil

obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví

Bol som v podniku Boston. Pamätám si to, lebo ráno prišla kriminálka a pýtali sa ma, kde som bol večer.

Ján Sedlák

obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví

Vôbec som sa nenachádzal na Tyršovom nábreží. Bol som v práci. Po jedenástej som nastúpil do Taxi služby, dovtedy som mohol byť v STV. Rozvážal som hostí do Správy a komentáre. Michal Blažíček

obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví

Bol som doma a potom som išiel autom do Incheby, kde som bol asi do druhej a išiel som domov.

Róbert Janeček

obžalovaný z výtržníctva a pokusu o ublíženie na zdraví

Mal som v tom čase tehotnú priateľku, bol som pravdepodobne doma.

Foto popis| Richarda Hrotka (vpredu) a Dávida Vyskočila predviedli z cely.

Foto autor| FOTOSME– VLADIMÍR ŠIMÍČEK

Foto popis| Róbert Janeček (vpravo) sa snažil maskovať čapicou.

Foto autor| FOTOSME– VLADIMÍR ŠIMÍČEK

O autorovi| Monika Tódová ©SME

Zdroj: Nový čas

Dátum vydania: 10.2.2009

Rubrika / relácia: prominenti

Strana / správa 38

Autor: (red)

Hajlovala na verejnosti!

Lucie Bílá (42)

PRAHA – Český denník Aha! zverejnil šokujúcu fotografiu, na ktorej Lucie Bílá (42) hajluje. „Áno, na fotke som skutočne ja,“ nechotne priznala Česká slávica s tým, že fotografia má komplikovanejšiu históriu...

Fotografia vyzerá, že má aspoň desať rokov. Vedľa Lucky Bílej stojí v rovnakej póze aj vtedy idol hnutia **skinhed** Daniel Landa (40). Čo viedlo Luciu, aby si pozdravom pohlavárov tzv. Tretej ríše uctila Hitlera? „Dúfam, že si robíte žarty. Som v brandži dvadsať rokov, za ten čas ma poznáte. Mám jasné politické myslenie a sociálne cítenie,“ začala zostra Bílá.

Potom vysvetlila: „Ide o divadelnú skúšku s Danielom Landom. V sa hrá o všetkom, aj o takýchto zverstvách,“ potvrdila Lucia, ale nechcela povedať, o akú hru išlo. „Nie je to dôležité, pretože na javisko sa nič podobné nedostalo,“ za Akoby sa preukázalo, že fotografi a nevznikla pri divadelnej skúške, spevákom nič nehrozí. Trestný čin by už bol premlčaný.

Foto popis| Lucie Bílá na fotografii hajluje s Danielom Landom.

Foto autor| foto aha!

Zdroj: Plus jeden deň

Dátum vydania: 26.2.2009

Rubrika / relácia: Slovensko

Strana / správa 08

Autor: (TASR)

Žiaka obvinili

TRENČÍN – Polícia v Trenčíne obvinila z prečinu podpory a propagácie fašizmu žiaka (14) základnej školy z Nosíc. Obvinený si vytvoril na internetovej stránke svoj nick, kde sa okrem iného označil za prívrženca hnutia **skinhed** a white power. Žiaka stíhajú na slobode. Hrozí mu väzenie 6 mesiacov až 3 roky.

Zdroj: Pravda

Dátum vydania: 27.2.2009

Rubrika / relácia: Správy - región

Strana / správa 48

Autor: (SITA)

Nitra zakázala pochod holých lebiek

Mesto Nitra zakázalo ohlásený Pochod proti kapitalizmu a globalizácii, za sociálne istoty. Dôvodom je podľa polície blízkosť zvolávateľa pochodu k hnutiu **skinhed**. Zvolávateľom pochodu, ktorý mal byť 25. apríla, je Michal Varga z Nitry a jeho zástupcom Ľuboš Bielik z Topoľčianok.

Zdroj: Nový čas
Dátum vydania: 27.2.2009
Rubrika / relácia: Slovensko
Strana / správa 19
Autor: SITA

Zakázali pochod

NITRA -Mesto zakázalo ohlásený Pochod proti kapitalizmu a globalizácii. Podľa polície zvolávateľ pochodu a jeho zástupca inklinujú k hnutiu skinhed.

Zdroj: Noviny stredného Považia
Dátum vydania: 3.3.2009
Rubrika / relácia: Spravodajstvo
Strana / správa 02
Autor: (R)

Z extrémizmu obvinili štrnásťročného žiaka

Polícia vyšetruje prípad extrémizmu, ktorý spáchal štrnásťročný žiak základnej školy z Nosíc. Voči mladíkovi už bolo vznesené obvinenie.

NOSICE. Od 24. februára čelí obvineniu z prečinu podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlčeniu základných práv a slobôd 14-ročný žiak základnej školy. Mladík vytvoril na verejne prístupnej internetovej stránke svoj nick. V jeho popise opakovane napísal číselné vyjadrenie 14/88. Na stránke vyobrazil označenie dvojitej sugurnie ako označenie vojenskej jednotky SS. Ďalej hákový kríž v kruhu, pričom prezentoval vierovyznanie, v ktorom verí len v slobodu bieleho národa a seba označil za prívrženca hnutia **Skinhead** a White Power. „Obvinený je stíhaný na slobode. Hrozí mu trest odňatia slobody na šesť mesiacov až tri roky. Trestné sadzby odňatia slobody sa u mladistvých znižujú na polovicu,“ vysvetlila výšku trestu, ktorý môže žiak v prípade odsúdenia dostať, krajská policajná hovorkyňa Katarína Hlaváčová. Dodala, že polícia pri potláčaní prejavov extrémizmu potrebuje i pomoc verejnosti. „Akékoľvek poznatky o aktivitách extrémistov môžu občania oznámiť aj anonymne na policajné číslo 158.“

Zdroj: Gemerský denník KORZÁR

Dátum vydania: 19.3.2009

Rubrika / relácia: Región

Strana / správa 03

Autor: (kar)

Podnecoval k rasovej nenávisti

KROMPACHY. Policajti pátrajú po neznámom páchatel'ovi, ktorý v Krompachoch podnecoval k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti. Na múr krompašskej základnej školy na Maurerovej ulici niekto sprejom napísal - Cigani do plinu neo nacisti. Hmotná škoda je vyčíslená na 248 eur. Vyšetrovateľ už začal trestné stíhanie, trestná sadzba za tento čin je tri roky odňatia slobody.

Príloha č. 9: Monitoring slovenských televízií

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 28.10.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 06

Chceli spáchať atentát na Obamu

Martina ŠIMKOVIČOVÁ, moderátorka

Americká polícia zmarila pokus o atentát na senátora Baracka Obamu. Vraždu dôkladne plánovali dvaja americkí **skinheadi**. Okrem demokratického prezidentského kandidáta malo prísť o život ďalších osemdesiatosem Afroameričanov.

Jakub LACA, redaktor

Dvadsaťročný Daniel a o dva roky mladší Paul. Týchto dvoch rasistov už zadržala polícia. Pri zatýkaní im zhabala aj pušku, brokovnicu a tri pištole. Obvinení sú zo spiknutia a ohrozovania prezidentského kandidáta.

Mike SCHLESSLMAN, otec zadržaného

Vôbec netuším prečo to môj syn chcel urobiť.

Lacey, bývalá spolužiačka

Vždy sa usmieval a nikdy by mi nenapadlo, že má v hlave takýto plán.

Jakub LACA, redaktor

Extrémisti komunikovali cez internet, vďaka čomu ich polícia vypátrala. Detailne písali ako ukradnú zbrane a v bielych oblekoch s klobúkmi na hlavách budú z auta strieľať na Obamu. Počítali s tým, že pri útoku zahynú. Osemdesiatosem obetí si vybrali preto, lebo dve osmičky znamenajú H ako ôsme písmeno abecedy. Za ním sa skrýva nacistický pozdrav Heil Hitler. Pozajtra čaká mužov súd.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 28.10.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 09

Prekazili atentát na Obamu

Lucia BARMOŠOVÁ, moderátorka

Nebyť amerických vládných agentov, Barack Obama sa prezidentských volieb asi nedožije. Atentát pripravovali neonacisti. Okrem neho chceli zavraždiť aj osemdesiatosem študentov. Niektorým z nich plánovali verejne odseknúť hlavy.
Marcela GATCIOVÁ, redaktorka

Polícia v štáte Tennessee zatkla osemnásť a dvadsaťročného muža. Obaja sa chystali prepadnúť strednú školu so študentmi prevažne tmavej pleti. Zabíjanie malo vyvrcholiť atentátom na Baracka Obamu. Chceli sa obliecť do bieleho a prezidentského kandidáta zastreliť pri jazde autom.
Troy KLYCE, šerif okresu Crockett

Každý, kto sa zapojil do tejto akcie, odviezol skvelú prácu. Mali sme aj štipku šťastia. Predstava, čo sa mohlo stať, je strašná.
Marcela GATCIOVÁ, redaktorka

S páchatelmi agenti zadržali aj strelné zbrane. Ďalšími sa zločinci plánovali vyzbrojiť prepadom obchodu s muníciou.
Lacey DODDSOVÁ, bývalá spolužiačka D. Cowarta

Bol to usmievavý chlapec, nikdy by mi nenapadlo, čo mu behá hlavou.
Marcela GATCIOVÁ, redaktorka

Medzi Barackom Obamom a jeho politickým rivalom Johnom McCainom sa rozhodne už o týždeň. Podľa aktuálnych prieskumov má však Obama jemný náskok. Marcela Gaticiová, televízia Joj.

Zdroj: STV1

Dátum vydania: 28.10.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Správy STV

Strana / správa 06

USA: Týždeň do volieb

Natália ŽEMBOVÁ, moderátorka

V Spojených štátoch vrcholí prezidentská kampaň. Do rozhodujúceho súboja medzi Barackom Obamom a Johnom McCainom zostáva už len týždeň. Rozruch vyvolal plánovaný atentát dvoch neonacistov na demokrata Baracka Obamu. Polícia ich vystopovala a zatkla.

Radovan KONDRLÍK, redaktor

Zo zverejnených súdnych spisov vyplýva, že dvaja mladí Američania zo štátu

Tennessee chceli okrem senátora Baracka Obamu zabiť ďalších takmer deväťdesiat ľudí. Niektorým z nich plánovali odťať hlavu. Mladíci sympatizujú s hnutím **skinheads** obyvateľ amerického štátu Tennessee

Je to neuveriteľné. Veď sú bieli, ktorí volia Obamu. A máte čiernych, ktorí sú za McCaina.

Radovan KONDRLÍK, redaktor

Prezidentskí kandidáti presunuli pozornosť na štát Pennsylvania. Záver kampaní preto médiá označili za poslednú veľkú bitku o voličov. Na mítingoch si súperii rozdávali tradičné predvolebné údery.

John McCAIN, kandidát na prezidenta Spojených štátov amerických za Republikánsku stranu

Senátor Obama chce potrestať úspešných. Ja chcem, aby každý dosiahol úspech. Chce iba rozdeľovať, ja chcem vytvárať. Budem bojovať za bezpečnú Ameriku, stabilnú ekonomiku, proti korupcii.

Barack OBAMA, kandidát na prezidenta Spojených štátov amerických za Demokratickú stranu

Už iba týždeň, priatelia, aby sa skončila dlhoročná politika Georgea Busha. Doviedol našu ekonomiku na okraj priepasti. McCain chce teraz šliapnuť na plyn a doraziť ju.

Radovan KONDRLÍK, redaktor

Podľa prieskumov sa náskok Baracka Obamu pred Johnom McCainom pohybuje približne od jedného až po trinásť percent. Niektorí analytici sa preto domnievajú, že ich skutočnú silu je ťažké odhadnúť. Radovan Kondrlík, Slovenská televízia.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 28.10.2008

Rubrika / relácia: 18:40 Hlavné správy

Strana / správa 17

Kontroverzný Graf povedie rakúsku snemovňu

redaktor

Do vedenie Dolnej snemovne rakúskeho parlamentu zvolili kontroverzného zástupcu Strany slobodných Martina Grafa, ktorý je údajne napojený na neonacistov. Proti jeho zvoleniu boli viacerí poslanci. Tretia najsilnejšia strana v Rakúsku však na jeho nominácii trvala.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 4.11.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 12

Moskvou pochodovali neonacisti

Jaroslav ZÁPALA, moderátor

Moskovská polícia zadržala viac ako štyri stovky neonacistov, ktorí sa pokúsili v centre mesta usporiadať nepovolený pochod proti prisťahovalcom. Tí údajne berú Rusom prácu.
redaktor

K hnutiu **Skinheads** a iným radikálnym organizáciám sa v Rusku hlási okolo sedemdesiat tisíc mladých ľudí. Mnohé ľudsko-právne organizácie varujú, že rastúca xenofóbia sa začína prejavovať aj nárastom vražd s rasovým pozadím. Len počas tohto roka zahynulo v Rusku pri takýchto útokoch stotrinásť ľudí a tri stovky sa zranilo.

Zdroj: STV2

Dátum vydania: 10.11.2008

Rubrika / relácia: 21:30 Správy a komentáre

Strana / správa 01

Volanie po dialógu

Maroš STANO, moderátor

Slovensko-maďarské napätie graduje. Členovia a priaznivci maďarskej extrémistickej pravicovej strany Jobbik čiastočne zablokovali päť hraničných priechodov medzi Slovenskom a Maďarskom. Stalo sa tak po víkendovej demonštrácii v Budapešti a pochode maďarských **neonacistov** v Kráľovskom Chmľci. Dôvodom bol protest proti zásahu slovenskej polície pri futbalovom zápase v Dunajskej Strede.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 14.11.2008

Ministerstvo vnútra rozpustilo Slovenskú pospolitosť

Jozef DÚBRAVSKÝ, moderátor

Ministerstvo vnútra rozpustilo Slovenskú pospolitosť. Po tom, ako ju v roku 2006 zakázali ako politickú stranu, končí aj ako občianske združenie.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Rezort vnútra o rozpustení Slovenskej pospolitosti rozhodol ešte v stredu. Podľa ministerstva je pôsobenie organizácie protiústavné nezákonné.

Silvia MIHÁLIKOVÁ, tlačový odbor ministerstva vnútra

Občianske združenie organizovaním pochodov a šírením informácií prostredníctvom svojej internetovej stránky roznečuje nenávisť a neznášanlivosť z národnostných, rasových, náboženských, či politických dôvodov.

Silvia GLENDOVÁ, hovorkyňa predsedu vlády SR

Vláda Slovenskej republiky nebude ani minimálne tolerovať neofašistické a **neonacistické** združenia. Rovnako nekompromisne však zasiahne aj proti všetkým cudzincom, ktorí prídu na Slovensko šíriť takéto ideológie.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Aj keď organizácia je na ministerstve vnútra registrovaná od roku 1995, rozhodnutie o jej rozpustení padlo v čase napätých slovensko-maďarských vzťahov a tiež pred stretnutím premiérov oboch krajín.

Ján BARÁNEK, politický analytik, Polis Slovakia

Premiér Fico bude mať ďalší tromf v rukách pri stretnutí s premiérom Gyurcsányom.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Premiér Fico tým podľa politológa vyslal signál aby podobne postupovala aj maďarská strana.

Ján BARÁNEK, politický analytik, Polis Slovakia

Je to isté plus pre Slovensko pri argumentácii, aj v priestore Európskej únie, že sme ochotní sa vypořadať s nejakými prvkami extrémizmu.

Silvia GLENDOVÁ, hovorkyňa predsedu vlády SR

Princíp nulovej tolerancie voči takýmto extrémistom by sa mal uplatniť vo všetkých členských krajinách Európskej únie.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Kontaktovali sme aj zástupcov Slovenskej pospolitosti. Tí však odmietli reagovať. K celej záležitosti sa chcú vyjadriť až v pondelok, keď dostanú oficiálne rozhodnutie.

Zdroj: STV1

Dátum vydania: 16.11.2008

Rubrika / relácia: 11:55 O päť minút dvanásť

Strana / správa 01

Riešenie slovensko-maďarských vzťahov

redaktor

...

Maroš STANO, moderátor

Rozmeňme na drobné aj to, čo povedal pán Gyurcsány, s čím prišiel na rokovanie s vami, pán premiér. Ale posuňme sa teda k tým konkrétnostiam a takým hmatateľným výsledkom bola tá deklarácia oboch premiérov k boju proti extrémizmu a radikálom. My sme ale boli svedkami počas uplynulého týždňa protislovenských demonštrácií, pálenia slovenskej vlajky, pochodu **neonacistov** v dobových uniformách na slovenskom území. Maďarská strana sa už pokúsila o zmenu zákonov na potlačenie extrémizmu, ale pre širšiu slobodu slova ju maďarský Ústavný súd tie zákony teda zamietol. Vy ste spokojný s prísľubom Ferenca Gyurcsány, že ako bude túto situáciu riešiť a je reálne to, čo prisľúbil, aby mohol aj uskutočniť?

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 16.11.2008

Rubrika / relácia: 13:00 Na telo

Strana / správa 01

Slovensko-maďarské vzťahy

Zlatica PUŠKÁROVÁ, moderátorka

Pani Beňová, poďme rovno hodnotiť to včerajšie stretnutie premiérov Slovenska a Maďarska. Oni prijali aj spoločné vyhlásenie, v ktorom odsudzujú extrémizmus. Na strene druhej adresovali si aj také viaceré poznámky, pomerne ostré. Tak uvoľnilo podľa vás toto stretnutie to slovensko-maďarské napätie, alebo nie?

Monika FLAŠÍKOVÁ-BEŇOVÁ, poslankyňa Európskeho parlamentu /Smer-SD/

No, v prvom rade by som chcela povedať, že bol najvyšší čas, aby na takéto stretnutie nabral politickú odvalu maďarský premiér Ferenc Gyurcsány, pretože skutočne to pozvanie zo strany slovenského premiéra je tu dlhodobo. A ja aj naposledy práve, keď som vystupovala v k maďarsko-slovenským vzťahom v Európskom parlamente, tak som zdôraznila, že na diskusiu musia byť minimálne dvaja. Ponuka od slovenskej strany tu teda bola. A to včerajšie stretnutie pravdepodobne a jeho výsledky boli v kontexte tých posledných týždňov a tých posledných udalostí, ktoré prebiehajú v oblasti maďarsko-slovenských vzťahov, ale keď...

Zlatica PUŠKÁROVÁ, moderátorka

A ste spokojná aj s tým výsledkom, ktorý v podstate je viac-menej konkrétny len v tej podobe toho písomného odsúdenia extrémizmu?

Monika FLAŠÍKOVÁ-BEŇOVÁ, poslankyňa Európskeho parlamentu /Smer-SD/

Viete, otázka spokojnosti je vždy taká sporná, pretože samozrejme na jednej strane môžeme byť spokojní tým, že sa premiéri stretli, na druhej strane musím povedať, že niektoré vyhlásenia, aj na včerajšej tlačovej konferencii pána Gurcsány ma trochu prekvapili. Čakala som, že...

Zlatica PUŠKÁROVÁ, moderátorka

Ktoré napríklad?

Monika FLAŠÍKOVÁ-BEŇOVÁ, poslankyňa Európskeho parlamentu /Smer-SD/

Čakala som napríklad, že oveľa ostrejšie odsúdi práve extrémizmus zo strany niektorých maďarských skupín a maďarských organizácií a že sa na vec pozrie viac racionálnejšie, ako sa pozeral.

...

Daniel LIPŠIČ, podpredseda Kresťanskodemokratického hnutia

Dúfam. Podľa mňa proste Slováci sú slušnejší ako Ján Slot. Tak to poviem. Ani nikomu by sa nepáčilo, ani z nás, keby predseda v Maďarsku, nejakej parlamentnej strany, povedal o Svätoplukovi, že je šašo na koni, že? To sa proste nerobí. Čiže preto si myslím, že by politici mali zvažovať svoje vyjadrenia, aby neboli urážlivé vulgárne, pretože tie len radikalizujú práve týchto rôznych extrémistov a tí potom ohrozujú slušných ľudí. Lebo v koho prospech je dnešná situácia? V prospech slušných ľudí, alebo z nej majú radosť extrémisti, **neonacisti**?

Zlatica PUŠKÁROVÁ, moderátorka

Nad tým sa nemusíme samozrejme zamýšľať, to je jasné, ale pani Beňová, predsa len tá otázka ešte znie. Pán Gyurcsány včera povedal, že slovenská vláda nielen flirtuje s nacionalizmom, ale s s ním dokonca aj zaslúbila. Čiže on nespochyboval, alebo nekritizoval len tie vulgarizmy Jána Slotu, ale SNS ako celok. Ja viem, že vy máte pomerne ostré vzťahy aj s Jánom Slotom, myslím vy konkrétne. Dá sa vôbec garantovať, ako to urobil Robert Fico, že Ján Slot nebude mať takéto poznámky?
Monika FLAŠÍKOVÁ-BEŇOVÁ, poslankyňa Európskeho parlamentu /Smer-SD/

Myslím si, že práve preto, že som sa nikdy netajila, ani neschovávala so svojimi názormi na vyjadrenia Jána Slotu, máme absolútne čisté svedomie dnes povedať, že vláda Slovenskej republiky ako celok nikdy neprijala žiadne opatrenie, ktoré by malo, alebo mohlo nejakým spôsobom zhoršiť maďarsko-slovenské vzťahy. Ak sme tu hovorili aj o tých vlastivedných učebniciach, predsa podpredseda vlády pán Čaplovič a nakoniec aj na tom včerajšom stretnutí pán premiér Fico veľmi jednoznačne povedali, že ak teda toto je tým kameňom úrazu v slovensko-maďarských vzťahoch, je to absolútne jednoducho odstrániteľná vec. Ale toto nemôže byť kameňom úrazu v maďarsko-slovenských vzťahoch.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 17.11.2008

Rubrika / relácia: 18:40 Hlavné správy

Strana / správa 02

Pochod krajnej pravice v Bratislave

Jozef DÚBRAVSKÝ, moderátor

V deň boja za slobodu a demokraciu sa v Bratislave konal aj takzvaný Pochod za slobodu. Oznamil ho jeden z kandidátov Slovenskej ľudovej strany Rastislav Šlosár. Napriek tomu, že sa organizátori dištancovali od extrémistického charakteru podujatia, zúčastnilo sa ňom mnoho prívržencov zrušenej Slovenskej pospolitosti.
Anna VOJTEKOVÁ, redaktorka

Slobodu si nedáme a november bol podvod. S takýmito pokrikmi sa do ulíc Bratislavy vybralo okolo tristo účastníkov pochodu za slobodu. Podujatie sa však zmenilo na propagáciu združenie Slovenská pospolitosť, ktorú sa ministerstva vnútro rozhodlo pred niekoľkými dňami zrušiť.
účastník podujatia

Zatvárajte nás do väzenia. Špiňte naše mená, naše myslenie aj tak nezmeníte.
Kamaráti, na stráž!
Juraj KISS, Ľudia proti násiliu

Na tomto podujatí odznali pokriky ako Na stráž! Polícia nezakročila, ani mestská, ani štátna. Osobne som ich na to upozornil.
Anna VOJTEKOVÁ, redaktorka

Podujatie bolo riadne oznámené. Mesto tvrdí, že rozpustiť by ho mohlo iba vtedy, ak by došlo k hanobeniu rasy, národa či pohlavia.
Karol PENCZA, MČ Staré Mesto Bratislava

Porušenie verejného poriadku nebolo a ani rečníci sa neodchyľujú od účelu zhromaždenia, pre ktoré bolo zvolané.

Anna VOJTEKOVÁ, redaktorka

Na zoskupenie dohliadalo okolo šesťdesiat policajtov a voči účastníkom pochodu nemali najskôr dôvod zasahovať. Z Námestia slobody odvedli len niektorých príslušníkov organizácie Anfifa.

Juraj KISS, Ľudia proti násiliu

Bol to jeden chlapec, ktorý sa ich snažil upozorniť na to, že tu sú prejavy fašizmu. Pavel BRATH, riaditeľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru SR v Bratislave

Rušili pokojný priebeh zhromaždenia.

Anna VOJTEKOVÁ, redaktorka

Aj keď organizátori sa dištancovali od toho, že by toto podujatie malo byť **neonacistické** alebo extrémistické, nakoniec tu zazneli aj rasistické heslá a musela zakročiť polícia.

Stanislav JANKOVIČ, viceprezident Policajného zboru SR

Vstúpil jeden z rečníkov, ktorý začal propagovať myšlienky, ktoré sú vlastne porušením nášho zákona, preto tento občan bol zadržaný a predvedený.

Anna VOJTEKOVÁ, redaktorka

Aj keď polícia zhromaždenie nerozohnala, sami organizátori ho predčasne rozpustili.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 18.11.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 11

Vojna v Litvínove

Adriana KMOTRÍKOVÁ, moderátorka

Včerajšie protestné zhromaždenie slovenských radikálov sa teda zaobišlo bez hrubého násilia. V českom Litvínove však vypukla pouličná vojna. Ozbrojení demonštranti z radov Dělnické strany sa pokúsili obklúčiť rómske sídlisko Janov. Extrémistov pritom podporili obyvatelia mesta.

Rastislav STRIŠKO, redaktor

Výbuchy delobuchov, zápalné fľaše s benzínom, drevené palice, nože, reťaze,

pištole, boxery a iné predmety, určené na pouličnú bitku. To všetko spolu s obrannými štítmami mali prívrženci Dělnické strany v rukách, keď sa pokúšali ako polovojskové jednotky obsadiť litvínovské sídlisko Janov. Konkrétne časť obývajúcú miestnymi Rómami. Pre zneužívanie sociálneho systému chceli radikáli takto silou demonštrovať svoj názor na Rómov. Údajne silou preto, lebo tamojšia vláda problém rómskej menšiny vraj reálne vôbec nerieši.

extrémista

Čierni dostávajú príspevky, na ktoré im prispievame my.
Jan KUBÁČEK, politológ

Tie radikálne strany ťažia z toho, že vlastne niektoré témy sa stali tabu.
Rastislav STRIŠKO, redaktor

Bojové spôsoby pouličných zločineckých gangov, ktoré si včera evidentne osvojili českí radikáli, môže pokojne inšpirovať radikálov aj v iných krajinách. Slovenská polícia podobnej pouličnej vojne zatiaľ čeliť nemusela. Samotní jej predstavitelia však pripúšťajú, že nedokážu odhadnúť, kedy sa extrémistické i keď ohlásené podujatie môže zmeniť na takýto prejav hrubej nenávisti voči menšine.

Stanislav JANKOVIČ, viceprezident Policajného zboru SR

Ja vám to nemôžem zaručiť, pretože to nie je záležitosť, ktorú môže zaručiť polícia, ale v každom prípade robíme vždy také opatrenia, aby sa takejto situácii predišlo.
Rastislav STRIŠKO, redaktor

To, že na svoje aj ohlásené a povolené zhromaždenia prívrženci extrémizmu chodievajú veľmi často ozbrojení, polícia nepodceňuje. Po včerajšku sa ale nielen česká verejnosť obáva toho, že besnenie radikálnych skupín sa bude len a len stupňovať.

zasahujúci policajt

Sme bojovali nielen so skupinami **neonacistov**, ale tiež s miestnym obyvateľstvom, ktorí im poskytovali nemalú podporu.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 18.11.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 09

Návrh na úpravu zamietli

redaktor

So zástupcami ministerstva spravodlivosti sa dnes stretli právnici z mimovládnych

organizácií. Nepodarilo sa im však dosiahnuť, aby zákon o extrémizme nebol prerokovaný na vláde. Podľa ich názoru je zlý a nekonceptný a nerieši problematiku s rastúcim **neonacizmom** na Slovensku.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 18.11.2008

Rubrika / relácia: 18:40 Hlavné správy

Strana / správa 19

ČR: Experti varujú pred vzrastajúcim neonacizmom

redaktor

Podľa českých expertov akcie **neonacistov** podobnej tej v Litvínove budú nielen pokračovať, ale sa aj vyostrovať. V pondelok sa v Litvínove stretlo približne šesťsto radikálov. Pri pouličných bojoch bolo zranených šesťnásť osôb. Polícia už obvinila dvanásť ľudí z výtržníctva.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 19.11.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 04

Tvrďšie tresty pre extrémistov

Marianna ĎURIANOVÁ, moderátorka

Kabinet Roberta Fica pritvrďzuje boj proti extrémistom. Dokonca mení trestný zákon. Do väzenia by mal ísť po novom napríklad ten, kto zapáli štátnu vlajku cudzieho štátu. Občianski aktivisti ale tvrdia, že vláda túto snahu iba predstiera.

Ivan RUDOLF, redaktor

Len pár dní po schôdzke Fico - Gyurcsány vysielala vláda do Budapešti jasný signál. Tvrďšie postihy pre radikálov majú prispieť aj k lepším slovensko-maďarským vzťahom.

Robert FICO, predseda vlády SR /Smer-SD/

Všetkých takýchto polobláznov treba pozatvárať a vyšetrovať.

Ivan RUDOLF, redaktor

Novelu trestného zákona schválila vláda dva týždne po kontroverznom zásahu polície na futbale v Dunajskej Strede a incidente v Kráľovskom Chlmci, kde pochodovalo dvadsaťosem Maďarov v replikách fašistických uniforiem. Mimovládne organizácie považujú túto iniciatívu vlády za povrchnú.

Šarlota PUFFLEROVÁ, výkonná riaditeľka občianskeho združenia Občan a demokracia

Je teda takým riešením narýchlo a na efekt a nie je to riešenie zásadné a koncepčné.

Ivan RUDOLF, redaktor

Do väzenia by mal ísť po novom aj ten, kto prechováva extrémistický materiál alebo zneváži štátne symboly. Zmeny, ktoré majú tiež zaviesť vyššie tresty za propagáciu fašizmu či hanobenie rasy a národa, navrhuje ministerstvo spravodlivosti.

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

Je to jasná odpoveď v podobe červenej stopky pre popieračov holokaustu, nacistov, **neonacistov**, fašistov.

Ivan RUDOLF, redaktor

No a práve minister spravodlivosti sa prednedávnom nevyhol ostrej kritike za svoje výroky na parlamentnej pôde.

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

/TN 4.9.2008/

Pripomínate mi správanie niektorých nacistov, ktorí mali židovských predkov a dokázali sa podieľať na vraždení nevinných detí, žien, starcov v koncentračných táboroch len aby dokázali vernosť fašizmu.

Ivan RUDOLF, redaktor

Novelu ešte musia schváliť poslanci v parlamente. Ak sa tak stane, súdy budú môcť udeliť za extrémizmus tvrdšie tresty už od februára.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 19.11.2008

Rubrika / relácia: 19:55 Téma dňa

Strana / správa 01

Harabin a Pufflerová o zákone proti extrémizmu

Peter BIELIK, moderátor

Vláda pripravuje bič na extrémistov. Na výjazde v Komárne dnes jej členovia prijali novelu Trestného zákona, ktorá sprísňuje tresty za prejavy extrémizmu. Niektoré mimovládne organizácie však zmeny kritizujú. Tvrdia, že vláda boj s extrémizmom iba predstiera.

REPORTÁŽ

redaktor

Zásah polície na futbale v Dunajskej Strede, blokovanie hraníc, či pochod extrémistov Bratislavou sedemnásteho novembra. To boli pre rezort spravodlivosti dôvody, prečo sa rozhodol sprísniť tresty za prejavy rasizmu, propagáciu fašizmu, či za hanobenie rasy a národa.

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

Chceme dať jasnú stopku a červenú fašistom, neonacistom, radikálom a extrémistom.

redaktor

Po novom bude trestná nielen výroba, rozširovanie a predaj extrémistických materiálov, ale aj ich prechovávanie. Novela tiež definuje pojmy extrémistický motív i skupina. Vláda chce takisto chrániť aj štátne symboly iných krajín.

Robert FICO, predseda vlády SR, predseda strany Smer-SD

Aby sa nestalo, že niekto bude napríklad na území Slovenskej republiky hanobiť štátne symboly iného štátu.

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

Tak bude trestná sadzba až na tri roky.

redaktor

Niektoré mimovládne organizácie novelu ostro kritizujú. Podľa nich je návrh neodborný a pojem extrémizmus v ňom nie je riadne definovaný.

Šarlota PUFFLEROVÁ, výkonná riaditeľka občianskeho združenia Občan a demokracia

Musí sa robiť na tom koncepčne. A myslíme si, že teraz to koncepčne urobené nie je.

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

Toto sú také hlúposti, že je pod moju úroveň, aby som sa k nim vyjadroval.

Robert FICO, predseda vlády SR, predseda strany Smer-SD

Ak si niekto myslí, že ešte k tomu vie dať niečo iné navyše, bude vítaný.

redaktor

Exminister spravodlivosti tvrdí, že prijatie takejto novely Trestného zákona je zbytočné.

Daniel LIPŠIC, bývalý minister spravodlivosti SR, poslanec Národnej rady SR, podpredseda KDĽ

Ak niekto potrebuje zmeniť legislatívu, tak to sú Maďari, nie my na Slovensku.

redaktor

Sprísniť postihy za prejavy extrémizmu chcela vláda ešte začiatkom roka v takzvanej veľkej novele Trestného zákona. Rokovanie o nej je ale momentálne prerušené. Súčasný návrh by mal do platnosti vstúpiť prvého februára. Marián Kukelka a René Medzihradský, TA3.
KONIEC REPORTÁŽE

...

Peter BIELIK, moderátor

V štúdiu TA3 vítam Šarlotu Pufflerovú z občianskeho združenia Občan a demokracia, vítajte u nás.
Šarlota PUFFLEROVÁ, výkonná riaditeľka občianskeho združenia Občan a demokracia

Dobry večer.
Peter BIELIK, moderátor

Ako aj ministra spravodlivosti Štefana Harabina. Dobry večer, pán minister.
Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

Dobry večer divákovi TA3.
Peter BIELIK, moderátor

...

Peter BIELIK, moderátor

Ak dovoľíte, predsa len, ak sme si prečítali dnes ten návrh zákona, naozaj tam nie sú definované, pán minister, situácie, keď bieli ľudia alebo ľudia rovnakej rasy útočia na ľudí rovnakej rasy. Nie je to definované ako extrémizmus, väčšinou sa to končí priestupkami alebo teda definovaním tejto záležitosti ako priestupok. Bol tu spomenutý Daniel Tupý. Tam predpokladá sa, že boli Slováci, ktorí útočili na Slováka. Dá sa to ešte precíznejšie definovať v tejto novele? Budete ešte na tom pracovať alebo sa to ponechá v inej situácii?
Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

Teraz nehodnoťte toto, že ste povedali, že bieli útočia na bielych...
Peter BIELIK, moderátor

Áno.
Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

...dôjde k ublíženiu na zdraví...
Peter BIELIK, moderátor

Môže tam byť situácia napríklad, ako poznáme medzi **skinheadmi a pankermi**, keď

jedni majú povedzme tie dlhé dredy, vlasy, sú nejako upravení, majú ich povedzme nafarbené, proti nim stoja tie takzvané holé lebky bez krku. Sú to situácie, kde sa nedá presne povedať, že je tam povedzme rasový motív, ale je tam...

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

To je stíhateľné pre trestný čin ublíženia na zdraví, však a keď je tam rasistický motív...

Peter BIELIK, moderátor

Rasistický motív aj v takomto prípade?

Štefan HARABIN, minister spravodlivosti SR /nominant ĽS-HZDS/

No tak pokiaľ tam sprítomníme znaky extrémistickej skupiny, keď sprítomníme znaky extrémistického materiálu a keď sprítomníme znaky extrémistického motívu, prečo by to nebolo stíhateľné? Veď tak detailizovaná novela Trestného zákona, ako je táto, viete čo, pán redaktor? My tu ideme...

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 21.11.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 07

Extrémisti plánujú ďalšie pochody

Marianna ĎURIANOVÁ, moderátorka

Po nedávnom pochode **neonacistov** v Janove sa česká Dělnická strana vyhráža ďalšími demonštráciami v mestách so silnou rómskou komunitou. Česká vláda plánuje na budúci týždeň mimoriadne zasadnutie a minister vnútra chce Dělnickú stranu zakázať.

Jana ŽITŇANSKÁ, redaktorka

Už to potvrdila aj česká Bezpečnostná informačná služba. Strety radikálov, ako tomu bolo pred týždňov v Litvínove, sa budú opakovať a nielen v tomto meste.

Radek GRUNZA, zástupca litvínovských Rómov

Neoficiálna informácia je šiesteho decembra.

Tomáš VANDAS, predseda Dělnické strany

Ten dátum je zatiaľ veľmi predbežný.

Jana ŽITŇANSKÁ, redaktorka

Stratégia neonacistov robiť v problémových častiach krajiny poriadok, zjavne na verejnosť zapôsobila.

obyvatelka Litvínova

To predsa nikdy nebolo, že sem naťahali tolko Cigáňov.
Klára KALIBOVÁ, združenie Tolerance a občanská svoboda

Aby sa niečo zmenilo, do tej doby sme neboli svedkami takejto masívnej podpory obyčajných občanov.

Jana ŽITŇANSKÁ, redaktorka

Odborníci na extrémizmus varujú, akcia v Litvínove radikálom dodala odvalu a v budúcnosti by sa mohli zamerať aj na prísťahovalcov, či bezdomovcov. Topolánkova vláda sa však nemieni nečine prizerať.

Mirek TOPOLÁNEK, predseda vlády Českej republiky /ODS/

Táto vláda je priateľom tých najtvrdších možných legálnych postupov voči extrémizmu.

Jana ŽITŇANSKÁ, redaktorka

Hoci podľa správy tajnej služby päťtisícka českých extrémistov nie je schopná ohroziť demokraciu, netreba ich podceňovať.

Jan ŠUBRT, hovorca Bezpečnostnej informačnej služby českej republiky

Keby sa objavil nejaký charizmatiký vodca, ktorý by celú extrémistickú scénu zjednotil, tak by nastala úplne iná situácia.

Jan ŠUBRT, hovorca Bezpečnostnej informačnej služby

Podľa niektorých by sa v prípade ďalšej rastúcej popularity mohli prepracovať cez politickú stranu až do parlamentu.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 21.11.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 08

Súd s mladým fašistom

redaktor

Na šesť mesiacov podmienene dnes odsúdil Okresný súd v Banskej Bystrici dvadsaťšesťročného Ondreja z Kremnice. Je posledným z dvadsaťšesťčlennej skupiny **neonacistov**, ktorým súd vymeral trest. Mladík sa na jeseň roku 2006 zúčastnil na tajnej akcii v chate Salašky pri Tureckej. Alkoholom podgurážení prívrženci fašizmu tu hajlovali a na videu si nakrúcali vytetované hákové kríže na svojich telách.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 24.11.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 17

Malí židovskí neonacisti

redaktor

Osem mladých židovských tínedžerov odsúdili za **neonacistické** útoky. Mladíci vo veku od šesťnásť do deväťnásť rokov pôjdu za mreže za to, že bezdôvodne plánovali a realizovali útoky na bezdomovcov, ortodoxných Židov, homosexuálov a turistov. Vo väzení pobudnú od jedného do sedem rokov.

Zdroj: STV1

Dátum vydania: 4.12.2008

Rubrika / relácia: 19:30 Správy STV

Strana / správa 15

Rómovia: Zastavte extrémizmus

Jarmila HARGAŠOVÁ, moderátorka

Slovenskí Rómovia sa boja o svoje životy a znepokojuje ich situácia v okolitých krajinách. Dnes to vyhlásila rada mimovládnych organizácií rómskych komunít. Aktivisti chcú apelovať na európske inštitúcie, aby zastavili všetky formy extrémizmu. Jozef ŠIVÁK, redaktor

Len pred dvoma týždňami v Maďarsku brutálne zavraždili rómsky manželský pár. Do domu, v ktorom boli ich tri deti, niekto vhodil granát. Zvláštny vyšetrovací tím však rasistický útok vylúčil. sestra nebohého

Stále napádali môjho brata. Chceli ho vyvraždiť s celou rodinou. Jozef ŠIVÁK, redaktor

V Čechách ešte stále rezonuje pochod neonacistov na rómske sídlisko Janov v Litvínove. Jeho nerómski obyvatelia dokonca vyšli do ulíc podporiť extrémistov. /záznam youtube.com/
Jozef ŠIVÁK, redaktor

České statistiky z roku 2006 a 2007 však ukazujú pokles rasistických útokov.
Petr GRUBER, Prezídium Policajného zboru ČR

Vždy musí dôjsť najskôr k nejakému porušeniu zákona, len potom Polícia Českej republiky koná.

Jozef ŠIVÁK, redaktor

U nás sú tendencie podobné.

Andrea POLAČIKOVÁ, hovorkyňa Prezídia Policajného zboru

Za minulý rok sme zaevidovali sto päťdesiatpäť trestných činov s rasovým motívom, čo je o tridsaťtri menej ako bolo v roku 2006.

Jozef ŠIVÁK, redaktor

Rada mimovládnych organizácií rómskych komunít je celou situáciou okolo extrémistov znepokojená.

Ladislav RICHTER, Rada mimovládnych organizácií rómskych komunít

Máme strach o holé životy, z maďarského nacionalizmu a fašizmu.

Jozef RAVASZ, Inštitút pre romologický výskum

Holokaust existuje, ale v inej podobe. A tie podoby my už poznáme.

Jozef ŠIVÁK, redaktor

Rómovia preto chcú apelovať na všetky inštitúcie Európskej únie, aby začali ihneď konať. Aktivisti už napísali aj otvorený list maďarskému premiérovi a v novom roku chystajú snem rómskeho národa.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 8.12.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 05

Podmienka za napadnutie

Patrik ŠVAJDA, moderátor

S podmienkou dnes vyviazli štyria mladíci, ktorí zbili minulý rok pred starým divadlom v Nitre skupinu študentov. Súd vyhodnotil ich čin ako výtržníctvo. Jedného z nich v minulosti vypočúvali v súvislosti s útokom na Hedvigu Malinovou.

Dana BRIXOVÁ, redaktorka

Niekoľko holohlavých mladíkov napadlo minulý rok v októbri pred starým divadlom

skupinu študentov. Mladíci mali so sebou teleskopické obušky a začali študentov mlátiť.

napadnutý študent

Som ci chránil rukou hlavou, takže som dostal do ruky.

napadnutý študent

Samozrejme bol to otrasný pohľad, ako proste traja - štyria skrvavení ľudia proste stáli, posedávali v školu.

Dana BRIXOVÁ, redaktorka

Na okresnom súde dnes štyria útočníci dostali niekoľkomesačné podmienené tresty. Jaroslav MAČEK, prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre

Súd schválil dohodu i vine a treste v súlade s návrhom prokurátora.

Dana BRIXOVÁ, redaktorka

Napadnutí mladíci označili útočníkov ako **neonacistov**. Jedného z obvinených, osemnásťročného Róberta, v minulosti vypočúvali v súvislosti s útokom na Hedvigu Malinovú. Bitku však prokuratúra nekvalifikovala ako extrémistický útok.

Jaroslav MAČEK, prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre

Skutok bol kvalifikovaný ako trestný čin výtržníctva.

Dana BRIXOVÁ, redaktorka

Jeden z napadnutých študentov hodnotí rozsudok takto.

napadnutý študent

Je to spravodlivosť možno trochu, aj keď pochybujem, že v budúcnosti sa vyvarujú toho, ale uvidíme. Je to na nich, no.

Dana BRIXOVÁ, redaktorka

Napadnutí študenti mali len ľahšie zranenia.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 8.12.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 06

Vyhrážky slovenských neonacistov

Martina ŠIMKOVIČOVÁ, moderátorka

Slovenskí **neonacisti** sa na internete opäť vyhrážajú desiatkam osôb fyzickým

napadnutím. Na jednej z najradikálnejších stránok zverejnili množstvo mien , adries, fotografií, či telefónnych čísel ľudí, ktorých označujú za nepriateľov rasy. Nejde iba o antifašistov, ale aj cudzincov.

Michal HEČKO, redaktor

Na voľne dostupnej stránke vyzývajú sympatizantov, aby si stiahli rozsiahly zoznam takzvaných nepriateľov. Ku konkrétnym osobám, fotografiám, telefónnym číslam, je zverejnený aj popis, kde je možné týchto ľudí stretnúť, prípadne napadnúť. Napríklad sú tam uvedené čísla a časy autobusov, ktorými títo pre nich nepriatelia rasy cestujú, školy a podniky, ktoré navštevujú, či adresa ich práce. Táto stránka je už aj polícii dobre známa.

policačný expert

Je to monitorované pomerne dosť dlhú dobu, považujeme to za pomerne dosť nebezpečnú záležitosť.

Michal HEČKO, redaktor

Zoznamy takýchto pre **neonacistov** nepohodlných ľudí sú pravidelne aktualizované.

policačný expert

Práve tieto novoaktualizované zoznamy sú len jednou z častí aktualizácií.

Michal HEČKO, redaktor

Stránka je zaregistrovaná v USA a tak je kvôli tamojším orgánom a zákonom veľmi zložitá vypátrať konkrétnu osobu, ktorá za ňou stojí. A ak sa to podarí, mohli by ju u nás obviňovať tak nanajvýš z vyhrážania.

policačná expertka

A môže byť odsúdený až na jeden rok, čo je v podstate veľmi malá trestná sadzba.

Michal HEČKO, redaktor

Zatiaľ, aspoň čo má polícia vedomosť, priamo na základe zoznamu nemali nikoho napadnúť. Týmto ľuďom však zo zákona zatiaľ nemôžu prideliť ochranu.

policačná expertka

Nie je tam žiadny zákonný dôvod prečo by mu mala byť udelená policačná ochrana.

Michal HEČKO, redaktor

Osoby, ktorým sa takto vyhrážajú, alebo nebudaj ich už aj napadli, by sa podľa polície mali prihlásiť. Pretože aj v tomto prípade platí, kde niet žalobcu, tam niet sudcu.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 16.12.2008

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Napadli maďarského neonacistu

Jaroslav ZÁPALA, moderátor

Jedného zo zakladateľov Maďarskej gardy Attilu Szabóa prepadli v jeho dome štyria muži a vážne ho zranili. Má zlomenú lebku a museli ho operovať. Polícia už jedného útočníka zadržala.

redaktorka

Útočníkmi boli údajne Rómovia. Podľa polície však nešlo o politicky motivovaný útok, ale lúpežné prepadnutie. Attila Szabó patrí k vedúcim predstaviteľom Maďarskej gardy a nacionalistického hnutia Jobbik.

Zdroj: STV1

Dátum vydania: 3.1.2009

Rubrika / relácia: 19:30 Správy STV

Strana / správa 09

Nemecko/Passau: Pochod neonacistov

Vlado VONDRÁK, moderátor

Na pochod **neonacistov** v nemeckom Passau dohliadalo viac ako tisíc policajtov. Pravicový extrémisti demonštrovali proti tomu, že po útoku na policajného riaditeľa sa voči nim vedie vyšetrovanie. Proti **neonacistom** zároveň protestovali tisícky obyvateľov Passau. Demonštrácie sa zaobišli bez väčších incidentov.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 13.1.2009

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 16

Novinárska súťaž

Adriana KMOTRÍKOVÁ, moderátorka

Možno už aj vy ste si všimli reportáže našej redaktorky Ruslany Kurilcovej. Sú zaujímavé nielen tým, že informujú o Svidníku a jeho okolí. Ruslanine reportáže sú tak trochu iné ako tie ostatné. A všimla si to aj porota novinárskej súťaže. No a porotu tiež zaujala aj naša Veronika Tóthová.

redaktor

Naša kolegyňa, ktorú už roky poznáte ako reportérku späť predovšetkým so svidníckym regiónom, dostala za svoju prácu novinárske ocenenie. Syndikát novinárov jej udelil tretie miesto v kategórii spravodajstvo za reportáž o ľuďoch, ktorí pijú chemikáliu éter. Cenu si však odniesla aj za príspevok o mužovi, ktorý pre svoju rodinu zaživa nakupoval truhly.

Ruslana KURILCOVÁ, ocenená novinárka televízie Joj

Robiť v takomto regióne, v akom robím ja, je dosť náročné kvôli tomu, že veľmi rýchlo je spätná väzba. Ľudia volajú domov, niekedy dokonca prídu aj domov, aj zaklopú, aj ti povedia, keď sa im niečo nepáči.

redaktor

A tak to bolo aj s deťmi podnikavého pána. Tretiu cenu syndikátu novinárov v kategórii analytických príspevkov dostala naša kolegyňa z Prvých novín Veronika Tóthová. Porotu zaujala reportáž o predmetoch s nacistickou symbolikou.

Veronika TÓTHOVÁ, ocenená redaktorka televízie Joj

Ja som veľmi rada, že to bolo za tú reportáž, za ktorú to bolo, pretože si myslím, že to je téma, ktorej sa treba čoraz viac venovať, pretože znova začína byť módu byť **neonacista**, čo je strašné.

redaktor

Ocenenia si ale odniesli aj novinári z televízie TA3, televízie Markíza či redakcie Reportérov zo Slovenskej televízie. Cena za celoživotné dielo určite právom patrí novinárovi Slavovi Kalnému, ktorého sa minulý režim snažil umlčať.

Slavo KALŇÝ, novinár

Keďže sa nás trochu báli a boli sme nebezpeční, tak mňa vyhodili z roboty. Dnes je demokracia, tak pribúdajú nadávky, pribúda opozícia, je to veselšie. Oponentúra musí byť.

Adriana KMOTRÍKOVÁ, moderátorka

No a my za celú redakciu blahoželáme našim kolegyniam, ale aj ostatným oceneným.

Ján MEČIAR, moderátor

A našej Ruslane ešte zaželáme veľa rakiev v obývačke.

Zdroj:

TA3

Dátum vydania: 26.1.2009

Rubrika / relácia: 18:40 Hlavné správy

Strana / správa 11

Začal sa proces v kauze Tupý

Lucia FARKASOVÁ, moderátorka

Viac ako tri roky po útoku na študenta Daniela Tupého si dnes jeho údajní aktéri vypočuli obžalobu. Na obvinenia z vraždy, výtržníctva a ublíženia na zdraví zaznelo päťkrát - som nevinný. Proces bude pokračovať zajtra.

Martin LINHART, redaktor

Partiu, ku ktorej patril aj Daniel Tupý, napadlo 4. 11. 2005 na Tyršovom nábreží v Bratislave asi desať útočníkov. Výsledok bleskovej akcie - viacerí zranení a dvadsaťjedenročný Daniel dobodaný.

hovorí svedok, napadnutý

Trvalo to tridsať sekúnd až minúta.

hovorí prokurátorka

/úryvok z obžaloby/ obvinený Richard Hrotko, držiak v každej ruke jeden nôž, prevažne zozadu a z boku osemkrát bodol poškodeného Daniela Tupého.

hovorí svedok, napadnutý

Čo hovorili? Ty p...antifák. Vieš, kto sme? My sme **skinheadi**?!

Martin LINHART, redaktor

Na zadržanie prvých údajných útočníkov potrebovala polícia dva a pol roka. Piaty obžalovaný svoju vinu popierajú. Viacerí tvrdili, že sa v tom čase ani navzájom nepoznali.

Richard HROTKO, obžalovaný

Som nevinný v plnom rozsahu. Viem, kde som nebol a viem, čo som neurobil.

Róbert JANEČEK, obžalovaný

Keby som niečo takéto aj videl, tak by som si určite splnil svoju občiansku povinnosť.
osoba

Páchatel', podľa mňa, stále je ešte niekde vonku.

Martin LINHART, redaktor

Dôkazy sa polícii zbierali ťažko. Napadnutí študenti útočníkov nevedeli identifikovať. Prokuratúra si napriek tomu verí.

prokurátorka

Všetko bude závisieť na vierohodnosti a presvedčenosti svedkov, utajeného jedna, utajeného číslo tri.
obhajca

Jeho výpoveď nekorešponduje s dokazovaním vykonaným v tejto veci, čiže tak isto považujem jeho výpoveď za účelovú.
Martin LINHART, redaktor

Údajným útočníkom na svojho syna sa po prvý raz postavili zoči-voči aj rodičia Daniela Tupého. Opísali ho ako nekonfliktného chlapca. Jeho strata znamenala celú rodinu, preto žiadajú dvestotisíc eur.
Daniel TUPÝ, otec zavraždeného Daniela Tupého

Moja manželka, aby mohla spať, musí brať lieky. Môj syn tri roky takisto nemôže spať, nehovoriac o starých rodičoch.
Martin LINHART, redaktor

Pojednávanie je zatiaľ vytýčené na celý tento týždeň. Vypovedať by malo tridsaťtri svedkov a osem súdnych znalcov.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 8.2.2009

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 01

Neonacisti podpálili auto

Jaroslav ZÁPALA, moderátor

Dvaja muži sa na internete chvália tým, že podpálili Rómom auto. Incident sa mal stať na Vianoce. Video zo svojej akcie zverejnili na internetovej stránke, ktorá otvorene vyzýva na boj za ochranu bielej rasy. Polícia zatiaľ páchatel'ov nemá.
Michal HEČKO, redaktor

Podľa popisu k videu si mali dvaja muži najskôr vyhliadnuť auto na nejakom v tom čase opustenom mieste. Potom s touto podomácky vyrobenou výbušninou vozidlo podpálili.

/ukážka z videa/

Michal HEČKO, redaktor

Video sa objavilo na stránke, na ktorej vyzývajú na takéto akcie v záujme obrany bielej rasy. Polícia túto videsekvenciu pozná a prípadom sa zaoberá, no zatiaľ neúspešne.

Martin KORCH, hovorca Prezídia Policajného zboru SR

Je na nej veľmi málo údajov, aby sme dokázali určiť miesto skutku a ďalších aktérov skutku, ako aj identifikovať vozidlo, ktoré bolo poškodené, pretože v súvislosti s týmto zhoreným vozidlom nikto nepodal doteraz trestné oznámenie.

Michal HEČKO, redaktor

Preto existuje aj možnosť, že by mohlo ísť o výmysel.

Martin KORCH, hovorca Prezídia Policajného zboru SR

Preverujeme aj tú informáciu alebo tú myšlienku.

Michal HEČKO, redaktor

Extrémistických trestných činov podľa štatistiky na Slovensku pribúda. Polícia to však vysvetľuje svojou zvýšenou akvititou.

Martin KORCH, hovorca Prezídia Policajného zboru SR

Polícia venuje zvýšenú pozornosť zisťovaniu takýchto skutkov, takže ich dokáže aj viacej zadokumentovať.

Michal HEČKO, redaktor

Za minulý rok však stúpol aj počet objasnených trestných činov. Zvýšenú aktivitu polície uznávajú aj mimovládne organizácie. Tvrdia však, že polícia väčšinou objasňuje menšie prípady, ako je kreslenie hájových krížov či hajlovanie prevažne u mládeže.

Juraj KISS, Ľudia proti rasizmu

Skôr si myslím, že by sa polícia mala venovať rozbíjaniu organizovaných skupín ako perzekvovať mládež, kde skôr pôsobí prevencia.

Michal HEČKO, redaktor

Významnou propagáciou extrémizmu je samozrejme internet. Väčšina stránok je však zaregistrovaných v USA a tamojšie orgány s našimi takmer vôbec nespolupracujú. Michal Hečko, televízia Markíza.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 15.2.2009

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 07

Extrémizmus sa hlási k slovu

Karol FARKAŠOVSKÝ, moderátor

Pravicový extrémizmus sa opäť prihlásil k slovu. Davy **neonacistov** demonštrovali v susednom Maďarsku a rovnako napätá situácia bola aj v nemeckých Drážďanoch. Analytici varujú pred rastúcou podporou krajnej pravice, ktorá využíva súčasnú finančnú krízu.

Natália BABINCOVÁ, redaktorka

Na jednej strane tábor vyše desaťtisíc ľudí. Na druhej sedemtisícový dav **neonacistov**. Obyvateľom Drážďan došla trpezlivosť a vyšli do ulíc, aby protestovali proti tradičnému pochodu krajne pravicových skupín. Na napätú situáciu dozerali ťažkoodenci, ktorí napokon museli zasiahnuť. Za mrežami skončilo vyše päťdesiat výtržníkov. Hlavným sporom je rozdielne chápanie náletu spojeneckých síl. Tie na konci druhej svetovej vojny zbombardovali Drážďany. Kým **neonacisti** volajú po odplate a útok prirovnávajú k holokaustu, väčšina verejnosti priznáva vinu nacistov na rozpútaní vojny a ďalší konflikt si neželá.

demonštrant proti **neonacistom**

Títo ľudia už raz dostali náš národ do katastrofy. Keď ich počúvate, zistíte, že história sa opakuje. Musíme tomu zabrániť, kým je čas.

demonštrant proti **neonacistom**

Som veľmi nahnevaný. Každý rok sa to opakuje a je to čoraz horšie.

Natália BABINCOVÁ, redaktorka

Približne v rovnakom čase protestovali **neonacisti** aj v susednom Maďarsku. Krajne pravicové skupiny si každý rok pripomínajú obliehanie Budapešti ruskými vojakmi počas druhej svetovej vojny. Aj v tomto prípade tisícky mladých ľudí v čiernych uniformách volali po odвете. Niektoré z hesiel na transparentoch boli dokonca napísané aj v slovenčine či češtine. Podpora krajnej pravice v Maďarsku rapídne vzrástla po tom, ako krajina drvivo pocítila dopad finančnej krízy. Natália Babincová, televízia Markíza.

Zdroj: STV1

Dátum vydania: 3.3.2009

Rubrika / relácia: 19:15 Slovensko dnes

Strana / správa 06

Väzenie za propagovanie fašizmu

Maroš KOŠÍK, moderátor

Maturantov zvolenskej strednej priemyselnej školy hrozí niekoľkoročné väzenie za propagovanie fašizmu. Iba devätnásťročný študent z Tvrdošína ho šíril prostredníctvom internetu.

Peter REVÚS, redaktor

Polícia našla u študenta pri domovej prehliadke množstvo DVD nosičov, oblečenie a či obrázkov s tematikou extrémizmu. Maturant propagoval fašizmus aj na internete a to takmer rok.

Jaroslav HARANT, riaditeľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Žilina

Na voľne prístupnom portáli šíril tieto rôzne symboly, znaky, obrázky fašizmu.

Peter REVÚS, redaktor

K činu sa, podľa polície, priznal.

Jaroslav HARANT, riaditeľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Žilina

Boli vznesené obvinenie za zločin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potláčaniu základných práv a slobôd.

Peter REVÚS, redaktor

Odborníci tvrdia, takýto extrémisti sú nebezpeční aj pre ostatných spolužiakov. V škole šíria zakázanú ideológiu.

Juraj KISS, aktivista organizácie Ľudia proti násiliu

Môže vlastne naberať ďalších stúpencov **neonacistického** hnutia.

ANKETA

školák

Na občianskej výchove alebo na dejepise sa o tom učíme, že rasizmus alebo nacizmus je veľmi zlá vec.

školák

Odniesol by som to na políciu.

KONIEC ANKETY

matka

Treba aj deti trošku kontrolovať.

Peter REVÚS, redaktor

Maturant svoje konanie, podľa polície, oľutoval. Mladíkovi z Oravy za propagovanie fašizmu však hrozí až osem rokov. Peter Revús, Slovenská televízia.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 4.3.2009

Rubrika / relácia: 15:00 Správy TA3

Strana / správa 07

V Bratislave budú pochodovať nacionalisti

Alfonz ŠURAN, moderátor

Štrnásteho marca budú Bratislavou pochodovať nacionalisti z celého Slovenska. Chcú si takto pripomenúť sedemdesiate výročie vzniku vojnového slovenského štátu. Na akcii sa spolupodieľa i ultrapravicová Slovenská pospolitosť, ktorú chce ministerstvo vnútra rozpustiť. Na plánovaný "Pochod za národ" sa vo veľkom pripravuje polícia, aj občianske združenia.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Veľký pochod **neonacistov** a nacistov sa začne štrnásteho marca na tomto mieste, pred Prezidentským palácom. Očakáva sa, že sem prídu až tri stovky príslušníkov rôznych radikálnych skupín z celého Slovenska. Stúpenci krajnej pravice si chcú pochodom pripomenúť aj prezidenta prvého slovenského štátu, Jozefa Tisa. Práve pri jeho hrobe na Martinskom cintoríne bude mať pochod svoj cieľ. Staré Mesto akciu povolilo, legislatívne je totiž v poriadku.

Alena KOPŘIVOVÁ, hovorkyňa mestskej časti Bratislava - Staré Mesto

Oznamovaciu povinnosť v tomto prípade si splnila fyzická osoba Michal Unger.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Pochod propaguje na internete aj toto mobilizačné video. K účasti vyzýva na svojich internetových stránkach tiež Slovenská pospolitosť, ktorú vlani v novembri ministerstvo vnútra rozpustilo. Rozhodnutie však ešte nie je právoplatné, lebo sa k nemu musí vyjadriť Najvyšší súd.

Erik TOMÁŠ, hovorca Ministerstva vnútra SR

Aktivity tohto združenia len potvrdzujú správnosť nášho rozhodnutia.

Ivan SÝKORA, vodca Slovenskej pospolitosti

My neorganizujeme tento pochod tento rok. Organizujú to nacionalisti zo Slovenska. A my sa iba aktívne zúčastníme na tejto akcii.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Zhromaždenie nacionalistov vyvolalo reakcie protifašistických občianskych združení. Tie chcú štrnásty marec 1939 ukázať v inom svetle.

Juraj KISS, člen organizácie Ľudia proti rasizmu

Pripravujú sa viaceré... viacero kultúrnych aktivít, ktoré budú takzvaným kultúrnym protipólom týmto ich aktivitám.

Martin KORCH, hovorca Prezídia Policajného zboru SR

Polícia tento plánovaný pochod monitoruje, respektíve bude monitorovať a bude mať pripravený dostatočný počet síl a prostriedkov, ak by náhodou došlo k porušeniu zákona, aby sme vedeli rázne a tvrdo zasiahnuť.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Zhromaždenie bude okrem polície monitorovať aj zástupca Starého Mesta, ktorý bude mať právomoc pochod rozpustiť, ak by počas neho došlo k porušeniu zákona.

René Medzihradský, TA3.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 13.3.2009

Rubrika / relácia: 18:40 Hlavné správy

Strana / správa 11

Proti pochodu nacionalistov sa pripravuje blokáda

Zuzana WENZLOVÁ, moderátorka

Už zajtra budú ulicami Bratislavy pochodovať stovky **neonacistov** a nacionalistov z celého Slovenska. Chcú si takto pripomenúť sedemdesiate výročie vzniku fašistického Slovenského štátu. Proti radikálom sa zdvihla vlna občianskeho odporu, pripravené sú až dve symbolické blokády pochodu. V pohotovosti budú desiatky policajtov.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Veľký pochod nacionalistov ohlásil istý Michal Ungr. Bratislavské Staré mesto akciu povolilo, keďže oznámenie bolo právne v poriadku. Očakáva sa, že pochodovať príde viac ako tristo radikálov z celého Slovenska, medzi nimi aj členovia Slovenskej pospolitosti.

Ivan SÝKORA, vodca Slovenskej pospolitosti

To bude taká prezentácia národného hnutia, ktoré je na Slovensku.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Na zhromaždenie zvoláva nacionalistov i toto mobilizačné video. Pochod sa začne pred Prezidentským palácom. Stovky prívržencov fašistického Slovenského štátu pôjdu centrom mesta. **Neonacisti** svoj takmer štvorkilometrový pochod ulicami hlavného mesta ukončia na Martinskom cintoríne pri hrobe prezidenta Slovenského štátu Jozefa Tisa. Proti pochodu pripravujú občianski aktivisti za podpory viacerých osobností a vedcov kultúrne protiakcie, presnejšie výstavy, diskusie a koncerty.

Martin HORANSKÝ, Občiansko-demokratická mládež

Bude nenásilná blokáda pochodu.

Robert MIHÁLY, Iniciatíva Povedzme NIE neonacistom!

Chceme odkázať **neonacistom**, že tu nie sú vítaní.

René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Polícia chce zabrániť prípadným stretom oboch táborov. Na bezpečnosť tak budú dohliadať desiatky policajtov, možné sú i dopravné obmedzenia.

Tatiana KURUCOVÁ, zástupkyňa hovorkyne KR PZ v Bratislave

V prípade narušenia verejného poriadku nekompromisne zasiahneme.

Robert MIHÁLY, Iniciatíva Povedzme NIE neonacistom!

Ľudia sa vôbec nemusia obávať, že by došlo k nejakému stretu.
Ivan SÝKORA, vodca Slovenskej pospolitosti

Z našej strany žiadne problémy neočakávame.
René MEDZIHRADSKÝ, redaktor

Podľa našich informácií bude štrnásty marec v uliciach Bratislavy bez politikov.
Žiadna z parlamentných politických strán totiž svoju podporu aktivistom nevyjadriła.
René Medzihradský, TA3.

Zdroj: TV Markíza

Dátum vydania: 14.3.2009

Rubrika / relácia: 19:00 Televízne noviny

Strana / správa 02

Výročie vzniku Slovenského štátu

Marianna ĎURIANOVÁ, moderátorka

Pochod extrémistov z centra Bratislavy na Martinský cintorín sledoval aj Marek Gudiak. Marek, ako sa rozišli prívrženci extrémistických strán a aká je situácia v meste teraz?

Marek GUDIAK, redaktor

No, treba povedať, že tak dramaticky, ako sa situácia tu na Hodžovom námestí začala, tak na druhej strane tak pokojne sa na Martinskom cintoríne skončila. Demonštranti sa rozišli od hrobu Jozefa Tisa do svojich domovov. Väčšina z nich využila mestskú hromadnú dopravu, no a niektorí z nich zase využili príležitosť, že sú v hlavnom meste a navštívili aj miestne pohostinstvá. Každopádne teraz je už život tu, v hlavnom meste, späť v starých koľajach, no a situácia tu na námestí je pokojná.
Marianna ĎURIANOVÁ, moderátorka

Nedáľeko Hodžovho námestia na Poštovej ulici bola iná akcia, na ktorej chceli ľudia vyjadriť nesúhlas s pochodom **neonacistov**. Nedošlo k stretu obidvoch skupín?

Marek GUDIAK, redaktor

Ozaj skutočne len niekoľko desiatok metrov od tohto miesta boli odporcovia neonacistov a vytvorili takzvanú ľudskú bariéru. Vlastne takú hrádzu, ktorou chceli zamedziť pochodu neonacistov smerom k hrobu Jozefa Tisa. No, a chceli im v tom zabrániť, ale každopádne keď vieme, že ako dopadla celá akcia, že policajti demonštráciu prívržencov prvého Slovenského štátu rozpustili, tak samozrejme k žiadnemu stretu nedošlo. No, a tak pokojne ako sa rozišli neonacisti, tak pokojne sa

rozišli aj ich odporcovia. No, len každopádne my sme dnes sledovali situáciu aj v regiónoch a teraz poprosím réžiu o príspevok.

Zdroj: TV JOJ

Dátum vydania: 14.3.2009

Rubrika / relácia: 19:30 Noviny

Strana / správa 05

Extrémisti pochodovali mestom

Adriana KMOTRÍKOVÁ, moderátorka

Osem zadržaných a ďalšie vyšetovanie niekdajšieho predsedu Slovenskej pospolitosti Mariána Kotlebu. Taký je výsledok dnešného zhromaždenia extrémistov pred Prezidentským palácom pri príležitosti sedemdesiateho výročia vzniku Slovenského štátu. Keďže samospráva pochod zakázala, nasledoval nekompromisný zásah polície.

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Ani tohtoročný štrnásty marec sa neobišiel bez prejavov radikálov. Na oslavy sedemdesiateho výročia vzniku Slovenského štátu prišlo vyše tristo sympatizantov Slovenskej pospolitosti, medzi nimi aj niekdajší predseda Marián Kotleba.

Marián KOTLEBA, bývalý vodca Slovenskej pospolitosti

Ja sa nechystám do žiadneho konfliktu, jedine kto tu môže spáchať konflikt, budú policajti.

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Stretnutie radikálov pred Prezidentským palácom predchádzal protest iniciatívy Bratislavčania povedzme nie neofašistom. Jeho členovi však nepriamo vyzývali protestujúcich k stretu s extrémistami, a tak zhromaždenie na Námestí Slovenského národného povstania predčasne rozpustili.

Karol PANCA, MČ Bratislava Staré Mesto

Zvolali ľudí na zhromaždenie, ktoré nie je ohlásené.

Róbert MIHÁLY, iniciatíva BPNN

Sú to fašisti a neonacisti, ktorí majú legálne povolený pochod nezmyselne.

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Podobne skončilo i zhromaždenie extrémistov, na ktoré prišli radikáli z Poľska, Česka a Maďarska.

Marián KOTLEBA, bývalý vodca Slovenskej pospolitosti

Musím upozorniť aj pána ministra Kaliňáka, že policajtov, ktorých poslal na takúto akciu, vybavil rozbitými vysielačkami s popukanými sklíčkami.

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Postaral sa o to práce Marián Kotleba skandovaním pozdravu gardistov.

Andrej PETREK, starosta MČ Bratislava-Staré Mesto

Zhromaždenie je oficiálne rozpustené.

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Dôvod?

Andrej PETREK, starosta MČ Bratislava-Staré Mesto

Dôvodom bol pozdrav Na stráž!

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Kotlebu polícia zatkla, Čo len vyburcovalo vášne u radikálov.

Stanislav JANKOVIČ, viceprezident Policajného zboru SR

Mu bolo vznesené obvinenie.

Viliam ŠUŠKA, redaktor

Po tom, čo policajti rozohnali rozvášnený dav, sa sympatizanti vydali za policajnej asistencie k hrobu prezidenta Tisa.

Tatiana KURUCOVÁ, hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru SR v Bratislave

Na martinskom cintoríne neprišlo k protiprávnemu konaniu, zo strany polície nebol dôvod zasiahnuť. Situáciu v meste však naďalej monitorujeme.

Zdroj: TA3

Dátum vydania: 14.3.2009

Rubrika / relácia: 18:40 Hlavné správy

Strana / správa 02

Odporcovia extrémnej pravice na Námestí SNP

Ľubomír STRAKA, moderátor

Násilie je prejavom slabých a do dvadsiateho prvého storočia nepatrí. S týmto heslom sa iniciatíva - Bratislavčania povedzme NIE neonacistom!, postavila na odpor extrémnej pravici. Hoci sa očakával konflikt oboch strán - napokon sa nestretli.

Barbora PIOVARČIOVÁ, redaktorka

Odporcovia extrémistov vyjadrili svoj jednoznačný nesúhlas s radikálmi na bratislavskom námestí SNP, krátko pred poludním.

Juraj KISS, Ľudia proti rasizmu

Štrnásty marec sa dá stráviť aj inak, ako vykrikovaním tupých hesiel a oslavovaním fašistického štátu a prezidenta.

Róbert MIHÁLY, Bratislavčania povedzme NIE neonacistom

Nie je akceptovateľné, aby títo ľudia pochodovali mestom, mali zhromaždenie pred Prezidentským palácom a aby otvorene hlásali návrat k totalitnému režimu.

Barbora PIOVARČIOVÁ, redaktorka

Niekoľko desiatok odporcov sa neskôr presunulo na Poštovú ulicu. Práve tu sa očakával stret s radikálnymi hnutiami. Štrnásty marec si sem prišli pripomenúť aj viacerí historici, či umelci.

Ľubo STACHO, fotograf

Som dosť veľa študoval o celej tejto, o celom tomto našom období a nevedel som sa s tým sám vyrovnáť. Strašne som cítil potrebu niečo spraviť.

Pavol MEŠŤAN, riaditeľ Múzea židovskej kultúry

Každému odporúčam, aby navštívil Auschwitz-Birkenau, pretože tam vidieť, čo znamenal fašizmus, čo znamenal nacizmus.

Barbora PIOVARČIOVÁ, redaktorka

Odporcovia extrémizmu a radikáli sa napokon nestretli.

Eduard CHMELÁR, aktivista

Všetko prebehlo v pokojnom duchu, v duchu spomienky na obeť Tisovho režimu a na to, aby sa nezabúdalo, že to bolo jedno z najstrašnejších období našich dejín.

Barbora PIOVARČIOVÁ, redaktorka

Podľa odporcov radikálov bol cieľ ich dnešnej akcie splnený. Nacionalisti nakoniec ulicami hlavného mesta nepochodovali. Barbora Piovarčiová, TA3.

Zdroj: STV1

Dátum vydania: 14.3.2009

Rubrika / relácia: 19:30 Správy STV

Strana / správa 02

Zasahovala polícia

Natália ŽEMBOVÁ, moderátorka

Ani tento rok sa oslavy v centre Bratislavy nezaobišli bez incidentov. Stretli sa zástancovia aj odporcovia Slovenského štátu. Zhromaždenie a pochod nacionalistov sledovalo množstvo policajtov a ťažkoodencov. Naša kamera bola pri tom.

Patrícia MACÍKOVÁ, redaktorka

Päť minút pred dvanástou sa na bratislavskom Námestí SNP stretlo asi päťdesiat aktivistov iniciatívy Bratislavčania, povedzme nie neonacistom. Po prejavoch sa v pokoji rozišli bez policajného zásahu. O necelé dve hodiny sa pred prezidentským palácom zišlo viac ako tristo prívržencov krajnej pravice. Pochod za národ sa nezaobišiel bez stretov s políciou. Začali sa po tom, keď bývalý líder zakázanej Pospolitosti Marián Kotleba zakričal do mikrofónu pozdrav Slovenského štátu Na stráž.

Andrej PETREK, starosta MČ Bratislava - Staré Mesto

Oznamujem, že zhromaždenie je rozpustené.

Stanislav JANKOVIČ, viceprezident Policajného zboru SR

Následne sa účastníci pokojne nerozišli, čiže porušili zákon. Preto bolo potrebné vykonať služobný zákrok na to, aby sa účastníci rozišli a opustili dané priestranstvo.

Patrícia MACÍKOVÁ, redaktorka

Na zhromaždenia a následný pochod neonacistov dohliadalo trisťpäťdesiat policajtov vrátane jazdeckej hliadky ťažkoodencov. Polícia zatkla minimálne šesť osôb vrátane Mariána Kotlebu. Účastníci následne pochodovali mestom na Martinský cintorín k hrobu prezidenta Slovenského štátu Jozefa Tisa. Prejavy a kladenie vencov na cintoríne sa zaobišli bez incidentov a účastníci sa v pokoji rozišli. Patrícia Macíková, Slovenská televízia.

Príloha č. 10 Krátky proces: Na prach.

Dostupné na:

<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=132874&sid=&TEXT=1>

Už nemôžeš čakať fér
žiaden súboj na paste,
desiati ta zvalia na zem
a skopú ťa na ceste.
Keď si sám a ich je veľa,
majú široké ramená,
keď je však sám ako aj ty
stojí ako socha kamenná.

Rozdrvme ich na prach! na prach!
Rozkopme ich na prach! na prach!
Čo s nimi na prach! na prach!
Naše heslo na prach! na prach!

Keď zostaneš v srabe sám
rátaj s nami nemaj strach,
vyrazíme všetci spolu
a rozdrvíme ich na prach!

Rozdrvme ich na prach! na prach!
Rozkopme ich na prach! na prach!
Čo s nimi na prach! na prach!
Naše heslo na prach! na prach!

Príloha č. 11: Krátky proces – Rež a rúbaj

Dostupné na: www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=87440&sid=&TEXT=1

2X Od Žiliny ide vlak a v ňom sedí Šaňo Mach všetci židia utekajú lebo majú strach

2X Rež a rúbaj do krve, nebude to poprvé, pokiaľ Slovák na Slovensku pánom nebude

2X Slováci sme od roku Slovenskému národu ani jeden nebude z nás nikdy na škodu

2X Rež a rúbaj do krve, nebude to poprvé, pokiaľ Slovák na Slovensku pánom nebude

Príloha č.12 Judenmord: Cigánsky problém

Dostupné na: <http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=321257>

Do školy a na vojnu nechodia,
tí čo sa s tmavou kožou narodila,
prstene a reťaze zo zlata,
drahé jak tvoja ročná výplata,
dôchodok invalidný poberajú,
za to že tak hlúpo vyzerajú,
množia sa tu ako králiky,
plnia stránky čiernej kroniky.

Cigánsky problém,
vyriešiť treba !
Cigánsky problém,
sa týka aj teba !

Čo sme to za čudný štát,
keď sa necháme okrádať,
biely človek ťažko robí,
a cigánka deti rodí,
tebe ztrhnú hrubé dane,
cigán sa smeje a kradne,
žije z detských prídavkov,
dosť bolo štátnych výdavkov.

Cigánsky problém,
vyriešiť treba !
Cigánsky problém,
sa týka aj teba !

Čo sme to za čudný štát,
keď sa necháme okrádať,
biely človek ťažko robí,
a cigánka deti rodí,
tebe ztrhnú hrubé dane,
cigán sa smeje a kradne,
žije z detských prídavkov,
dosť bolo štátnych výdavkov.

Cigánsky problém,
vyriešiť treba !
Cigánsky problém,
sa týka aj teba !

Príloha č. 13 Orlík: Bíla liga

Dostupné na: <http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=143705>

Nic ve zlým proti turistům když sa sem chtěj podívat
Jenže není možný tady žít a taky pracovat
Co to bylo za ránu kdo nám to sem z palmy spad
Černý oči jako negr to není můj kamarát

®: Bílá liga, bílá síla
Bílá liga, bílá síla
Bílá liga, bílá, bílá
Vyčisti si boty v nich je tvoje síla
Bílá síla mě zaslepila
Černou duši mi vybělila

Morálku maj jinou, vychování taky
jak my nikdy nebudou nevěř na zázraky
A za křivý slovo to tě nožem pobodaj
tak proč nám sem negry posílaj

®: Bílá liga, bílá síla
Bílá liga, bílá síla
Bílá liga, bílá, bílá
Vyčisti si boty v nich je tvoje síla
Bílá síla mě zaslepila
Černou duši mi vybělila.

Morálku maj jinou vychování taky
jak my nikdy nebudou nevěř na zázraky
A za krivý slovo to tě nožem pobodaj
tak proč nám sem negry posílaj

®: Bílá liga, bílá síla
Bílá liga, bílá síla
Bílá liga, bílá, bílá
Vyčisti si boty v nich je tvoje síla
Bílá síla mě zaslepila
Černou duši mi vybělila.

Príloha č. 14: Orlík – Si Čech

Dostupné na: <http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=76998&sid=>

miliony parazitů na slávě se přživuje
jak pošpinit druhého a závody kdo víc bonzuje
miliony zlodějů se na ulicích pohybuje
jenže proti tomu tady dávno nikdo nebojuje

Jsi Čech, Čech, Čech tak si toho važ
Jsi Čech, Čech, Čech a narovnat se snaž
Jsi Čech, Čech, Čech a čechům dělej čest
Přelez, přeskoč ale nepodlez

Príloha č. 15 Orlík – Euroskin

Dostupné na: <http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=54103&sid=>

Chytrý, veľký, malý, blbý,
štíhly, tlustý ovládli pro dnešní den ulice pustý.
Evropa se votřásá za rok bude zas,
dneska totiž měli skinheadi sraz.

Vokenice zavřený a rolety stažený,
dejte bacha manželé, bacha na ženy.
Dneska totiž do ulic vyšli ti nejhezčí kluci!

Ref: Euroskinheads táhnou dneska ulicema,
na cestu si v noci svítěj palicema.

Potom začal někdo zpívat,
nevím kdo byl zač,
kytara mi připomněla dětskej pláč.

Takovouhle muziku já mám v prdeli,
dneska totiž chcem bejt všichni veselí!
za ten den se vychlastalo miliardy piv,
to si nikdo nedovolil nikdy dřív.
Lidi s černým svědomím, zůstali zavřený v klecích!

Ref: Euroskinheads táhnou dneska ulicema,
na cestu si v noci svítěj palicema. 3x

Príloha č. 16: The Oppressed – Government Out

Dostupné na: <http://theoppressed.wz.cz/index2.htm>

You listen to the stories, you listen to their lies
You listen to the propaganda, they're the bastards you despise

Hear the people scream and shout
We want government, government out!!!

Labour cut the dole queue's, The Tories cut your throat
Neither party give a shit. All they're after is your vote

To who will government answer, when the police rule the state
Will they answer to Big Brother, in the year of '88

So don't listen to their stories, don't listen to their lies
Don't listen to their propaganda, they know one we will rise

Príloha č. 17: Rozpor – Nepatríme

Dostupné na: <http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=88721&sid=>

Nepatríme medzi takú mládež, čo si žije iba pre peniaze.
Nepatríme medzi takých chujov, čo nad všetkým iba mávnu rukou.
Nepatríme medzi také deti, čo robia to, čo práve teraz letí.
Nepatríme medzi tých rebelov, ktorí rebelujú iba nejakou drogou.

My nie sme súčasťou tejto spoločnosti, My sa nevrátíme tam, kam nepatríme.

Nepatríme do žiadneho krídla, ktoré nasleduje nejakého lídra.
Nepatríme medzi takých hajzlov, ktorí chodia strieľať ľudí do nočných pajzlov.
Nepatríme do schválenej väčšiny, ktorá dneska radšej ostala bez viny.
Nepatríme medzi takú mládež, čo si žije iba pre peniaze.

(1x+2x:)

My nie sme súčasťou tejto spoločnosti,
My sa nevrátíme tam, kam nepatríme.

Príloha č. 18: Last Strike – My jsme skinheads

Dostupné na: <http://laststrike.ic.cz/texty.htm#8>) My jsme skinheads

Vždy když ve svých těžkých botách, kráčíš ulicí
V Lonsadale, bombru, kšandách, s holou palicí
Spousta lidí kolem tebe, zrakem uhýbá
Úsměvy ty nečekej, tak to chodívá!

Cítíš pohled plný strachu a i nenávisti
Skinheads! Pozor! To jsou rasisti!
To si myslí většina z tupého stáda
Ta co hovno ví a co nás nemá rada

My jsme děti ulice, svoji pravdu máme
Cítíme ji pokaždé, když ven vyrážíme
Svoji módu, svoji hrdost, taky svoji pýchu
Všichni co nás nenávidí, ti jsou nám jen k smíchu

Politiky nesnášíme, milujeme svobodu
Nenecháme se nachytat, ve volebním podvodu
Sami si chceme určovat, jak si budeme žít
Fandit, zpívat, tancovat nebo třeba pít.

Skinheads, skinheads, všichni co jsou tady
Pojďme všichni pospolu, všichni dohromady
Ukažme všem okolo, co je naše víra
Co jsou naše tradice, co je naše síla

Každíčký den pracujeme, tvrdě svýma rukama
Do ksichtu však smějeme se, těm co sedí nad náma
Sereme vám na kravaty a na drahé obleky
My jsme rude boys, my jsme rude girls a to navždy, navěky

Skinheads, skinheads, všichni co jsou tady
Pojďme všichni pospolu, všichni dohromady
Ukažme všem okolo, co je naše víra
Co jsou naše tradice, co je naše síla

Príloha č. 19: Monitoring médií ČR

1. Zopakování sankcí? Vyloučeno

(30.09.2008; Mladá fronta Dnes; s. A6; Nídr Tomáš)

Analýza

Praha - S extrémní rakouskou pravicí je spojen i jeden extrémní krok Evropské unie. Ta 4. února 2000, kdy vznikla vláda lidovců s tehdy Haiderovými Svobodnými, spustila diplomatické sankce proti Rakousku. Jenže neuspěly a nyní - po dalším triumfu krajní pravice - o nich nikdo neuvažuje.

EU nic takového už v žádném jiném případě vůči svému členovi nepoužila. Podle představitelů evropských států to však bylo nutné gesto, kterým se postavili proti tomu, aby se xenofobní strana stala součástí vlády.

Rakouští politici tehdy mohli zapomenout na pracovní cesty po Evropě - nikdo je nezval na návštěvy. Na akcích EU byli rakouští zástupci ignorováni, jejich kolegové jim odmítali podat ruku a žádný Rakušan nemohl počítat s tím, že ho partneři z Unie podpoří při kandidatuře na vedoucí místa v mezinárodních organizacích. Podobný postoj zaujal Izrael, který z Vídně dokonce kvůli dřívějším Haiderovým antisemitským výrokům odvolal velvyslance.

Z tehdejších postkomunistických aspirantů na členství v EU se k sankcím přidala pouze Česká republika pod vedením sociálnědemokratického premiéra Miloše Zemana, což vedlo k prudkému zhoršení vztahů. Haider, který do vlády tehdy ani nevstoupil, dokonce navrhoval, aby Rakousko kvůli tomu a Temelínu zablokovalo Česku vstup do EU.

Diplomatické sankce, u kterých nebylo jasné, čeho vlastně chtějí dosáhnout, se ukázaly jako bezzubé a kontraproduktivní, protože posilovaly Haiderovu oblibu. Nakonec byly odvolány po osmi měsících, aniž by Rakousko donutily k ústupkům.

Když o tři roky později Svobodní opět vytvořili vládu s lidovci, o sankcích už nikoho mluvit nenapadlo. Stejně tak i v případě, kdy se s Berlusconiem do italské vlády dostali postfašisté, s Ficem do slovenské Slotovi nacionalisté nebo s Kaczyńským do polské Lepperovi národovci. Takže i nyní lze předpovídat, že EU k žádným sankčním krokům sahat nebude. Zvláště proto, že politici kolem Haidera a Stracheho do příští vlády s největší pravděpodobností nezamíří.

2. SLOVENSKÝ DIÁŘ. 1938 aneb nevyřízené účty v Tatrách

(17.10.2008; Lidové noviny; s. 8; Palata Luboš)

Občas je dobré zabrousit pro inspiraci na internetová stránky slovenských deníků, aby člověk pochopil, co také může Slováci zajímat. Jednou z absolutně nejčtenějších zpráv internetových stránek deníku Sme se stal nenápadný článek z Tatranské Javoriny.

"Sprejem nastříkaná polská vlajka, rok 1938 a nápis "Jaworzyna jest nasza" na stěně garáží u hlavní silnice ve Ždiaru, pobouřila mnoho obyvatel obce. Polští sprejeři řádili i jinde," píše se na Sme.sk. Jak uvádí agentura TASR s odvoláním na Petra Michaláka, amatérského historika ze Ždiaru, přestože na jiných místech byly nápisy Wisla Krakow, nesouvisely nápisy se středním mezistátním zápasem Polsko-Slovensko. Nýbrž se sedmdesát let starými historickými událostmi (jež mají devadesátileté kořeny). Poláci se o hranice v oblasti Spiše a Oravy přeli se Slováci, respektive s Českoslováky už od vzniku obou samostatných států na podzim roku 1918. Polsko odmítlo v této oblasti respektovat bývalou hranici mezi Uhrami a Haliči

a nárokovalo si poměrně velké území v severní části Tater a Oravy. Část z toho v rámci urovnání územních sporů na počátku dvacátých let vyhádali.

To však Varšavě nestačilo. Když bylo Československo donuceno v září 1938 přijmout Mnichovskou dohodu, přišla vzápětí polská nóta. V ní si Varšava nárokovala nejen Těšín a Zaolší, ale také několik slovenských vesnic kolem Tater. Na podzim roku 1938 do nich vpochodovali (stejně jako do Těšína nebo Bohumína) polští vojáci. Obec Javorina byla jednou z nich.

Právě na Mnichov 1938 odkazovaly nápisy polských fotbalových chuligánů, mezi nimiž se i v Polsku vyskytují i nacionalisté a neofašisté. "Poláci považovali Javorinu za perlu Tater a někteří se zřejmě nedokážou smířit s tím, že se po necelém roce, v září 1939 spolu s dalšími vesnicemi na severu Spiše vrátila Slovensku," řekl TASR Michalák.

Slovo "vrátily" není přesné. Slovenský stát jako jediná země v září 1939 totiž spolu s nacistickým Německem přepadl Polsko a nasadil na pomoc Hitlerovi tři divize. Kořisti Slovenska byly nejen vesnice připojené k Polsku v roce 1938, ale území, přičtená Polsku v letech 1920 a 1924.

Po roce 1945 se vše vrátilo ke stavu platnému v roce 1920. Na Slovensku dodnes panuje pocit, že několik slovenských vesnic zůstalo v Polsku. Jak je vidět, platí to i obráceně.

3. Maďarští extrémisté blokovali přechody SR (11.11.2008; Právo; s. 9; Vilček Ivan)

Protestní akci povolenou maďarskými úřady zorganizovalo hnutí Jobbik, podpořili ji i příslušníci gardy.

Maďarští nacionalisté včera částečně zablokovali několik hraničních přechodů mezi Maďarskem a Slovenskem.

Na maďarské straně hranic obsadili jeden jízdní pruh vozovky vedoucí k přechodům Rusovce-Rajka, Medveďov-Vámosszabadi a Salka-Letskés a odpoledne také přechody Komárno-Komárom a Šiatorská Bukovinka-Somoskoújfalu. Blokádu pořádalo Hnutí za lepší Maďarsko Jobbik a účastnili se ho i příslušníci Maďarské gardy. "Protestujeme proti nepřiměřenému zásahu slovenské policie proti maďarským fanouškům na fotbalovém utkání v Dunajské Středě. Vadí nám rovněž protimaďarská politika slovenské vlády," řekl Právu předseda místní organizace Jobbik ve městě Mosonmagyaróvár Tamás Kopetti.

Protest mířil i proti vládě

Dopravu řídila maďarská policie, která pouštěla automobily střídavě v obou směrech v jednom pruhu. "Organizátoři splnili oznamovací povinnost. Mají povolení do 17.00," řekl jeden z policistů.

Od devíti dopoledne blokovalo pravý jízdní pruh na maďarské straně hranice u obce Rajka sedm aut s maďarskými vlajkami. Mezi vozy se objevil transparent s textem "Welcome to Slotakia" s narážkou na účast šéfa Slovenské národní strany Jána Sloty v koalici. Většina protestujících měla na autech nálepky s mapou tzv. velkého Uherska.

Podle Kopettiho je protest zaměřen i proti maďarské vládě, která prý nepostupuje dost razantně v případě zásahu slovenských policistů při výtržnostech v Dunajské Středě z 1. listopadu. Demonstranti se také postavili za maďarské nacionalisty, které v neonacistických uniformách Národní stráž zadržela slovenská policie v sobotu v Kráľovskom Chlmcí. "Vláda mlčí a nebrání v dostatečné míře zájmy Maďarů. Je to

krach maďarské zahraniční politiky," prohlásil.

Na akci dorazila slovenská europoslankyně Monika Beňová za vládní stranu Smer - soc. dem. s představitelům Strany maďarské koalice, který zastupuje ve slovenském parlamentě maďarskou menšinu. Beňová řekla protestujícím, že policie SR události při fotbale určitě vyšetří. "Eskalace napětí nikomu nepomáhá. Chceme, aby se napětí snížilo a začali jsme normálně komunikovat," uvedla.

"Mně blokáda nevadí. Považuji za důležité, abychom upozornili, že se Maďarům na Slovensku děje příkoří," řekl řidič maďarského auta projíždějícího kolem. Obyvatelé Rajky však blokáda nenadchla. "Maďaři a Slováci tu žijí v klidu a není potřeba je rozeštvávat. Vždyť Slováků je skoro třetina ze všech lidí v Rajce. Ty problémy dělají politici - na obou stranách," řekla Právu starší paní v obci. Šéf slovenské diplomacie Ján Kubiš včerejší částečnou blokádu maďarsko-slovenských přechodů i protesty před slovenskou ambasádou v Budapešti označil za nepřijatelné. "Důrazně jsem odmítl pokračující demonstrace před naší ambasádou, částečnou blokádu našich hranic," řekl slovenský ministr novinářům poté, co se kvůli situaci sešel na okraj jednání ministrů zahraničí v Bruselu se svou maďarskou kolegyní Kingou Gönczovou.

Text pod foto:

Protestující natáhli na přechodu Rusovce-Rajka transparent s heslem Vítejte do Slotovy země v narážce na vládní SNS Jána Sloty.

4. Maďarská garda blokovala hranici

(11.11.2008; Mladá fronta Dnes; č. 265, s. A9; SODOMKOVÁ Magdalena)

Maďarští nacionalisté obsadili hraniční přechody se Slovenskem v reakci na údajné protimaďarské nálady

Bratislava, Praha - S transparentem "Welcome to Slotakia!" přijeli včera ke slovenským hranicím k přechodu Rusovce - Rajka muži s vyholenými hlavami. Příznivci kontroverzní nacionalistické Maďarské gardy a mimoparlamentní extrémně pravicové strany Hnutí za lepší Maďarsko Jobbik. Začali blokovat hranice, aby tak podle svých slov protestovali proti antimadarským náladám na Slovensku, které svými výroky živí i šéf vládní Slovenské národní strany Ján Sloty, i proti ostrému zásahu slovenské policie vůči maďarským fanouškům při fotbalovém zápase z předminulého týdne v Dunajské Středě.

"Chceme, aby nebyla na bývalých maďarských územích diskriminace, aby současná slovenská vláda zacházela s maďarskou menšinou na Slovensku lidštěji," řekl agentuře SITA hlavní kapitán Maďarské gardy Róbert Kiss. Ačkoli organizátoři předpokládali, že se do akce zapojí desítky aut a možná stovky jejich příznivců, nakonec jich k pěti slovenským hraničním bodům přijela jen hrstka.

"Touto formou chceme upozornit na napětí, které mezi Maďarskem a Slovenskem existuje. Ferenc Gyurcsány (maďarský premiér) mlčí a nepostaví se za Maďary, je to krach maďarské zahraniční politiky!" řekl jeden z vůdců protestu Tamás Koppetti hroznu novinářů, kteří se na ohlášenou blokádu sjeli snad ještě ve větším počtu než demonstranti.

Mohlo by to vypadat docela neškodně, vždyť chlapíci, kteří s vlajkami přišli Slovákům zpoza hranice pohrozit, vypadali spíš jako neškodní strýcové. Někteří ani nevylezli z auta. Maďarská garda je přitom polovojenská organizace, která si zakládá na dunění svých holínek a řečech o tom, že svou zemi ubrání, i kdyby to mělo být se zbraní v ruce. Gardisté se také rádi oblékají do černých uniforem, které připomínají ty, co v

Maďarsku nosili fašisté za druhé světové války. Zároveň si zcela vážně nárokují část slovenského území.

A podobné incidenty slovenskomadžarské vztahy jen vyhrocují. Od kritického zápasu z předminulého týdne v Dunajské Středě mezi DAC Dunajská Streda a Slovanem Bratislava, kdy policie zatkla 16 Maďarů, by se napětí v obou zemích dalo krájet. V Budapešti demonstrují nacionalisté a slovenští politici jejich vztek svými neobratnostmi ještě více rozdýchávají. Premiér Ferenc Gyurcsány podle maďarské agentury MTI vzkázal do Bratislavy, že "nevidí náznak toho, že by se maďarští fanoušci dopustili jakéhokoli útoku, který ospravedlnil tak brutální zásah policie". A jeho slovenský protějšek Robert Fico kritiku odrazil podle slovenského tisku slovy: "Policie zakročila proto, protože tam hajlovali, ukazovali holé zadky a dělali tam jiné nepřístojnosti."

Garda: Budeme bojkotovat slovenské výrobky

Pravicoví radikálové z Jobbiku se však s jeho odpovědí nespokojili a slibují nejen blokádu hranic, ale i bojkot slovenských výrobků. Do doby, než se slovenská a maďarská politika změní. Sami však k pokojným vztahům nepřispívají. O víkendu na Slovensko přijelo 28 Maďarů oblečených v kopiích nacistických stejnokrojů. V Kráľovském Chlmci položili věnec k památníku hrdinů 1. a 2. světové války. Na smuteční stuze se psalo: "Věřím ve znovuzrození Maďarska."

"Chceme aby na bývalých maďarských územích nebyla žádná diskriminace."

Róbert Kiss, kapitán Maďarské gardy

5. Mezi Slováky a Maďary přituhuje

(11.11.2008; Hospodářské noviny; s. 6; EHL Petr)

Krise nad Dunajem patrně vyhovuje vládám v Bratislavě i v Budapešti * Maďaři Slovákům věří ze všech sousedů nejméně

Spíše symbolická včerejší blokáda pěti hraničních přechodů se Slovenskem je zatím poslední akcí maďarských nacionalistů v dlouho se táhnoucím sporu se Slováky.

Ten se mezi Budapeští a Bratislavou naposledy vyhrotil poté, co slovenská policie tvrdě zasáhla proti maďarským fotbalovým chuligánům a poté co maďarští extremisté odpověděli útokem na slovenskou ambasádu.

Pozorovatelé se shodují, že vztahy mezi oběma zeměmi se vyostřují, i když diplomaté se včera snažili o opak. "Není v našem zájmu, aby u nás působily problémy, mezinárodně i vnitropoliticky, nějaké extremistické, nacionalistické síly," shodli se prý včera v Bruselu při jednání ministrů zahraničí EU slovenský ministr Ján Kubiš a jeho maďarská kolegyně Kinga Gönczová.

Jenže nynější "fotbalová válka" vypadá na vážnější krizi, kterou podněcují v ironické shodě obě vlády a oba premiéři. "Vypadá to, že vyhrocování vyhovuje oběma stranám. Na Slovensku stmeluje koalici a konsoliduje veřejnou podporu, v Maďarsku odvádí pozornost od ekonomické krize," domnívá se politolog Juraj Marušiak ze Společnosti pro střední a východní Evropu.

Maďarům od roku 2006 vadí především účast Slovenské národní strany ve vládě. Slováky dráždí neustálé "poučování", které slyší z Budapešti při každé příležitosti, když se příslušníkům půlmilionové maďarské menšiny na Slovensku děje domnělá či skutečná křivda.

Kinga Gönczová si údajně nepřilíš diplomatickým způsobem povolala naposledy slovenského velvyslance a stěžovala si na fotbalový incident, kdy se z policií zbitých

chuligánů stali především maďarští občané.

Menšinová socialistická vláda je ovšem v reakcích mírnější než opoziční pravicový Fidesz, který je s radikálním hnutím Jobbik, jež organizovalo včerejší blokády, spojen například v některých koalicích na místní úrovni.

Mezi jiná témata sporu jsou nová podoba učebnic, z nichž vypadly maďarské názvy, nebo tvrzení, že školy maďarské menšiny nedostávají dost prostředků.

Slováci často reagují na maďarské nacionalisty neohrabaně. A Maďaři velmi rádi poukazují na to, že slovenští nacionalisté jsou - na rozdíl od maďarských - součástí vládní koalice.

"Ján Slota je šéfem jedné z vládních koaličních stran. Maďarská garda není v maďarské vládě. Všichni máme svá radikální nacionalistická hnutí," řekla před časem HN maďarská ministryně zahraničí. Odmítla výtky, že Budapešť činnost extremistů toleruje.

Výpady maďarských nacionalistů, které kvůli pozitivní odezvě veřejného mínění podporují i umírnění politici jako premiér Ferenc Gyurcsány, nesměřují jen proti Slovákům. Ale na rozdíl od Srbů nebo Rumunů jsou Slováci díky účasti nacionalistů ve vládě a neobratným reakcím Ficova kabinetu snadnějším terčem.

Podle průzkumu institutu Forsense, který byl vypracován před nejnovější krizí, označilo vztahy se Slováků až sedmdesát procent Maďarů za špatné, což je nejvíce za posledních deset let.

Dialog - ovšem nikoli na politické úrovni - si Slováci a Maďaři budou moci vyzkoušet například 17. listopadu, kdy v den výročí pádu komunismu chystají slovenští a maďarští historici, politologové a sociologové kulatý stůl.

6. Fico a Gyurcsány dohodli urgentní schůzku (12.11.2008; Právo; s. 10; ivi)

Premiéři k jednání dotlačily akce extremistů vyhrocující slovensko-maďarské vztahy BRATISLAVA (ivi) - Premiéři Slovenska a Maďarska Robert Fico a Ferenc Gyurcsány se setkají v sobotu v Komárně.

Pokusí se zmírnit vyhrocující se napětí mezi oběma státy. V Budapešti to včera oznámil mluvčí maďarské vlády David Daróczi. "Maďarská vláda považuje za potřebné, aby co nejdříve došlo k pracovní schůzce premiérů, kteří by posílili oddanost evropským normám, hodnotám a principům soužití," uvedl. Fico už delší dobu zve Gyurcsánye do Bratislavy, ale maďarský premiér to zatím odmítal.

Předsedkyně maďarského parlamentu Katalin Sziliová prohlásila, že je rovněž připravena setkat se se svým slovenským partnerem Pavlem Paškou. Všech pět stran v maďarském parlamentě se shodlo na potřebě společného postupu ke zmírnění napětí se Slovenskem.

Zástupci maďarských stran ale podpořili i návrh opoziční FIDESZ vydat společné prohlášení, jež odsoudí protimaďarské projevy na Slovensku. "K jeho schválení bude nutná dvoutřetinová většina hlasů," upozornila Sziliová.

"Když si nedáme pozor, nacionalisté nás zničí. Připravíme společný plán, na jehož základě budeme jednat se slovenskou stranou," uvedl Gyurcsány. Upozornil, že nacionalisté napínají strunu, až hrozí, že praskne. "Slovenští nacionalisté provokují Maďarsko, maďarští nacionalisté provokují Slovensko. Tady je potřebné říct: Stop!" zdůraznil.

Označil za nepřijatelné, když desítky Maďarů jedou na fotbal s cílem politicky provokovat, místo aby fandily. Nepřijatelné je podle něj i pálení slovenské vlajky a

vyvolávání nenávisti vůči SR. "Maďarsko, vláda a parlament ctí Slovensko, jeho nezávislost a integritu," shrnul. Opět ale kritizoval účast Slovenské národní strany Jána Sloty ve vládě. Představitel FIDESZ Zsolt Németh řekl, že vidí velký rozdíl v tom, že slovenští nacionalisté jsou součástí vládní koalice, a maďarští jsou na periférii politického spektra.

Maďarsko se v roce 1947 zavázalo, že zakáže na svém území všechny polovojskové revizionistické organizace a ani v budoucnu nedopustí, aby na jeho území vznikaly. Upozornil na to náměstek ministra vnitra SR Vladimír Čechot.

"Na tuto smlouvu se nějak zapomíná, ale je stále platná. Vždyť mírová smlouva z roku 1947 je součástí maďarského zákonodárství," uvedl. Čechot považuje vznik polovojskové Maďarské gardy za porušení smlouvy, jejímiž signatáři byly Francie, SSSR, USA a Británie. Maďarská garda má asi dva tisíce členů, z nichž mnozí se zúčastnili pondělní blokády slovensko-maďarských hraničních přechodů.

Weiss do Budapešti?

V diplomatických kruzích SR se nyní mluví o výměně na postu velvyslance v Budapešti s cílem zlepšit neuspokojivé vztahy s Maďarskem. Adeptem na šéfa mise je politolog a vědecký pracovník Peter Weiss, který stál v čele Strany demokratické levice, jež se svého času sloučila s Ficovou stranou Smer. Weiss vystupuje se svými publicistickými materiály ke slovenské politice často na stránkách Práva.

7. Neonacisté řádili v Litvínově

(18.11.2008; Právo; s. 1, 2; PRCHAL Rudolf, KŠAJT František)

U romského sídliště Janov zuřil boj extremistů s policií * Největší střet od roku 2000 V atmosféře plné zloby, létajících kostek a zápalných lahví řádili včera v Litvínově neonacisté z krajně pravicové Dělnické strany. Mezi zasahujícími policisty a extremisty bylo nejméně čtrnáct zraněných.

Asi tisícovka policejních těžkooděnců se snažila zabránit stovkám příznivců krajně pravicové Dělnické strany (DS) proniknout do litvínovského sídliště Janov, převážně obydleného Romy.

Na 500 radikálů se sem vydalo po shromáždění na litvínovském náměstí Míru, kde vyslechli několik protiromských projevů. Střety začaly zhruba o půl čtvrté odpoledne, kdy extremisty před sídlištěm Janov policisté zastavili pomocí těžké techniky, koní, slzného plynu a dělobuchů. Komunikaci zahradili obrněným transportérem a vodním dělem.

K obraně sídliště bylo připraveno několik stovek Romů.

Šlo zřejmě o nejtvrďší a největší střet, kterému musela česká policie čelit od roku 2000, kdy rozsáhlé pouliční násilnosti provázely zasedání světových finančních institucí v Praze.

Radikálové házeli na policisty dlažební kostky. Na ulici tekla krev. "Radikálové používali i zápalné lahve, hořet začalo auto městské policie," potvrdila Právu na místě bitky zahalené štiplavým kouřem mluvčí severočeské policie Jarmila Hrubešová.

Po 16. hodině se policii podařilo izolovat nejtvrďší jádro radikálů, boj ale už za tmy pokračoval mezi domy sídliště a v sousední lokalitě Hamr.

"Zase všechno úmyslně vyprovokovala policie, která k tomu dostala pokyn seshora," řekl Právu jeden z rozvášněných ustupujících mladíků v zelené pletené kukle, který se na poslední chvíli vyhnul policejnímu zadržení.

Až těsně před šestou večer, po téměř třech hodinách, bitva ustala. Část radikálů se

ale soustředila na okraji lesa severovýchodně od Janova.

Podle policejní mluvčí policisté zadrželi patnáct pravicových radikálů. Zraněných bylo nejméně čtrnáct - sedm policistů a sedm extremistů. Jeden radikál má vážně zraněnou ruku, explodoval mu v ní dělbuch. Zraněných však bude zřejmě více, boje byly totiž velmi ostré.

Včerejší střet byl již druhým v Litvínově v krátké době. Předtím, 18. října, vyústilo nepovolené shromáždění stoupenců DS, Národního odporu a Autonomních nacionalistů v bitku s asi 300 policisty. Tři z nich a jeden radikál byli tehdy zraněni. Ministerstvo vnitra nedávno vypracovalo návrh na rozpuštění DS a ministr Ivan Langer stranu označil za extremistickou.

Policie našla zbraně

Ještě před zahájením pondělní akce pravicových radikálů kontrolovala policie na příjezdových cestách do Litvínova auta přijíždějících extremistů. "V autech některých z nich našli policisté desítky zbraní včetně lopat, vidlí a holí s hřeby. Nebyla ale mezi nimi žádná střelná zbraň," řekla Právu Hrubešová.

Radikálové na náměstí poslouchali projevy. Při příchodu skandovali hesla, například "Nic než národ" nebo "Češi, pojďte s náma". Nad hlavami vlály české státní vlajky, dále prapory Dělnické strany, černé vlajky či červenobílé prapory s nápisy AN, tedy Autonomní nacionalisté. Objevily se i slovenské vlajky hostů, kteří přijeli do Litvínova ze Slovenska. Většina z převážně mladých radikálů měla černé oblečení a na hlavách kapuce, čepice či kukly.

Na náměstí hovořil předseda Dělnické strany Tomáš Vandas. Odsoudil politický systém a režim v ČR. Česko by podle něj nemělo být "žumpou" a nemělo by se stát útočištěm pro migranty z celého světa.

Ostře napadl ministryni Džamilu Stehlíkovou a ministra vnitra Ivana Langra, který vládě navrhl rozpuštění Dělnické strany. Zároveň vyzval občany ke vstupu do Dělnické strany, která chce v Litvínově pro další volby sestavit kandidátku.

Text pod foto:

Policista ošetřuje zraněného kolegu při včerejší demonstraci v Litvínově.

8. Největší útok rasistů

(18.11.2008; Mladá fronta Dnes; s. A1; Eichler Pavel)

700 pravicových extremistů vytáhlo na litvínovské Romy. V ulicích se střetli s tisícovkou policistů

Litvínov - Ulicí se valí kouřová clona, každou chvíli vybuchne dělobuch, vzduchem létá všechno, co leželo na zemi. A zdravotníci ošetřují raněné.

V Litvínově se včera odehrála nejtvrdší a největší bitka mezi pravicovými extremisty a policií v novodobé české historii.

Přes sedm stovek pravicových extremistů se vydalo lynčovat Romy žijící na litvínovském sídlišti Janov. Tři hodiny se neonacisté neúspěšně pokoušeli proniknout přes policejní zátarasy a více než tisícovku těžkooděnců. Vzduchem létaly kameny, prázdné i zápalné lahve, dělobuchy. "Bitvu o Janov" ukončila až tma.

Do té doby se zranilo nejméně čtrnáct lidí, shořelo služební auto městské policie a zatčeno bylo patnáct pravicových extremistů.

K bitce došlo při takzvaném pochodu proti násilí, který svolali Autonomní nacionalisté údajně na protest proti vyhrocené situaci na sídlišti Janov, kde litvínovská radnice už několik let přehlíží narušené soužití mezi starousedlíky a Romy.

Extremisté, většinou příznivci Dělnické strany, jejichž mítink pouličnímu násilí předcházela, se však odklonili od nahlášené a povolené trasy a policie proti nim zasáhla. Cílem policie bylo, aby se extremisté nedostali k Romům. "Zásah byl naprosto profesionální," řekl šéf mostecké policie Vladimír Danyluk.

Už dopoledne policie zabavila několik nožů, seker, plynových pistolí, boxerů, vidlí a teleskopických obušků. Že bude v pondělí odpoledne v Litvínově "horko", bylo jasné už ve čtvrtek. Na neonacistických serverech extremisté zveřejnili výzvy: "Pamatujte, proč do Litvínova jedete. Chcete lepší svět a možnost o své budoucnosti rozhodovat sami. Chcete svobodu a zem, kde bílí lidé žijí svobodně a zdravě. Tento stát je odhodlán nás srazit k zemi. My jsme odhodláni srazit k zemi tento stát."

Stejně jako v poslední době roste "bojová síla" pravicových extremistů, stoupá i počet jejich příznivců. Stačí se podívat, kolik hlasů dostala Dělnická strana v nedávných krajských volbách - téměř 29 tisíc. To je skoro osmkrát více než při volbách v roce 2004. Ministr vnitra Ivan Langer tento týden kolegům ve vládě navrhne její rozpuštění. Anketa mezi ministry ukázala, že může uspět.

9. Fico a Gyurcsány si vyčetli, kdo za co může (18.11.2008; Mladá fronta Dnes; s. A9; Lébr Tomáš)

Bratislava, Praha - Kdyby po sobotní mimořádné schůzce premiérů Maďarska a Slovenska k růstu nacionalistických nálad zůstalo jen u oficiálního prohlášení, dalo by se mluvit o shodném postoji. Oba v něm označili extremismus za nepřijatelný a slíbili ho ve svých zemích potírat. Následná společná tisková konference v Komárně však odhalila, jak ostrý je rozpor mezi pohledem slovenské a maďarské vlády na to, kdo za krizi může.

Slovenský premiér Robert Fico před novináři označil za vážný problém "export fašismu z maďarského území na Slovensko".

"Je pro nás velmi citlivé a bolestivé, když vidíme, jak hoří slovenská vlajka v Budapešti před velvyslanectvím Slovenské republiky. Stejně je pro nás velmi citlivé, když vidíme na ulicích transparenty, na kterých je napsáno, že Slováci jsou ‚homeless bastards‘ nebo že jsme jen hosty na území jiného státu," uvedl slovenský premiér. Narážel na maďarské radikály, kteří před týdnem ve slovenském Královském Chlumci pochodovali v replikách fašistických uniforem.

Maďarský premiér Ferenc Gyurcsány zase vyčetl slovenské politice, že "neflirtuje s nacionalismem, ale zasnoubila se s ním".

"Možná, že v tomto regionu žije pár desítek fašistů. Nejsou ve vládě a není jich moc. Nemají hromadnou masovou podporu. Ale nacionalisté ji mohou získat lehce. Zdá se mi, že ve vaší vládě jsou a jsou takovými činiteli, kteří tvoří reálnou politiku," dodal maďarský premiér v narážce na SNS, která je pověstná protimaďarskými výroky. Fico požádal maďarskou vládu, aby přijala opatření, která zabrání tomu, aby se na Slovensko dostávali maďarští extremisté. Maďarský premiér zase chce, aby Slovensko zvažilo vznik institutu ombudsmana pro národní a národnostní otázky, a vyzval slovenské poslance, aby ustoupili od zákazu používání maďarských národních symbolů.

V Bratislavě zadrželi českého extremistu. Že napětí nepokleslo, dosvědčil včerejší pochod v centru Bratislavy. Zúčastnilo se ho několik set příslušníků a sympatizantů sdružení Slovenská pospolitost, které úřady před několika dny rozpustily kvůli extremistickým postojům. "Svobodu nacionalistům", hlásal jeden z transparentů. Policie proti pochodu zakročila poté, co k demonstrantům promluvil řečník z České

republiky. Ten ve svém vystoupení označil homosexuály a Romy za "nenormální".
"Jedna osoba byla zadržena pro podezření z hanobení rasy, národa a přesvědčení,"
řekla Tatiana Kurucová z policejního oddělení v Bratislavě. Televize TA3 potvrdila, že
šlo o muže z Česka.

"Je bolestné, když vidíme, jak hoří naše vlajka v Budapešti." Robert Fico
"Slovenská politika se zasnoubila s nacionalismem." Ferenc Gyurcsány

10. Spory nekončí: Fico se neshodl s Gyurcsányem
(18.11.2008; Lidové noviny; s. 8; čtk)

Slovenský premiér kritizoval akce maďarských fašistů, jeho maďarský kolega zase slovenskou vládní SNS.

KOMÁRNO Premiéři Maďarska a Slovenska se o víkendu snažili řešit zhoršující se vzájemné vztahy. Po schůzce v Komárnu sice odsoudili extremismus, zároveň se však ukázalo, že rozpory mezi nimi přetrvávají. Zatímco slovenský předseda vlády Robert Fico kritizoval akce fašistické Maďarské gardy na Slovensku a napojení na maďarské politické strany, jeho maďarský protějšek Ferenc Gyurcsány mu vyčetl přítomnost nacionalistické Slovenské národní strany (SNS) ve vládě.

Podle Fica začíná politickou diskusi narušovat fenomén "fašismu, extremismu a hrubého nacionalismu". Za vážný problém označil slovenský premiér "export fašismu" z maďarského území na Slovensko.

"Je pro nás velmi citlivé a bolestivé, když vidíme, jak hoří slovenská vlajka v Budapešti před velvyslanectvím Slovenské republiky. Stejně je pro nás velmi citlivé, když vidíme na ulicích transparenty, na kterých je napsáno, že Slováci jsou 'homeless bastards' nebo že jsme jen hosty na území jiného státu," uvedl Fico. Narážel na maďarské radikály, kteří nedávno v Královském Chlumci pochodovali v replikách fašistických uniforem.

Gyurcsány zase vyčetl slovenské politice, že "neflirtuje s nacionalismem, ale zasnoubila se s ním". "V Evropě 21. století nás neohrožuje fašismus, nemá k tomu vhodné podmínky. Ale nacionalismus, netrpělivost a skrytý šovinismus, ty ano," prohlásil Gyurcsány. V narážce na SNS potom dodal: "Možná, že v tomto regionu žije pár desítek fašistů. Nejsou ve vládě a není jich moc. Nemají hromadnou masovou podporu. Ale nacionalisté mohou masovou podporu lehce získat. Zdá se mi, že ve vaší vládě jsou a jsou takovými činiteli, kteří tvoří reálnou politiku."

Text pod foto

Slovenský premiér Fico a jeho maďarský kolega Gyurcsány.

Foto čtk

11. Vzhůru, vlastenci, na Janov! Teplota v Česku stoupá, léků je zatím dost
(24.11.2008; Respekt; č. 48, s. 22-25; Čopjaková Kateřina)

Útok stovek členů extrémní pravice na převážně romské sídliště Česko ještě nezažilo. Více než rozběsnění mladíci vykřikující nacionalistická hesla však překvapil fakt, že desítky litvínovských občanů holohlavce táhnoucí na janovské sídliště vítaly. Pochod na Janov byl navíc už druhým za poslední dva měsíce, tentokrát však mnohem agresivnější. Více než neonacisté ovšem překvapila podpora, jaké se jim na místě dostalo od spořádaných občanů. Společenská horečka je na některých místech Česka zřejmě vyšší, než se na první pohled může zdát.

Odkud přišla Džamila

"Neplní své povinnosti, jen zneužívají systém sociálních dávek! A stát nic nedělá," zlobí se Václav Szaffher na litvínovském náměstí Míru, kde má za několik málo minut začít demonstrace Dělnické strany proti "pozitivní diskriminaci", které se přišel zúčastnit. Od roku 1948 podle Václava Szaffnera neudělal stát ve věci "romské otázky" nic a vše spěje k horšímu. "Měli by být izolováni ve své vlastní čtvrti, dávky dostávat, jen pokud odvedou třeba úklidové práce pro město. Jsou odlišní, měli by se přizpůsobit," pokračuje čtyřicátník Szaffner, povoláním učitel, a jeho manželka souhlasně pokyvuje hlavou. Pan Szaffner v Janově nebydlí, žije v domě v centru Litvínova společně s jednou romskou rodinou. "Počkej, ale ti jsou slušní," vstupuje do rozhovoru paní Szaffherová. "Já nevím, jestli jsou slušní, jen nedělají problémy," rozčílí se její muž.

K diskusi se rychle se svými stížnostmi přidávají další litvínovští občané vyčkávající tu v hojném počtu na začátek demonstrace. "Dělají jenom bordel. Když v noci voláme policii kvůli rušení nočního klidu, neví si s nimi rady," říká Eva Marešová, která v Janově bydlí už třicet let. "Když jsme si stěžovali u starosty, tak řekl, ať se odstěhujeme. Kam? Vždyť cena našeho bytu je díky cikánům tak nízká, že bychom si za něj jiný nekoupili," dodává našťavaně. "To máš jedno, Evi, stejně jsou všude," těší ji vedle stojící padesátník. Když předseda Dělnické strany Tomáš Vandas zahájí svůj projev, veškeré publikum od zakuklenců přes teenagery, matky s dětmi až po seniory se jako jeden muž pohne směrem k pódiu a utichne. Jen pár posledních dychtivých žen si běží pro Dělnické listy zdarma.

Předseda Vandas ví, na jakou strunu zahrát, aby jej publikum odměnilo potleskem. "Odkud ta Džamila vlastně přišla? No z Česka to určitě nebude," opakuje pro velký úspěch několikrát narážku na ministryni pro menšiny Džamilu Stehlíkovou. Nejčastěji ale posluchačům připomíná slušnost a pracovitost majority v kontrastu s nepřizpůsobivostí "cikánské menšiny". "Média zase budou lhát, že tady byli sami radikálové a holohlavci! Ale kdo tady je dnes s námi? Především vy, obyčejní obyvatelé Litvínova, jejichž hlas nikdo z politiků nechce slyšet," hřímá předseda Vandas z improvizovaného pódia a šestisetlavrý dav reaguje hlasitým potleskem a pokyvováním hlavami. Na Janov

Demonstrace 17. listopadu je na rozdíl od předešlého říjnového pokusu povolená litvínovskou radnicí. "Dělnická strana splnila ohlašovací povinnost. Demonstraci jsme podle platných zákonů zakázat nemohli," říkal místostarosta Martin Klika (ODS) ještě deset dnů před demonstrací. Podle místostarosty by zákaz mohl přivodit velké problémy, protože extremisté by stejně přišli, ale "policie by nebyla dostatečně připravena".

Den pochodu na Janov se přesto zapsal do novodobě české historie jako dosud nejbrutálnější demonstrace krajní pravice. Extremisté poučení instrukcemi ze svých webů si nepřivezli zbraně, aby je policie nezadržela už při příjezdu do města, ale spolehli se na to, že výzbroje k pouličnímu boji najdou na chodnících dost.

Na začátku janovského sídliště se asi pětistovka extremistů poprvé střetává s policií. Povolená trasa vede totiž po okraji sídliště, nacionalisté se snaží prolomit policejní zátarasy a projít středem. Vzduchem létají lahve posbírané z okolních popelnic, kameny a dlažební kostky. Policie nasazuje vodní děla, slzný plyn i koňské hlídky. Extremisté se však jen tak nemíní vzdát a zkoušejí se do Janova prodrat jinými cestami.

Ve většině oken panelových domů se svítí. Začátek sídliště je osídlen především neromskými obyvateli a ti "své chlapce" v bombrech hlasitě podporují. "Koho tady

chráníte? Ty špinavé cikány? Nás máte chránit, my si vás platíme ze svých daní," vykřikuje zlostně padesátník z okna ve třetím patře směrem k policejním těžkooděncům.

O čtyři sta metrů dál před místním obchodem a hospodou postává shluk asi sto padesáti Romů usměřovaných zastupitelem Radkem Grundzou z nedalekých Obrnic. "Nenechme se vyprovokovat k žádnému násilí. To je to, co chtějí, abychom se ukázali jako agresivní dobytek," ozývá se z Grundzova megafonu. A sto padesát rukou vytáhne další cigaretu, zatímco nohy pokračují v zahřívacím podupávání. Jsou zde až na výjimky pouze muži, ženy zůstaly doma s dětmi.

A stojí zde i hrstka Neromů: obmický farář, několik lidí z občanských sdružení, novináři a jeden místní zedník. "Jsem proti jakýmkoli formám rasismu, proto jsem tady," říká Alois Heiduk, třicátník v kostkované košili. "Žiju v Janově s rodinou, s Romy jsem se v klidu domluvil a mám mezi nimi i přátele," vysvětluje pan Heiduk, proč se ve sporu ocitl na této straně od policejního kordonu. Zášť místních vůči Romům si vysvětluje především neutěšeností města. "Není to tady jednoduché, zvláště teď, když se tolik propouští. Lidé jsou naštvaní a potřebují najít viníka. Teď ho našli v Romech," myslí si Alois Heiduk.

Adekvátní protest

Za kordonem policistů to však začíná vřít. Nacionalisté se sem sice neprobojovali, zato se zde shromáždila asi třicítka místních a pro ostřejší slovo nejdou daleko. "Zkuste si zde s nimi žít!" křičí na těžkooděnce paní se psem a hrozí směrem k Romům. "Jsou nesnesitelní! Tady to bývalo pěkné sídliště, a teď..." mává rukou znechuceně. Mezi rozzlobenými občany je i Zdeněk Kvapil, starousedlík a zároveň předseda osadního výboru, který měl být spojnicí mezi obyvateli sídliště a radnicí. Pětičlenný osadní výbor vznikl jako reakce na petici, kterou předalo loni na jaře 2500 janovských občanů tamním zastupitelům ve snaze "upozornit na rušení nočního klidu a další prohřešky nepřizpůsobivých občanů".

"Starosta se zpočátku docela snažil," říká pan Kvapil. V Janově vznikla další pobočka městské policie a byl ustanoven osadní výbor. "Ale pak to nějak usnulo," pokračuje předseda Kvapil. "My shromažďujeme stížnosti obyvatel, které se týkají především rušení nočního klidu a nepořádku, ale dál už se s tím nic neděje. Radnice nemá ani peníze, ani nápady, jak situaci řešit. Takže by tu věc měla vzít za svou vláda." Protest Dělnické strany a pochod ulicemi Janova považuje pan Kvapil za přiměřené upozornění na problém s nepřizpůsobivými občany, "samozřejmě pokud proběhne v klidu a bez násilí".

K nenásilnému protestu má však situace na janovském sídlišti daleko. O půl osmé večer jsou rozprášeni poslední radikálové a za výhrůžného pokřikování "my se vrátíme" pomalu mizejí do místních hospod a směrem k nádraží. Soupiskou následků "demonstrace proti pozitivní diskriminaci" je sedm zraněných extremistů, sedm policistů a dva novináři; dvanáct osob bylo obviněno - většinou z výtržnictví - a shořely dva policejní vozy.

Posledním momentem demonstrace je postarší muž, který přibíhá k novinářům a překotně vysvětluje. "Já vám řeknu, proč jsem proti nim. Z bytu vedle nás prodávali Romové mému synovi drogy. Teď je závislý. A policie nic," říká a rychle odchází pryč.

Mafie a policie

Litvínov se počtem trestných činů spáchaných na osobu řadí na 27. místo, okolní Most a Teplice jsou ve statistice ministerstva vnitra, která zahrnuje všechna česká města kromě Prahy, v první desítce. Podle zprávy, kterou před dvěma lety zpracovali

pro potřeby vnitra pracovníci humanitární organizace Člověk v tísni, operují na území Litvínova čtyři romské rody, jejichž hlavním "byznysem" je kuplířství, lichva a drogy, ale také sjednávání práce načerno či provozování zastaváren a bazarů. Rody ve zprávě nejsou konkrétně jmenovány. "Měli jsme policii poskytnout vhled do situace, ne někoho perzekuovat," říká spoluautor zprávy Štěpán Bolf, který dnes pracuje ve vládní Agentuře pro sociální začleňování sociálně vyloučených lokalit.

Podle zprávy mají jednotlivé rody neboli fajty rozdělená teritoria. Ta nejmocnější působící v Janově se má údajně specializovat na lichvu, dovoz zboží z Německa a prodej falešných razítek na žádosti o úvěry, dále vlastní několik bazarů a zastaváren a provozuje jedinou romskou hospodu na janovském sídlišti. Druhá janovská fajta se soustředí především na obchod s kradeným zbožím, méně potom na lichvu a práci načerno, přičemž její členové jsou údajně i zakladateli místních občanských sdružení. Celkově jsou však zprávou hodnoceni jako "malé ryby".

Působení "romské mafie" je dle zprávy možné díky provázanosti místní policie se členy fajty. "Policisté jsou s lichvářskými rodinami nějak spjati, ať už přes známosti z dětství, ze školy, sportovního klubu nebo přímo zkorumpování penězi či službami," píše se ve zprávě, která je založena na výpovědích "věrohodných informátorů".

Zpráva existuje dva roky, ale situace se podle lidí z neziskového sektoru určitě nezlepšuje. Litvínovský starosta Milan Šťovíček jakoukoli tichou dohodu mezi městskými strážníky a "romskou mafii" popírá a o zprávě nikdy neslyšel. A jeho kolegyně z okresního oddělení státní policie Ludmila Světláková také. Jejich slovům však minimálně lehce odporuje událost ze 4. října, kdy se členka Dělnické strany Lucie Šlégrová střetla v Janově s místním bossem Vildou Matějem. Ten se za tichého přihlížení policie pustil do extremistické aktivistky opravdu ostře: "Ty bílá kundo, co tady chceš?! Vypadni, nebo budeš do smrti šlapat na mojí trase," vyhrožoval rozčilený Matěj s golfovou holí v ruce a strážníci okolo jen tiše přihlíželi. Drobná žena se svými jedenácti kolegy raději odešla. Leč slíbila, že se brzy vrátí, což splnila 18. října a následně i 17. listopadu. "Proč policie nezasáhla, to nevím, neptal jsem se," říká starosta Šťovíček. "Je to záležitost státní policie a ta už řeší konkrétní trestní oznámení."

Problémy zůstanou

Na Janovském sídlišti dnes žijí asi 4000 Romů, přesná čísla nezná ani radnice. Neromů je zde přibližně čtyřikrát méně, většinou starousedlíci z osmdesátých let. Další Romové se stěhují každým dnem, především z Prahy a ze Slovenska. Obvyklým scénářem posledních let je, že když se majitel pražského domu potřebuje zbavit romských nájemníků, tak jim na janovském sídlišti koupí byt za dvě stě tisíc, něco málo přidá a romská rodina se vzdá své nájemní smlouvy a zároveň se zbaví dluhu na pražském bytě. Romové ze Slovenska se zase stěhují za rodinou a lepším životem.

I přesto, že je sídliště smíšené, objevilo se ve známé zprávě sociologa Ivana Gabala o romských ghettech v Česku. Mezi sociálně vyloučenými lokalitami se ocitlo z důvodů vysoké nezaměstnanosti a tříkilometrové vzdálenosti od centra, s kterým je spojeno jen jednou autobusovou linkou.

"Vlastně se to ničím neliší od jiných větších vyloučených lokalit. Pokud máte dostatek nezaměstnaných a zadlužených, máte i působiště lichvy a kuplířství, jde to ruku v ruce," vysvětluje Jan Černý z ústecké pobočky Člověka v tísni. "Jediným rozdílem zde je právě přítomnost příslušníků většiny a velikost, což je podle mě i důvodem, proč si nacionalisté vybrali právě Janov," pokračuje Černý a dodává, že nezanedbatelnou motivací pro radikály byla i xenofobní kampaň bývalého hejtmana

Jiřího Šulce, jíž vévodilo heslo "Makejte, gádžové, ať se máme lip".

Nebývalá podpora radikálů neromskými obyvateli má podle Černého kořeny v nedostatečné práci policie a města. "Radnice i policie by se měla soustředit především na hluk, nepořádek a drobné krádeže, které místní nejvíce sužují. Řešením by určitě byl kamerový systém a četnější policejní hlídky," myslí si Černý. Zároveň nejde opomenout problém organizovaného zločinu - kuplířství, drogová kriminalita a lichva. "Drobné krádeže jsou dost často následkem zadlužení se u lichváře, závislí na drogách zase nebudou zrovna dbát na své okolí a podobně. Tady je kořen problému," říká Černý. Teprve po represivních krocích může následovat sociální práce. "Nemůžete dělat sociální práci s někým, kdo je zadlužený u lichváře a hrozí mu likvidace. Ten člověk má úplně jiné problémy než prospěch svého dítěte ve škole," vysvětluje Černý. A může "problém Janov" zvládnout sedmadvacetitisicový Litvínov sám? "Určitě. Jedná se stále ještě o lokální záležitost, na kterou má město páky a bezpečnostní složky taky. Spíš jde o ochotu a aktivitu zastupitelů, která se zatím neprojevila," pokračuje Černý.

Na aktivitu města už ale vláda nechce čekat. Ministerstvo vnitra na konci listopadu bude jednat s místními zastupiteli a policií o projektu romského policejního asistenta a ministryně pro menšiny Džamila Stehlíková se už potřetí sejde s místním osadním výborem a "romskou mluvčí" Jitkou Kokyovou. "Věřím, že romští policejní asistenti dají policii šanci získat svědectví o lichvě a další trestné činnosti a pomohou i zklidňovat situaci u drobných prohřešků, jako je rušení nočního klidu," vysvětluje ministryně Stehlíková. Od dalšího setkání s neromskými i romskými obyvateli Janova si slibuje postupné utlumování vzájemné nesnášenlivosti. "Konfrontace jejich názorů a stížností vytvoří časem dohodu," doufá ministryně Stehlíková. "A zároveň se všichni janovští blíže poznají."

Text pod foto:

Jen počkej, viníku! (Obyvatelé Janova)

Gádžové v akci.

Kde je hejtman Šulc?

Památný 17. listopad v Litvínově: ještě pořád se s tím dá něco dělat.

Žádní náckové, samí slušní lidé. (Náměstí v Litvínově před demonstrací)

Koho tady chráníte?

Na čí stranu se postaví česká veřejnost?

"My jsme tady doma." (Janov)

12. Pozsonyi (Bratislava) aneb učebnice
(05.12.2008; Lidové noviny; s. 7; Palata Luboš)

Každé srovnání v sobě obsahuje nebezpečí klamu, ale mně ta měsíce a měsíce trvající slovensko-maďarská válka slov o to, jak se budou jmenovat města v učebnicích pro maďarskou menšinu na Slovensku, připomněla pomlčkovou válku. Československo se během této pozapomenuté epizody jmenovalo od 29. března do 22. dubna 1990 česky Československá federativní republika a slovensky Česko-slovenská federativní republika. Až pak se na necelé dva roky sjednotil název na Česká a Slovenská federativní republika (česky) a Česká a Slovenská federatívna republika (slovensky). Bylo to první, nejnečekanější a pro mnoho Čechů nejnepochopitelnější střetnutí se slovenským nacionalismem. Působilo směsně jen do chvíle, než se ukázalo být prvním signálem o dva roky později dokončeného rozpadu státu.

Podobně směšně, na první pohled a z Prahy, působí válka o to, zda se v menšinových učebnicích mají psát zeměpisné názvy maďarsky, nebo slovensky, a když maďarsky a slovensky, tak v jakém pořadí. Nové učebnice, v nichž byly na prvním místě slovenské názvy (a maďarské věty pak prý nedávaly smysl), vyvolaly mezi pedagogy menšinových škol takové pobouření, že je vraceli a odmítali podle nich učit.

Problémem se pak dokonce museli zabývat na svém summitu premiéři obou zemí Robert Fico a Ferenc Gyurcsányi - především šéf maďarské vlády nad tím vyjádřil podiv. Názvy v učebnicích pak zákonem řešil slovenský parlament, který strávil hodiny debat nad tím, zda mají názvy být jen slovenské, slovensko-maďarské, maďarsko-slovenské, nebo jen maďarské - to "extremisticky" navrhovala Strana maďarské koalice (SMK). Nakonec zůstaly, stejně jako před rokem 2006, maďarsko-slovenské.

Vládní nacionalisté ze Slovenské národní strany mluví o facce slovenštině a zradě Směru premiéra Roberta Fica, který zákon protlačil spolu s SMK. Okolí Slovenska se usmívá, ale ti, kteří o tom něco vědí, přemýšlí, jestli náhodou na Slovensku nevznikla nová vládní koalice. Přinejmenším.

13. Ruská medaile slovenské nacionalistce

(21.04.2009; Lidové noviny; s. 9; PALATA Luboš)

Na Slovensku existuje podobně obhroublý politik jako je šéf nacionalistů Ján Slota. Je jím jeho zástupkyně Anna Belousovová, čerstvá držitelka řádu Přátelství od ruského prezidenta.

BRATISLAVA/PRAHA Před deseti lety byli slovenští nacionalisté jen pro smích. Ve volbách v roce 1998 se Slovenská národní strana nedostala do vlády a Ján Slota a Anna Belousovová, tehdy ještě Malíková, servali o stranu, nemovitosti a peníze. "Hledej si kanál, do měsíce v něm budeš muset chodit, nebo uvidíš, přijdou ti rozbít hubu," častovala Malíková Slotu. Ten si nenechal nic líbit. "Je to šílená kráva, měla by se dát vyšetřit psychiatrem," uvedl Slota a o jejích politických schopnostech prohlásil: "Mohla by tak nanejvýš řídit WC a rozdávat toaletní papír."

Po několika letech sporů se však ze dvou nacionalistických stran stala opět jedna a po úspěšných volbách v roce 2006 se Slovenská národní strana (SNS) stala součástí vládní koalice Roberta Fica. A zralá čtyřicátnice Anna Belousovová řídí jednání parlamentu z postu jeho místopředsedkyně.

Mezitím se vdala za bohatého ruského podnikatele Alexandra Belousova, jehož firma začala stavět na okraji Bratislavy velký pravoslavný chrám. Ještě než stačil betonovou katedrálu Belousov dostavět a zaplatit účty, tak v padesáti letech náhle zemřel. Belousovová však manželovi a jeho vlasti zůstala věrná i po jeho smrti v roce 2004. Dostavbu katedrály sice i se sedmnácti miliony korun dluhů přenechala pravoslavné církvi, ale o to více prosazovala ruské zájmy a panslavistické ideje na Slovensku.

S Moskvou na Maďary

"Slované mají k sobě duševní blízkost a duše má vždy smysl," pronesla na začátku dubna při oslavách výročí osvobození Bratislavy sovětskou Rudou armádou.

"Slovensko by mělo být mostem mezi Ruskem a Západem," vysvětluje svoji představu a nevynechá příležitost, aby nepropagovala stanoviska Kremlu. Během loňské okupace Gruzie ruskou armádou obvinila slovenská média, že vedou "informační válku proti Rusku".

O Putinově Rusku, kritizovaném za návrat autoritářských praktik, Belousovová prohlašuje, že je to "demokratická země" a chválí ho i za průběh tamních voleb. Ruskou kartu používá Belousovová proti terči xenofobních útoků SNS - slovenským Maďarům. Stála i za lživou kampaní, která v nedávných prezidentských volbách napadala opoziční kandidátku Ivetu Radičovou, že za vítězství slíbila Maďarům autonomii.

V době, kdy ještě byli znepřáteleni, tak ji Slota častoval i těmito slovy: "Měla by si sbalit kufřík a skončit někde u kamen v podmoskevské oblasti a vařit boršč."

Na vysoké vyznamenání, udělené prezidentem Medveděvem, si Moskva na Slovensku nemohla vybrat "vhodnějšího" kandidáta.

Anna Belousovová

Narodila se v roce 1959, původním povoláním je učitelka, pracovala však i jako šéfka Úřadu práce a jako starostka města Čadca. Členkou Slovenské národní strany (SNS) je od roku 1990. V letech 1999-2003 byla předsedkyní SNS, ale po neúspěchu ve volbách předala vedení opět Jánovi Slotovi. Je bezdětná, před pěti roky ovdověla.

14. Třetí revoluce

(02.02.2009; Respekt; č. 6, s. 71; Lengyel László)

Pod tlakem krize se začnou bouřit bývalí vítězové transformace - střední třída
László Lengyel

(1950) je maďarský ekonom a politolog, napsal několik knih o maďarské politice a společnosti v posledních dvaceti letech, přednáší na Univerzitě Loránda Eotvosa v Budapešti, je generálním ředitelem Institutu pro výzkum financí.

Rok 1989 přinesl středovýchodní Evropě demokratické revoluce, v nichž se ideje nezávislosti a suverenity spojily s demokratickou, evropskou a západně orientovanou transformací. Jenže už v letech 1990-91 startovaly nacionalistické etnické "revoluce", které hlásaly druhou změnu režimu. Šly napříč východní Evropou: od pogromu v rumunském Tirgu Mureš přes rozpadávající se Jugoslávii po drsně sametový rozchod Čechů a Slováků, od teorie maďarského Csurky o mezinárodním spiknutí až po polské fanatiky. Tato první nacionalistická vlna byla protiruská, ale také protiněmecká, antisemitská, vylučující národnostní menšiny, proklínající Evropu, Ameriku a západní svět. Do čerstvých protiliberálních a protiprivatizačních vášní se vmísila historická ublíženost a zlost na to, že nenastal západní blahobyt, že přišla nezaměstnanost, vysoká inflace a ztráta jistot.

Začaly se psát nové dějiny: ublížené a výjimečné, jedině pravé a nade vším stojící chorvatské, maďarské, polské, české, rumunské, slovenské, srbské, ukrajinské. Zrodily se nové státy, symboly, hymny, uniformy. To vše vyplavalo na povrch z hluboké studny minulosti, a přece se vše rodilo nanovo. V Jugoslávii se ty dějiny psaly krví, jinde silou vražedných slov.

V polovině devadesátých let první nacionalistická vlna utichla. Vystřídal ji dvojitý příslib: na jedné straně evropeizace, možnost vstoupit do NATO a EU, na druhé straně představa levice, že je možné znovu nastolit jistoty někdejšího Kádárova, Husákova, Titova či Gierekova režimu. Sametová, po evropsku se modernizující restaurace. Jen se hezky uklidněte, říkaly Clintonova Amerika a Kohlovo Německo. Domluvte se mezi sebou, nechtě menšiny v klidu, přestaňte nadávat na Židy - a můžeme se bavit o evropském členství. Národy chtěly raději evropský blahobyt než národní mizérii. Začaly závody o členství v evropském klubu.

Únava z evropskosti

Na prahu nového milénia, když už českým, slovenským, polským i maďarským politikům i většině veřejnosti bylo jasné, že členství v NATO a EU je jisté, ztrácel se nejen cíl, ale přišla i únava a zklamání z neustálého úsilí. Propukl nelítostný boj o získání vlivu, pustili se do sebe národně orientovaní s kosmopolity, modernisté s antimodernisty, přívrženci Evropy s euroskeptiky. Na novou šanci vstoupit do veřejného prostoru čekali také ti, kteří zdánlivě z evropského prostoru vypadávali. To vše se odehrávalo na pozadí silné nacionalistické a fundamentalisticky křesťanské vlny, která se vzedmula v Americe po září 2001 a s radostí živila "barevné revoluce" od Jugoslávie po Gruzii a Ukrajinu.

V Maďarsku nová etnicko-nacionalistická vlna dosáhla vrcholu na jaře 2002. Statisíce lidí nosily zuřivá kokardu v národních barvách, jiní ji zase naopak zuřivě nenosili, ale v duchu všichni sváděli boj na život a na smrt. Pravice ve všech viděla liberály a bolševiky bez maďarského cítění, levice strašila vpádem dvaceti milionů rumunských dělníků. Potom však přišla politika sociálního populismu, kdy každý maďarský politik chtěl vypadat jako Kádár, a sociální agenda na chvíli vytlačila tu národní. Proto bylo fideszovské referendum o dvojitém občanství v prosinci 2004 (o možnosti udělit maďarské občanství i Maďarům žijícím v sousedních zemích, pozn. red.) neúspěšné, v čase, kdy ukrajinská "oranžová" nebo "pomerančová" revoluce přivedla do varu pobaltské, polské a rumunské politiky a zčásti i národy. Na hřebenu této hlučné vlny se svezli na podzim 2005 bratři Kaczyňští a v pobaltských zemích narůstal nacionalismus. Na jaře 2007 vypukla estonsko-ruská válka "o bronzového vojáka" a zrodila se ideologie "defenzivní nacionalistické demokracie" vůči Rusku a ruské menšině.

Parlamentní vítězství polské umírněné pravice, křehká rovnováha mezi Kaczyňským a Tuskem, fakt, že rumunské krajně pravicové síly vypadly z parlamentu a že maďarští extrémisté byli odsunuti na okraj, poukazuje zdánlivě na ústup této vlny. Dokonce i slovenský premiér Fico dává do slovenské politické polévky jen tolik nacionalistické soli, kolik je potřeba pro udržení se u moci. Gruzínsko-ruská válka, navzdory všem politickým úmyslům, nevyvolala žádné masové emoce.

Poražená střední třída

Možná se mýlím. Na setkání maďarských a slovenských intelektuálů sice nedávno Rudolf Chmel mluvil o tom, že se nacionalismus objevuje v cyklech, ale Peter Tölgyessy z Maďarska a László Szigeti ze Slovenska se shodli na tom, že od roku 1989 nacionalismus trvale roste. Souvisí to s iluzemi obou společností: chtěly okamžitě západní styl života, ale dosahují k němu čím dál méně. Nacionalistické voliče nevyrábějí politici, naopak - nacionalističtí voliči produkují Fici, Sloty, Kaczynské, Orbány. Politici jen vycházejí vstříc jejich požadavkům. Podle Szigetiho patří budoucnost i v mezinárodních relacích rostoucímu nacionalismu, xenofobii na celém světě. Je to možné.

Čeho se skutečně obávám, je "třetí vlna" nacionalismu. Vzedme se z hlubin ekonomické krize. Snaživé střední třídy ztrácejí půdu pod nohama. Přicházejí o zaměstnání, úspory a kontakty, všichni ti modernizátoři, přívrženci rychlé evropeizace, pracovníci špičkových odvětví. Na jejich volání o pomoc nepřichází z Bruselu, Berlína či Vídně odpověď.

Tentokrát to není chátra, fanoušci poraženého fotbalového mužstva, kteří se poraženecky ptají: Kdo je na vině? Tentokrát jsou to včerejší vítězové, forintoví nacionalisté, zklamání z měny a vedoucí role, nacionalisté rozčarovaní z pádu zlotého a snů o silném postavení Polska ve střední Evropě, euroskeptičtí čeští

nacionalisté, kteří sami sebe označují za Západoevropany. Ti všichni se budou urputně držet národních fanglů v Györu, Poznani nebo Mladé Boleslavi, stejně jako eurem legitimovaní slovenští nacionalisté. Tentokrát jsou to bankovní úředníci, inženýři z automobilek, zázobaní vlastníci nemovitostí a úctyhodní soudci, kteří v sobě mohou objevit kmenového Maďara, opravdového Slováka, polského šlechtice, českého vlastence. Tentokrát jsou to oni, kdo může uvidět v Židovi, Rómovi, Polákovi, Čechovi, Slovákovi, Maďarovi, Evropanovi, Američanovi nebo v každém jiném obětního beránka, odpovědného za jejich osud. Za všechno může někdo jiný. Budoucnost neexistuje, ale kdyby byla, byla by maďarská. Anebo česká. Polská. Slovenská. Šťastný rok 2009. 0